

Ева-Марія Люнд

Викрадач ангелів

Янові, Мікі, Юнатові, Якобу, Люкові, Еспену, Матіасові, Чіпре та Ніалові присвячую

У невеличкому містечку Вовчі Гори на землях Гарланда стоїть давня-предавня церква. Міські жителі мають за звичку називати її храмом, оскільки вона трохи більша за церкви. І місто було дуже давнє: оточене лісистими гірськими кряжами, полями та луками, воно лежало на цьому самому місці, що й тепер, уже багато століть. На одному з високих гірських гребенів випинаються руїни Вовчого Замку, де в сиву давнину жив володар міста. Нині там стирчить занедбана вежа, споглядаючи місто й навколишні землі. Стежки, що ведуть до вежі, заросли травою, бо ними хтозна-відколи ніхто не ходив.

На багатьох міських дахах видно чималі лелечі гнізда. Місто неабияк пишається лелеками, зображення цього птаха є навіть на міському гербі. Про лелек тут завжди ретельно дбали – недарма вважалося, що вони приносять щастя. Найкрасивіше й найбільше гніздо змощено на західній дзвіниці церкви. І в ньому живе пара лелек, – вони більші, біліші й мають червоніші дзьоби, ніж усі інші містечкові лелеки. Проте на Вовчому Замкові лелек немає. Там каркають ворони.

Ця історія почалася однієї літньої ночі, якраз напередодні літнього сонцевороту, в самісінький розпал жакливої негоди. Дош лив як із відра, гуркотів грім, і небо розтинали блискавки. Позачинявши двері та вікна, люди щільно позсували штори, позалазили в ліжка і з головою понакривалися пуховими ковдрами. Вони лежали в постелі й, тремтячи від страху, очікували, коли вщухне негода. Хіба ж це вперше над їхнім невеличким містечком прокочувалася гроза?! Одначе цього разу вона була вкрай свавільна – і грім, і блискавки ніби таїли в собі погрози. Люди напевно те помітили, але не наважувалися нічого казати вголос, оскільки боялися, щоб небезпека, бува, не підступила ще ближче.

«Краще вдавати, ніби все гаразд, – думали вони. – Либонь, буря минеться сама собою».

Буря й справді сама собою минулася, як воно завше й бувало. Але високо вгорі, деś поміж хмарами, таки дещо сталося, і свідчило воно про те, що швидко нічого не минається.

Раннього ранку, після бурі, майданом, що лежав перед церквою, стрімголов біг якийсь хлопчина, брязкаючи великою в'язкою ключів, що вісила в нього на руці. Хлопчина звався Фабіан, він мав дванадцять років і був сином Франса Рінгера, [1] котрий, як звичайно, щонеділі дзвонив у дзвони на заутреню. Заразом із в'язкою ключів Фабіан отримав неабияку відповідальність, і сталося то все через бурю.

Учора ввечері, коли його батько Франс уже зійшов був крутими сходами нагору до своєї спальні, зненацька спалахнула сліпуча блискавка. Вікно засвітилося білим світлом, і тієї ж миті у стіни грякнув гучний розкотистий грім. Франс так перелякався, що відступив на східць униз і навзгак полетів на перший поверх. Там він гепнувся у здоровуцький квітковий вазон, який стояв долі. Щонайменше Франс поламав руку. Так йому принаймні здалося. В кожному разі він, очевидячки, не зможе завтра дзвонити до заутрені. Що тоді йому скаже пастор? А що подумают люди, якщо після такої грози недільного ранку їх не збудять церковні дзвони? Вони подумают, що вночі стався кінець світу, авжеж, кінець світу. І все через цю прокляту бурю. Він стогнав, ремствував, лютував, лаявся і лихословив.

Віта, його дружина, скрушно захитала головою.

— Гнівом, Франсе, лихові не зарадиш. Краще поміркуймо, як нам бути далі. Я спробую зв'язатися з лікарем Маґелем.

Вона кинулася до телефону й підняла слухавку. Жодних гудків. Гроза все ще шаленіла, тож навіть мови не було про те, щоб знайти лікаря. Фабіан вибрав із батькового чуба вазонні черепки, пострушував із його вусів піщинки землі й підбадьорливо зашепотів:

— Тату, я подзвоню на заутреню. Якби тільки до ранку вщухла буря. Мені то завиграшки! Я ж скільки разів бував із вами на дзвіниці.

Спершу синові слова пролетіли мимо Франсових вух. Він був просто вбитий тим, що сталося.

— Я мушу дзвонити! Я завжди пильнував свого обов'язку, ніколи ще не було такої неділі, щоб дзвони мовчали... Що ти сказав, Фабіане? Невже ти зумієш дзвонити? Господь з тобою! У тебе обмаль сили. Дзвони такі тяжкі, що, чого доброго, скинуть тебе з дзвіниці на землю.

— Я впораюся! — стояв на своєму Фабіан. — Я знаю, як треба дзвонити, і сили в мене вдосталь.

Франс перечив йому, перечив, та врешті-решт поступився.

— Одначе туди треба йти вдвох, — сказав він. — Як тільки розвидниться, гайнеш до органіста Птахоспіва і попросиш, щоб він тобі допоміг.

Органіст Птахоспів жив у хатчині за церквою. Живенько зібравшись, Фабіан побіг його будити.

Посеред міського майдану йому подумалось про лелече гніздо на західній вежі. Цікаво, як витримали нічну негоду лелеки? А що як гніздо зірвало з вежі? Фабіан помчав до церкви, щосили витягнув голову й подивився вгору. Над ним здіймалися вежі, ген у височині мимо них пропливали хмари, і в хлопця злегка запаморочилась голова. Йому здалося, мовби земля втікала в нього з-під ніг. Він перевів стривожений пильний погляд на західну вежу. Ага, гніздо, на щастя, нікуди не поділося. Але жодної ознаки життя він там не помітив. Невже лелек знесла буря?

Фабіан відступив крок назад, щоб глянути на дзигарі на вежі. Часу, либонь, удосталь, подумав він. Нехай Птахоспів ще хвилю-другу поспить, а він тим часом подивиться на лелек. Фабіан кинувся до бокових дверей, які вели наверх лелечої вежі, встромив здоровенного старовинного ключа в замок, крутнув ним туди-сюди й смикнув за ручку. Важенні двері не піддалися. Фабіан нетерпляче зітхнув і наліг на них з усієї сили. Правду кажучи, хлопець, як на свої дванадцять років, був дуже проворний. І от нарешті двері відчинилися, й Фабіан побіг східцями на горішній ярус вежі.

Поки він туди вибрався, то так захекався і так упрів, що довгенько шукав ключа, яким відчинялися двері на терасу. Власне, йому не дозволялося туди виходити. То було небезпечно. Церкву звели кілька сот років тому, і балюстраду, мабуть, останні двісті літ ніхто не ремонтував. Але Фабіанові таки щастило проникати на терасу. Він милувався лелеками, щось до них говорив і стежив за всіма їхніми рухами. Прекраснішого видовища, ніж те, як вони розправляли крила й злітали в повітря, він зроду не бачив. А як тільки вони закидали свої довгі шиї назад і заходжувалися клекотати дзьобами, йому здавалося, ніби лелеки грали на кастаньетах. Або сміялися, думав хлопець. Тож коли лелеки клекотіли, Фабіан завжди сміявся разом із ними.

Він попхнув двері й нараз опинився просто неба. Далі вийшов на середину тераси і вп'явся очима у верхівку вежі.

Неподалік од шпиля люди прилаштували штатив, призначений для лелечих гнізд, тож якраз на ньому й змостили своє гніздо лелеки. Вийшла складна, доволі громіздка споруда з густого плетива гілок. А щоб її не знесло вітром, на дні споруди, напевно, лежала земля. Гнізда лелеки мостили майстерно. Проте зараз птахів там не було. Очевидно, вони покинули гніздо.

Хлопець обернувся, обвів оком містечко та зелені пасма гір, що тягнулися за ним. Краєвид був фантастичний. Удалині на рівнині вигойдувалися картаті узорі, завдяки яким було видно, де закінчувалося одне поле й починалося друге. Все купалося в рожевому вранішньому світлі. Навіть руїни спаленого Вовчого Замку здавалися цілком миролюбними. Фабіан знав, що давно-предавно там коїлися жакливі речі.

Він зіщулився, обернувся, щоб іти до дверей, та зненацька його зупинив чийсь пронизливий голосок: «Цур тобі пек!»

Фабіан знов оглянувся на лелече гніздо. Через його край перевишувалося двоє білих крил, що помалу ворушилися в повітрі. Вони не скидалися на лелечі, бо не мали чорних цят. А всім же відомо, що в дорослого лелеки на крилах є чорні цятки. У лелечат не дуже великі крила, до того ж самі птахи світло-сірої масті, тож навряд чи це лелеча. Може, гусак? Певно, йому довелося сісти в лелече гніздо під час бурі?

Аж тут Фабіан згадав, як той хтось сказав «цур тобі пек». Гуси, як звичайно, так не кажуть. Чи, може, то йому вчулося? Але ж він і справді бачив у лелечому гнізді гусака. І хлопець заходився його манити:

— Гусю-гусю-гусь, а йди-но сюди, гусю-гусю-гусь...

— Та годі тобі гуськати, — обірвав його сердитий голосок.

Фабіан од переляку мало не проковтнув язика. Крила того, хто був у гнізді, заворушилися ще більше, і раптом звідти висунулося маленьке ручення. Фабіан сахнувся й заціпенів із подиву. За одним маленьким рученням показалося й друге. Хлопець затамував віддих, побачивши, як між рученнями й білими крильми вистромилася голова з рудуватим скуйовдженим чубом. Невже то хлопчик... чи, може, дівчинка? Але яким це робом те маля опинилося в лелечому гнізді? Фабіан роззявив рота, не в змозі навіть писнути. Дитина дивилася на нього з невдоволеною міною на личку.

— Який це телепень надумався мене звідси виманити? Ану стули пельку, бо зараз тут буде протяг!

Фабіан закрив рота, але не знав, що відповісти. Йому на думку спало єдине запитання:

— На якому це гусакові тебе занесло в лелече гніздо?

Малий засміявся — достоту так само нахабно, як і ворона, що вистрибувала поміж вежами старовинної церкви.

— Гусакові?! А хай тобі абищо, почувеш таке, то й крила повідпадають! Ти що — ніколи не бачив ангела?

Фабіан ковтнув слину. Він не йняв віри своїм очам. Йому, бувало, доводилося чути у церкві та в школі щось про ангелів і бачити їх на малюнках у збірках казок. Насправді ж ангелів на світі не було. Цей, що сидів у лелечому гнізді, очевидно, був не ангел, а малий шалапут, який удосвіта привласнив на горищі чийогось гусака. Якщо це не так, то, виходить, Фабіан і досі перебував у полоні сну. Ну авжеж, так і є. Він спав. Учепившись двома пальцями в руку, хлопець щосили себе вшипнув.

— Йой! — скрикнув він, несподівано жახнувся й затулив долонями обличчя.

Якусь хвилю Фабіан стояв у такій позі й не ворухився, намагаючись опанувати собою. Урешті-решт сторожко розсунув пальці й зиркнув крізь них. Істотка й досі звисала з гнізда: в неї були схрещені рученята, два білі крила за плечима й схилена набік голівка — геть чисто як у тих намальованих блискучих ангеликів, що ніколи не мали ніг. Атож, істотка теж мала дві пухкенькі схрещені ручки, кучерявого скуйовдженого чубчика, личко, мов у ляльки, і два білі ангельські крила... ні, гусячі крила... Либонь, хтось просто бере його на глузи?

— Агов, ти, там нагорі! — гукнув Фабіан. — Якщо ти ангел, то доведи це!

— А як? — спитала істотка. — Цього досить? — і вона енергійно замахала крилами, що були в неї за плечима.

— Та ну, — відповів Фабіан, — таке зуміє перший-ліпший дурний гусак. Спустися до мене, і я тебе гарненько роздивлюся!

— Саме цього я й не можу зробити, — засмучено відповіла істотка. — Здається, я загубив свої стернові пера. Без них я не можу літати, як належить. Тож і сиджу в цьому гнізді, мов той пень. Лелек теж немає вдома, інакше котресь із них спустило б мене донизу. Жаль, я таки хотів би залагодити там одну справу.

— Тоді випростайся, — сказав Фабіан, — щоб я побачив тебе на повен зріст.

Істотка поволі випросталася, обережно здіймаючи за плечима крила. В такій позі вона скидалась на дитину п'яти-шести років, одягнену в куценьку білу сорочину вільного крою. Крила в неї справді були завбільшки з гусячі й, видно, міцно причеплені до дитячої спинки.

— Може, я тобі й повірю, — не зовсім упевнено мовив Фабіан. — Але як ти опинився в лелечому гнізді, коли не можеш літати?

— Угадай із трьох разів, — сердито відказав ангел. — Як би я сюди по-твоєму сам злетів? Верхи на лелечій спині? Чи спустився зі шпиля дзвіниці? Може, я заліз ізнизу?

— Невже ти... впав? — спробував схитрувати Фабіан.

Цей ангел явно не сприймав жартів, тож, мабуть, краще триматися з ним обачно.

— Так, я впав, — відповів ангел. — І коли ти придумаєш, як мене звідси дістати, то дізнаєшся чому.

Фабіан на хвилю замислився. Насамперед йому треба подбати, щоб ангел не звалився з даху церкви. Чи коли хто-небудь чув про ангелів, які б не вміли літати? Які ні з того ні з сього падали б із неба? Та ніхто в світі такого зроду не чув! Проте на вигляд цей ангел був не дуже страшний, попри те, що й говорив він, і поводився не так, як би належало поводитися ангелові. Фабіан мав спробувати спустити цю химеру донизу.

— Стривай, — сказав він ангелові, — я пошукаю мотузку.

Ангел скрушно зітхнув і однією рукою підпер голову, а другою тим часом роздратовано застукотів об край гнізда.

— Авжеж, — сказав він. — Однак я не маю вибору.

Фабіан чимдуж збіг східцями вниз і знайшов двері, що вели до підвальних приміщень. Там містився чималий мурований склеп із давніми лицарськими похованнями, посеред якого тулилася маленька комірчина, що правила за склад. Хлопець знав: у ній лежали запасні мотузки до церковних дзвонів.

Фабіан відімкнув двері й виявив, що в підвалі темно, як у вусі. Він піднявся в церкву й знайшов побіля вітаря свічку й сірники. Потім знов спустився вниз і став шукати при світлі великої воскової свічки. Поки він ішов, мерехтливі відблиски світла малювали під склепінням і на стінах довгі, грайливі тіні. Фабіан зупинився. Навіть якщо він бував тут безлік разів і знав усі без винятку скульптури, саркофаг та надгробки, його пойнмали такі відчуття, як і за перших відвідин. Хлопець ковтнув слину, зціпив зуби й, не відволікаючись ні на що, перетнув велике підвальне приміщення. Під дверима, що вели до складу, він відставив од себе свічку й трохи пововтузився з в'язкою ключів. Двері зі скрипом відчинилися. Фабіан боязко оглянувся й ступив у комірчину. В кутку лежали мотузки. Він згріб їх в оберемок, але вони були такі важкі й такі довгі, що неможливо було тримати свічку й водночас нести мотузки. Йому довелося свічку поставити, оскільки вона ось-ось мала погаснути. Врешті-решт він успішно вибрався зі склепу, й масивні двері за ним зачинилися. Він заходився тягнути важенні мотузки крутими східцями на вежу. Напівдорозі зупинився перевести дух і виглянув у маленьку вікнину надвір. Там уже зовсім розвиднілося, й усе містечко було осяяне ранішнім сонцем.

Вранішнє сонце! Церковні дзвони! Таж він мав збудити органіста Птахоспіва й разом із ним дзвонити на заутреню! Йому треба живенько спустити ангела додолу. Фабіан наддав ходи й невдовзі вже був на терасі вежі. Ангел сидів у лелечому гнізді, відкинувшись назад і заклавши руки за голову, й мружився проти сонця.

— Чудовий день, еге ж? — спитав він. — І це після такої ночі? Просто не віриться! Ну, ти, я бачу, знайшов мотузку. І що нам робити далі?

— Зараз я на одному краю мотузки зав'яжу вузла й кину цей край тобі, — відповів Фабіан.

— Гаразд, — згодився ангел. — Хоч мені й не ясно, що ти задумав, та все-таки я тебе послухаюся.

Фабіан прив'язав мотузку дзвона до запасної мотузки. Потім на одному її кінці зробив великого вузла й пожбурих його до лелечого гнізда, але промахнувся. Вузол стукнувся об штатив, і, перш ніж зник за краєм балюстради й замелькав у повітрі, Фабіан устиг його перехопити.

— Е-е-е-ет, — сказав ангел. — Дав маху. Мо', колись і докинеш!

Фабіан удав, ніби не почув тих слів. Він закинув мотузку ще раз. Тепер уже вона долетіла до гнізда, й ангел примудрився її впіймати.

— Ось вона! — радісно гукнув він.

— Ану прив'яжи її міцно до штатива, — крикнув Фабіан йому у відповідь.

А сам узяв мотузку з другого кінця й міцно прив'язав її до ручки дверей, — і тепер уже вона була натягнута між дверима та гніздом.

— Зрозумів? — крикнув Фабіан у бік лелечого гнізда.

Ангел звисив із гнізда голову, і його крила ледве не втратили рівноваги. Він помаленьку ними заворушив, аби тільки втриматися нагорі. Фабіан чув, як він заходився лаятися на всі заставки, оскільки йому явно не вдавалося закріпити мотузку так, як хотілося. «Оце тобі й ангел, — подумав Фабіан. — Невже йому в небі й справді дозволяли так лихословити? Цей ангел, очевидно, все знає не з самих чуток, тож страшенно цікаво буде познайомитися з ним ближче».

— Готово! — нарешті крикнув ангел. — А що далі?

— Тепер тобі доведеться спускатися сюди мотузкою, — відповів Фабіан. — А я тебе тут підхоплю.

— Ти збожеволів?! — крикнув він пронизливим голосом, цього разу аж надто пронизливим. — Спускатися мотузкою? Ти думаєш, що я... що я ангел-циркач?

Фабіан спантеличено зітхнув.

— Якщо ти не можеш літати, то дістанешся сюди тільки таким чином, — сердито гукнув він ангелові. — Або спускайся, або лишайся нагорі. Мені байдужки. В мене є купа інших справ, і я не збираюся стовбичити тут і сперечатися з тобою.

Ангел нічого не відповів, проте спробував перекинути одну ніжку через край гнізда. Потім, зважившись остаточно, поставив на край гнізда другу ніжку і взявся за мотузку обома руками.

— Молодець, — крикнув Фабіан. — А тепер так само обхопи мотузку обома ногами й спускайся сюди.

Ангел зробив так, як йому загадував хлопець. Мале білокриле дитинча якусь мить перебувало в повітрі між небом і землею. Фабіан затамував дух. Ангел ледь ворушив крилами й швидко-швидесенько мчав мотузкою донизу!

— Йо-йо-йо-йойочки! — в захваті верещав він, а тоді м'яко плюхнувся Фабіанові до ніг.

Усе сталося так блискавично, що хлопець не встиг перехопити малого, як щойно обіцяв. Між церковними вежами знов прокотився зухвалий сміх, і ангел підвівся й струснув крилами.

— Неймовірно! — весело мовив він. — Якби знаття, то я й не сперечався б. Дякую. Чим я можу тобі віддячити?

Тієї миті їх осіяло сонячне проміння, і Фабіан згадав, що за хвилю-другу вже буде запізно сповіщати дзвонами початок недільного дня.

— На дзвіницю! — крикнув він. — Ти повинен допомогти мені бити в дзвони. Тато поламав руку, і я обіцяв...

— Годі базікати, — перебив його ангел. — Я знаю геть усе про дзвони. Ми впораємося! Гайда!

На цьому слові він розчахнув двері, й вони побігли східцями вниз. Їм треба було трохи спуститися, аби дістатися галереї, яка вела на дзвіницю. Нараз Фабіан з подивом помітив, що ангел уже знав дорогу. Невже він був тут раніше? Хлопець намагався не пасти задніх, бо ангел озирався і весь час його квапив. Зрештою вони таки дісталися до дверей, які вели на дзвіницю. Фабіан підняв в'язку ключів, наміряючись відімкнути двері, але ангел його відсторонив, легенько дмухнув на замок і попхнув ті масивні двері так, ніби вони нічого не важили. А тоді метнувся східцями до кімнати, що містилася під дзвонами.

Посеред тієї кімнати висіли чотири мотузки, прикріплені до дзвонів, а над ними в стелі з'яв отвір, у якому, пороззявлявши темні пашеки, поблискували старовинні церковні дзвони. Фабіан кинувся до них, схопився за дві найближчі мотузки й крикнув ангелові:

— Хапай решту! Ти смикай свої, а я — свої!

Він насунув на вуха вовняні навушники, а другу пару тих навушників простягнув ангелові, але той кинув на нього глумливий погляд, струснув кучерями, схопив у руки мотузку й потягнув її на себе.

На самій верхівці бамкнув найбільший дзвін, — своїм низьким, співучим тоном він змусив гойдатися й дзвеніти ще й інші три дзвони. Фабіан пильнував за дотриманням ритму, та скоро помітив, що в ангела то виходило ще краще, як у нього. З його дитячого личка повністю зникла неприязнь. Ангел висів на мотузках, гойдався сюди-туди і вгору-вниз, ніби знайшов собі найкращу забавку, яка тільки могла бути в небі й на землі. Часом він на повен голос щось виспівував, сміявся і радісно верещав.

А тоді на шаленій швидкості він розігнався від самої стіни кімнати, подався вперед і знов заходився гойдатися на мотузках. Що то був за звук! Ніколи ще дзвони не дзвонили аж так гучно й дзвінко! Ніколи ще мешканці цього невеличкого містечка, прокинувшись після бурі, не відчували такої втіхи!

На майдані коло церкви збиралося все більше й більше люду. Ніхто не заходив досередини, всі стояли надворі — милувалися вранішнім сонцем, заслуховувалися радісним передзвоном і приязно гомоніли. З маленького завулочка на майдан завернув і пекар із дружиною. Обтрусивши своє святочне вбрання від борошна, вони принесли з собою приємні пахощі щойно спеченого хліба та булочок.

Слідом за ними пленталися повненька дівчинка в рожевій сукенці й низенький хлопчина Фабіанового віку з русявим прилизаним чубом. Його красива зачіска вже почала розправлятися, бо неслухняні кучері аж ніяк не воліли піддаватися гелю для волосся. Хлопець кілька разів розпачливо провів по голові рукою, та тільки ще більше розкуйовдив чуба. Потім він попростував до бічних дверей, що вели в ризницю. Пекарчука Понтуса Бог обдарував просто оксамитовим голосом, достоту таким чистим і приємним, як і борошно, з якого в їхній пекарні випікався хліб, тож батьки вельми пишалися своїм сином. Він співав у хорі й мав виконувати сольну партію на початку й наприкінці хоралу.

На порозі до ризниці стояв високий кремезний хлоп'як і нетерпляче подавав Понтусові знаки. То був Райн, син м'ясника. І Райн, і Понтус були найкращі Фабіанові товариші, обидва співали в хорі. Фабіан тим часом мав дзвонити замість батька у дзвони, тож із хлопцями не співав.

Побачивши Понтусову зачіску, Райн захихотів:

— Ти що — стояв на голові у відрі з клеєм? — спитав він і поклав важку руку на помащену гелем чуприну товариша.

Понтус фиркнув, струснув ту руку з себе й шмигнув у двері. Авжеж, щойно закінчиться відправа, він одразу ж підставить голову під душ!

Пекар та пекариха, стоячи в гурті з родинами м'ясника й поштмейстера, не зводили з дзвіниці очей.

— Ну й звук! — вигукнув поштмейстер. — Сьогодні Франс Рінґер сам себе перевершив! Я зроду нічого такого не чув!

— Фантастично! — підхопив його м'ясник. — Здається, ніби дзвони співають. Проте яка жахлива була ніч, дідько б її побрав! Я думав, що дах звалиться нам на голови і згорить усе місто. А виходить, вціліли навіть лелечі гнізда.

— Ходімо всередину, — мовила пекариха. — Як тільки замовкнуть дзвони, заграє орган і почне співати хор хлопчиків. Хоч би нічого не проґавити.

На порозі вони майже лоб у лоб зіткнулися з Франсом Рінґером, який ішов попідруч із дружиною, тримаючи одну руку на підв'язці.

Перш ніж здивовані земляки встигли щось мовити, Франс із гордістю випалив:

— Ну, що скажете? Правда ж, мій син стане гідним спадкоємцем свого батька?

— Твій син? Фабіан?

Вигляд у всіх їх був такий, мовби вони звалилися з неба. (Хоча насправді з неба звалився ангел. Але ж товариство того не знало).

— Угу! — Віта й Франс повернули голови в той бік, де мав стояти хор.

— Учора ввечері під час бурі я поламав руку, тож Фабіанові вдосвіта, ще, так би мовити, до третіх півнів, довелося будити органіста Птахоспіва, — усміхнувся Франс.

М'ясник аж вишкірився й поплескав його по плечі. Дзвонар відхилився од нього й скривився.

— Йой!

— Як добре, Франсе, що ти нам це розповів, — насмішковано мовив м'ясник. — А то ми подумали б, що у вас із дружиною відбулося змагання з вільної боротьби.

Всі знали, що Віта вміла дати здачі.

Франс почервонів і трохи грубувато хмикнув, а Віта засміялася, злегка смикнула його за вуса й міцно здавила руку.

Дзвони звучали дедалі розлогіше й слабше, а найглухіший звук завершився кількома окремішними розкотистими ударами. Потім запала тиша. І тієї ж миті в церкві заграв орган. Франс здригнувся.

— Що? Орган? Хіба Птахоспів зумів так швидко спуститися з вежі? Хто це там нагорі з Фабіаном? Сам хлопець нізащо не впорався б з усіма тими дзвонами! — вигукнув він.

Франс і Віта майже вбігли за парафіянами в церкву, і їх там зустріли бурхливі акорди органу. Потім із ризниці вийшла шеренга хлопчиків-хористів і побралася на крилос. Люди повсідалися на лави — всі, крім Франса й Віти, які розгублено вклякли на місці, вп'явшись очима в двері, що вели на дзвіницю. Врешті-решт Віта схопила Франса за руку й потягнула його до найближчої лави.

— Зараз ми все одно нічого не зрозуміємо, — зашепотіла вона. — Доведеться почекаати. Дзвонили дивовижно — а це найголовніше...

А вгорі на дзвіниці Фабіан стомлено опустився на підлогу і, знявши з себе вовняні навушники, рукавом куртки витер із чола піт. Робота для такого малого хлопця, як він, виявилася тяжкою. Щодо ангела, так той, здавалось, анітрохи не стомився. Він плюхнувся додолу поруч із Фабіаном і подивився на нього напівспівчутливим, напівглузливим поглядом.

— Ну що, людська дитино? — спитав він. — Мало пупа не порвав?

Фабіан завовтузився на підлозі, ображено глипнув на ангела. І тут йому спало на думку, що сам він справді був людська дитина, тим часом як ангел... хто він, власне, такий?

— Так, я стомився, — зізнався хлопець. — А чого це ти не стомився? До речі, хто ти такий? Звідки ти взявся і що ти тут робиш?

Ангел закинув одну руку за голову й замислено почухав те місце, де зросталися крила.

— Ого скільки запитань одним махом! — сказав він. — Дозволь відповідати по черзі. Отже: я не відчуваю втоми, бо я ангел. Такого роду зусилля мені завиграшки. Якщо виникає потреба, ми, ангели, можемо пересувати будинки. То вже зовсім інша річ, звідки в нас береться сила. Друге запитання: я звуся Фелікс, що означає щасливий, а воно так і є. В Штабі Всевишнього на мене кажуть Фелікс Фікс, [2] бо я вмію облаштовувати й залагоджувати всілякі справи. Між іншим, Штаб Усевишнього міститься там, — вів далі ангел Фелікс на прізвисько Фікс, тицяючи пальцем угору. — Ось я відповів і на третє твоє запитання.

Фабіан витріщив на нього очі.

— Ти хочеш сказати, що ти справді ангел із неба? — перепитав він.

Ангел кивнув головою.

— І ти знаєш... Бога? — тамуючи подих, спитав Фабіан.

Ангел глянув на нього трохи розчарованим поглядом.

— Та я знаю, що ви, люди, називаєте його Богом, — відповів він. — Але в Штабі ми його зємо Всевишнім.

Ці слова змусили Фабіана замислитися.

— Одначе ти не відповів, як ти сюди потрапив, — хвильку поміркувавши, нагадав він ангелові.

Здавалосьь, тому це не сподобалося.

— Погано, що ти так допитуєшся, — мовив він. — Виходить, ти не розумієш і половини з того, що я тобі кажу? Гаразд, нехай, спробую пояснити. Отже, я — ангел. Але не просто собі ангел. Я — херувим, ангел світла третього ступеня і до того ж претендент на посаду ангела-охоронця.

Фабіан аж вирячив очі.

— Неймовірно, — хитаючи головою, казав ангел. — Ти нічогісінько не розумієш. Спробуймо ще раз: я — ангел-херувим і ангел світла Фелікс Фікс, що вчиться на ангела-охоронця. Ангел-охоронець опікується людьми. Він з'являється, щоб опікуватися або певною людиною, або родиною, або цілим містом, або навіть і країною. Для того, щоб претендувати на роль ангела-охоронця, мені довелося довго вчитися й трудитися до сьомого поту. Я мусив вивчити все до найменших деталей про ті країни й народи, якими маю

опікуватися, і збагнути людські душі. Окрім того мені треба було виконувати практичні вправи. Я, скажімо, безліч разів протинав нижні небесні шари й літав понад вашим містом. Я знаю всіх, хто тут живе, і всіх, хто тут жив. Вони ж-бо входять в обсяг навчальної програми, за якою складається іспит. Церковні дзвони також.

Фабіан схопився за голову. Так, вона, як і раніше, була на в'язях, тож, виходить, він не спить. Виходить, усе це відбувалося насправді. Нижні небесні шари? Скільки їх там? Він знов подивився на ангела. Крила в нього були начебто не фальшиві. А ще він робив деякі дивні речі — дмухав на замок, дзвонив у дзвони і... сидів у лелечому гнізді! Атож, саме так воно й було. Як же це сталося? Фабіан розтулив рота, щоб спитати, та Фелікс його випередив.

— Під час бурі я втік зі Штабу Всевишнього, — сказав він. — Хоч нам, херувимам, і не дозволяється вилітати надвір у грозу, але мені страшенно сподобався той гуркіт! Та й блискавки мене просто зачарували! У нижніх небесних шарах можна дивитися на грозу зверху. І от я помітив, що в найнижчому небесному шарі ні з того ні з сього зробилася якась дірка. Треба було її дослідити. Мені заманулося в неї прошмигнути, щоб прогулятися над містом і, можливо, раз-другий покружляти над дзвіницею. Але саме тої миті, коли я описував перше коло, в мене десь ізнизу влучила чиясь лиховісна думка. Напевно, саме та думка й пропалила дірку в найнижчому небесному шарі. Те зіткнення виявилось таким сильним, що обидва мої стернові пера втратили силу й відпали. І тоді я звалився просто в лелече гніздо. Там я сидів аж доки ти мене знайшов. Отакий конфуз!

Здавалося, Фелікс на щось трохи ображався.

Фабіан відчув, як у нього по всьому тілі забігали мурашки. Невже він, Фабіан, сидів у дзвіниці й правив теревені зі справжнісіньким ангелом? Що той мав на думці, розповідаючи про «дірку в небі»? Треба змусити його розказати більше. Він глянув на Фелікса так, немовби вимагав пояснення, але то виявилось зайвим. Ангел і сам був налаштований говорити.

— Всевишній знає, де вони впали, — казав він далі. — Цебто, стернові пера. Без них я не зможу літати й буду нікудишнім ангелом. А тут, у містечку, діється щось страшне! У кого може бути настільки лиховісна думка, що від неї в небі робиться дірка й ангели падають додолу? Я негайно мушу це з'ясувати, а то, чого доброго, станеться якесь жахіття. А тобі доведеться мені допомагати! — Фелікс так суворо подивився на Фабіана, що той аж здригнувся.

— Мені? — здивувався хлопець. — І що ж я маю робити?

— Насамперед, ти підеш шукати мої стернові пера, — правив своєї Фелікс. — Вони довгі, гострі й блискучі, мов срібло. Знай, що ті пера відгукнуться на твої слова «Феліксе, гайда!». То не прості, а чарівні слова. Вони означають приблизно те саме, що й «Феліксе, лети!» або — «щасливого лету». Звичайно я кажу і так, і так. До речі, коли ти їх знайдеш, то сам зможеш трішки політати. Не дуже високо, але все одно зможеш. Бо щоб літати так високо, як я, ти повинен мати справжні ангельські крила. Напевно, це ще для тебе зарано. Отже, нам треба з'ясувати, звідки взялася та лиховісна думка. Можливо, ти знаєш про це більше, ніж я. Зі мною рідко таке бувало.

Звісно, тутешні люди не бездоганні, але ж не настільки вони й лихі! Такого роду зла не бувало тут віддавна. Хтозна-відколи, — додав він, зморщивши маленького лобика й труснувши рудим скуйовдженим чубом. — Ти часом не здогадуєшся, звідки вона взялася?

— Мабуть, спершу я мушу дізнатися, що то була за думка, — відповів Фабіан.

— Гадки не маю, — відповів Фелікс. — Лихо, яке мене спіткало, не мало смислу. Нам самим треба до всього докопатися, перш ніж станеться щось іще.

Він підвівся й пішов до дверей, що вели на галерею.

— Я хочу побачити церкву під час відправи, — сказав він. — Гайда!

Фабіан зіп'явся на рівні й подався слідом. Біля самих дверей він підійшов до самої спини ангела. Фелікс був на голову за нього нижчий. Фабіан простягнув руку, обережно провів пальцем по білосніжному пір'ї на одному крилі. Воно здалося йому м'яким і гладеньким, — ні до чого м'якшого хлопець зроду не доторкався.

Фелікс здригнувся всім тілом і згорбився.

— Не лос... хі-хі-хі! — глухо засміявся він, і перш ніж Фабіан устиг охнути, той ударив його крилом так, що аж ляснуло.

Хлопець спантеличено схопився руками за голову й розгнівано глипнув на ангела.

— Що це за вибрики? — спитав він.

— Я не хотів, — збентежився Фелікс. — Просто мені дуже лоскітно в крила!

Фабіан ледве стримався, щоб не зареготати. То он воно що — ангел боїться лоскоту!

Вони помаленьку відчинили двері на галерею і роззиралися. Нікого не було видно. Фабіан і Фелікс крадькома дісталися до балюстради й глянули вниз на церковний неф, заставлений всякою всячиною. Він був просторий і високий, із сяючим, пофарбованим у блакитний колір, склепінням, яке, правду кажучи, було досить облупане. Посеред нефу стояла здоровецька колона, що немовби тримала склепіння. Та колона була обліплена скульптурами різноманітних ангелів: тих, які співали, тих, які читали, і тих, які грали на музичних інструментах. Фабіанові подобалася колона з ангелами. Він, бувало, часто обходив усю галерею і милувався нею. Хлопець знав, що на самім вершечку колони чільне місце займав ангел Уриїл. То був ангел сонця, і стояв він, трохи виступаючи вперед, з широко розпростертими руками й розправленими крилами, наче розсівав над усіма іншими світло. Колона була шедевром родини Берггаммерів, — вони спорудили її кілька сот років тому. І сама колона, й різьблені ангели, і вітражі являли собою значні мистецькі твори, якими місто страшенно пишалось. Кілька поколінь Берггаммерів трудилися над спорудженням тієї колони, і впродовж століть на ній один за одним з'являлися ангели. Але коли було завершено останнього ангела, останні Берггаммери зникли з міста. Ніхто не знав, де вони поділися.

Крізь вікна, що дивилися на схід, пробивалося сонце, кидаючи в церкву проміння всіх барв веселки. Воно висвітлювало решту ангелів — тих, що висіли на стелі. Фабіан вважав їх найкращими. То були різьблені дерев'яні фігурки з листовим золотом на крилах і в блискучому вбранні. У кожному разі колись те вбрання сяяло. Тепер завдяки яскравому сонячному промінню воно засяяло знов. Ангели, здавалося, шугали по всій церкві, двійко літало обабіч нефу, по двоє — ген удалині над кожною каплицею, а над розп'яттям, що містилося у вівтарі, стояв із оголеним мечем архангел Михаїл, на голові якого розвивалася грива мідно-червоного волосся. Він споглядав усю церкву і мав змогу бачити кожен її куток і закуток. Фабіан завжди побоювався того ангела. Аж тут йому спало на думку, що пліч-о-пліч із ним перебував живий-живісінький ангел. Якщо цей справжній, то й ті всі мають бути справжніми. І Фелікс, виходить, був не такий уже й страшний. Або...

Далеко знизу до них долинав голос пастора, який виголошував уранішню проповідь. Фелікс легким стрибком скочив на край балюстади. Він розправив крила й звільна ніби почав падати кудись уперед. Фабіан затамував дух і приклав до рота обидві долоні. Фелікс по-кажаннячи звисив малі ноженята, хоча саме так у ангелів і заведено.

Озирнувшись на Фабіана, він зашепотів:

— Я тобі скажу, як побачу щось таке, чого не помічав раніше!

Фабіан неозброєним оком бачив, що ангелів погляд пронизував парафіян, як прожектор, і проникав у душу кожної людини. Може, він так дивився і на нього? Що побачив Фелікс у його душі?

Зненацька маленьку істотку пересмикнуло. Ангел за принципом годинникової стрілки крутнувся назад і буцнув Фабіана в груди так, що вони обидва відкотилися до задньої стіни. Потім ангел схопив Фабіана за руку, підвів його й потягнув за собою до балюстради. Крізь дірчасті візерунки на ній усе було видно як на долоні.

— Ондечки! — прохрипів він, тицяючи пальцем донизу. — Он ті двоє! Що то за типи праворуч від казальниці?

Фабіан глянув через край балюстради й побачив двох гарно вбраних чоловіків у сірих костюмах, що сиділи на першій лаві. Один із них був довготелесий і начебто нічим особливим не вирізнявся, а от другий був малий, жовтий, як віск — і гостроносий. Фабіан одразу ж його впізнав і злегка здригнувся.

— Жовтий, як віск, то новий секретар нашого бургомістра, — сказав він ангелові. — А того другого я ніколи не бачив.

— Коли вони прибули до міста? — допитувався Фелікс.

— Не знаю, коли прибув другий, а секретар з'явився тут минулого тижня, — відповів Фабіан. — Нового нашого бургомістра звати Кresp, раніше він був писарем. Утім, цікаво, де він?

Хлопець обвів поглядом церкву й ніде не побачив бургомістра.

— Глянь на них, — зашепотів Фелікс. — Глянь, як вони поведуться!

Тепер і Фабіан усе помітив. Таж ті двоє чоловіків не сиділи собі тихенько й не слухали відправи, а весь час роздивлялися церкву — стіни, стелю і неф. Один із них щось старанно занотовував до блокнота, якого тулив до грудей. Потім він глянув угору й замотав сюди-туди ручкою, ніби щось підраховував. Чим же це вони так зацікавилися?

Роздратований Фелікс знов почував між крилами.

— Цур тобі пек! — шпарко вигукнув він. — Щось тут не так. Щось я проґавив. Таке буває з тими, хто плететься за часом у хвості. Я змушений буду на трохи тут лишитися, щоб усе з'ясувати. Чи не знаєш ти якогось місця, де я міг би сховатися? Найкраще мені підходив би такий закуток, куди ніхто ніколи не заглядає. А тобі тим часом доведеться йти шукати мої стернові пера, і чим раніше, тим краще!

Фелікс замислився. Куди найкраще сховати ангела? На думку йому спало, що поки болить Франсова рука, безпечнішого місця за дзвіницю не знайти. Він махнув ангелові рукою і знов відчинив двері вежі. Перш ніж Фабіан промовив слово, Фелікс прошмигнув проз нього, прошелестівши білим пір'ям. На вежі він кинувся до вікнини й визирнув надвір.

— Чудовий вид на місто й церковний майдан, — сказав він. — А тепер іди шукати стернові пера. Пам'ятай: «Феліксе, гайда!». Одначе поки ти ще далеко не зайшов, то, може б, приніс мені кілька марципанів? Ми, ангели, не потребуємо їжі, але торік на Різдво мені вони смакували.

Фабіан здивовано витріщив на нього очі. Йому з пам'яті ще не стерся той неймовірний переполох, що зчинився у пекаря на Різдво, коли з пекарні безслідно зник цілий лоток різдвяних марципанів. То ось, виходить, хто цей халамидник! Сміх та й годі! Якби тільки пекар знав, що в його домі побував справжнісінький ангел!

— Будуть тобі марципани, — пообіцяв хлопець, попрощався з ангелом і зачинив за собою двері.

Далі він біжка дістався на другий бік галереї — до сходового майданчика, звідки спускалися в церкву. Раптом він зупинився й прислухався. Старенький пастор уже виголосив недільну проповідь. Потім він поблагословив парафіян і, як тільки відправа закінчилася, загравав орган.

Загримів завершальний хорал і понад головами парафіян задзвеніло оксамитове Понтусове сопрано.

Фабіан круто розвернувся й помчав назад у дзвіницю. Таж годиться дзвонити й на закінчення служби! Він одчинив двері, й відразу ж почув поодинокі удари дзвонів середньої величини. Фелікс стояв посеред дзвіниці й побожно смикав за мотузку. Потім простягнув руку вбік і смикнув за найближчі мотузки. Дзвінкішого звуку годі було уявити. Фабіан кинувся до мотузки четвертого, і здоровенний, важений церковний дзвін басом наліг на два інші. Таким чином вони сповістили про закінчення служби божої. Тоді Фабіан попустив мотузку басовитого дзвона, а Фелікс пильнував, щоб решта ще трохи покалатали. Насамкінець лишився тільки той, що мав найдзвінкіший звук. Фелікс озирнувся на Фабіана.

— Швидко зреагував, — похвалив він хлопця. — Ми мало не забулися. Але не переймайся цим, я і сам упорався б.

Фабіан присвиснув і подався до дверей.

— І не забудь про марципани! — суворо нагадав Фелікс, перш ніж хлопець зачинив за собою двері.

Коли Фабіан підійшов до сходового майданчика, то побачив своїх батьків, що підіймались на галерею. Хай тобі грець, що він їм скаже?

Таж насамперед йому треба було перешкодити зайти їм у дзвіницю!

3

Фабіан вирішив, що краще просто піти їм назустріч. Він став спускатися сходами, аби заступити батькам дорогу. Туманіючи головою, хлопець намагався придумати якесь переконливе пояснення на запитання, як йому пощастило самому впоратися зі дзвонами. Він ще нічого не придумав, як на півдорозі перед ним постали Франс і Віта. Батько здоровою рукою поплескав його по плечі:

— Дивовижно, синку! У мене просто немає слів! Так і мають звучати недільні дзвони! Але, Боже мій правий, як же ти з ними впорався? — Франс гучно засміявся.

Фабіан зашарівся і збентежено всміхнувся, але не здатен був видушити з себе бодай слово. Батьки не зводили з нього очей.

— Хто там тобі допомагав, Фабіане? — лагідно спитала мати.

Фабіан намацав пальцями перила й опустив погляд. Як же йому викрутитися? Він не міг зізнатися, що дзвонити йому допомагав ангел. Вони б сприйняли його за пустобреха та й усе, або взяли на глузи й розгнівалися. Фабіан не мав звички брехати батькам, у кожному разі брехав не більше, ніж інші хлопці. Просто батьки завжди допоминалися розумного пояснення, а зараз пояснити щось було абсолютно неможливо. Ну аж ніяк неможливо — ані пояснити, ані замовчати Фелікса. Фабіан у відчаї зиркнув у сходову вікнину, що була зовсім поруч. Раптом мимо нього пролетів чималий лелека — під самісіньким його носом. Хлопець дуже виразно побачив, як той йому підморгнув, а тоді залопотів крилами й заходився описувати кола навкруг вежі.

— Я стрів незнайомця, який виглядав після бурі лелек, — зірвалося йому з язика. — Він допоміг мені підняти важкі двері. А потім допоміг дзвонити в дзвони. І тоді я не став будити Птахоспіва.

— Он як, — мовила мати. — Молодець. А який же він із себе?

— У нього рудий, як і в мене, чуб, — швиденько відповів Фабіан, оскільки подумав, що краще триматися якомога ближче до правди. — Вбраний у все біле. А ще він дуже сильний.

Поки що Фабіан не сказав жодного слова неправди. Про крила, які мав той незнайомець, він і не збирався розповідати. Те, що батьки сприйняли незнайомця за дорослого чоловіка — то їхня справа. Принаймні, Фабіан їм такого не казав.

— А як звати твого помічника? — спитав Франс.

Лишенько! Що ж тепер відповісти?

— Е... Гм... Пан Фікс! — затинаючись, відповів Фабіан, бо так розгубився, що нічого ліпшого йому не спало на думку.

— Я мушу подякувати йому за допомогу. І за прекрасне звучання! — схвильовано сказав Франс, готовий піднятися сходами нагору.

— Ні! — скрикнув Фабіан.

Батьки здивовано глянули на нього.

— Він... пішов. Десь подався. У нього якась домовленість.

Тьху. Зараз йому все-таки довелося збрехати.

— Пан Фікс? — Франс наморщив чоло. — Хіба в нашому місті є хтось із таким прізвиськом?

— Та він... у когось гостює, — залепетав Фабіан. — Але я не пам'ятаю в кого.

— Згодом ми йому неодмінно подякуємо, — сказала Віта. — Про що ти задумався, Фабіане?

Фабіан зірвався з місця й шодуху помчав сходами вниз.

— Я його пошукаю, — крикнув він батькам. — Побачимося ополудні.

— Ти ж навіть не поснідав, — гукнула вслід йому Віта.

Проте він уже був далеко, й ті слова його не наздогнали.

Фабіан вийшов надвір через бокові двері. Ні з ким у церкві йому не хотілося зіткнутися лоб у лоб. Зараз він не мав ані хвилики часу на всілякі розпитування та пояснення. Треба було знайти стернові пера, і то якомога швидше. Однак надворі він зупинився й поринув у роздуми.

«Ану, що воно виходить. Лиховісна думка влучила в нього тоді, коли він летів над західною вежею, і пера тут же впали додолу. Тож найімовірніше, що вони лежать десь неподалік церкви», – промимрив він собі під ніс.

Фабіан почав обходити церкву зі сходу, пильно приглядаючись до землі. Як тільки він дістався до північного боку, йому довелося трохи випростати спину. Зненацька майже перед його носом розчинилися двері, й із них вийшло троє чоловіків. Фабіан причаївся за колоною критої галереї. Він гаразд і сам не знав навіщо, – просто йому не хотілося, щоб його помітили. Обережно визирнувши з-за сховку, аби побачити, хто то був, хлопець упізнав довготелесого чоловіка з церкви та блідолицького бургомістрового секретаря. Третього Фабіан напевно ніколи раніше не бачив, інакше він би його впізнав. То був кремезної статури чоловік у крислатому білому ковбойському капелюсі, дорогих темних окулярах і в блискучому костюмі з чорного оксамиту. Взутий він був у білі, ковані сріблом ковбойські чоботи. З рота в нього стриміла довга сигара, яка, здавалось, була частиною його фізіономії. Попри чудернацький убір у тому типові було щось педантичне й елегантне. Звідки він прибув? Чоловік настільки відрізнявся від мешканців цього красивого містечка, що якби жив тут віддавна, то непоміченим не лишився б. Цікаво, чого його не було з тими двома в церкві?

Незнайомець вийняв сигару з рота і звільна випустив дим у обличчя двом іншим. Ті, на диво, не закашлялися, а мовби заходилися жадібно втягувати той дим у себе й дурнувато посміхалися.

– Гаразд, – сказав чоловік. – Отже, все має бути в ажурі. – Він говорив, розтягуючи слова. – Сподіваюсь, ви зможете підготувати ті контракти якомога швидше. Все мусить бути так, щоб комар носа не підточив. Ви повинні донести новину до загалу, вернутися назад і допомогти бургомістрові скласти текст. І пам'ятайте: все має скінчитися ще до дня літнього сонцевороту.

Ті двоє, мов сновиди, ледь кивнули головами, й посмішки в них стали ще дурніші.

– Покладіться на нас, пане Фенвіку. Ми виробили чіткий план.

Чоловік, якого вони називали Фенвіком, знов засунув сигару в рот. Потім крутнувся на підборах і рушив у бік майдану, що був біля самої церкви. Він ступав повільно, затягуючись сигарою, а ті двоє, оповиті пахошами сигарного диму, півдороги мовби витанцьовували за ним слідом. Лише тоді, як чоловік із сигарою зник за рогом, ті двоє знов перейшли на нормальну ходу.

Фабіан не зважувався ні на що інше, як лишатися на місці, оскільки боявся, що його викриють. Він упритул притиснувся до стіни церкви й наморщив лоба. Що це він зараз почув? Що мало скінчитися до дня літнього сонцевороту і що буде, як воно скінчиться?

Коли чоловіки зникли за рогом, він чимдуж помчав за ними слідом. Парафіяни, дослухавши відправу, вже юрбою валили з церкви. Зараз вони скупчувалися на церковному майдані.

Якісь хлопчачки перехилялися через край водограю, що стояв посеред майдану. Вони скількимога витягали руки над водою. Фабіан збагнув, що хлопці намагалися щось дістати, й подався туди. Підійшовши до водограю, він забувся про трьох чоловіків: у зеленуватій воді плавало велике сріблясте перо!

Спершу Фабіан перехилився через край водограю достоту так, як і решта дітей, і потягнувся до пера. Хлопці голосно зарепетували, а той, що стояв найближче, дав йому стусана.

— Відійди, Фабіане! — сказав він. — Ми перші його помітили. Я побачив його найперший.

Хлопець звався Турд, його батько розумівся на змішуванні фарб і вмів підбирати фарби для всіх будинків у місті. Зростом Турд, як на свій вік, був височенький, руки й ноги в нього росли не по днях, а по годинах і розвивалися трохи швидше за його думки. Він любив присікуватися до менших за себе, особливо дошкуляв найкращому Фабіановому товаришеві Понтусу, який у неповних дванадцять років уже співав сопрано в церковному хорі хлопчиків. Турд дражнив його дренькалом і скиглієм і примудрявся докучати йому так часто, як тільки міг. Особливо Турда муляло те, що ані Понтус, ані Фабіан не грали в футбол. Він мав звичку підколювати Фабіана батьковою професією, називаючи його «намаханим синулею дзвонаря Франса», і за кожної нагоди не поминав робити всілякі капості.

Фабіанові страшенно хотілося нам'яти Турдові вуха, але він стримався. Саме зараз у нього не було часу битися. Він подумав, чи не вдається йому до чарівних слів, але потім згадав, що ніхто не повинен запідозрити, наскільки загадкове це красиве перо. Фабіан став шукати очима своїх товаришів, але нікого з них не побачив. Тут тільки хлопці з Турдової футбольної команди. Вони плюскалися у воді, підштовхували паличками перо й нахабно та грубо відпихали всіх тих, які пробували до них наблизитися.

Фабіан трохи відступив від хлопчачого гурту до протилежного боку водограю. Там він перехилився через край, задивився в прозору зелену воду й замислився. Він ще раз роззирнувся довкола. Люди й досі стояли купками й розмовляли. Ані його батьків, ані пастора, ані органіста ще там не було. Фабіан глянув на статую, що випиналася посеред водограю. Вона уособлювала в собі лицаря в повній бойовій готовності, зі шпорами навкруг шиколоток, зі щитом і мечем у руках. То був лицар Вовк із Вовчого замку, засновник міста. Водограй і скульптури виліпив Мартін Берггаммер, який передовсім був першорядним скульптором. Навколо основи колони було витесано мініатюрні портретні барельєфи. Власне кажучи, він ніколи до них не придивлявся. Він знав, що на фасаді основи колони було зображено чоловіка у великому, чудернацькому, кристатому капелюсі. Праворуч був профіль якоїсь жінки у високому гострокутому капелюшку з серпанком на обличчі, ліворуч від якогось ченця. Прямісінько перед Фабіановими очима біліла дитяча голівка, за якою містилося щось дивне. Якийсь кущик абошо. Воно

чимось нагадувало крила. Крила? Ангельські крила! Щось знайоме було і в тому обличчі. Фабіан ліг животом на край водограю і перехилився так, щоб якомога ближче роздивитися барельєф. Сумніву не було. На основі колони водограю було витесано обличчя Фелікса!

«Досі я ніколи його не помічав», — подумав Фабіан. Але ж водограй був хтозна-якої давности! Він попросить Фелікса пояснити. Усе ставало дедалі дивнішим.

Зараз йому треба так чи інак дістати перше стернове перо. З цього боку, де він стояв, не було нікого. З фасаду водограю Турд зі своїми товаришами був зайнятий тим, що відганяв усіх інших дітлахів і намагався виловити те привабливе перо. Воно щоразу, як тільки хтось до нього наближався, відпливало вбік.

Фабіан стиха шепнув: «Феліксе, гайда!»

З протилежного боку водограю долинув крик:

— Гляньте! Воно заворушилося!

«Феліксе, гайда!»— мовив Фабіан трохи голосніше.

Перо, мовби підняте невидимим вітром у повітря, пролетіло понад водограєм і безшумно й легко опустилося Фабіанові до ніг. Хлопець його схопив, струснув із нього воду й швиденько засунув за пазуху. Він упорався дуже вчасно, оскільки тепер навколо водограю забігали цілі ватаги хлопчаків. Фабіан звів очі в небо, вдаючи, ніби проводить когось поглядом.

— Де воно поділося? — зарепетував Турд. — Я найперший його побачив! Воно моє!

Фабіан тицьнув рукою в небо.

— Он воно, он! — сказав він. — Невже ти його не бачиш?

Турд і решта хлопців повитягали шиї, примружили очі та й ну дивитися вгору, куди показував Фабіан.

Хтось побіг на майдан шукати там. Фабіан лишив їх за тими заняттями, а сам подався шукати друге стернове перо.

Він пішов на кінець церковного майдану де припаркувалося кілька містечкових автомобілів. У затінку крислатого дерева стояло дороге чорне авто з гострякуватими плавниками ззаду, закіптюженими вікнами й срібною химерою спереду. Щось потягнуло його до того авто. Він здогадався, що воно належало тому дивному чоловікові, оскільки так само вирізнялося поміж інших автомобілів, як і його власник поміж людей.

Біля авто скупчилося багато містечкових дітлахів, Турд зі своєю ватагою теж сюди прибіг. Фабіан став позаду всіх. Химера з переднього боку вишкірила на нього срібні акулячі зуби.

Дивний чоловік в оксамитовому костюмі й білому ковбойському капелюсі, затаючись сигарою, йшов через майдан своєю химерною ходою і лаявся, пробираючись крізь крбу. Діти розступилися й повитріщали на нього очі.

Чоловік не сказав ані слова, тільки вишкірив зуби й прикусив сигару. Він підійшов до розкішного авто. Тої миті, як він сідав досередини, Фабіан помітив, що його білі чоботи оздоблені гострими срібними шпорами, які виблискували на сонці. Шпори. Достоту, як на статуї лицаря. На багатьох статуях у підвальному кам'яному склепі також були шпори. Либонь, то належало до лицарського спорядження. Може, цей чоловік лицар? Але навряд чи він був знатний і без страху та догани, як то пишуть в історіях, що Фабіанові доводилось чувати. Сяючих обладунків він теж не мав. Це був чорний лицар у блискучому оксамитовому костюмі. Подумки Фабіан охрестив його Оксамитовим Лицарем.

Чоловік уставив ключика, ввімкнув запалювання, і мотор із ревом завівся. Потім він зробив задній хід і з такою силою надавив на газ, що колеса завищали, пісок під ними закрутився й закурів пилюкою в очі тим, хто стояв круг автомобіля. Діти почали кашляти, плюватися і з буркотом кинулися врозтіч.

Усі дивилися вслід автомобілю доти, доки він дорогою до міської брами розчинився в хмарі куряви.

— Кабан! — лайнувся Турд, струшуючи порох зі своїх плечей. — Крутий тип, куди там!

Чимало хлопців схвально закивали головами.

Аж тут до купки дітвори підійшов довготелесий чоловік у сірому костюмі. Дурнувата посмішка зникла з його обличчя, і вигляд у нього був доволі привітний. Секретар поки що ніде не показувався.

— Привіт, хлопці, а хто з вас грає у футбол? — дружнім тоном спитав чоловік.

Більшість попіднімали руки. Чоловік широко всміхнувся.

— Мене звати Юнсон, — сказав він. — Я працюю помічником пана Фенвіка, який щойно звідси поїхав. Пан Фенвік вишукує футбольні таланти, і нам хотілось би з'ясувати, чи є такі таланти серед вас. Мабуть, вам кортить стати професійними футболістами?

Оце так так! Хлопці з'юрмилися навколо Юнсона. Фабіан позадкував. Його футбол аніскілочки не цікавив. У першу чергу вперед пропхався Турд, відштовхуючи ліктями нижчих за себе.

Чоловік, що назвався Юнсоном, підняв руку.

— А тепер угамуйтеся, — сказав він. — Ми охоче поговоримо і з вами, й з вашими батьками. Приходьте на зустріч до молитовного дому о шостій вечора й там почуєте дещо корисне для себе! Ваш бургомістр пан Кресп також має для вас важливе повідомлення.

Він заходився роздавати візитівки, й до нього потягнувся ліс простягнутих рук. Хлопці дерлися по них одне з-поперед одного.

Раптом Фабіан відчув на плечах чийсь руку. То був батько.

— Я трішки прогуляюся, — пролепетав Фабіан, сподіваючись чкурнути геть. — Мені ще треба дещо зробити.

Він обернувся й хотів було вже бігти. Одначе не міг зрушити з місця. Франс здоровою рукою міцно схопив його за комір куртки, а та рука, правду кажучи, була досить сильна.

— Ану, хлопче, стривай, — сказав він. — Якщо тобі кудись і треба йти, то це додому. Вже годилося б і поснідати.

Фабіан скрушно зітхнув, але зрозумів, що не було сенсу опиратися. Батько з сином рушили через майдан. Фабіан затримав погляд на своїх товаришах. Понтус і Райн саме вийшли з дверей ризниці й подались до якогось чоловіка, що стояв із русявою дівчиною посеред майдану. То був Петрус Плате, їхній учитель, та його донька Роза. Дівчинка залюбки товаришувала з хлопцями, бо з ними, на її думку, товаришувати набагато краще. Немало дівчат вважали Розу дивачкою і трималися від неї осторонь. Петрус Плате був удівець, і Роза мусила допомагати вдома більше, ніж більшість її товаришів. Зате батько дозволяв Розі у всьому порядкувати так, як їй самій хотілося. Якщо йому й здавалося дивним її товаришування з самими хлопцями, то він ніколи не обмовився про те й словом.

Їх було четверо — Фабіан, Понтус, Райн і Роза, що завжди трималися купи. Франс жартома прозвав їх Ватагою Чотирьох.

Роза побачила Фабіана й жваво махнула йому рукою. Він зробив рух, щоб підійти до них, і, можливо, геть усе їм розповісти — про тих химерних чоловіків і пошуки гравців у футбол, про зустріч за церквою і... про ангела. Потім опанував собою. Хіба ж вони йому повірять? Він сам повинен усе залагодити. Це справа часу, насамперед — стернові пера.

— Мені треба зайти додому поїсти, — гукнув він їм і помахав у відповідь рукою. — Згодом побачимося.

Поки вони йшли, Фабіан весь час придивлявся то тут, то там до землі, сподіваючись побачити друге стернове перо. Потім йому спало на думку, що вітер міг завіяти його в зовсім інше місце, куди завгодно. Він сумно зітхнув і далі плентався за батьком.

Урешті-решт вони завернули у свій завулочок їхній будинок хоч був старий, та пофарбований у красивий старомодний рожевий колір. Великі сходи з двох сторін вели вгору до зелених вхідних дверей. На кожній сходинці стояли великі вазони з червоними пеларгоніями, вони були й на горішньому сходовому майданчику — тіснилися одне біля одного впритул. Віта мала так би мовити «легку руку», й тому все навколо неї квітнувало. Особливо вона кохалася в червоних квітах, прикрашала пеларгоніями будинок і знадвору, і

зсередини. Багато хто, очевидно, дивувався зі старомодного рожевого будинку, але Віті він подобався саме таким.

Будинок купався у вранішньому сонці, й червоні квіти сяяли так, як ніколи досі не сяяли. Зненацька Франс зупинився.

— Що то блищить у найнижчому квітковому вазоні? — спитав він.

Фабіан відсторонив батька вбік. Справді у вазоні щось блищало! Він кинувся до сходів. Перо стриміло між червоними квітами рівненько, як струнка, наче там і росло. Воно сяяло на сонці, і Фабіан зрадів, що ніхто не знайшов його раніше за нього. Схопивши перо, він засунув його під куртку, туди, де лежало перше.

Батько підіймався слідом за ним.

— Ну, Фабіане? — спитав він. — Може, знайшов скарб?

Фабіан усміхнувся.

— Та як сказати, — відповів він. — Як сказати.

За сніданком батько й мати з гордістю говорили про те, як уміло впорався Фабіан із дзвонами.

— Можеш замінити мене коли-завгодно, — сказав Франс, напихаючи рот їжею. — От якби нам знайти цього пана Фікса, що так великодушно тобі допоміг! А загалом треба навчити такої майстерности Птахоспіва.

Віта налила чоловікові кави, а Фабіанові молока.

— Наїдайся, синку, — сказала вона. — У неділю приємно посидіти за столом і смачно поснідати.

Франс задумливо наминав скибку хліба, намащену варенням.

— Мене тільки дивує ось що, — сказав він. — Чого це сьогодні в церкві не було бургомістра Кресапа? Він же ніколи не пропускає недільної відправи!

— Може, він захворів, — мовила Віта, стенаючи плечима. — До того ж там був його секретар.

Фабіан пив молоко. Раптом йому на думку спали слова Оксамитового Лицаря: «Сподіваюсь, що контракти будуть підписані якомога швидше... допомогти бургомістрові написати текст...»

Що за справи міг мати їхній бургомістр із тими химерними чоловіками? А що як вони якось пов'язані з тією лиховісною думкою? Фелікс повинен про це знати, і то негайно ж, тоді, може, вони разом і з'ясують, що й до чого.

— Дякую за сніданок! — сказав Фабіан, допивши молоко. Потім він відсунув стілець, витер серветкою рота й поклав її на стіл. — Мені треба бігти.

І перш ніж батько й мати щось іще йому сказали, він уже був надворі.

На сходовому майданчику хлопець зупинився, аби пересвідчитись, що обидва стернові пера лежали на місці — кожне в своїй кишені.

— Феліксе, гайда! — шепнув він їм.

Не встиг він навіть ойкнути, як став легкий і поплив сходами донизу. Тоді перелякано гепнувся додолу на нижню сходину. Там він спантеличено сидів, зважуючи всі за і проти. Це була правда. Авжеж, Фелікс йому казав, що людина, маючи стернові пера, зможе трішки літати. Але ще годилося б знати, як ними кермувати, бо інакше можна опинитися де завгодно. Краще всього якомога швидше податися до церкви й віддати їх Феліксові.

Минаючи пекарню, Фабіан згадав про марципани. «Мені не буде виправдання, якщо я вернуся до Фелікса без них», — подумалось йому. Він сьгнув рукою в кишеню штанів і вийняв рештки своїх кишенькових грошей. То була не бозна- яка сума, але її, мабуть, вистачить на невеличкого марципанчика. Він відчинив двері пекарні, й відразу ж весело дзеленькнув дзвіночок, який сповіщав про те, що хтось заходить. З кімнати, де стояла піч, вийшла Понтусова мати. Витираючи фартухом борошно з рук, вона підбадьорливо всміхнулася до Фабіана.

— Та невже ж це наш новий дзвонар? — радісно вигукнула вона. — Як дивовижно ти дзвонив! У тебе, певно, вроджений талант! То що тобі дати сьогодні?

— Я залюбки взяв би марципанів, — невпевнено відповів Фабіан. — Але в мене обмаль кишенькових грошей. Чи вистачить їх хоч на одного?

Він виклав ті монети, що мав, на прилавок. Пекариха всміхнулася:

— Будуть тобі марципани, — сказала вона. — І платити, звичайно ж, не треба. Той благовіст вартий чималенько марципанів.

І вона поклала в пакет п'ять марципанових фігурок і простягнула його Фабіанові.

— Прошу, — сказала вона. — І ще раз дякую за благовіст.

Фабіан красненько подякував і позадкував до дверей. Почувши, як там знов задзеленчав дзвіночок, він обернувся і буцнувся лобом просто в живіт бургомістрового секретаря з жовтим, як віск, обличчям.

— Дивися під ноги, хлопче! — невдоволено буркнув чоловік, відпихаючи його вбік.

Здавалося, що пекариха відразу спохмурніла.

— Щось бажаєте? — коротко спитала вона.

Секретар підійшов до самого прилавка й перехилився через нього.

— Мені треба десять тістечок із кремом, — відповів він, потираючи долонями. — Для важливої зустрічі ополудні.

— Десять тістечок із кремом до полудня?! — сторопіла пекариха. — І це ви кажете мені тільки тепер?

— Ви так справно все печете, що повинні впоратися, — скрипучим голосом сказав секретар, силкуючись вдавати із себе привітну людину.

Однаке пекариха була не з тих, що клюють на лестощі.

— Мабуть, ви несповна розуму! — зірвалося в неї з язика. — Прийти в неділю вранці й...

Далі Фабіан уже не слухав. Він згріб із прилавка монети й зник за дверима. Тістечка з кремом? Хай їм абищо, це, очевидно, має бути важлива зустріч. А тепер треба бігти до Фелікса, — чим раніше, тим краще.

4

Була тільки одинадцята ранку, і містечко ще й досі дрімало під літнім сонцем. Фабіан мчав тихими вуличками старого міста й чув, як стукотіли його підшви по бруківці.

Дорогою він дивився на красиві старовинні будинки, які дуже добре знав. Їх було пофарбовано в різні кольори, щоправда, незвичних відтінків. Упродовж багатьох століть фарби змішували за особливими рецептами й кодами, які не виходили за межі міста. Кожне покоління мало своїх змішувачів фарб, які змішували фарби, що підходили одна одній, і роздавали готову суміш тим, хто лаштувався фарбувати оселі. Тепер той титул носив Рінус Фабер, Турдів батько. Він успадкував його від свого батька, який у свою чергу дістав його у спадок від свого. Так тягнулося сотні років. Франс замінив свого батька, ставши дзвонарем, а Фабіан повинен був успадкувати місце дзвонаря після Франса... але чи успадкує? Невже Турд стане після Рінуса змішувачем фарб, а Понтус після свого батька пекарем?

А що коли їм хотітиметься робити щось інше?

Більше Фабіан не заглиблювався в свої роздуми, бо саме завернув на церковний майдан і, заглядевши водограй, нараз пригадав барельєф із дитячим личком. Він підбіг до водограю, щоб роздивитися його ближче. Попри те, що барельєф був старий і потрісканий, сумніву не було. Там проглядалися риси Феліксового обличчя, а за головою дитини, очевидно,

лопотіли крила. О, він змусить те ангельське створіння все йому пояснити! Як могло таке статися, що його мармиза зображена на водограї, якому, властиво, цілих сімсот років? Фабіан здригнувся. То було трішки неприємно. Майже таке саме неприємне відчуття пойняло його й до самого ангела. Одначе «неприємно» не конче означало якусь небезпеку, подумав Фабіан, тож, зібравшись з духом, він знов подався на дзвіницю.

Фабіан пішов до головного входу й попхнув важкі скрипучі двері. Він прошмигнув досередини, і двері за ним знов зачинилися з глухим грюкотом, що прокотився луною по всій церкві й мовби нагорнув його своїми хвилями. Потім запала глибока тиша. Фабіан стояв у великій церкві сам як палець.

Без людей церква була зовсім інакша. Перед ним простягнувся чималий неф із лавами обабіч. Посеред нефу височіла колона з ангелами, щільно обліплена крилатими створіннями всіляких видів. Зараз сонячне проміння падало сюди в інше вікно й освітлювало Уриїла, ангела сонця, що містився на маківці колони. Здавалося, то саме він і світився. Блакитне склепіння було блакитніше, ніж будь-коли раніше, а на ньому і сонце, й місяць і зірки теж навперобій випромінювали світло.

Фабіанові здалося, що він побачив церкву вперше, хоча був у ній багато-пребагато разів. Тиша начебто витала навколо нього. Приміщення було наповнене світлом, а не звуками. Стояла така тиша, що Фабіан боявся дихати.

Щось стукнуло в двері однієї вежі, й коли він звів очі догори, то побачив, як над галереєю промайнули білі ангельська крила. Край балюстради показалася Феліксова мармиза. Тепер його рудий чубчик був скуйовджений ще більше, а обличчя мало вираз нетерпеливості.

— Нарешті ти з'явився! — пирхнув ангел. — Чого ти там стоїш і ловиш гав? Ходи сюди, кепські наші справи!

Фабіан зібрався з духом і збіг сходами на галерею. Фелікс зустрів його нагорі.

— Вони в тебе? — схвильовано спитав він.

Фабіан кивнув головою, знайшов у кишені куртки два сріблясті пера й подав їх ангелові. Фелікс однією рукою схопив одне перо, а другою — друге, й обидва дзвінко поцілував. Піднявши руки над головою, він застромив пера в крила — саме там, де вони зросталися. Тоді вдоволено помахав ними.

— Тобі не боляче? — поцікавився Фабіан.

— Ні! — відповів ангел Фікс. — Ану ж побачимо, чи вони на місці. Ходи за мною. Феліксе, гайда!

Легко підстрибнувши, він став на край балюстради, не встиг Фабіан і оком змигнути, як Фелікс шугнув униз, Фабіан перелякано скрикнув і кинувся до перил. Маленька біла істотка описувала кола в церкві так, ніби ніколи нічого іншого й не робила. Вона дуже відрізнялася від блискучих, як золото, осяяних ангелів і водночас була така-такісінька, як вони.

— Гой-я-я-яй! — захоплено закричав Фелікс.

Він на повній швидкості взяв курс угору на склепіння, аж здалося, мовби він летів просто в небо. А потім каменем упав донизу. Фабіан обома долонями затулив собі рота. Проте, перш ніж доторкнутися підлоги, Фелікс різко пригальмував і злегка погойдуючись, спокійнісінько, як та бабка, завис у повітрі. Потім він швиденько описав три кола навколо колони з ангелами й, залопотівши крилами, знов піднявся до Фабіана.

— Прекрасно! — сказав він. — Усе гаразд. Тепер ми можемо наводити тут лад.

Він ледь чутно опустився на підлогу балюстради. Аж тут він помітив паперовий пакет із позначкою пекарні, що стирчав із кишені Фабіанової куртки. Бурштиново-жовті очі під рудою кучмою зблиснули, а Фабіан тим часом оговтався і рвучко відступив убік. Пір'я прошелестіло мимо його носа.

— Ось ти й промахнувся, — сказав він ангелові.

Фелікс подивився на нього й зробив плаксиву гримасу.

— Ти отримаєш марципани, — утішив його Фабіан. — Але спершу мусиш вислухати, що я з'ясував.

Ангел лукаво всміхнувся.

— Ти не такий дурний, як здаєшся, — сказав він. — Зайдімо в дзвіницю. Там нам ніщо не заважатиме.

Після того, як Фабіан розповів усю пригоду, запала довга мовчанка. Ангел повільно наминав марципан і водночас ніби перебував у стані глибоких роздумів.

— Кажеш, футбол, — зрештою мовив він, беручи з пакета третього марципана. — Це щось нове. У кожнім разі вони домоглися того, що люди прийдуть. І якось дивно, що до того причетний ваш бургомістр. Який зв'язок між ним, Юнсоном і тим, кого ти називаєш Оксамитовим Лицарем? Лиховісна думка пропалює дірку в небі, і в цей же час сюди навідуються ці чоловіки. Отже, Фабіане, напевно, нам треба почати цікавитися футболом. Це найкращий слід із того, що ми маємо.

Він відкусив голову марципановому чоловічку, а Фабіан тим часом витріщив на нього здивовані очі.

— Ти хочеш піти на зустріч? — спитав він. — Таж тоді тебе всі побачать.

— Ні! — відповів ангел. — Не побачать, якщо ти допоможеш мені пробратися в молитовний дім і заздалегідь знайдеш там схованку. Окрім того далеко не всі мене можуть бачити, розумієш? А ті, що можуть, стануть нашими спільниками. Принаймні, більшість, — додав він і в його очах спалахнули чудернацькі блишки.

Фабіан знов анічогісінько не второпав.

— На що ти натякаєш, ніби не всі можуть тебе бачити? — спитав він.

— Це... інколи буває, — ухилився від прямої відповіді ангел. — Але тепер нам треба йти до молитовного дому. Найкраще рушати туди якомога швидше, щоб знайти схованку.

Фабіан замислився. Де в тому старому молитовному домі можна було знайти гарну схованку для ангела? Цієї миті йому нічого не спадало на думку. До того ж... якщо вони зараз зустрінуть когось дорогою, то доведеться пояснювати, чого він прогулюється містом у товаристві ангела.

Годинник на церковній вежі вибив дванадцятку. Фабіан змушений був визнати, що ангел мав слухність. Це й справді була найкраща пора для того, щоб непомітно проникнути в молитовний дім. У неділю о дванадцятій на міських вулицях ніколи не булолюдно. Проблема була тільки в тому, що він усе-таки мусив Фелікса в щось перевдягнути. Раптом Фабіан згадав про мантиї хлопчиків-хористів, що висіли в ризниці. Це був вихід. У кожному разі можна було пояснити зникнення мантиї тим, що хлопчик-хорист вийшов на прогулянку.

— Почекай тут хвилику, — сказав він Феліксові. — Зараз повернуся!

Фабіан побіг на другий бік галереї і спустився вниз. А там він піднявся мимо двох каплиць, що стояли обабіч, до вівтаря, й підійшов до ризниці, що містилася від вівтаря ліворуч. Він натиснув клямку й наліг на двері. Вони були замкнені. Фабіан занепокоєно зітхнув. Він віддав батькові ключі, а їм із Феліксом, правду кажучи, не було коли зволікати. Аж тут Фабіан згадав, як Фелікс дмухнув у замкову шпарину й двері відчинилися. Треба сходити по ангела. Хлопець обернувся до дверей спиною, щоб знов підійматися на дзвіницю, і здригнувся, побачивши Фелікса, який сидів край катедри й пацав ногами.

— Ти часом не мене шукаєш? — задержувато спитав ангел. — Я подумав, що тобі потрібна допомога.

Він знявся зі свого місця й поплинув до Фабіана. Десь між двома каплицями він раптом завмер і опустився додолу. Потім гайнув до тієї каплиці, що містилася ліворуч. Вона була стара, але кам'яний саркофаг, що стояв у ній, був іще старіший. То була гробниця лицаря Вовка. Засновникові міста годилося мати найпомітніше місце в церкві.

Фелікс відчинив залізні ґратки, які оточували каплицю, зайшов досередини й зупинився біля великого саркофагу. Перед саркофагом стояв якийсь глобус із кованого заліза, навкруг якого вилося кільце з маленьких свічечок. Вони були загашені.

Фелікс озирнувся на Фабіана.

— Чого ці свічки не горять? — суворо спитав він.

Фабіан ковтнув слину.

— Ну... я не знаю, — почав він. — Наскільки мені відомо, вони горіли сьогодні під час відправи.

— Але тепер їх загасили, — сказав Фелікс. — Ми цього не допустимо! Вони повинні весь час горіти. Lux![3]

Він зробив стрімкий жест рукою, і довкруг глобуса на кожній свічечці спалахнули маленькі племінчики. Фелікс пухкенькою ручкою обережно поплескав по саркофагу і вдоволено вміхнувся.

Здивований Фабіан не відставав од нього. Який зв'язок був між ангелом і лицарем Вовком? Феліксове обличчя було викарбувано на барельєфі водограю, а тут він поведився так, ніби стояв біля гробниці того, кого добре знав.

Понад гробницею витали в повітрі два дивовижні ангели в багряних сорочечках. Витріщивши очі, вони пильно дивилися поперед себе. Що вони бачили?

Фелікс обернувся назад, щоб вийти з каплиці. Потім він кинув погляд на тих двох ангелів і підняв руку до чола, мовби таким чином привітався. Тоді він підійшов до каплиці з протилежного боку. Вона була така ж стара, як і каплиця Вовка, але зовсім інакша. Всередині в ній стояв красивенний мармуровий саркофаг, оздоблений скульптурами та орнаментами. Здавалось, що на нього не пожаліли коштів — і досі блищало облупане золото і всюди витали ангелята. Тут не було ніякого глобуса зі свічками. Фелікс зітхнув і скрушно стенув плечима.

— Так, так, — мовив він. — Порожній він є і порожнім лишиться, достоту як і той, хто мав би тут лежати.

Фабіан здогадався, про що говорив Фелікс. Це була порожня гробниця графа Фенріса, і, власне кажучи, їй із багатьох точок зору аж ніяк не годилося б стояти в церкві. Граф Фенріс доводився лицареві Вовку двоюрідним братом, це саме він зловжив його довірою і ледь не занапастив місто. За Вовкової відсутності він витратив силу-силенну грошей на спорудження для себе розкішної монументальної гробниці, а щоб заплатити за все, обіклав міщан непомірними податками. Повернувшись додому, лицар Вовк вигнав графа Фенріса з міста й заборонив ховати його в гробниці, на яку той угатив стільки чужих грошей і зусиль. От тепер і стояли ті дві каплиці з гробницями одна навпроти одної, як символи добра і зла.

Фелікс і не намагався зайти до цієї каплиці. Він мимохіть привітався з ангелами на стелі й обернувся до вітваря. Там він звів погляд на архангела Михаїла, ударив п'ятами й віддав честь.

Потім він підійшов до ризниці, сплюнув на мізинець, намалював ним над шпариною для ключа якусь зірку і вказівним пальцем похнув двері. Фабіан подумав, що міг би вже й не дивуватися. Ангел є ангел, і проробляти такі речі йому куди простіше, ніж проказувати «Отче наш».

Мантиї хлопчиків-хористів висіли під однією стіною, і Фабіан заходився приміряти їх на ангела. Жодна з них не була настільки простора, щоб можна було приховати крила. Аж тут Фабіан побачив Райнову мантию. Син м'ясника був рослий і кремезний, тож і мантия в нього була не мала. Фелікс начебто не вельми зрадів.

— У цьому наметі я, мабуть, теж не піду, — ображено сказав він, хоча простягнув руки вгору й дозволив Фабіанові надягнути на себе ту простору мантию.

Ангел згорнув крила вздовж спини, і результат вийшов аж ніяк не найгірший. Хай там що, а Фелікса можна було сприйняти за маленького повненького хлопчика-хориста. Ангел пошаркотів до дзеркала. Він розглядав себе і спереду, і ззаду, й з обох боків, і невдоволено морщився.

— Який нині безглуздий вигляд у хлопчиків-хористів, — зрештою мовив він. — Та нічого не вдієш. Нам треба йти звідси до молитовного дому й роздивитися, що й до чого.

Він упевнено рушив до дверей, але наступив на занадто довгу мантию і так зарив носом у підлогу, що аж загуготіло. Фабіан засміявся.

— А щоб тобі заціпило! — сердито скрикнув ангел, зіп'явся на рівні й підняв полу мантиї. — Найгірше те, що в цьому спорядженні я не можу як належить літати!

Фабіан спробував смикнути за двері, які з ризниці виходили на церковний майдан, але й вони були замкнені. Він озирнувся на Фелікса, щоб попросити допомоги, та ангел уже опинився в нефі. Фабіан швиденько метнувся за ним. Фелікс однією рукою підняв край мантиї й опустил на середній прохід навпроти церковних дверей. Фабіан кинувся за ним, а коли той зупинився посеред церкви, наступив йому на ноги. Фелікс трішки піднявся вгору, й тепер уже Фабіан зарив носом у підлогу.

Він розпластався посеред величезного кола зі складними візерунами, вирізьбленими на кам'яній долівці. То був якийсь лабіринт.

Нічого давнішого за цей лабіринт у церкві не було. У сиву давнину пілігрими, які прибували здалеку, переповзали його навколішки, щоб дістатися до вівтаря. Таким чином вони намагалися очиститися від усіх своїх гріхів і розкаювалися у всьому тому злі, яке вони заподіювали. Ця проща займала багато часу. За кілька століть підлога була вичовгана втомленими й закривавленими коліньми та підощвами.

Нині люди проходили той лабіринт, не замислюючись над тим, навіщо він там був. Фабіан якось і собі спробував його проповзти — аби лише відчутти, що то таке, але за п'ять хвилин змушений був відмовитися від своєї затиї. У нього страшенно заболіли коліна.

Рачкуючи на одному місці, Фабіан побачив, як Фелікс немов завиграшки дуже швидко перейшов лабіринт. То, власне, здавалося неможливим. Як він із тим так легко упорався?

Перебравшись на другий бік, ангел зупинився й подивився на Фабіана.

— Гм, — сказав він. — Я відчуваю, що скоро нам доведеться скористатися ним знов. Тож краще вже запустити його в дію.

Фелікс простягнув руку над лабіринтом, і хлопець побачив, як із неї заструменіло біле світло. Потім він махнув йому рукою й лукаво всміхнувся. Фабіан ступив крок до ангела, але відчув, що ноги відмовлялися йти туди, куди він намірявся. Вони вели його в кола й завитки всередині лабіринта. І хоч як він пручався, та нічого не міг удіяти, щоб вибратися. Фелікс мало не лускав зо сміху.

— Таке буде з усіма, хто намагатиметься зайти сюди або вийти звідси, — хапаючи повітря, вдоволено мовив він. — І всім, хто чинив якесь зло чи справді був перейнятий лиховісними думками, доведеться повзти навколішки!

Фабіан і далі метався туди-сюди, поки відчув, що розгнівався.

— А як мені звідси вийти? — закричав він. — Я ж не вчинив нічого поганого!

Фелікс начебто трохи збентежився.

— У кожному разі ти не повзатимеш, — відповів він. — Я просто хотів тобі показати що й до чого. Ти виберешся звідси, як тільки луснеш пальцями. Ось так.

Фабіанові ноги раптом знов стали слухняні. Він роздратовано пробіг мимо ангела, щоб першим дістатися до дверей.

— Спершу я мушу переконатися, що шлях вільний, — суворо сказав він.

— Авжеж, — спокійно мовив ангел. — Ану ж відчиняй.

Фабіан трохи прочинив тяжкі церковні двері й обережно визирнув надвір. Ніде нікогісінько. Тепле пообіднє сонце освітлювало порожній церковний майдан. Вони поквапилися його перетнути.

Біля водограю Фабіан ні сіло ні впало зупинився й потягнув Фелікса до парапету. Тремтячим пальцем він тицьнув на барельєф із голівкою ангела.

— Чого це на барельєфі твоє зображення? — тамуючи дух, спитав він. — Йому сімсот років, він стоїть із часів лицаря Вовка. Хіба ти був тут раніше? Власне, скільки тобі років?

Ангел відповів не одразу. Він роздивлявся скульптуру лицаря. Потім засунув повненьку руку в воду й трішки поплюскався. Здавалось, ніби сонячне проміння, що блищало на поверхні, раптом пірнуло на дно й там лишилося. Фелікс вийняв з води руку й усміхнувся.

— Ось що я тобі скажу, — мовив він. — Тут, унизу, все розповідається про час, та ми цього зараз не дізнаємося. Зараз нам пора в молитовний дім.

Аби швидше туди дістатися, вони вибрали коротшу дорогу з безліччю стічних канав. То була мережа вузьких стічних канав, які містилися між будинками. Вона мала цілком міське походження, ставши основою всього. Будинки були розташовані так близько один від одного, що між ними вистачало місця лише для стічної канави. У давні часи вона слугувала їм за стічну раковину. Вузькі проходи вздовж і впоперек пролягали між будинками й немов утворювали лабіринт. Дорослі були для них завеликі й заширокі, але дітям стічні канави правили прекрасним місцем для гри в піжмурки та в салки. Всі, хто зростав у місті, знали лабіринт як свої п'ять пальців і вміли, прошигнувши між двома будинками, вийти десь у зовсім іншому й несподіваному місці. Завширшки лабіринт був якраз такий, що дитина могла його перебігти й ніде не зачепитися, цебто абсолютно підходив для дванадцятилітнього підлітка середнього зросту й повненького ангела, вирядженого хлопчиком-хористом.

Після повільного бігу й скрадання під стінами будинків, вузькими завулками й проходами, перед Фабіаном і ангелом урешті-решт постали двері чорного ходу молитовного дому. Фелікс знов дмухнув на замкову шпарину, як уже робив був на дзвіниці, відчинив двері й зайшов досередини.

«Як добре, що він не якийсь там грабіжник, — подумав Фабіан. — Інакше міг би проникати куди завгодно».

Вони опинилися в напівтемному коридорі біля широких сходів. Фабіан помаленьку піднявся на першу сходинку. Вона злегка скрипнула, і ангел на нього циткнув.

— Йди тихіше! — засичав він. — Тупаєш як табун бегемотів.

Фабіан звів очі до неба. Насправді ангел Фікс зі Штабу Всевишнього перебільшив. Хлопець обережно прочинив двері й зазирнув до зали зібрань. Вона була порожня. Вони опинились на сцені, де стояла катедра. Фелікс почимчикував на подіум, плутаючись у довгій мантиї, і задумливо роззирнувся по боках. Потім піднявся на катедру. Вона була велика й широка та ще й з мікрофоном.

Фабіан спустився в залу шукати схованку для Фелікса. У самім кінці зали була галерея. «Може, там?» — подумав Фабіан і завзято озирнувся на Фелікса. І перелякано завмер на місці. Фелікс зник.

Фабіан кинувся на подіум до катедри. Куди це подівся той малий ангел? Невже вийшов чорним ходом надвір? Фабіан відчинив двері й виглянув, але Фелікса не побачив.

— Феліксе! — півголосом покликав він. — Феліксе Фіксе!

— Піп-піп, — відповів слабенький голосок.

Фабіан спантеличено роззирнувся. Хтозна-звідки то пікало.

— Ти де? — крикнув він і знов зійшов на сцену.

— Ану вгадай, — відповів голос. — Спробуй мене знайти.

Фабіан роззирнувся навколо, а тоді підійшов до фортепіано й заглянув за нього. Там не було нікого.

— Холодно-холодно, — дразнився голос. — Ану поворуши мізками.

Фабіан пішов у бік катедри. Саме там стояв Фелікс, коли він бачив його востаннє.

— Уже тепліше, — сказав голос, що тепер, здавалося, долинав десь із-під долівки.

Фабіан ступив ще кілька кроків.

— Гаряче-гаряче, — почув він. — Ти вже близько.

Фабіан підійшов до катедри й постукав по ній.

Звідти долинув глухий звук, тож, очевидно, там було порожньо.

— Зійди на неї, — почув він голос Фелікса.

Фабіан зійшов на катедру. Між двома шторками, що звисали зі столу, де стояв мікрофон, вигулькнуло задерикувате Феліксове личко.

— Найкраща в світі схованка, — радісно мовив він. — Тут я й сидітиму. У тебе лишилися марципани?

Фабіан сягнув у свої кишені й вийняв зім'ятого пакета.

— Ось, — сказав він, простягаючи його ангелові. — Може, там один чи два ще є.

Фелікс жадібно схопив пакета.

— Вистачить, — сказав він.

Тієї миті хряснули двері, й хтось уставив ключа в шпарину замка на дверях, що вели до зали зібрань. Фабіан і Фелікс кинулися за шторку. Вони притулились один до одного й завмерли.

Вони чули, як хтось зайшов до зали й заходився пересувати стільці. Скрипучі кроки догупали до сцени й стихли перед самою катедрою. На хвилю запала тиша, мовби той, хто прийшов, стояв і роззирався навколо. Потім кроки поскрипіли до катедри. Фелікс обережно відхилив шторку. Вони побачили гостроносі чорні черевики. То був секретар. Він постукав пальцем по мікрофону.

— Р-раз, дв-ва, тр-ри — проба, — шпарко показав він. — Працює справно. Зараз я продивлюся бургомістрову промову.

Він так шумно поклав перед собою на стіл важку течку, що катедра аж задзвеніла, і вийняв із неї якісь папери.

— М-м, м-м, отже я, — почули вони його бубоніння. — М-м-г. Поки що не кажіть «ні». Все під контролем. А, це ти.

Останні слова прозвучали вельми кисло, і Фабіан та Фелікс зрозуміли, що, очевидно, зайшов іще хтось. У залі почулася чиясь хода, цього разу швидка й енергійна.

«Юнсон, — подумав Фабіан. — Авжеж, він».

— Фенвік тут, — сказав Юнсон. — Він хоче бути певен, що контракти підпишуться сьогодні.

— Йому треба трішки набратися терпіння, — раптом верескнув секретар. — Ми повинні поводитися обережно. І зібрати якомога більше людей на цю зустріч.

— Ти дістав тістечка? — спитав Юнсон.

— Та ледача пекариха сказала, що вони можуть спекти лише п'ять тістечок, — сердито пирхнув секретар. — Але я ще спорожнив кондитерську, забравши там усе печиво й марципани. Тож солодошів буде вдосталь.

Навіть у темряві манюсінського закапелка, де вони сиділи, Фабіан зміг помітити бурштиново-жовту іскорку в ангелових очах. То свідчило про те, що лагоминки не залежаться.

Секретар, поскрипуючи черевиками, зійшов із катедри й покинув залу. Коли Фабіан та ангел цілком упевнилися, що чоловіки зникли, вони вилізли зі своєї схованки.

— Іди додому й приведи на цю зустріч свого батька, — сказав Фелікс. — Та не прохопися про мене й словом, принаймні поки що. Я лишуся тут.

Фабіан вийшов надвір тією самою дорогою, якою вони прийшли, й помчав додому.

Коли він зайшов у хату, батьки сиділи у вітальні. Віта малювала, а Франс слухав музику. Побачивши сина, вони засяяли.

Франс прикрутив транзистора.

— Добре, що ти прийшов. Мені б так хотілося зіграти партію в шахи.

Фабіан радо кивнув, але спершу підійшов до Віти й міцно обійняв. Через материне плече він зиркнув на її малюнок і побачив там гніздо з двома лелеками: один із них лежав, а другий стояв на одній нозі. То був ескіз картини. Мати нечасто малювала лелек. Вона була художниця і мала на горищі майстерню. Здебільшого вона віддавала перевагу яскравим кольорам і типажам, яких, здавалось, годі було уявити. Їх треба було роздивлятися якось інакше, а не самими лише очима.

Граючи з батьком у шахи, Фабіан розповідав, що він бачив і чув біля церкви, і про «футбольну зустріч».

Франс здоровою рукою почухав потилицю.

— Цікаво, про які це контракти може йтися? — спитав він. — Мені б дуже хотілося це знати. Кажеш, бургомістр Кресп на цій зустрічі буде щось промовляти? На біса йому той футбол здався?

— Є лише один спосіб з'ясувати що й до чого, — пожвавився Фабіан, — і тому треба туди сходити. Я можу вдати, що мені захотілося грати в футбол!

Франс звів на нього очі.

— Гляди, щоб до Великодня світ не перевернувся, — насмішкувато сказав він.
— Але чого там, ходімо. Явимося на зустріч і побачимо, що й до чого.

— Чудово! — вигукнув Фабіан. — Тоді я відразу по обіді збігаю по хлопців та Розу й запрошу їх піти з нами.

— Хитро придумано, — мовив Франс. — Але, бачу, хитруєш ти не завжди. Шах!

Фабіан переможно хихикнув.

— Думайте, що хочте. Але все-таки ви дещо проґавили. Раз, два і — шах, мат!

Віта схилилася над блокнотним ескізом і мимоволі всміхнулася, ніби в неї були якісь особливі таємниці.

5

Дорогою до своїх друзів Фабіан думав про те, як ведеться Феліксові в молитовному домі. «Мабуть, сидить собі під катедрою й наминає марципани», — всміхнувся хлопець.

Стукаючи в двері Райнового дому, він усе ще міркував над тим, як пояснюватиме товаришеві, чому їм треба піти на ту зустріч. Ніхто ж із них не цікавився футболом. Нараз він помітив клаптик паперу, засунутий у дверну шпарину. Він вийняв його звідти й побачив, що то була візитівка довготелесого пана Юнсона. Там було написано: «Фенвік & Юнсон, шукачі талантів». На зворотньому боці було нашкрябано кілька слів: «Приходь до молитовного дому на шосту вечора, якщо хочеш дізнатися щось корисне для себе!» І жодного підпису.

Райн одним махом відчинив двері й, побачивши Фабіана, засяяв.

— Це часом не новий дзвонар? — крикнув він і потягнув товариша до передпокою.

Фабіан помахав візитівкою.

— Це тобі? — спитав він.

Рейн здивовано прочитав текст і похитав головою.

— Не знаю, — відповів він. — Де ти її знайшов?

Фабіан пояснив де, і Райн, здається, замислився.

— Я знаю лише одне — тільки те, що Турд підійшов до мене на майдані коло церкви й запросив побути воротарем на наступному тренуванні. Я, звісно, відмовився. Навіщо мені гилити й ловити м'ячі? — Він невесело шморгнув носом. — Але з усього видно, що ця візитівка для мене.

Фабіан глянув на Райна — він прекрасно розумів, чому вони хотіли запросити його воротарем футбольної команди. Хлопець був дебелий і кремезний, мов дуб, і, як на свої габарити, на диво моторний. Але Райнові спорт видавався нудним заняттям, і коли його не кликали допомагати батькові в різниці, він більше цікавився книгами. Його неабияк вабило до різниці, й він був цілком налаштований стати м'ясником, як і батько.

— Якесь дивне це шукання талантів, — сказав Фабіан, а потім розповів Райнові, що він підслухав за церквою. — Тут щось відбувається, і, напевно, бургомістр Кресп до цього причетний.

Рейн, недовго думавши, наважився.

— Ми підемо на ту зустріч усі гуртом, — сказав він. — Гайда по наших.

Вони йшли швидко й мовчки, і ось опинилися перед старою садибою міського писаря, яка й досі належала бургомістрові Креспу. Садиба містилася поруч із красивим будинком ратуші, але була зовсім не в такому гарному стані, як інші будинки навколо Майдану Ратуші. Кілька віконниць на ній звисали донизу й аж теліпалися, а двері були поквецяні абияк. Останніми роками Кресп не мав бажання навідуватися до змішувача фарб. Ніжна жовта фарба, що була на дверях раніше, забруднилася, зблякла і в багатьох місцях облупилася. Дверне калатальце було одірване, й двері трималися на одному шурупові. Цей будинок був одним із небагатьох у містечку, на даху котрого лелеки не мостили гнізд. Здавалось, вони його обминали.

— Цікаво, чому бургомістр нічого не хоче робити зі своїм будинком? — спитав Райн. — Теперішній його вигляд просто ганьбить усе місто.

— Таж він ізвідси буде перебиратися, — відповів Фабіан. — Кажуть, що бургомістр мешкатиме у великому будинку потойбіч парку. Там останнім часом жило багато ремісників.

Далі вони минули ратушу, дивовижну будівлю надзвичайного червоного кольору з фронтонами й шпилями і ще більшою кількістю статуй у нішах уздовж фасаду. Статуї теж були творінням родини Берггаммерів. Берггаммери накладали характерний відбиток на місто впродовж кількох сотень років і робили все для того, щоб воно стало таким, як є.

Хлопці завернули за ріг і тут же знов узяли ліворуч, шмигнувши у вузький завулочок. Із лівого боку будинки мали чорні ходи з вікнами на Майдан Ратуші. Відразу ж за Кресовим будинком Фабіан зачепив ногою якогось блискучого предмета, що, дзенькнувши, перелетів потойбіч бруківки. Райн нагнувся по нього.

— Ой! — скрикнув він, швидко відсмикнув руку й засунув указівного пальця в рот. — Я вколовся!

Фабіан схилювався до стічної канави, куди впав той блискучий предмет, і обережно його підняв. Він був круглий, з гострими зазубринами по краях. То була срібна шпора.

Фабіан сховав її до кишені. Шпора безперечно належала чоловікові, якого він бачив за церквою. Треба поговорити з Феліксом, і то якомога швидше. Однак то буде не раніше, як після зібрання.

Вони зішли сходами до пекаревого будинку й постукали у двері калатальцем, що мало форму кренделя.

Відчинила Луара, маленька Понтусова сестричка. Вона тримала в руці напівз'їдену булочку. Попри те, що весь рот у неї був забитий тією булочкою, дівчинка крикнула в хату:

— Поонтуш-ше! До тебе плийсли Фабіан і Лайн!

Не перестаючи жувати, вона впустила хлопців до хати.

Вибіг Понтус — його кучері розвівалися на всі боки.

Фабіан і Райн пояснили в чому річ і показали візитівку, яку отримав Райн.

— Я не отримував ніякої візитівки, — трохи образився Понтус. — Але ж, мабуть, ні ти, Фабіане, ні Роза її теж не отримали?

— Я, принаймні, не отримав. А Розу ми ще спитаємо, — сказав Фабіан, Понтус тим же часом узував кросівки. — Цікаво, що вони скажуть, коли ми вчотирьох явимося на те зібрання?

Розин будинок вирізнявся якимось особливо блакитним кольором, — такі кольори могли бути тільки у Вовчих Горах. Побачивши той красивий будинок Петруса Плате і його доньки, Фабіан забувся й думати про бургомістра Креса. Бургомістр не належав до життєрадісних людей, і це видно було з його будинку. Роза й Петрус, лишившись самі по смерті Розиної матері, збагнули, що земні радощі не закінчилися, і щиро дбали про щастя одне для одного.

Петрус Плате відчинив двері.

— Привіт, хлопці, — сказав він. — Роза в кухні робить уроки.

Коли вони зайшли до затишної кухні, Роза сиділа за довгим столом, а перед нею лежали дві розгорнуті грубезні книжки. Вона щось писала й старанно робила помітки, докіль у неї зламався олівець.

— Ви знаєте, скільки століть пішло на побудову церкви? — спитала вона й суворо глянула на них.

Хлопці закивали головами, правда, трохи спантеличено. Райн розтулив рота, щоб відповісти, але Роза підняла руку, мовби подаючи знак мовчати, схилилася над книжкою й стала читати вголос:

— «Лицар Вовк із Вовчого Замку звелів відлити два величезні церковні дзвони на майдані біля церкви...» — І там, як ви знаєте, ще й досі видно западини, що від них лишилися! — додала вона повчальним тоном і заходилася читати далі: — «Жодні дзвони парафії не звучали краще за ці. Всі церковні дзвонарі й пономарі жадали, щоб їхні імена було вигравіювано на найбільшому дзвоні». Достоту так, як і твій батько, Фабіане, а, можливо, й ти. А тепер слухайте найцікавіше: «Кажуть, якщо місто опиняється в небезпеці, то всі, хто народився тут, можуть чути дзвони, хоч би де вони в світі перебували, оскільки ті дзвони мають магічну силу. І саме це й сталося з лицарем Вовком. Він подався галасвіта шукати щастя, доручивши пильнувати місто своєму двокридному братові, графові Фенрісу. Однак граф був лихий чоловік, який тільки й думав про своє збагачення, і став дерти з міщан непомірні податки. Окрім того він розпорядився спорудити для себе самого в храмі розкішну каплицю і оздобити її золотом і мармуром. Місто весь час занепадало, люди носили якісь допотопні лахи, а граф Фенріс тим часом жирував у білому капелюсі й чорному оксамитовому плащі, поблискуючи срібними шпорами на чоботях».

Фабіан здригнувся. Знов шпори. Він сів рукою до кишені й намацав гостру шпору. Роза читала далі:

— «Міщани заявили протест, і Фенріс зібрав полк найманих вояків, щоб узяти місто штурмом і придушити бунт. Поки його вояки силкувалися знести міську браму, ні з того ні з сього почали калатати церковні дзвони. Вони калатали так, як ніколи раніше не калатали, подзвіння полинуло понад докільцями і розійшлося по всій країні, понад великою річкою, понад безмежним морем і дісталася далекої чужої землі, де воював лицар Вовк. Посеред поля битви він почув калатання дзвонів із рідного міста. Не довго думавши, він пришпорив коня, пробрався крізь бойовище й що духу помчав додому. Кінь із лицарем Вовком на спині летів горами й долами, річками й морями, крізь час і простір, аж поки раптом опинився посеред церковного майдану в Вовчому Замку. „Відчиніть міську браму, — крикнув Вовк і підняв списа. — Я сам волю зустріти свого брата!“ Коли граф Фенріс та його вояки кинулися на штурм міста, їх зустріли місцеві люди на чолі з лицарем у осяйних обладунках. Церковні дзвони бамкали й бамкали. Фенріс так злякався, що звалився з коня. Звідкіля тут узявся лицар Вовк? Він же був на війні в якійсь далекій країні! Легкодухі вояки — ноги на плечі та й ну тікати, бо сприйняли його за привида. Графа Фенріса кинули до в'язниці Вовчого Замку.

Церковні дзвони калатали кілька днів, і ніхто не осмілювався зайти в церкву. Тоді лицар Вовк піднявся на дзвіницю, щоб побачити, хто ж то дзвонив у дзвони і подякувати за порятунок міста. Місцеві люди почули, що дзвони замовкли. За хвилю-другу лицар Вовк спустився із дзвіниці сам. „Там нікого немає, — тільки й мовив він. — Нас урятувало якесь диво“. Лицар Вовк із вдячності за порятунок загадав скульпторові Берггаммеру наповнити церкву статуями ангелів, а нащадкам скульптора велів ліпити фігурки ангелів на колоні доти, доки рід Берггаммерів проживатиме в місті. А ще він віддав наказу пам'ять про цю подію побудувати посеред церковного майдану водограй і на самій верхівці поставити свій постамент. Довкруг колони було виліплено барельєфи. Двоє з них легко впізнаються: граф Фенріс, за ним якась невідома жінка, потім брат Фрателлус, учитель Вовка, і врешті-решт — загадка: на задньому фасаді водограю міститься барельєф дитячої голівки. Лицар Вовк на той час дітей не мав і був неодружений. Йому ніколи не хотілося розповідати, чому він розпорядився виліпити той барельєф...»

Фабіанові забракло повітря. Зненацька він збагнув, хто бамкав у дзвони кілька століть тому. Авжеж, то була аж ніяк не людина... і через те на водограї викарбувано Феліксове личко!

Хлопці слухали, затамувавши дух. Якусь хвилю було тихо. Потім Понтус кашлянув.

— Усе це страшенно цікаво, — сказав він Розі. — Але навіщо воно тобі? Звідки в тебе ці книжки?

— Я взяла їх у пастора, — відповіла Роза. — Вони мені потрібні для твору про Вовчий Замок. І він у мене вийде! Чи, може, ви це знали?

Усі трое захитали головами. Фабіан також. Він не наважувався щось сказати. Ба! Хто б йому повірив!

— Тепер мені треба їх повернути, — сказала Роза. — Проведете мене до пасторової садиби? Книжки таки важенькі.

Фабіан підійшов ближче й погладив долонею давні фоліанти. Груба шкіра на них була потерта, сторінки пожовклі, а в куточках іще виднілися сліди павутиння.

— То це історичні книжки про наше місто? — спитав він.

Роза кивнула головою.

— Вони називаються «Міські хроніки», і їх писали такі люди, як наш пастор. У його бібліотеці їх повно. Пастор Лінд також пише.

— Ми тебе проведемо, — сказав Фабіан. — А потім ти підеш із нами. Рушаймо, давай сюди ті хроніки, а дорогою ми тобі все пояснимо.

У Фабіановій голові після Розиного читання вголос аніскілечки не стало спокійніше. Отже, були книги, у яких щось писалось про Фелікса! Може, й не

прямо, але чому ж тоді він це так зрозумів? Потім йому спало на думку, що пастор Лінд напевно щось знав про ангелів, оскільки був священник. Треба буде поговорити з ним віч-на-віч і поставити йому кілька запитань. Але хіба ж це вийде, якщо вони заваляться в хату цілою ватагою?

Двоє інших хлопців тим часом посвятили Розу в справи футбольної зустрічі. Вона була в захопленні:

— Ну авжеж, ми підемо! Я можу здійснити бучу й вимагати створення дівчачої команди. Хай вам грець, вимагатиму. Задля сміху!

З книжками в руках вони побралися сходами до пасторової садиби. Калатальце на дверях було у формі долоні, що тримала яблуко, і Роза вдарила ним об зелені двері.

Економка провела їх у бібліотеку — чималу кімнату з високими стінами й книжками від підлоги до стелі. Пастор, намагаючись утримати рівновагу на верхівці драбини, майже під самою стелею старанно гортав якусь здоровенну й надзвичайно старовинну книжку. Органіст Птахоспів стояв поруч, обома руками тримав драбину й занепокоєно позирав на пасторове погойдування.

— Привіт! — радісно вигукнув пастор, поправив однією рукою окуляри, а другою махнув дітям.

Драбина загрозливо похитнулася, і Птахоспів ледве стримав крик, намагаючись її втримати.

Діти кинулись допомагати. Але пастор уже почав спускатися. З грубою книжкою, міцно притиснутою під пахвою, і в окулярах, які сповзли на самий кінчик носа, він повільно злазив додола, тим часом як драбина під ним гойдалася, мов щогла в шторм. Напівдорозі в нього з ноги спав допотопний зношений капець, вдаривши по голові органіста Птахоспіва. Та пастор ліз далі й урешті-решт щасливо приземлився між дітьми на підлогу. Чути було, як органіст полегшено зітхнув. Фабіан підняв капця й подав його пасторові. Старий чоловік із книжкою в руках плюхнувся на стілець, спинку якого було зроблено у формі вуха, взув капця й добродушно засміявся.

— Ну й вилазка, — сказав він. — Але, здається, я знайшов те, по що лазив. — Він ударив рукою по книжці, здійнявши хмару пилу. — Як добре, що ви прийшли, — вів далі пастор. — А ти, Розо, бачу принесла ті хроніки, що брала. Чудово. Ми з Птахоспівом саме збиралися трішки заглибитися в міську історію. Тепер зможемо просунутися ще далі.

Птахоспів кашлянув. То був високий худорлявий чоловік із довгою шиєю і товстим кадиком. «Він мовби проковтнув чимале яблуко. І воно ще не потрапило йому в живіт», — подумав Фабіан. Коли органіст говорив або хвилювався, адамове яблуко ходило то вгору, то вниз. Майже неможливо було за тим устежити.

— Як ви знаєте, пастор теж пише свою хроніку міста, — переминаючись із ноги на ногу, сказав Птахоспів. — І я йому допомагаю. Через те для мене важливо зробити огляд історії міста, щоб ми могли протягнути лінію від того часу, як лицар Вовк заснував його, й донині. Я вже опрацював ті

книги, що ти, Розо, брала, й зараз ми саме говорили про графа Фенріса та зраду міського писаря Креспа.

— Через те я так високо й лазив, — пояснив пастор. — У цьому старовинному фоліанті йдеться про них обох.

— То щось пов'язане з Креспом? — поцікавився Райн.

— Не з нашим Креспом, а з одним із його предків, що перебував на посаді писаря, з Натаніелем Креспом, — повагом відповів пастор. Гортаючи сторінки, він мимохіть струсив із рук якогось павучка. — Через ту пригоду родина Креспів зажила поганої слави. Натаніель Кресп піддався на вмовляння графа Фенріса стати його спільником і дерти непомірні податки з населення. Коли місто після повернення лицаря Вовка було врятовано, Фенріса прогнали геть, а Натаніеля Креспа помилювали, лишивши йому будинок. Але все його майно було конфісковано, і Креспів рід звідтоді зубожів. Писарева садиба багачко-пребагачко років не обновлялася. Наш бургомістр Егон Кресп, певно, радий-радісінький, що перебирається до помешкання бургомістра.

— На жаль, відтоді до родини Креспів приклеїлося тавро зрадника, — зітхнув Птахоспів. — Навіть тепер, коли минуло стільки часу, мало хто цілком довіряє Креспові.

— Та, мабуть же, довіряли, якщо вибрали бургомістром, — сухо сказав пастор. — Окрім того, здається, бідолашний чоловік ладен зробити що завгодно, аби врятувати репутацію родини, навіть якщо він єдиний, хто поки що лишився.

— З нашим Креспом теж відбувається щось дивне. Ось запитайте Фабіана! — шпарко сказав Понтус.

Усі обернулися до Фабіана, й той зашарівся. Він, власне, не збирався розказувати про те, що сталося за церквою, але тепер довелося. Він сушив собі голову тим, як йому застати пастора віч-на-віч, щоб розпитати про ангелів. І от дочекався. Він розповів усе, що бачив і чув.

Пастор Лінд та органіст Птахоспів презирнулися. Фабіанові здалося, що вони обмінялися чудними поглядами, їх мовби ніщо й не здивувало. Може, вони вже щось про це знали?

— Он як, — трохи помовчавши, сказав пастор. — Ти можеш змалювати чоловіка з сигарою? Будь ласка, детальніше.

Фабіан малював чоловіка від ковбойського капелюха до чобіт. Коли ж дійшов до срібних шпор, — і пастор, і Птахоспів здригнулися.

— Ти впевнений? — спитав пастор.

З-під його чорної шапочки зусібіч стирчала сивина. Він мав кумедний вигляд, але Фабіанові чомусь не хотілося сміятися. На пасторове запитання хлопець кивнув головою. Між очима в пастора з'явилася глибока зморшка, він замірився, було, щось сказати, але Птахоспів, випередивши його, спитав дітей:

— Куди ви зараз ідете?

Райн розповів про шукачів любителів футболу і зібрання, яке ті збиралися проводити. Пастор і Птахоспів знов переглянулися.

— Футбол! — вигукнув Птахоспів. — І я про це чув.

— За тим криється якась хитрість, — сказав пастор. — Футбол — це найпевніший у наш час спосіб збирати силу-силенну народу. А що ж іще, поруч із поп-музикою, можуть вигадати звичайнісінькі придурки? Проте мене дивує, чи справді тут ідеться про футбол.

І він звернувся до дітей:

— Потім прийдете й розкажете, що було на тому зібранні. Думаю, вам краще не запізнюватися.

Діти пообіцяли про все доповісти й швиденько збігли сходами донизу. Раптом вони збагнули, що часу в них обмаль.

— Підемо завулками зі стічними канавами, — сказала Роза. — Тоді до п'ятої встигнемо.

Хлопці мовчки кивнули головами, невеличка ватага пірнула в найближчий завулок і зникла з очей.

6

Перед молитовним домом товпилося безліч людей, однаке то була не така вже й строката юрба. Здавалось, ніби всі старійшини міста зібралися на зустріч зі своїми синами. І батьки, й сини були вдягнені по-спортивному, хлопці в спортивних костюмах, декотрі демонстрували футбольні м'ячі, що принесли з собою, і сподівалися завдяки їм комусь сподобатися.

На розі будинку стояли трое чоловіків і позирали на годинник. То був Франс Рінґер, пекар і м'ясник. Франс, гарненько поміркувавши, вирішив привести з собою і тих двох, які й гадки не мали про футбольне зібрання. Зараз вони стояли й, дедалі скептичніше усміхаючись, чекали своїх синів.

Двері до молитовного дому відчинилися, і надвір вийшов секретар бурґомістра. Побачивши юрбу, він блиснув зубами, як вовк.

— Приємно, що прийшло стільки людей, — почав він і улесливо повів далі. — Коли ви зайдете всередину, то знайдете там легку закуску і ще щось смачненьке. Ласкаво про...

І він замовк. На нього накотилася людська хвиля — батьків і синів. Секретар замахав руками й ногами, намагаючись закликати їх до порядку, але його змели вбік. Коли вже всі зайшли в приміщення, він спантеличено сів на найвищу сходинку — чуб у нього був скуйовджений, а краватка зіжмакана. Сторопіло хитаючи головою, він силкувався збагнути, що сталося, аж тут помітив трьох добродіїв, які не зводили з нього очей. Здавалось, їх це все розважало. Секретар швидко звівся на рівні, пригладив шевелюру, поправив краватку та ще й видушив із себе посмішку, адресовану тим, що пленталися у хвості.

— Ви що — не заходите? — важко дихаючи, прохрипів він. — Зараз уже розпочнемо.

— Ми чекаємо своїх хлопців, — відповів Франс. — На жаль, вони трохи затримуються.

— Це погано, — суворо сказав секретар. — Добрий футболіст завжди пунктуальний.

Він повчально підняв вказівного пальця і саме збирався щось іще сказати, як ураз здригнувся, побачивши зовсім близько між двома будинками чотирьох підлітків. Звідки вони йшли? Потім він помітив, що четверта в гурті була дівчина, й ще дужче витріщив очі. Та коли він глянув їй в обличчя, то зустрів погляд, повен упертості й зухвальства, і відмовився від гадки вступати в суперечку. Замість того секретар сумирно обернувся до дверей і подав їм знак іти слідом.

У залі ледве можна було щось почути. Стіл із солодощами був майже порожній, а люди водночас стояли, сиділи, жували, плямкали, пили та базікали. Молитовний дім був старий і з високою стелею, тож кожен звук, перш ніж упасти між стінами, здіймався вгору.

Трое батьків і четверо дітей, що зайшли останні, сіли на задньому ряду й чекали, що воно буде далі.

А було ось що. Двері за сценою відчинилися, — ті самі двері, якими зайшли Фабіан і Фелікс, — і в них з'явилися трое чоловіків. Посідавши на стільці, що стояли за катедрою, вони обвели поглядом зібрання. Один із них був Оксамитовий Лицар, два інші — бургомістр Кресп і пан Юнсон.

Оксамитовий Лицар недбало закинув ногу на ногу, виставивши чобота, трохи відкинувся назад і засунув руки в кишені. Зблиснула шпора. Фабіан витягнувши й помітив, що на другому чоботі шпори не було. Чи знав Оксамитовий Лицар, що загубив її? Фабіан помацав у кишені. Атож, вона й досі там. Він не мав часу подумати щось більше, бо секретар скрипучими кроками перейшов сцену й підвівся на катедру. Зібрання розпочалося.

— Шановне зібрання, — сторожко почав секретар, мов боявся, що його знов зметуть. — Ми зібралися тут сьогодні послухати, що нам скажуть пани Фенвік та Юнсон.

— Переходьте вже до суті, — крикнув хтось із зали. — Ви можете зробити наших хлопців зірками футболу? Так чи ні?

Оksamитовий Лицар вийняв із рота сигару, випустив дим і обернувся до Юнсона, на обличчі якого мимоволі розповзлася широка усмішка. Він був у чорному, як ніч, костюмі футбольного судді й чорних спортивних черевиках. На шиї в нього висів свисток. Хтозна чому, а вигляд у нього був іще пихатіший, ніж сьогодні вранці.

Аж тут зі свого місця повагом, щоб викликати якомога більше зацікавлення, підвівся пан Юнсон. Далі він зійшов на катедру. Оksamитовий Лицар, що лишився позаду нього, знов узяв сигару до рота й відкинувся на спинку стільця. Раптом Фабіан згадав, що Фелікс, очевидно, й досі нишком сидів за шторками катедри. Не доведи Господи вони його помітять!

Юнсон налаштував у мікрофоні звук і обвів поглядом залу. Півсотні облич уп'ялися в нього очима, повними очікувань, дехто навіть роззявив рота. Зараз вони все почують.

— Ми тут для того, щоб зробити із ваших хлопців зірок! — помпезно розпочав чорновбраний Юнсон. — Ми розпізнаємо таланти з першого погляду й знаємо, яким чином досягнути того, чого хочемо. За якийсь час наших тренувань більшість із вас будуть готові до великої й не менш прибуткової футбольної кар'єри.

Він відкашлявся й на мить обернувся до Оksamитового Лицаря, який повагом кивнув головою.

— Пан Фенвік, який тут сидить, хоче вкласти кошти в хлопців нашого міста, — вів далі Юнсон. — Нам пощастило провести немало матчів і тренувань, тож ми знаємо, що кажемо. Тут аж кишить талантами!

Зала помітно пожвавилася, й люди стали штовхатися, перешіптуватися й шушукатися.

Змішувач фарб, батько Турда, донині був тренером містечкової футбольної команди. Зараз він задер руку вгору:

— Чого ви за це беретеся? Нам доведеться спровадити своїх дітей до вас чи ви привезете сюди професійного тренера?

Юнсон усміхнувся.

— І те, й те, — відповів він. — Ми просимо вас довірити нам на якийсь час своїх синів, щоб ми могли їх тренувати. Їм не треба буде їхати бозна-куди. Ваш добродушний бургомістр Кресп, який завжди дбає про добробут міста, з великою приємністю надає нам приміщення мерії з парком, що до нього прилягає, тож ми влаштуємо там учбово-тренувальний табір для футбольних талантів. Туди можуть приходити всі любителі пригод. Вони зобов'язані будуть там жити, відвідувати всі тренування й дотримуватися наших інструкцій, щоб пройти всіляку підготовку. Після цього вони мають бути готові увійти до професійної молодіжної ліги. Щоб менше як за рік заробити мільйони!

І тут змішувач фарб не втримався, підняв руку й підвівся з місця.

— Ану скажіть мені, де я маю підписатися, й можете брати мого сина хоч зараз!

Багато з батьків скочили й собі:

— І мого!

— Й мого!

Турд і ще дехто з хлопців спершу ніби трохи злякалися, а потім заходилися вдоволено потирати долоні й плескати одне одного по плечах.

Юнсон підняв руку.

— Гаразд, гаразд, — сказав він. — Але ми розуміємо, що ви, особливо матері, може, й боїтеся за своїх хлопців.

Він по-дружньому хихикнув, і те хихикання умить підхопила ціла зала. Франс хмикнув.

— Тому ми вирішили, що ті батьки, які хочуть, можуть приєднатися до своїх синів. Але пам'ятайте: всі ви повинні жити в приміщенні мерії і не покидати території до завершення підготовки!

М'ясник підвівся, пориваючися щось сказати. Райн різко смикнув його за куртку й зашепотів:

— Я не хочу, тату! Ти знаєш, як я ненавиджу футбол!

— Я тільки дещо спитаю, — пошепки відповів м'ясник і спитав уголос: — А скільки це тренування буде коштувати? Мені здається, ви не робитимете цього за так?

Пан Юнсон зверхньо усміхнувся.

— Повірте, вам це буде дуже вигідно, з фінансового боку теж, — сказав він. — Навпаки, ми розвиватимемо хлоп'ячі здібності й тренуватимемо дітей стільки, скільки буде треба, цілком безкоштовно.

М'ясник важко сів на лаву. Вираз його обличчя став іще скептичніший, попри запевнення, що не треба буде платити ні копійки. І Франс, і пекар сиділи, схрестивши руки, й похитували головами.

Раптом підвелася Роза й витягнула руку вгору. Відразу її ніхто не помітив, бо зала знов загула, як вулик. Дівчині довелося стати ногами на стілець і крикнути:

— Я теж хочу щось запитати!

Дзвінкий дівчачий голосок пролунав у кімнаті по-чудернацькому незвично. Залягла тиша. Всі оглянулися назад, і Фабіан страшенно розгнівався, коли побачив, у скількох людей на губах з'явилися напівзневажливі посмішки. Роза була серед них єдиною дівчиною, атож, єдиною, але хіба вона не мала такого самого права на слово, як і решта?!

Та Розу, здавалось, не збентежили ті зневажливі погляди. Вона вперто вела далі.

— Мені хотілося б знати, чи ви робите ставку на дівчат? Я давно мріяла грати у футбол! У нас же є чимало гарних дівчачих команд.

Пан Юнсон відкашлявся і знов зверхньо всміхнувся, але цього разу вже трохи невпевнено. Тоді озирнувся й кинув погляд на Оксамитового Лицаря, який, підвівшись, підійшов до краю сцени. Якусь мить він пильно дивився на Розу крізь темні окуляри. Потім похитав головою і повернувся на своє місце. Пан футбольний суддя Юнсон схопив мікрофон:

— Ми, дівчинко, запровадимо любительський приз, хоч це й не передбачалося. А ще мені здається, що ти не вийшла ні тілом, ні зростом, аби грати у футбол. Краще берися за те, що можеш.

Ці слова викликали в залі гучний регіт. Навіщо дівчатам приходити сюди й демонструвати свої здібності? Футбол — спорт хлоп'ячий. Турд зневажливо пожурих у Розин бік зібгану обгортку з-під шоколадки й показав язика.

Роза знов сіла на стілець, її обличчя пашіло гнівом. Фабіан підскочив. Йому хотілося захистити Розу, а ще хотілося сказати, що ні він сам, ні Понтус, ні Райн не збиралися ставати футболістами. Нізачо в світі, нехай вони це собі затамлять. Він репетував, як несамовитий, але не міг пробитися крізь товщу галасу.

Юнсон постукав по катедрі.

— Тихо, — владно крикнув він. — Нам треба дотримуватися програми.

Це нічого не допомогло. У залі й далі стояв шарварок, і невеличка групка на задньому ряду підвелася, щоб іти. Їм більше нічого було тут сидіти.

Юнсон схопив суддівського свистка й засвистів у нього так голосно, як тільки міг. Почувся такий пронизливий свист, що здатен був збудити покійника, і тоді в залі зробилося страшенно тихо. Усі немов закам'яніли.

Усі, крім Фабіана. Підводячись, хлопець тримав руку в кишені, і як тільки Юнсон засвистав, маленька шпора вколола йому палець. І той гострий біль так відволік його від свисту, що він лише спромігся похитати головою і збентежено роззирнувся. Довкола нього у вигляді групової скульптурної композиції стояли люди з заціпенілими обличчями та рухами. Батько був напіввипростаний, м'ясник — із високо піднятою ногою, оскільки збирався переступати ряд, що тягнувся позад нього, Райн — із роззявленим ротом і розгніваним обличчям. Роза й Понтус стояли впритул одне до одного, лаштуючись вийти, а пекар зупинився посеред проходу зі схиленою набік головою і тицвав рукою на двері. Решта зали мала не набагато кращий вигляд.

Усі позавмирали в найчудернацькіших позах, здебільшого з широко роззявленими ротами, бо саме захлиналися сміхом.

А от на сцені свист, здавалося, ні на кого не вплинув, хіба що на бургомістра Креса, який теж заляк за своїм столом. Юнсон захоплено дивився на свисток, що висів у нього на шиї, й переможно оглядав залу.

Аж тут Фабіан помітив на собі чийсь погляд. Оксамитовий Лицар знов стояв на самім краю сцени й пильно його роздивлявся. Хлопець не міг одвести від чоловіка очей і відчув, як у нього по спині поволеньки забігали мурашки. Що це за тип? Хто він, власне, такий і чого він хоче?

Оksamитовий Лицар підняв руку і владно махнув нею Юнсонові. Оскільки на того свисток аніскілечки не подіяв, він зробив рух, щоб зійти з катедри. Зійти то зійшов, але навряд чи так, як собі уявляв. Зненацька цей довготелесий чорновбраний чоловік із гуркотом звалився на підлогу. Оксамитовий Лицар тут же кинувся до нього, і чари втратили силу.

Сидячи на підлозі сцени перед катедрою, пан футбольний суддя Юнсон заходився розплутувати свої шнурки, що були зв'язані в тугий вузол. Через незграбність від його гідності лишився самий пшик. Секретар поквапився на допомогу, але дарма.

Напевно, Фелікс вирішив проблему на свій копил. Оскільки він не міг дати про себе знати, йому довелося вигадати щось інше. Вдався до давнього трюку із зв'язуванням шнурків.

Фабіан похолов, коли побачив, як секретар метнувся до катедри. Очевидно, йому стало ясно, що там хтось причаївся. Він розсунув шторки. Ось тобі, Феліксе, й капець!

Секретар зник у катедрі. Було чути, як він там вовтузився і щось сердито вигукував. Потім вискочив ізвідти як ошпарений. У руці він тримав мантию хлопчика-хориста, замащену в липкий крем від марципанів.

— Чиє це? — крикнув він фальцетом. — Тут товклося якесь нахабне теля, що поцупило марципана й поглумилося зі спортивних черевиків пана Юнсона!

«Не теля, а ангеля», — подумав Фабіан. А тоді полегшено зітхнув і спробував голосно засміятися. Якби ж то тільки секретар знав! Однак, де подівся Фелікс?

Чорновбраний пан Юнсон і далі сидів на підлозі й безуспішно намагався розв'язати свої шнурки. Секретар налаштував звук мікрофона, що ненормально пищав, і заревів:

— Я збережу цю мантию як речовий доказ. Ми будемо шукати винуватця, а як знайдемо, то виключимо зі школи. У кожному разі його родину до нашого навчально-тренувального табору ми не пустимо! Таких людей не мож...

Нічого більше він сказати не встиг.

М'ясник одним стрибком скочив на сцену. Він схопив секретаря за барки і стягнув із катедри. Потім вирвав у нього з рук мантию.

— Що ти телемешеш? — заволав він. — Хоч би чия вона була, але її власник не може сидіти на зібранні й водночас зав'язувати шнурки на черевиках у цього бовдура.

Юнсон підвів голову, ображено зиркнув у його бік. Фабіан помітив, що Франс перестав усміхатися.

— Ти сам повинен розуміти, що він не міг дременути звідси за такий короткий час. Якщо тут нікого немає, то від самого початку зібрання нікого й не було. Крапка!

М'ясник гупнув своїм дебелим кулаком по катедрі так, що та аж задзвеніла.

Секретар на крок відступив.

— Але ж шнурки не могли зав'язатися самі, — роздратовано бовкнув він. — Очевидно, там є люк або потайні двері.

М'ясник засунув голову між шторки. Було чутно, як він заходився обстукувати стіни. Потім висунув голову назад.

— Нічого, — сказав він. — Немає ані потайних дверей, ані люка. А тепер я пропоную вам із цим зараз же покінчити.

На цьому він обернувся спиною до всіх, що стояли на сцені, й сьогнистою ходою зійшов униз. За ним оговтався Оксамитовий Лицар. У ньому раптом прокинулось якесь зацікавлення. Він швиденько підскочив до Юнсона, стягнув із нього черевика й став роздивлятися вузли. Йому явно не сподобалось те, що він побачив, тож він розлючено скрикнув і пожбурич черевика додолу. Юнсон навкар'ячки підвівся й поправив одяг, намагаючись знов повернути собі рештки втраченої гідності. Тоді в самих шкарпетках він посунав до катедри.

— Нам треба дотримуватися програми, — оголосив він трохи спокійніше, ніж раніше. — Зараз я надаю слово бургомістрові міста Егонові Креспу, в якого є для вас грандіозна новина!

Знов запала глибока тиша, хоч у ніякий свисток ніхто не свистів. Аж тут Фабіан допетрав, що нікому нічого не запам'яталося, мовби та заціпеніла мить стерлася з людських голів. Одначе він, Фабіан, того не забув.

Кресп був чоловік середнього зросту і такий худий, наче все життя тільки те й робив, що недоїдав. Зараз він зійшов за катедру з виглядом добродія, що збирався роздавати дітям л'юдяники. А ще він, напевно, чекав оплесків, оскільки обвів залу поглядом, повним очікування. Проте ніхто йому так і не заплескав. Люди сиділи, згорнувши руки, й чекали.

Бургомістр потасував свої папери, відкашлявся й розпочав:

— Вельмишановні земляки! Спершу я хочу подякувати вам усім за цю зустріч. Приємно бачити, що ви так переймаєтеся майбутнім своїх дітей. Для мене велика радість підтримати вас із двох причин. По-перше, найкращі хлопці нашого міста отримують пропозицію пройти прекрасну підготовку, яка принесе нам усім славу. А по-друге, наш улюблений храм стане ще величніший.

Люди здивовано презирнулися. До чого це він хилить?

Кресп підняв угору купу паперів.

— Це ось контракти, підписати які вас просять для того, щоб «Фенвік & Юнсон» почали тренувати ваших синів. І я з радістю повідомляю, що за кожен підписаний контракт буде відправлено на реставрацію скульптуру ангела! Отже треба зробити так, щоб ми мали якомога більше підписаних контрактів.

Запала недовга мовчанка. Потім змішувач фарб нерішуче заплескав у долоні, наче був не зовсім певен, добре це чи ні. Поступово до нього приєдналися інші, й оплески охопили цілу залу.

Бургомістр широко всміхнувся і, стоячи на місці, кивнув головою. Потім помахав стосом паперів та й ну заохочувати людей:

— Підіймайтесь сюди, підіймайтесь, та й усе швиденько залагодимо. Подумайте про дітей, і про скульптури в храмі, які пройдуть реставрацію. Це важливо задля нашого спільного майбутнього, і це гарантує збереження культурної спадщини!

Турд штовхнув батька, і змішувач фарб, з гучним скрипом відсунувши стільця, сягнистою ходою підійшов до катедри.

— Дозвольте мені першому підписати, — крикнув він. — Мій син повинен стати зіркою футболу!

Він вихопив із рук бургомистра папір і нашкрябав своє ім'я на найнижчій лінії. За ним утворилася ціла черга батьків, які не могли досягти до контракту.

— Не галасуйте, всім вистачить, — весело проскрипів секретар, звертаючись до черги.

У задньому ряду зали сидів, насупивши брови, Франс.

— Відправляти скульптури ангелів на реставрацію? Та ж мова про це йшла давно, але місто ніколи не мало коштів.

Пекар, здавалося, трохи занепав духом.

— Власне кажучи, нашим хлопцям теж варто було б до них приєднатися. Як важливо дба...

М'ясник заперечливо помахав вказівним пальцем:

— Е ні, я не дозволю собі ні на кого тиснути. Нехай Райн сам вибирає! Окрім того, мені здається, що тут хтось лукавить.

Пекар насилу ковтнув слину й запитально подивився на Франса й чотирьох дітей, які поважно кивали головами.

Фабіан дедалі більше й більше непокоївся. Де подівся Фелікс? Він обвів поглядом залу, галерею і навіть ковзнув очима під стільцями, що стояли рядами, але ніде ангела не побачив. Він поклав собі після завершення цієї зустрічі заглянути до церкви. Рано чи пізно Фелікс мав туди повернутися.

Більшість людей юрилися біля катедри, домагаючись того, щоб у привабливому контракті були гарантії для них та їхніх синів. У залі в останньому ряду лишилася сидіти тільки невеличка купка. Франс рішуче підвівся, щоб іти, і решта гурту рушили за ним.

Фабіан озирнувся ще раз і розглянувся навсібіч.

Праворуч від натовпу, в кутку сцени стояв із сигарою в руці Оксамитовий Лицар і переможно всміхався. Як тільки він побачив у дверях Фабіана, його усмішка згасла. Засунувши сигару до рота, він ступив на самий край сцени. Навіть темні окуляри та широкі криси капелюха не могли приховати гніву на його обличчі. Фабіан здригнувся й зачинив за собою двері. Тепер він уже не сумнівався, що з тими чоловіками було щось не так.

7

— Ви чули свисток? — спитав Фабіан, коли вони вийшли з молитовного дому, радше всього — щоб упевнитися в своїх підозрах.

Усі здивовано глянули на нього.

— Який свисток?

«Що ж, — подумав Фабіан. — Очевидно, вони перебували в самій гущі загадкових пригод». Він тут же вирішив нічого нікому не пояснювати й лише похитав головою. Краще про це поговорити з Феліксом. Як тільки з'ясує, що з ним сталося.

Фабіан та ще два його товариші домовилися зі своїми батьками, що спершу проведуть Розу, а потім до сутінків і самі повернуться додому. Дорогою батьки обговорювали зібрання. Що тепер буде?

Пройшовши кілька кварталів, Фабіан попросив вибачення, покинув своїх товаришів і взяв курс на церкву.

Він швиденько, як тільки міг, скрадався завулками зі стічними канавами. Раптом він помітив, що стіни будинків були до нього трохи ближче, ніж раніше. Це свідчило про те, що він виріс. Он Райн, так той уже став такий завбільшки, що йому доводилося, аби не застрягти, пробиратися боком.

Де-не-де у будинках було повідчинювано невеличкі люки, і крізь них до нього долинали голоси й уривки розмов. Фабіан тішився, що минув той час,

коли через ці люки виливали надвір воду після прання та спорожняли нічні горщики.

Коли він дістався до церковного майдану, вже майже смеркло. В густих кронах могутніх дерев шумів вітер. За деревами височів храм, і скульптури на фасаді, що виходив на захід, кидали моторошні тіні.

Фабіан підійшов до центрального входу й узявся за важке залізне калатало, що мало форму кільця. І тут він згадав про лабіринт на підлозі церкви. Якщо він не буде обачний, то знов метатиметься по ньому туди-сюди, аж поки Фелікс подбає про те, щоб його звільнити.

«Е, ні, — подумав Фабіан. — Я туюю не піду».

Він обігнув ріг церкви й подався до тих самих бокових дверей, якими заходив тоді, як зустрів Фелікса. За дверима тягнулися сходи на вежу, і тут же були інші, що вели в саму церкву. Фабіан підкрався до них і постарався налягти так, щоб вони не заскрипіли. Тепер він опинився у нефі, під галереєю.

Зненацька до нього долинув чийсь шепіт, і хлопець зупинився. Хто говорить у церкві в такий час? Фабіан розглянувся навсібіч. Він не міг побачити чогось особливого, бо там було зовсім темно. У вікнах, зроблених із оптичного скла, мелькали освітлені крона дерев. То було страшенно гарно, страшенно гарно, хоч трохи й моторошно. Шепіт ставав дедалі голосніший. На два голоси, тепер він це чув. Один молодий, а другий... старий? Ні, далеко не старий. То був голос, який здався йому знайомим, але якого він, очевидно, ніколи раніше не чув, голос, що мовби належав церкві. Хто це міг бути? Фабіан обережно ступив кілька кроків між рядами. Голоси долинали од вівтаря, десь від каплиці Фенріса. Підійшовши ближче, він побачив, що звідти пробивалося слабеньке світло. Його дернуло по спині морозом. Що за проява?

Нараз із каплиці вийшов, задкуючи, Фелікс і виструнчився, як олов'яний солдатик. Потім ударив п'ятку в п'ятку, підняв голову й віддав честь. Відблиск світла зник. Фелікс обернувся до Фабіана й широко ошкірився.

— А, це ти, — мовив він. — Ну, що скажеш? Тобі сподобалась та вистава, яку я влаштував? Xi-xi-xi-xi!

Його сміх розкотився по церкві луною.

— З ким ти говорив? — затамувавши подих, спитав Фабіан.

Зараз саме це його найбільше хвилювало. Фелікс жестом руки відмахнувся від запитання.

— Ні з ким, — мовив він. — Як бачиш, тут нікого немає.

— Але... — почав було Фабіан.

— Ніякого «але», — суворо урвав його Фелікс. — Тепер настає час діяти. Тобі треба підготуватися до безсонної ночі.

— Ти про що? — спитав Фабіан. — Так не буде, спершу я хотів би знати, як ти вибрався з катедри. І як ти зайшов сюди? Окрім того я хочу знати, з ким ти говорив?

Фелікс подивився на нього з образою.

— Краще не присікуйся до мене, — сказав він. — Годі товкти воду в ступі. Секретар усе-таки не міг мене побачити, бо все, що я зробив, — зняв із себе мантию. Це єдине, що йому дісталось. Розумієш, для ангела нема проблеми ставати невидимим. Ось як я це роблю, — сказав Фелікс і мов кризь землю провалився.

Фабіанове серце мало не вискочило з грудей. Так чи інак, але було вкрай неприємно від того, що ангел міг ставати невидимим. Аж тут хлопець зібрався з духом.

— Авжеж, мені варто було б здогадатися, — сказав він. — Але чому ти не робив цього дорогою до молитовного дому? Виходить, тобі не треба було рядитися в мантию?

— А тоді ти мене нічого не питав, — глухо відповів Феліксів голос. — До речі, мені аж ніяк не хотілося рядитися.

Для Фабіана це вже було занадто.

— Будь ласка, стань видимий, — сказав він. — І не роби так більше. Це дуже негарно.

Фелікс поволі, ніби наближався десь іздалеку, знов став видимий.

— А ти впевнений, що я не покажу тобі інших способів? — спитав він. — Я можу набагато більше. Ну, скажімо, зникаю за одну мить, а повертаюся поволі. А можу й навпаки. Або можу стати невидимим частково. Наприклад, роблю невидимою саму голову...

— Ні, ні! — злякано скрикнув Фабіан. — Не роби цього! Я ж сказав, що мені таке не подобається!

— Ну що ж, — зітхнув Фелікс. — Але якби ти знав, скільки втрачаєш! А ще мені хочеться навчитися змінювати зовнішній вигляд, хоча тоді треба буде заглиблюватися в Глибинну Силу. То було б так круто! Гаразд. Нехай це буде іншим разом. Ходімо на дзвіницю й поговоримо. Там не така гучна луна.

Він першим побрався крутими сходами на вежу й пхнув важкі двері, що вели в дзвіницю. Там він плюхнувся посеред підлоги й подав Фабіанові знак сідати поруч. Понишпоривши в кишенях білої ангельської сорочки, він знайшов шматочок марципана і з величезним задоволенням запхнув до рота.

Фабіан укотре здивувався, що ангел не цурався таких земних радощів, як їжа. Загалом хлопець чув од людей і читав у книжках, що ангели ніколи нічого не їли.

Фелікс проковтнув марципана й так ретельно облизав губи, що не пропало ні крихточки.

— Треба сказати, пригода неймовірна, — нарешті мовив він. — Свист був невдалий. Єдине, що я встиг зробити непомітно, то це позв'язувати шнурки, і мені це таки вдалося! Про черевики він нехай забуде, бо ангел в'яже вузол навіки! Його навіть не можна перерізати! — Фелікс вдоволено всміхнувся. Потім у нього знов змінився вираз обличчя, й він повів далі. — Водночас маю тобі сказати, що справа серйозна. Якщо ми негайно нічого не вдіємо, то нам усім буде непереливки. Я не дуже роздивився того Фенвіка, але в мене вельми невеселі підозри, хто він такий, і боюсь, коли... — обірвавши сам себе, він спитав: — До речі, де бургомістрова садиба?

— Великий будинок біля парку, — відповів Фабіан. — Він трохи новіший за інші, бо парк той неподалік од старого міста. Але я думаю, що Кресп у нього ще не перебрався.

— Нам треба туди навідатися, — сказав Фелікс. — І найкраще, мабуть, потемки. От чому я казав, що тобі треба підготуватися до безсонної ночі.

Раптом ангел підскочив, метнувся до дверей, наліг на них і визирнув.

— Здається, я щось чув, — сказав він. А тоді завмер на місці й зробив застережливий рух у бік Фабіана. — Цсс-с! Хтось підіймається сходами!

Фабіанове серце мало не вистрибнуло з грудей. Хто б то міг бути? Невже хтось знав, що він тут? Фелікс безшумно зачинив двері й припав вухом до шпарини. Фабіан притулився до самої стіни. До них долинала хода, — хтось наближався. Чиясь рука взялася за клямку й надала їй вниз. Фелікс доторкнувся вказівним пальцем до дверей, і ті не зрушилися. Той, хто стояв потойбіч, спробував налягти ще раз і сильніше поторгав клямку. Фелікс утримував її вказівним пальцем. Вони почули, як потойбіч хтось сердито забурмотів. У Фабіана тьохнуло серце.

Після того, як хода віддалилася, вони ще довго стояли й мовчали. Тоді Фабіан, ковзнувши спиною по стіні, сповз додола.

— Фу, — мовив він. — Він був зовсім близько. Хто міг прийти до церкви в такий час?

— А що робиш ти в церкві в такий час? — сухо спитав Фелікс. — Він щось шукає, б'юся об заклад. І якщо воно десь тут, то він його не знайде, тож запитання для нас лише починаються. Гайда на галерею і подивимось, що він робить. Може, навіть утнемо якого-небудь жартика.

Фелікс обережно відчинив двері, й вони з Фабіаном прошмигнули на галерею. Далі, скрадаючись попід стіною, перейшли на другий бік і стали за колоною, що височіла в кутку балюстради. Звідси неф було видно як на долоні.

Посеред церкви стояла якась невиразна темна постать і щось тихенько шепотіла собі під ніс. Вийнявши з кишені ліхтарика, вона стала ним присвічувати. Фабіан причаївся за колоною. То був якийсь чоловік. Він читав текст із аркуша паперу, який тримав у руці.

Тут є один чотири п'ять

Десь поруч три і шість стоять
А сім — немов усіх пасе
День середліття вість несе
Зелений промінь — над усе
Два зирк туди і зирк сюди
Помітив трьох — сім шість один
Лиш каменя не бачить він
Зеленого з усіх сторін

Він читав повільно й старанно.

Акустика в церкві була така, що до двох слухачів на галереї долітало кожне слово. Навіть найтихіший шепіт.

Фабіан помітив, що Фелікс, який стояв поруч, почувши вірш, остовпів. Вони впізнали чоловіка: то був бургомістр Кресп. Він промимрив вірш кілька разів і спрямував жмут світла на неф.

Не дивлячись на папір, він скрушно опустив ліхтарика донизу.

— Нічого не розумію, — сердито зашепотів він. Далі підійшов до однієї з дошок оголошень, де було записано сьогоднішні псалми, і пильно її обдивився. — Марна затія, — пирхнув він. — Я не можу тут нишпорити потемки.

Він засунув ліхтарика й папір до кишені й попростував середнім проходом до головних дверей. Фабіан побачив, як ангел здушив у собі телячі радощі. А потім ізнизу долинув переляканий крик, і хлопець зрозумів, що Кресп потрапив у лабіринт.

— Що це таке? — почувся його голос.

Фабіан напружив зір і побачив удалині Креспів силует, — чоловік вертівся туди й сюди як маріонетка.

— На поміч! Я не можу звідси вибратися!

Кресп поривався ступати то вперед, то назад, то в один бік, то в другий, та все дарма.

— На поміч! — знов крикнув він.

Фелікс зайшовся щирим, заразливим сміхом, і Фабіан не втримався й теж зареготав. Ну й кумедія!

— Подіяло, — радісно зашепотів Фелікс. — Тільки перед тим, як підемо, мені треба не забути його відключити, щоб уранці ніхто не попався в пастку.

Фабіан відчував якийсь жаль до бургомістра, що й далі, викрикуючи і підстрибуючи, вигецував на одному місці. Але раптом сміх застряв хлопцеві у горлі. Зарипіли подвійні двері, і в проїмі з'явилася знайома постать. То був Оксамитовий Лицар. Вони впізнали його по білому капелюхові, що світився в напівтемряві.

— Що з тобою? — спитав він Креспа.

Голос у нього був холодний і різкий. Фабіан відчув, як на галереї війнуло крижаним вітром. І що воно за чоловік?

— Я нічого не можу вдіяти, — у відчаї заревів Кресп. — Допоможи мені! Виведи мене звідси!

Не мовивши ні слова, Оксамитовий Лицар підійшов до лабіринту. Він улучив момент, коли Кресп опинився навпроти нього, простягнув довгу руку й схопив його за комір. Тоді підняв якомога вище, й після цього бургомістр стомлено опустився на лаву.

Оксамитовий Лицар лишився стояти на місці, не зводячи погляду з лабіринту.

— Овва, — лише й сказав він. Потім зненацька обернувся до Креспа: — Ти тут сам?

Кресп здригнувся.

— Думалося, що сам, — відповів він. — Але, перебуваючи в тій пастці, я добре чув чийсь сміх. — Він нажаханими очима подивився на лабіринт. — Напевно, хтось жартує!

Оксамитовий Лицар окинув поглядом церкву, пройшовся трохи вперед, а тоді назад поміж рядами лав. Він дуже пильнував, щоб не потрапити в лабіринт. Потім звів очі вгору й пильно обдивився галерею, де вже давненько за балюстрадою ховалися Фелікс та Фабіан. Тоді насунув білого капелюха на потилицю й почував лисе тім'я.

Фабіан зиркнув на Фелікса й, на свій подив, побачив, що ангел став світитися. З його маленького тіла заструменіло дивовижне синє світло, а на чолі з'явилася вертикальна зморшка. Вигляд у нього був сердитий, не роздратований і невдоволений, як завше, а розгніваний до краю. Оксамитовий Лицар, напевно, помітив те синє світло, бо не відводив погляду від місця, де сиділи Фабіан і Фелікс.

— Можливо, й жартує, — урешті-решт повагом сказав Оксамитовий Лицар. — Але не так, як ти собі гадаєш.

Бургомістр підвівся й, здригаючись, пішов до виходу.

— У кожному разі я хочу звідси вийти, — сказав він. — І більше моєї ноги тут уночі не буде! Розгадуйте свої загадки самі!

І, жбурнувши щось на підлогу, він зник за дверима церкви.

Оксамитовий Лицар лишився стояти і ще якусь мить дивився в той бік, де сховалися Фабіан і Фелікс.

Потім крутнувся на підборах, підібрав те, що пожбурих Кресп, і подався за ним слідом. Важкі двері з рипом зачинилися.

8

Як тільки після того рипу вляглася луна, Фелікс скочив на балюстраду. Він і досі випромінював світло. Фабіан не зводив із нього переляканих очей. Чого він так розгнівався? Здавалося, ангел забувся про все навкруг себе, забувся про Фабіана, що все ще ховався біля підніжжя колони. До нього долинуло Феліксове мурмотіння:

— Що ж. Виходить, я мав рацію. А хай йому абищо!.. Цей іспит буде важчий, ніж мені гадалося. Але я так легко не піддамся!

При цьому він кинувся вниз і мовчки й бездумно став кружляти по церкві. Принаймні у Фабіана склалося таке враження. Хлопець звівся на рівні й визирнув із-за балюстради. Тепер ангел облітав колону з ангелами, по черзі придивляючись до кожної скульптури. Потім він метнувся до тих двох ангелів, що звисали зі стелі обабіч нефу. То були прекрасно вирізьблені з дерева скульптури, пофарбовані свого часу в яскраві кольори. Нині вони вже потріскалися від давности, хоча й досі можна було уявити, як розвівалося їхнє розкішне золотисте волосся та як пашіли й золотіли їхні крила. І ці ангели, й кам'яні скульптури на колоні були гордістю храму.

— Анаїле! — крикнув Фелікс і дав лівому ангелові хрущика. — Прокинься!

Потім він під прямим кутом підлетів до ангела, що містився з протилежного боку.

— Камаїле! — крикнув він там. — Аго-го-гов!

Потім покружляв, як бабка, далі й сів посеред двох каплиць, що стояли перед вівтарем.

— Сакиїле! Спускайся вниз! Благовіснику Габріїле, покажися! — крикнув він у бік Вовчої каплиці.

Тоді обернувся лицем до каплиці Фенріса:

— Касиїле, струсни крильми! Рафаїле, чільнику всіх ангелів-охоронців, мені потрібна твоя допомога!

Фабіан підійшов до того боку галереї, що був коротший, і перехилився через парапет, щоб стежити за Феліксом. Він добре бачив, що той аж посинів од гніву.

Зненацька Фабіан перелякано заціпенів. Ті дві скульптури ангелів, що висіли у нефі, заворушилися й залопотіли крильми. Хлопець відчув силу атмосферного тиску, а разом із тим і невимовно прекрасні пахощі, яких йому ніколи не доводилося знати. У церкві запромінилося якесь золотаве світло, і ті два ангели відірвалися від балок, де вони висіли, полинули вниз до вівтаря і м'яко опустилися біля Фелікса. Вони були у блискучому вбранні, у вінках із квітів на головах і такі красиві, що несла було на них дивитися.

Фабіанові очі заслали сльози. Невже він спав? Ба, це було найреальніше видовище за все його життя. Як тільки хлопець побачив, що з кожної каплиці вийшло по два великі ангели, серце в нього закалатало, мов у зайця, і мало не вистрибнуло з грудей. Зараз довкола Фелікса стояло шість ангелів. Ті четверо, що були з каплиці, мали здоровуцькі крила з павичевим оком на перах. Вони скидалися на крила велетенських метеликів.

І ось один із них — той, кого Фелікс назвав Рафаїлом, і хто, очевидно, був найголовніший — запитав:

— Що ти хочеш, Феліксе? Навіщо ти знов згукуеш нас усіх на раду? Ми ж із тобою щойно говорили!

Світло дісталось й до Фабіана. Рафаїл належав каплиці зі склепом Фенріса. Виходить, це з ним Фелікс говорив, коли Фабіан зайшов у церкву. Фелікс виструнчився й віддав честь.

— Мені шкода, патроне, — відповів він. — Але мені дозволили вдаватися за порадою щоразу, як тільки я відчуваю, що хтось зі мною несправедливо обійшовся. І ось тепер я це відчуваю.

Рафаїл дивився на нього й супив чоло.

— Бачу, — сказав він. — Ти палаєш сліпучо-синім гнівом. То сила, якою треба користуватися з обачністю, бо вона може бути жаклива!

— Я думав, що складатиму простий і легкий іспит. Ніхто не попередив мене, що я стрімко впаду вниз від лиховісних думок, утрачу хист літати й змушений буду просити допомоги в простих смертних. Звісно, я навів у всьому лад. Одначе, здається, мені нелегко буде впоратися з Асмодеусом! Якщо то були його думки, то нема нічого дивного, що я гепнувся додолу! — І з Фелікса посипалися сліпучо-сині іскри.

Фабіан повністю забув про страх. Тепер у нього з'явилося багацько-пребагацько запитань. На свій подив він почув, що ангели сміялися. Сміх

ангелів. Він був не такий приглушений, як у Фелікса, але й не такий, як людський. Здавалось, що під склепінням дзвеніла якась пісня. Одна її строфа, проникнувши в дзвіницю, вдарилася об найменший дзвін, і він озвався кришталево-чистим звуком, який із тремом розлігся по церкві.

— Не дивися так люто, Феліксе, — сказав Анаїл і поплескав Фелікса по руденьких кучерях. — Напевно, ти таки дістанеш легенького прочухана, оскільки зник без дозволу. Хіба Рафаїл не казав тобі триматися подалі від грози?

Фелікс дивився на нього й копив губи. Сліпучо-синє світло стало трохи слабше.

— Казав, — відповів він. — Але здійснювся такий прекрасний шум! А мені завжди подобалося гратися з блискавками. Я просто не міг стриматися.

Аж тут слово взяв Касиїл. Він був високий і статечний, з довгим каштановим волоссям і барвистими крильми.

— Може, злість і гарна штука, — сказав він, — але не влучай нею по нас. Тобі потрібно берегти силу на Асмодеуса. Сімсот років він вільно валандався світом. Тепер одним із завдань твого іспиту буде завадити йому заподіяти шкоду, яку він надумався вчинити. Нехай він ніколи не заходить до каплиці зі склепом, бо тоді нам усім, Феліксе, буде непереливки. Запам'ятай це!

Фабіан нашорошив вуха, а Фелікс випростався.

— Асмодеус має загадку, — сказав він. — Я чув, як Кресп її читав. Знаєте, що в нього на думці?

— Ми знаємо все, Феліксе, — пролунала відповідь, — і ти теж помалу про все дізнаєшся. Тобі самому доведеться шукати відповідь. Одначе твій іспит може важити більше й бути важливішим, ніж ти думаєш. Не забувай про своїх помічників серед людей.

— Пам'ятай про церковні дзвони, — додав Габриїл. — Вони теж не втратили своєї сили. Якщо місто опиниться в небезпеці, вони здатні кликати на допомогу. Ти знаєш, як треба дзвонити.

— Асмодеус не боїться сюди з'явитися, але він знає, що в церкві його могутність слабшає. Тут забагато доброї енергії. Він збагнув, що ти зробив усе, щоб лабіринт діяв, і що тепер він йому не по зубах, — сказав Камаїл.

Фелікс задоволено хихикнув.

— Клас! — мовив він. — Коли б ви знали, як весело було дивитися на безпорадного бургомистра, що метався по ньому як дурень. Наступного разу я поставлю його на коліна. От якби туди заманити Асмодеуса!

Ангели намагалися приховати усмішки. Фабіан розумів, що їм аніскілечки не хотілося перетворювати цю розмову на розвагу. Ангели багато в чому були зовсім не такі, як він собі їх уявляв. Мовби й схожі на мальованих у

давніх книжках казок та бібліях, але поводитися геть інакше, ніж ті, про яких він читав і чув.

Рафаїл відкашлявся, і на його обличчі залягли суворі зморшки.

— Ну от, — сказав він. — Ми забезпечили тебе одним помічником. Попроси малого Фабіана пам'ятати усе, чого він навчився, і постійно збагачуватися знаннями. Не забувай про строк. У тебе є сім днів і сім ночей. Якщо ти вчасно не впораєшся із завданням, тобі доведеться чекати ще сімсот років, щоб скласти іспит на звання ангела-охоронця. Зрозуміло?

Фелікс кивнув головою. Сліпучо-синє світло майже зовсім зникло, лише інколи спалахував слабенький лиховісний племінчик.

— Я старатимуся, — відповів він. — Цього разу мені пощастить!

Ангели один за одним погладили Фелікса по голівці.

— Годі, нараду завершено, — сказав Рафаїл. — Повертаймося на свої місця. — Він владно підняв руки, а Фелікс випростався й віддав честь.

Камаїл та Анаїл полинули на свої місця в церкві. Поволі вони знов обернулися на дерев'яні скульптури з порожніми поглядами. Четверо великих ангелів розійшлися по своїх двох каплицях. У дверях до каплиці Фенріса Рафаїл на хвилику обернувся до Фелікса.

— Пам'ятай про зелений промінь, — сказав він і зник.

Наступної миті скульптури вже висіли на стіні. Золотисте світло розтануло, і в церкві стало так, як і раніше. Фабіан усе ще стояв як зачарований на галереї, — він був наскрізь мокрий від поту, а його серце мало не вистрибувало з грудей.

Аж тут до нього долинув слабенький помах крил, і раптом перед ним опустився Фелікс. Вигляд у нього був поважний.

— Ти все бачив? — спитав він.

Фабіан мовчки кивнув головою. Пережиті враження стомили його до краю, але він мусив почути пояснення. Хлопець кілька разів ковтнув слину й схопив Фелікса за сорочку.

— Невже всі ангели у нашій церкві справжні? — важко дихаючи, спитав він. — Я думав, що ангели живуть на небі.

— А вони й там живуть, — відповів Фелікс. — А ці скульптури — подоби ангелів, на взірць тих, що створюють на комп'ютері. Коли ти запускаєш такого ангела в дію, вмикається відповідна програма чи, як у цьому випадку, справжні ангели. Таким чином найтямущіші можуть завчасу входити у безпосередній контакт із Штабом Усевішнього. Ти не думай, що тут щось нове, ви навіть встигли запустити це в комп'ютер.

— Найтямущіші? — здивувався Фабіан. — Про кого це ти?

— Як ти гадаєш, чому лицареві Вовкові заманулося наповнити церкву ангелами? Після випадку з графом Фенрісом він задумав узяти місто під Божу опіку й уклав із ангелами угоду. Він мав пряму лінію зв'язку зі Штабом Всевишнього доти, доки перебував тут і дотримувався узятих на себе зобов'язань. Але як тільки він відступився від свого слова і подався галасвіта, знов усе звелось нінащо, і Фенрісові пощастило дотла спалити Вовчий Замок. Одначе завдяки нам він не зміг нашкодити ні містові, ні храму, і його сила зійшла нанівець. Після Вовкової смерті ми й далі пильнували церкву й місто, і, правду кажучи, годі було без того обійтися. Проте Вовчий Замок рятувати було запізно. Я теж не склав іспиту.

Останні слова прозвучали доволі сумно, і Фабіан зрозумів, наскільки то важливо, щоб цього разу Феліксові поталанило.

Диво дивне, що місто Вовчі Гори упродовж цілих століть переживало війну, а ніхто його не зруйнував і ніхто ним не заволодів. Тепер Фабіан збагнув чому.

— Якщо це правда, — поволі сказав він, — то, напевно, є багато місць із подобами ангелів?

— Саме так, — сказав Фелікс. — Та все одно їх дуже мало. Більшість скульптур ангелів у світі — всього-на-всього звичайні скульптури, хоч би які гарні вони були. Такі приміщення, як це, слугують ангелам у земних вільних містах для зустрічей. Ми вже користуємося ними сімсот років. Ця угода ось-ось розірветься, якщо нащадок лицаря Вовка її не поновить. А поновити її треба до дня літнього сонцевороту, цебто до наступної неділі. Якщо церква й місто втратять опіку, то може статися що завгодно. До того часу нам треба знайти угоду, яку сховано десь тут, у церкві. Крім того ми повинні розшукати нащадка лицаря Вовка, що може її підтвердити. Цього разу я мушу з усім цим упоратися! Уявляєш, як прикро буде чекати ще сімсот років?

Він здійняв очі до неба й смикнув себе за руді кучері. Потім заговорив далі:

— Як ти розумієш, пан Фенвік, той суб'єкт, що зараз сюди навідувався, очевидячки теж шукає нашу угоду. Боюсь, що він хоче її знищити, щоб домогатися того, чого бажає. Він дуже небезпечний і здатен на будь-що.

— А чого ж він бажає? — з легким трепетом спитав Фабіан.

— Влади й багатства! — шпарко відповів Фелікс. — Йому хочеться мати все і самому всім володіти. Єдине, чим можна з ним боротися, то це сукупністю доброти й знань. Така наша мета. Та годі про це. Пора розбігатися. Поки твої батьки не кинулися тебе шукати, тобі краще йти додому й лягати в ліжко. За кілька годин я постукаю в твоє вікно. Почнемо з бургомістрової садиби.

Фабіан не міг збагнути, як він того вечора діставався додому, але раптом побачив, що опинився перед своїм будинком. Фелікса мов лизь злизав. Коли

хлопець зайшов у хату, то почув, що мати й батько говорили про щось на кухні.

— Привіт, — сказав Фабіан.

Батьки глянули на нього й усміхнулися.

— Привіт, Фабіане, — відповіла Віта. — Де ти був?

— Тут і там, — глухо відповів Фабіан.

— Скоро вже ніч. Трішки підвечеряй і лягай спати, — сказав Франс.

Фабіанові не сподобалися батькові слова.

— Я вже не якийсь шмаркач, — сердито буркнув він. — І піду спати, коли сам захочу!

Віта підставила до нього молоко й хліб.

— Добре було б гарно виспатися. Тобі ж завтра треба йти до школи, — сказала вона. — Понеділок — то початок нового. Тоді все бачиться інакше.

Фабіан відчув, як у душі в нього знов підіймається спротив, але тут же подумав, що вночі його чекає вилазка з Феліксом у місто. Що ж, треба йти спати, і чим раніше, тим краще. Він поїв, почистив зуби й почимчикував до своєї кімнати. Там він знайшов для нічної вилазки темне вбрання й черевики. От якби можна було зробитися невидимим, як Фелікс! Фабіан засунув усе те під ліжку, вдягнув піжаму й заліз під ковдру.

Коли мати зайшла сказати добраніч, Фабіан її на хвилюку затримав. Йому заманулося дещо в неї спитати.

— Мамо, — відкашлявшись, мовив він. — Як ви гадаєте, ангели є?

Віта глянула на нього з подивом. Вона знала, що її дванадцятирічний хлопчик не любив грати у футбол і більше цікавився шахами й книжками, але загалом був цілком нормальною дитиною. Ангели?

— Чого це ти надумався таке питати? — поцікавилась вона. — Та якщо вже питаєш, то відповім: ні, я не думаю, що вони є. Напевно, людям віддавна хотілося, щоб вони були, тому й настворювали собі усіляких ідеалізованих образів, яких і назвали ангелами. Мабуть, відчули потребу в якихось особливих помічниках. А тепер спи, вже пізно.

Фабіан кивнув головою. Хоча в голові в нього крутилися інші думки. Ті, яких не можна було звірити матері й батькові. Він був єдиний у цілому світі, хто знав про Фелікса. Все, що вони налаштувалися зробити вночі, має бути в найсуворішій таємниці.

Віта погасила світло і вийшла з кімнати. Фабіан зітхнув. Таїти в собі таємницю важче, ніж він думав. От якби він мав із ким нею поділитися! Але так буде лише до пори до часу. Йому доведеться тримати язик за зубами, скільки зможе.

Фабіан перевернувся на другий бік, звідки було видно вікно. До приходу Фелікса він вирішив не спати ні миті. Добре було б не заплющувати очей, щоб підхопитися за одну хвилину. Не спати. Не заплющувати очей. Не спа...

Він прокинувся від того, що хтось його тормошив. Не помаленьку й лагідно, як своїм звичаєм робила щоранку Віта, а сильно й настирливо.

— Прокидайся! — почув він нетерплячий голос. — Вставай, ледаче порося! Нам треба вирушати на завдання.

Фабіан умить сів на постелі. Фелікс стояв біля ліжка, розгорнувши крила й згоряючи від нетерплячки.

— Ану, повертайся трохи живіше! — звелів ангел і потягнув його з ліжка. — У нашому розпорядженні лише півночі.

Фабіан протер очі, натягнув на себе вбрання і вийняв із шухляди письмового столу кишенькового ліхтарика.

— Як ти сюди втрапив? — спитав він. — Ти ж мав стукати у вікно.

— Ти спав як убитий, — сухо відповів Фелікс. — Тебе неможливо було збудити. А я не маю, як ти знаєш, проблем із тим, щоб кудись заходити чи звідкись виходити.

Фабіан трохи збентежився. Отакої! Збирався іти на завдання й заснув! Але в кожному разі він уже на ногах. Тепер треба вийти надвір так, щоб не помітили мати й батько. Він обережно прочинив двері до передпокою.

— Агов, — шепнув йому Фелікс. — Куди ти?

— Надвір, — відповів Фабіан. — І якщо йтимемо навшпиньки, то нікого не збудимо.

— Дурниці, — сказав Фелікс. — Зробимо інакше. Зараз я тобі дам одне зі своїх стернових пер. — Він простягнув руку до потилиці, висмикнув сріблясте перо й простягнув його Фабіанові. — Це праве перо. Мені лишилося ліве. Візьмешся за мою руку.

Фелікс відчинив вікно, стрибнув на підвіконня і махнув Фабіанові рукою.

— Йди сюди. Не бійся. Поки ми стрибатимемо разом, то приземлятимемося куди треба.

Фабіан вирішив покластися на Фелікса. Запхнувши перо в спідню кишеню, він виліз на підвіконня й схопився за Фабіанову руку. Вона була напрочуд м'яка й тепла — маленька, мов рука дитини, і все-таки м'язиста й сильна. Триматися за неї було безпечно й надійно. Фабіан більше не боявся. Тепер йому було море по коліна.

— Раз, два, три, — проказав Фелікс. — Гоп!

Вони кинулися з вікна другого поверху. Фабіан відчув, що його несе повітря, що він не падає. Таким робом вони з Феліксом поволі опустилися додола й приземлилися на бруківку, ніби в них був парашут.

— Чудово, — сказав Фелікс. — Класно вийшло. Поверни мені перо, щоб я міг підійматися як належить. З одним стерновим пером я вмю брати тільки ліворуч.

Фабіан вийняв зі спідньої кишені перо й подав його ангелові. Фелікс устромив його собі за спину й змахнув крилами.

— А тепер рушаймо, — сказав він. — Показуй дорогу.

Фабіан почимчикував безмовним нічним містом, ангел же мало не наступав йому на п'яти. Вони трималися якомога далі від слабенького вуличного освітлення. Якби хтось їх загледів, то побачив би чудернацьке видовище: малого хлопчика в чорному супроводжував ангел у білому вбранні.

Перемахнувши стару міську браму, вони зайшли в парк, який було посаджено на території захисного валу, що оточував місто. Для того, щоб дістатися до нової міської дільниці, їм треба було перетнути парк. У парку не горів жоден ліхтар і стояла непроглядна темрява. Було моторошно. Фабіан зненацька зупинився, і Фелікс на повнім ході буцнувся в його спину.

— Йой, — скрикнув ангел і потер носа. — Ти міг би застерегти.

Фабіанові трохи соромно було зізнаватися, як йому неприємно прочісувати парк у темряві. Але потім він згадав про ліхтарика. Вийнявши його з кишені куртки, він присвітив ним дорогу. Фелікс відреагував блискавично.

— Ти сказився? — скрикнув він і схопив ліхтарика. — Хочеш, щоб усі нас побачили? — Він вимкнув ліхтарик, засунув його назад у Фабіанову куртку й схопив хлопця за руку. — Я йтиму перший. Мені видно в темряві. Тільки тримайся за мою руку.

І вони пішли між темними деревами. Страхітливо шуміло листя, і щось шурхотіло в траві й кущах. Фабіан затамував дух, але щосили тримався за гарячу, міцну Феліксову руку й трохи заспокоївся. Він заплющив очі й слухняно переставляв ноги, сподіваючись, що скоро вони вийдуть із цього темного парку. Фелікс тряснув його руку.

— Розплющ очі! — звелів він. — Навіть якщо тебе ведуть, ти повинен бачити, кудю йдеш. Тобі завжди треба мати розплющені очі, щоб бачити всіх зустрічних. І це стосується не лише нічного парку.

Фабіан знов трохи збентежився. Фелікс мав рацію: атож, не варто у всьому покладатися лише на вищі сили. Важливо ніколи не втрачати своєї пильності.

Аж ось вони вийшли з парку. Край нього стояв великий панський маєток. То був один із перших будинків, зведених після того, як місто стало розширюватися по другий бік захисного валу. Маєток, вікна якого були затулені чималими віконницями, тонув у пільмі. Перед алеєю, що вела до центрального входу, височіла ґратчаста брама.

— Либонь, не будемо завдавати собі клопоту й дзвонити, — сказав Фелікс, стоячи перед брамою. — У нас є власний метод, — і він знов висмикнув зі спини одне стернове перо й простягнув його Фабіанові. — Гоп-ля, — мовив він. — Цього разу стрибаймо вгору!

Взявшись за руки, вони підстрибнули, полинули над брамою і спокійнісінько й безгучно приземлилися з другого її боку.

І тільки Фелікс хотів було забрати у Фабіана стернове перо, як до них долинуло тихе гарчання. Фабіан здригнувся. Звісно, такий чоловік, як бургомістр, мав сторожового пса. І, як виявилось, не одного. Дуже скоро їх оточили четверо здоровуцьких чорних псів, які загрозливо гарчали й вишкірювали зуби. Фабіан близьенько притулився до Феліксової спини й відчув на щоках лоскіт пір'я, що росло в малого на крилах. Ангел був цілком спокійний. Він підійшов до одного пса, схопив його за нашійника, погладив по голові й прошепотів на вухо кілька слів. Пес умить влігся долі й заходився лизати ангелові ноги. Фелікс усміхнувся й простягнув руку до решти псів, які з цікавістю підійшли ближче. Махаючи хвостами, вони стояли навколо ангела й не зводили з нього зачудованих поглядів. Фелікс схилився до того, котрий, очевидно, був їхнім вожаком, і знов щось зашепотів. Пес іще дужче замахав хвостом. Фелікс обернувся до Фабіана.

— Підійди сюди, нехай вони з тобою теж познайомляться. І більше в нас із ними проблем не буде, — сказав він.

Фабіан нерішуче підійшов до собачої зграйки. Тепер перед ним були не страшенні сторожові пси з вишкіреними зубами, а чотири милі, лагідні цюці, що лизали йому руки й хотіли, щоб він їх погладив.

— Віднині вони слухатимуться нас у всьому, — сказав Фелікс. — Тепер погляньмо, як нам зайти в будинок.

Він повів Фабіана за собою через майданчик для проїзду машин. Пси, тримаючись на відстані, потрюхикали слідом. Коли вони підійшли до центрального входу, то побачили припаркований там величезний автомобіль Оксамитового Лицаря. Фелікс потягнув Фабіана вбік, і вони стали обходити будинок, шукаючи іншого входу. Праворуч їм на очі попався люк, що вів до підвалу. Там висів масивний замок. Фелікс зневажливо дмухнув на нього, встромив у замок мізинця і повернув. Потім він, так само мізинцем, підняв того люка й зазирнув у темряву.

— Зайдімо туди, — прошепотів він Фабіанові. — А в підвалі ти можеш увімкнути свого ліхтарика.

Вони обережно пробралися в підвал, і Фелікс безгучно опустив люк на місце. Фабіан почув, як іззовні клацнув замок. Тут стояла суцільна птьма. Він увімкнув ліхтарика, і вони врешті-решт побачили, де опинилися. Це був просторий, розкішний, склепінчастий підвал із дверима по всіх кутках. Далі під будинок вів довгий прохід. Фелікс махнув Фабіанові рукою і повів його проходом донизу. Світло ліхтарика висвітило їм павутину на стелі й щось схоже на сталактит. Прохід нагадував невеличкі пагорби, що звисали донизу глейкими, закам'янілими краплями вапна. Фабіан не міг надивуватися, бо,

власне, те, що він тут побачив, можна було знайти хіба в якійсь печері, а не в старому підвалі.

— Сталактити. Це місце стародавнє, — прошепотів Фелікс. — Прохід веде не лише всередину, а й униз, помічаєш?

Фабіан до того всього не придивлявся, але тепер і він помітив. Останні хвилини вони ішли схилом донизу. Нарешті опинилися перед великими важкими дверима з залізним кільцем. Фелікс потягнув за кільце. Ніщо не ворухнулося. Він наліг на двері. Вони не піддалися. Фабіан похолов із переляку. Невже в нього не вийшло? Може, тут діяли якісь чари? А напевно ж, чари.

Фелікс сплюнув у долоні й спробував іще раз. Двері однак не відімкнулися. Фабіан помітив, що ангел від роздратування знов засвітився сліпучо-синім світлом. Йому на думку спали слова ангелів про лють, і він сподівався, що Фелікс теж їх пам'ятав.

— Тут був хтось перед нами, і той хтось несподівано запідозрив, що я сюди навідаюся, — сказав Фелікс. — Він гадає, що може мене зупинити, але в нього нічого не вийде!

Поки що, здавалося, нічого не виходило у Фелікса, подумав Фабіан. Ангел знов накинувся на двері, а на його личку з'явився вираз стриманости. Він малював рукою то хрест, то зірки, він дмухав на них, але все було марно. Зрештою ангел затарабанив у двері кулаками й так несамовито вгатив по них ногою, що з нього аж посипалися сліпучо-сині іскри. Двері, як і раніше, не піддавалися.

— Хай йому абищо... — зронив Фелікс і посинів ще дужче. — Це просто жах!

Важко дихаючи, він довго про щось міркував. Потім на його ангельській мармизі ропливлася широка усмішка, й він обернувся до Фабіана.

— Тепер спробуй ти, — сказав він.

Фабіан стеноу плечима. Ну й що з того, подумалось йому. Він підійшов ближче й наліг плечима на двері. На його великий подив вони поволі відчинилися, і Фабіан бебехнувся в кімнату, що була потойбіч дверей.

Повзаючи навкарачки, Фабіан швидко зіп'явся на ноги. Вони витріпили очі на простору залу. Посередині стояв велетенський важкий довгий стіл із канделябрами. У другому кінці приміщення горів камін. Ліворуч звивалися високі сходи, що вели в будинок, перила на них були з кованого заліза. Тут стояв дивний запах, ніби хтось відкрив пакет нафталінових кульок.

Фелікс переступив поріг і зайшов до приміщення. Фабіан обережно скрадався слідом.

— Де ми? — злякано спитав він. — Це все ще бургомістрове помешкання? Мені здається, ми йшли цілу вічність.

Фелікс раптом завмер.

— Цсс-с! — мовив він. — Я щось чую. Сховайся під сходи. Мені найменше всього хочеться, щоб Асмодеус про тебе знав. Так буде безпечніше.

Він підштовхнув Фабіана під сходи, де було темніше, і застрибнув на край стола. Всівшись там, він невинно замахав ногами, а Фабіан тим часом почув на сходах над своєю головою чийсь кроки. Вони були важкі й немовби трохи дзеленькучі. Їх супроводжував слабкий запах сигари. Посеред сходів кроки зупинилися.

— Он як, — долинув до нього голос, від якого по спині забігали мурашки. — Я так і думав. Ніхто інший, крім Фелікса Фікса, не зав'язує таких вузлів. І сталось то не давніше, як удень.

Це був Оксамитовий Лицар.

— Жоден, хто не має образу ангела в душі, мене ще не бачив, — відповів Фелікс.

Фабіан, сидючи під сходами, наморщив лоба. Що саме Фелікс хотів тим сказати?

Голос його звучав інакше, ніж раніше. Він і досі був дитячий, але в ньому почулась якась різка сталева нотка. Фабіан бачив Фелікса зі своєї схованки. Ангел ще не став синім, але його очі, зведені на сходи, блищали.

Кроки важко ступали далі, й ось Оксамитовий Лицар підійшов до каміна. Він і досі був у капелюсі й темних окулярах. Фабіан згадав про шпору, що лежала в кишені. Оксамитовий Лицар мав ще одну, в якій був дзвенючий звук. У Фабіановій голові щось розворушилося, й він силкувався пригадати, де йому раніше доводилося чути про срібні шпори.

— Ну от, — сказав Фелікс. — Отже, тепер твоє ім'я Фенвік. Либонь, Фенріс уже був не до шмиги? Мабуть, те ім'я зажило надто поганої слави? Чому ти не користуєшся своїм власним іменем?

Оксамитовий Лицар холодно хихикнув:

— Я користуюся, — відповів він. — Асмодеус Фенвік до ваших послуг.

Фабіан затулив рукою рота, щоб стримати зойк. Фенріс? Граф Фенріс завжди носив чорного оксамитового плаща, білого капелюха й... срібні шпори, — так було написано в книжці, яку Роза брала в пастора. Невже Оксамитовий Лицар, граф Фенріс і Асмодеус — одна й та сама особа?

Фелікс гучно засміявся.

— Нарешті я це почув, — сказав він. — Нам не можна далі зустрічатися таким чином, — роздратовано додав він. — Цебто, кожні сімсот років. Це ж занадто довгий термін!

— Як на мене, не дуже, — відповів Оксамитовий Лицар. — Утім я знав, що ти не докучав мені відтоді, як звільнив Фенріса з в'язниці Вовчого Замку.

— Я хотів дати тобі шанс, — поважно сказав Фелікс. — Завдяки мені й лицареві Вовку того разу твоє життя було врятовано, й ти міг вільно снувати білим світом. Та виявилось, що наша співчутливість пошила нас у дурні, і я поплатився за це своїм іспитом. Одначе ангелам віддавна властивий дар співчутливості.

— Співчутливості! — хмикнув Оксамитовий Лицар. — Я присягнув повернутися й відібрати своє! І ось час наспів.

— Тут немає нічого твого, — сказав Фелікс, і Фабіанові здалося, що в тому чистому дитячому голосі зазвучала погроза.

Оксамитовий Лицар зловісно вишкірився.

— Я мститиму! — засичав він. — Вовк завжди надто гарно думав про людей. Це була його велика помилка. Він повірив, що я й справді за його відсутності хотів заволодіти містом. Ха! Невже б я й справді зважився на таку можливість розбагатіти? Нізачо в світі! Я весь час перебував у неласці, але став сильніший і багатший, як був. І зараз я доволі сильний, щоб забезпечити себе новим військом! Міріади ваших ангелів нічого проти нього не вдіють, а Вовк мертвий, і його тут немає.

У голосі було стільки злоти, що Фабіан затремтів усім тілом. І що воно за проява? У кожному разі то не людина. Вперше в житті хлопця охопив справдешній жах. Йому сперло дух і стало важко дихати.

Проява правила далі, погрозливо підступаючи до Фелікса:

— Ви повинні до дня літнього сонцевороту забратися геть, і тоді нікому буде підписати новий контракт на сімсот років. Уже не лишилося нікого з нащадків Вовка, якщо ти, звісно, не береш до уваги мене! — Він зареготав хрипко й переможно. — Я найняв собі помічників, які мають обнищпорити храм, вони перевернуть кожен камінь і таки знайдуть угоду. Коли ж вона знайдеться, я її знищу. Тоді й собор, і місто, й замок стануть мої! Місто Фенрісові Гори і Фенрісів Замок! Розпочнеться нова епоха, моя епоха, де все вирішуватиму я. Місто, що проголосило мене вигнанцем, що відмовило мені в домовині, за все поплатиться!

Фабіан так тремтів, що згорнувся калачиком і віткнувся головою в коліна. Поки Оксамитовий Лицар тут, утекти не вдасться. Що може вдіяти малий Фелікс проти цієї нечистої сили?

Та як тільки до хлопця долинув протяжний ангелів репет, він од подиву рвучко підняв голову.

— Рффррррррррппп!

Хоч би якої відповіді від краю стола очікував Оксамитовий Лицар, але в кожному разі не такої. Звук був настільки комічний і повен неперевершеної зневаги, що висока проява сторопіло відкинулася назад.

— Леле, які гучні слова! — вигукнув Фелікс і зістрибнув зі столу. — Ти не говориш, а тільки дереш горлянку!

І він помалу знов почав світитися зсередини. Те синє світло ставало сліпучішим із кожним кроком у бік Оксамитового Лицаря, що стояв, широко розставивши ноги й схрестивши руки, посеред довгого килима перед каміном.

— Не тільки ти чогось навчився за сімсот років, — сказав Фелікс. — Я, до речі, ось чого навчився!

З цими словами він спритно нагнувся, схопив килим за край і смикнув його. Для Оксамитового Лицаря то було так несподівано, що він упав навznak. Фелікс смикнув за килим іще раз — і гладкий чолов'яга по ньому аж покотився. Так він і лежав, мов запечена ковбаска, перед каміном, і ревів од гніву.

Фелікс обвів його зверхнім поглядом.

— Ц-ц-ц, — співчутливо прицмокнув він. — Я завжди казав, що твоє слабе місце — повна відсутність почуття гумору. Кумедія та й годі! Якби ти тільки себе бачив!

Він довго й від душі сміявся. Тоді насунув Оксамитовому Лицареві капелюха на самого носа й загасив у каміні вогонь і свічки в канделябрах.

Тієї ж миті Фабіан відчув, як чиясь м'яка долоня затулила йому рот і хтось поволік його на сходи. Фелікс (а це був він) уже не світився. Очевидно, він вичерпав свою злість, утнувши зі своїм ворогом Асмодеусом Фенвіком добрячий жарт.

Асмодеус і далі ревів, як розлючений бик, лежачи всередині килима, скрученого в рулон. Через те він навіть не чув, як Фабіан та Фелікс нишком побралися темними сходами нагору.

На сходовому майданчику Фелікс попхнув мізинцем двері. Вони не піддалися.

— Знов твоя черга, — шепнув він на вухо Фабіанові. — Замкове закляття на людей не поширюється. Асмодеус і гадки не має, що ти тут. Чудово!

Фабіан зробив так, як ангел просив, і цього разу воно також спрацювало. Тепер вони опинилися у ще одній залі зі сходами, де поблискувало слабеньке світло. Сходи звивалися кудись угору, начебто не мали кінця-краю.

— Невже ми були так глибоко внизу? — здивовано спитав Фабіан.

Фелікс пильно подивився на нього.

— Набагато глибше, ніж ти думаєш, — похмуро відповів він. — Але зараз ми вийдемо знов на світло. Стернове перо ще в тебе. Бери мене за руку й полинемо вгору!

Здавалосьь, минуло чимало часу, перш ніж вони дісталися нагору. Перед ними височіли ще одні важкі двері. Фелікс сів навкарачки.

— Забирайся мені на спину, — звелів він.

Фабіан зробив, як його просилося. У нього було таке відчуття, ніби він ступив на хмари, дарма що не провалив їх наскрізь. Фабіан схопився за ручку й попхнув двері. Ті, заскрипівши, відчинилися, й вони опинилися в ще одній залі, що явно була частиною входу до бургомістрового помешкання. Фелікс обперся об двері й полегшено зітхнув.

— Фу! — сказав він. — Ти ба — після стількох сотень років знов зустріти Асмодеуса! Вийшло набагато кумедніше, ніж я думав.

Наступні двері вели до якоїсь житлової кімнати. Вона була велика й простора, але темна й дуже холодна. Там теж пахло нафталіновими кульками.

— Певно, тут і проживає наш любий Асмодеус, — сказав Фелікс і кілька разів скептично понюшив повітря. — Очевидно, йому самому доводилося обкладати себе нафталіновими кульками, щоб не розпастися на порошок. Тьфу! — Він фиркнув із усіма ознаками гидливості.

Потім Фелікс метнувся в кімнату й запалив настільну лампу з зеленим абажуром, що кидав тінь, трішки схожу на привида.

— Слухай-но сюди, Фабіане Рінгере, — поважно мовив ангел. — Те, що я зараз тобі скажу, не чула досі жодна жива душа. І, на жаль, це правда. Хочеш вір, а хоч не вір, та Асмодеус — теж ангел.

Фабіан недовірливо уп'явся в нього очима, але потім оговтався, щоб слухати Феліксову розповідь далі.

— Ми ведемо війну, — зажурено вів далі ангел. — Війну, яка спалахнула ще на початку зародження життя. Асмодеус одержимий владою і багатством. Через те його й вигнали з ангельського гурту. Він вирішив спробувати себе в людській подобі й швидко збагнув, що так легко стати багатим. Він був графом Фенрісом, якого теж зреклися люди, спровадивши у вигнання. Одначе темний ангел може століттями перебувати в заціпенілому стані, особливо тоді, як задумує помсту. А він її задумав. Помсту і ангелам, і людям. Після поразки з Вовком він досить охляв, хоч усе-таки йому вдалося дощенту спалити Вовчий Замок. Потім він сімсот років тільки те й робив, що

набирався сили, а тепер повернувся і готовий зібрати нове військо. І я ладен побитися об заклад, що він його розмістить у цьому будинку!

— У цьому будинку? — Фабіан, здавалося, здивувався ще дужче. — Це ж будинок, а не казарма. Тут немає місця ні для якого війська..

— Виявляється, є, — обірвав його Фелікс. — Нам треба все обійти й обстежити. Але спершу загляньмо сюди!

Він із переможним виглядом підняв угору якийсь невеличкий звиток пергаменту, розгорнув його й прочитав уголос:

Тут є один чотири п'ять

Десь поруч три і шість стоять

А сім — немов усіх пасе

День середліття вість несе

Зелений промінь — над усе

Два зирк туди і зирк сюди

Помітив трьох — сім шість один

Лиш каменя не бачить він

Зеленого з усіх сторін

Це був той вірш, якого бургомістр Кресп читав уголос у церкві. Фелікс почував місце, де зросталися його крила, — так, як робив завжди, коли поринав у глибокі роздуми.

— Цю загадку написав лицар Вовк, щоб зберегти у таємниці схованку угоди з ангелами. Тільки хтось із їхнього роду може ту угоду укладати далі, але спершу її треба знайти, — сказав він.

— Як ти до цього додумався? — зацікавлено спитав Фабіан. — Невже це те, що було у Креспа в церкві?

— Те, що він пожурих, а Асмодеус підібрав, — кивнув головою Фелікс. — Спритна дрібна крадіжка у цьому підвалі допомогла розплутати справу.

— Чому все це має статися в день літнього сонцевороту? — спитав Фабіан.

— Перед тим, як сонце лаштуватиметься на зміни, всесвіт на секунду замре, — відповів Фелікс, — і в ту секунду все інше теж може змінитися — на краще або на гірше. Ми робимо ставку на перше.

Фабіан згадав іще одну загадку, на яку йому хотілося б отримати відповідь.

— Я чув, як ти щось казав про образи ангелів. Що ти мав на увазі? — спитав він.

— Усі люди, а надто ті, що здатні бачити ангелів, мають власне уявлення про їхній зовнішній вигляд, — відповів Фелікс. — Цей образ вони запозичують із книжок або вигадують завдяки фантазії. Тобі в пам'яті й закарбувався такий мій образ, і оскільки ти був перший, хто мене побачив, то я й досі маю вигляд, як у часи лицаря Вовка. І не змінюся, поки не складу іспит.

— Не розумію, — сказав Фабіан. — Ти вважаєш, що ви якимось чином набуваєте собі того зовнішнього вигляду, який вигадала людська уява?

— Саме так, — відповів Фелікс. — Усі бачать нас по-різному. Віта Берггаммер, яка створила дерев'яні скульптури ангелів у церкві, мала в душі силу-силенну образів. Ти ж бачив.

— Віта Берггаммер? То ангелів створила жінка? Мою матір теж звати Віта. Це рідкісне ім'я, — сказав Фабіан.

— Ну, та це давня історія, але про неї згодом, — ухилився від прямої відповіді Фелікс. — Саме зараз важливіше дещо інше.

— А який же у вас вигляд насправді? — зацікавлено спитав Фабіан.

— Жодній людині не дозволено того побачити, — відповів Фелікс. — Тож угамуйся.

Раптом Фабіан відчув страшенну втому. Навалилося безліч запитань, на які вони повинні знайти відповіді, та й, власне, усе, що відбувалося цієї глупої ночі, було їм обом чуже й вороже, до того ж завтра йому іти до школи.

Зненацька ангел знов завмер і нашорошив вуха.

— Хтось іде! — шепнув він. — Сховаймося за шторами перед дверима, що ведуть на терасу, хутчій!

Фабіан нічого не чув, та все-таки шмигнув за одну з тих важких штор. Фелікс прилаштувався поруч.

— Мовчи та диш, — шепнув він. — Я можу бачити все, що відбуватиметься. Покладися на мене.

Незабаром вони почули, що хтось зайшов до кімнати й забігав по ній сюди й туди.

— Тут є хто-небудь? — спитав він, і Фабіан упізнав голос Юнсона.

Кроки зупинилися.

— Гм, — озвався інший голос, який належав секретареві. — Я міг би дати голову на відсіч, що як виходив, вимикав світло. Певно, Фенвік знов сюди навідувався. Я так був зайнятий учнями, що нічого й не помітив.

— То скільки їх ми вже маємо?

Це знов був голос Юнсона.

— Та не так і багато, як на той час, що є в нашому розпорядженні, — відповів секретар, — але протягом тижня ми з цим упораємося. Можеш розпочинати тренування з тими, хто в нас є, — і він затиготав.

— Я вже розпочав це повним ходом, — сказав Юнсон, і Фабіанові чомусь зовсім не сподобалася та відповідь.

— Хвилиночку, ти мусиш це побачити, — вів далі чоловік. — Заткни вуха!

І тут же з того кутка, де розмовляли чоловіки, пролунав пронизливий свист. Фабіан відчув, як у його жилах захолола кров, і якусь мить у світі не було нічого, крім того жакливого звуку. Потім хлопцеву руку здавила м'яка рука ангела, нараз кров у жилах запульсувала як і раніше, і він знов оговтався. Кімната й досі мовби тремтіла від луни того свисту.

Швидкі, нервові, важкі кроки відлунювали в усьому будинку. Двері відчинилися і знов із хряском зачинилися. Нараз десь із самого низу почувся ритмічний тупіт, від якого підлога заходила ходором. Двоє чоловіків покинули кімнату.

Фелікс невсипно поглядав туди з-за штори. Двері до зали були широко відчинені, й вони могли бачити все, що там діялося. Двоє чоловіків стояли до них спинами у стойці «вільно». Обое були в чорному одязі, секретар — у костюмі, а Юнсон і досі в судійському вбранні. А з дверей підвалу нескінченним потоком маршували чоловіки та хлопці в чорних футбольних костюмах.

10

Фабіан помітив, що він усе ще тримав Феліксову руку в своїй. Тепер він її міцно стискав, оскільки впізнав тих, що маршували з дверей підвалу. Спереду йшли Турд і його батько, обое зі скляними поглядами. Ті, хто ступав за ними, мали не набагато кращий вигляд. Усі вони, відбиваючи такт ногами, ішли вперед, і обличчя в них були порожні.

Фабіан усіх їх упізнав. То були хлопці зі школи, і більшість зі своїми батьками. Усі вони приходили на зібрання у молитовний дім.

— Стр-р-р-унко! — раптом крикнув Юнсон, і голос у нього був уже не такий приятний.

Постаті в чорному виструнчилися й гучно вдарили підборами.

Фабіан спантеличено озирнувся на Фелікса, шукаючи ради та підтримки. Що сталося з тими людьми? Чи можна щось зробити, аби їм допомогти?

Ангел приклав до рота палець, мовляв, мовчи.

— Будьте готові до служби! — заревів Юнсон. — Нам потрібні два добровольці, які завтра відвідають Креспа й переконать його передумати.

Фабіан похолов. Про що це він?

Двоє чоловіків тут же виступили з шеренги. То був начальник поліційної дільниці Таґ і лікар Магель.

Раптом вони помітили, як будинок знов загойдало — здавалося, що задвигтіли стіни й стеля. Із підземелля, що було під ними, вгору здіймався рев, настільки повен гніву, що Юнсон зблід, як полотно.

Рев підіймався дедалі вище, і врешті-решт підвальні двері зі страшенним хряском розчахнулися.

На порозі з'явився Оксамитовий Лицар — так само елегантний, як раніше. Однак вигляд у нього був набагато страшніший, ніж будь-коли.

— Йой-йой, — почув Фабіан Феліксове бурмотіння. — Який же він розлючений!

Оksamитовий Лицар важко дихав і кидав навсібіч погрозливі погляди. Очі за темними окулярами метали блискавки. Тепер він був Асмодеусом. Фабіан від жаху не знаходив собі місця попри те, що тримав Фелікса за руку.

— Хтось... — повільно й стримано почав Оксамитовий Лицар, — хтось вставляє нам палиці в колеса. У будинок закрався злодій. Спустіть собак! Прочешіть будинок і сад! ЗАРАЗ ЖЕ!

Після того командного крику зчинилась неймовірна веремія, почулося тупотіння чобіт і валування собак. Оксамитовий Лицар, схрестивши руки, стояв посеред зали з розлюченою міною на обличчі, а «футболісти» в чорному розбіглися хто куди. Двоє з них рушили в бік відчинених дверей, що вели до кімнати, де були Фелікс і Фабіан, і Фабіан знов швиденько сховався за штору. Один із хлопців у чорному був син начальника поліційної дільниці, а другий — син лікаря. Вони нишпорили по кімнаті й шукали за всіма меблями. Ось-ось і за штори заглянуть. Фабіан у розпачі глипнув на Фелікса, який собі спокійно усміхався.

Потім Фелікс притягнув Фабіана до себе й накрив своїми крильми. Фабіан відчув, що страх минувся. Здавалось, Фелікс був не менший за нього на цілу голову, а великий і надійний. Хлопець заплющив очі й розслабився. І ось він почув, як десь далеко хтось одним махом розсунув штори.

— Тут нема нікого, — долинув до нього чийсь голос. — Ходімо на другий поверх.

Штори знов зсунулися, і кроки шукачів зникли з кімнати. М'які, мов пух, ангельські крила здійнялися вгору.

Фелікс визирнув у шпарину між шторами. Двері ще звільна зачинялися, а в кімнаті вже нікого не було.

— Нам треба звідси вшиватися, — сказав Фелікс. — Ану наляж на двері за своєю спиною. Нема сумніву, що ти їх відчиниш.

Подвійні двері тераси зі скрипом прочинилися, і до кімнати сильним подувом вітру ввірвалося нічне повітря. Двері зали розчахнулися, і на якусь хвилю їхні силуети на тлі саду, залитого місячним світлом, окреслилися.

Секретар ні миті не вагався.

— Тривога! Тривога! — закричав він. — Хтось проник у бібліотеку!

І тут же учасники пошукової акції, немов підхоплені хвилею у час відпливу чи припливу, змінили напрямок, і всі чорновбрані кинулися сходами з другого поверху вниз.

Оксамитового Лицаря ніде не було видно. Очевидно, він знов повернувся в свої катакомби чекати результату.

Фабіан не знав, що робити. Але Фелікс потягнув його за собою, й вони семимильними кроками помчали садом. Дуже скоро до них долинув пронизливий свист, несамовитий гавкіт і гарчання. Секретар нацькував на них собак. Що ж, доведеться йому спіймати облизня. Фабіан сам собі усміхнувся. Собаки відразу ж їх упізнали, замахали хвостами й заскавуліли. Фелікс усіх чотирьох погладив і прошепотів кожному з них на вухо якісь слова. Собаковод жак підвівся, нашорошив вуха й схилив голову набік. А потім загавкав і кинувся бігти майданчиком для в'їзду та виїзду автомобілів, ведучи за собою і тих трьох. І відразу ж Фабіан та Фелікс почули страшенний лемент біля будинку.

— Що це таке? — репетував секретар. — Нагору! Нагору, кажу я вам, тухтіі! Ні-і-і-і-і-і-і... — а решта все потонуло в собачому гавкоті.

Фелікс стенив плечима й сказав:

— Авжеж, він дасть собі раду, я тільки попросив їх, щоб вони його провчили. Але він, мабуть, надовго це запам'ятає!

Фелікс схопив Фабіана за руку, і вони разом підстрибнули й, перелетівши через велику ґратчасту браму, опустилися потойбіч на землю.

Коли вони опинилися у Фабіановій кімнаті, то хлопець ледве зводив дух. Понад дахами будинків уже займався світанок, і він подумав, що всього за

кілька годин йому треба буде збиратися до школи. Що там будуть за уроки, якщо майже всі хлопці попали в полон до бургомістрового маєтку?

В полон, атож, саме це з ними й сталося. Напевно, там, куди їх зігнали, неможливо було проводити футбольні тренування. Що Фабіанові з Феліксом робити? І начальник поліційної дільниці, й поштмейстер, і лікар перебували серед чорновбраних, тож на їхню допомогу сподіватись марно. Кому вони повинні про все це повідомити?

— Поки що ми нічого не робитимемо, — сказав Фелікс. — Ти ж був на зібранні й знаєш, що всі, кого ми бачили в будинку, прийшли туди з власного бажання. — Він потер підборіддя й глибоко замислився. — Нам треба прогулятися до Вовчого Замку, — сказав він. — І тоді проясниться ще дещо. Кому зі своїх товаришів ти найбільше довіряєш?

— Усім, — аніскілечки не вагаючись, відповів Фабіан.

— Завтра ми повинні їх у все посвятити, — сказав Фабіан. — Нам потрібна допомога.

— Нам? Я мушу розповісти про тебе? — злякано спитав Фабіан. — Вони нізащо в світі мені не повірять!

— Тобі не треба буде нічого розповідати, просто приведи їх із собою до церкви, — сказав Фелікс. — Далі покладись на мене.

Фабіан подивився на ангела з недовірою. Та він би залюбки розповів комусь про все пережите за останні дні й ночі! Одначе, як відреагують на те його товариші?

— А тепер віддай моє стернове перо, бо без нього мені надворі буде кепсько, — сказав Фелікс.

Фабіан простягнув ангелові позичене перо.

Фелікс погладив Фабіана по голові, скочив на підвіконня й шугнув надвір. Хлопець перехилився з вікна, щоб подивитися йому вслід. Маленька фігурка якусь мить висіла в повітрі й весело махала рукою. Потім розігналасть і зникла з очей, полетівши понад дахами в напрямку церкви.

Фабіан знесилено сів на ліжко й, не роздягаючися, провалився в сон.

— Фабіане! Прокидайся! Вже понеділок, і тобі пора в школу, — упевненою рукою трясла його Віта.

Фабіан закліпав очима й замружився на сонце, що пробивалося в кімнату крізь відчинене вікно. Мати стояла над ним і сміялася. Нараз йому згадалось усе, що сталося цієї ночі. Ну ось, він спав зовсім одягнений. Фабіан по саму ший заліз під ковдру, щоб мати нічого не помітила.

— Ну й сонько, як важко тебе будити! — веселенько мовила Віта.

На щастя, скоро мати пішла, і Фабіан швиденько скинув із себе ковдру й подибуляв у ванну. Коли він спустився снідати, батько сидів за кухонним столом як темна хмара.

— Я не міг уночі заснути. Мене розхвилювала вся ця буча навкруг футболу, до того ж болить рука, — сказав він. — Я ходив сюди й туди по будинку, як ведмідь по клітці.

Віта подала йому чашку кави, а Фабіан тим часом налив собі в склянку молока.

— Але ти все-таки поспав, — сухо сказала Віта. — Я прокинулася від твого хропіння.

— Звісно, під кінець ночі я трохи заснув, — зізнався Франс. — Сталося й справді щось дуже дивне. На світанку, ще тільки ледь-ледь засіріло, я стояв біля вікна й дивився надвір. Раптом проз будинок пролетів дебелий лелека. Вікно було відчинене, а він летів так близько, що аж обвіяв мене своїми крильми. Я дуже добре бачив, як він мені моргнув!

Фабіан витріщився на батька. Очевидячки, ту штуку втяв Фелікс. Хлопець пригадав лелеку, який плавно пролітав проз вікнину у вежі церкви, коли він розмовляв із батьками на сходах. Той лелека теж моргав. Фелікс — ангел лелек. Які ще несподіванки він для них припас?

А сьогодні Фабіан на Феліксове прохання повинен привести своїх товаришів до церкви. Чи вдасться то йому? Він проковтнув останній шматочок бутерброда з сиром, допив молоко й підвівся.

— Я побіг, — сказав він. — Дорогою зайду до Понтуса.

Фабіан закинув ранця за плече й ступив у літнє осоння. Стояв до міри теплий погожий день, повівав легенький бриз, що колошкав йому чуба. Під Понтусовим вікном хлопець пронизливо свиснув. На його подив відчинилося не вікно, а двері, й Понтус вийшов надвір. Він був зовсім не розчесаний, а на почищеному одязі видніли сліди від борошна. То на нього було не схоже. Як звичайно, він щоранку допомагав у пекарні, але завше йшов до школи в чистому й ошатному вбранні.

— Я заспав, — тільки й мовив Понтус, побачивши Фабіана.

Цілу дорогу до школи він не зронив ані словечка, лише пильно дивився кудись поперед себе. Здавалось, ніби він перебував у глибоких роздумах.

Перед шкільною брамою вони зустріли Райна. Цей кремезний хлопець був таки завеликий як на свої п'ятнадцять років і надзвичайно привітний, але зараз на нього сумно було дивитися.

— Вони мені не вірять, — сердито сказав він.

— Ти про що? Хто тобі не вірить? — спантеличено спитав Фабіан.

— Мати й батько, — Райн спідлоба дивився на товаришів, наче боявся, що їм йому не повірять. — Вони відмовляються вірити, що вночі я бачив ангела. А мені й самому не дуже віриться.

Фабіан похолов. Понтус схвильовано глянув на Райна.

— А який він із себе? — жваво спитав він.

— Він був невеличкий, у куценській білій сорочині вільного крою, з білими крилами й рудим волоссям, — відповів Райн. — Я прокинувся від стуку в своє вікно. Коли я підійшов до нього й відчинив, той ангел висів переді мною в повітрі. Махнувши мені рукою, він сказав: «Побачимося згодом!» А тоді зник. Просто десь подівся.

Понтус міцно схопив Райна за руку.

— Я цієї ночі майже не спав, — сказав він, тамуючи подих. — Прокинувся від того, що хтось лоскотав мені носа, і так лоскотав, що я чхнув. Ангел — достоту такий, як ти кажеш — стояв біля ліжка й лоскотав мені обличчя своїми крилами.

— Він щось сказав? — спитав Фабіан.

— Він сказав мені те саме: «Побачимося згодом!» Потім усміхнувся і зник. Достеменно так, як і з Райном. Решту ночі я не склепив очей. Як ви гадаєте: може, це означає, що ми помremo? Я десь чув, що бачити ангела — погана прикмета.

— Не зовсім так, — швиденько мовив Фабіан. — Напевно, він лише хотів повідомити, що збирається тобі щось розказати. Така моя думка.

— Звідки ти це знаєш? — з підозрою спитав Райн. — Ти ж не бачив ніякого ангела!

Перш ніж Фабіан устиг відповісти, задзеленчав дзвоник.

Вони зайшли на шкільне подвір'я, поставали там та й ну розглядатися навсібіч.

У Понтуса й Райна був такий вигляд, мовби вони звалилися з місяця.

— Жах, таж у нашій школі самі дівчата, — врешті-решт озвався Понтус. — Якщо не вірите...

— Та й хлопці, мабуть, не байдикують, — похмуро сказав Фабіан. — Але мені не віриться, що так багатько людей підписали контракт.

Одна з дівчат, Анна, крикнула їм:

— Де це решта хлопців? Невже перевелися такі, яким би хотілося ходити в школу?

Трое товаришів підійшли до дівчачого гурту, де стояла Анна.

— Вони у футбольній школі, — відповів Фабіан.

Аж тут надвір вийшла вчителька.

— Як вас мало! — сказала вона. — І в школі немає ні директора, ні інших учителів. Певно, вони подалися в навчально-тренувальний табір, наскільки я розумію. — Вона скрушно зітхнула. — Очевидно, ви теж розходьтесь по домівках, поки ми організуємо навчання по-новому.

Дівчатка відразу ж і розбіглися. Після того, як учителька пішла, Анна сказала:

— Роза теж сьогодні не прийшла. Може б, ви довідалися, чи вона, бува, не захворіла.

Фабіан здригнувся. Роза! Що з нею таке? Він схопив Райна й Понтуса за руки, й хлопці чимдуж помчали зі шкільного подвір'я до блакитного будинку.

Там вони постукали в двері, але їм ніхто не відчинив. Постукали знов. Урешті-решт на другому поверсі відхилилося вікно і в ньому показала русява Розина голівка.

— Яким це вітром вас сюди занесло? — спитала вона.

Було чути, що в неї захриплий голос.

— Чого тебе не було в школі? — крикнув Фабіан. — Що з тобою?

— Я захворіла, — прохрипіла Роза. — Я вночі так довго стояла біля відчиненого вікна, що застудилася. Батько пішов купити мені сироп від кашлю.

Фабіан полегшено зітхнув. Принаймні хоч Розин батько, вчитель Плате, не в бургомістровому маєтку.

— Нас розпустили. Можна зайти? — спитав він. — Нам треба обговорити одну важливу річ.

Розина голівка зникла, і двері незабаром відчинилися.

— Ходімо на кухню, — сказала дівчина й чхнула. — Там можна сісти за великим столом.

Її вигляд шокував їх — вона була в капцях з кролячого хутра й синьому купальному халаті.

— Що це у вас таке важливе? — спитала вона, коли вони сіли до столу, де перед кожним стояла повна склянка соку.

— Спершу я мушу тебе дещо запитати, — сказав Фабіан. — Правда ж, ти стояла біля відчиненого вікна й застудилася тому, що дивилась на ангела?

Роза немовби зацікавилася, сторопіло витріщившись на Фабіана.

— Так, — зрештою відповіла вона. — А звідки тобі про це відомо?

— І до Райна, й до мене цієї ночі навідувався ангел, — сказав Понтус. — Але як ти про це знаєш, Фабіане?

Тепер Фабіан розкусив Феліксові хитрощі. Ангел спритненько навідався до кожного з його друзів, щоб йому легше було про нього розповідати. Виходить, тепер, коли всі вони ангела бачили, мусять йому повірити.

Фабіан розповів їм усю пригоду: і про те, як після жахливої негоди побачив Фелікса в лелечому гнізді, і про те, як Фелікс допоміг йому калатати в дзвони. Він розповів про угоду з ангелами, про ангела темряви Асмодеуса, що носив у собі такі лиховісні думки, від яких ангел світла впав із неба додолу, і що той Асмодеус через сімсот років задумав помсту, про нічну вилазку до бургомістрового маєтку і про тих, хто, на його думку, перебував там у полоні. Всі слухали пороззявлявши роти.

— І тепер йому потрібна наша допомога? — спитав Райн, коли Фабіан скінчив розповідати. Його очі сяяли від захоплення. — Ти твердиш, що це справдешній ангел?

— Так, — відповів Фабіан. — Він хоче, щоб я привів вас після уроків до церкви.

— Клас! — вигукнув Понтус — точнісінько так, як Фелікс казав.

Роза знов чхнула.

— Я тільки перевдягнуся, — сказала вона й зникла в своїй кімнаті.

Хлопці лишилися сидіти, не зводячи очей одне з одного.

— Якби ти розповів нам це вчора, ми тобі нізащо не повірили б, — сказав Понтус.

Райн кивнув головою.

За кілька хвилин Роза з'явилася в кухні — в білих штанах, светрі й білих черевиках.

— Я подумала, що біле вбрання найбільше пасуватиме для зустрічі з ангелом, — сказала вона.

Вони вибрали швидший шлях — через завулки зі стічними канавами.

Діставшись до церковного майдану, Фабіан згадав ще про один лабіринт. Він міг би забитися об заклад, що Фелікс «забувся» вивести його з дії. Тож навряд чи варто було йти центральним входом. Хлопець повів своїх друзів до бокових дверей і обережно їх відчинив. Вони крадькома зайшли всередину — бліді, але повні очікувань, їхні серця мало не вистрибували з грудей. Це була пригода, якої їм годі було й уявити.

У церкві панувала така сама приголомшлива тиша, як і та, що зустріла Фабіана, коли він уперше зайшов туди після того, як побачив Фелікса. Четверо друзів зупинилися під галереєю і прислухалися. Звук їхніх кроків ще довго висів у повітрі, і було таке враження, ніби лускали стіни.

— Ну, де він? — зрештою зашепотів Понтус, не в змозі більше мовчати.

Його слова з шумом полетіли вгору попід дугоподібне склепіння і опустилися по стінах до нефу, мов тенісні м'ячики:

— Де він... е він... ін...

Понтус здригнувся й скривився. Фабіан приклав до губів палець і кивнув їм головою вбік сходів, що вели на дзвіницю. Нагорі галереї вони тихенько скралися до дверей, за якими була сама дзвіниця. Фабіан постукав.

— Феліксе! — півголосом прошепотів він. — Феліксе Фіксе! Це я, Фабіан зі своїми друзями.

Звідти не почулося жодної відповіді, хоча двері безгучно відчинилися всередину. Чотири обличчя зацікавлено зазирали в кімнату. Перед ними постав якийсь зачарований світ. У віконце вежі світило сонце. Посеред широкої сонячної смуги, схрестивши ноги, сидів ангел і спокійнісінько дивився на дітей. Роза, Райн і Понтус витріщилися на нього й пороззявляли роти. Фелікс відгорнув із чола сяйливі руді кучерики й підвівся.

— Ви всі вже тут, — сказав він. — Дозвольте, як мовиться, подякувати вам за попередню зустріч.

Трое друзів і далі стояли як вкопані.

Фелікс узяв руки в боки, обвів дітей суворим поглядом:

— Ви що — не вмієте поводитися? — докірливо спитав він. — Якби ви знали, який смішний вигляд мають ті, що витріщають очі й роззявляють рот! Ану стуліть пельки, підійдіть і гарненько привітайтеся!

Фабіан мало не засміявся, коли побачив, як його друзі ще дужче пороззявляли роти й нерішуче підійшли до Фелікса. Він пригадав, як повадився сам, коли побачив ангела в лелечому гнізді.

Фелікс кожному з них подавав руку й кланявся.

— Фелікс Фікс. Радий познайомитися, — казав він щоразу, коли діти називали свої імена.

Біля Понтуса він на мить затримався.

— Так-так, — сказав він. — Син пекаря. Скільки радості дарує нам твій голос! Ти любиш співати?

Понтус жваво кивнув головою.

— Тоді це стане метою твого життя, — поважно мовив Фелікс. — Пекти хліб може й будь-хто. Ти маєш мандрувати світом і співати. І втішати всіх, у кого в грудях б'ється серце! — він провів пальцем по хлопцевій шиї. — Цього таланту в тебе ніхто не зможе відібрати, — сказав він. — Бережи його.

Понтус здивовано взявся за шию.

— Але зараз перед нами стоїть нове завдання, — твердо сказав Фелікс. — Нам треба піднятися на Вовчий Замок. Я не був там цілих сімсот років, — він якось зажурено всміхнувся.

Райн, здавалось, засумнівався.

— Чого б нам не піти до бургомістрового маєтку й не звільнити всіх тих, хто потрапив у полон? — спитав він.

— А вони не знають, що то полон, — терпляче пояснив Фелікс. — Усі вони перебувають там добровільно. І саме тепер ні в кого з них взагалі немає ніякого бажання, бо його перебрав на себе Асмодеус. Ви мусите мені вірити.

Райн кивнув головою, хоча, здається, його сумніви не розвіялися.

— Що ви знаєте про Вовчий Замок? — допитувався Фелікс.

Фабіан відкашлявся.

— Тільки те, що знають усі — що його спалив граф Фенріс. Після того, як лицар Вовк повернувся додому в домовині, в його роду вже не було нікого, хто міг би доглядати замок, і ніхто не хотів брати на себе відповідальності. До того ж церква мала такий великий авторитет, що здебільшого гроші витрачалися на храми, а не на будинки й замки. Після всіх воєн країні знов треба було зіпнутися на ноги. Тож роки спливли, а з Вовчим Замком так ніхто нічого й не зробив.

— І зрештою в тому вже не було потреби, — кивнув головою Понтус.

Фелікс хихикнув.

— Ти ніби чешеш із підручника історії, — сказав він Фабіанові. — Чудово. Тепер запам'ятай усе, що вивчив, і користуйся цим. Але так само важливо набувати нових знань. Тож годиться знати, де вони містяться!

Це нагадувало якусь нову загадку. Де містилися ті нові знання, що могли б стати їм у пригоді?

— Гаразд, — мовив Фелікс і підвівся. — То ви готові до прогулянки?

Дівчина задумалася.

— Мені треба піти додому перевдягнутися, — відповіла вона.

— Дурниці, — сказав Фелікс. — У тебе зручні черевики, це найголовніше. А хіба є що краще за біле вбрання!

Він відчинив двері на галерею і перший почав спускатися в церкву. Райн ступав одразу ж за ним, не зводячи з осяйних білих крил замороженого погляду.

— Дивися, але не чіпай, — суворо сказав Фелікс, ніби відчув, що знов комусь закортіло доторкнутися до його крил. — Я боюся лоскоту!

Райн злякано відсахнувся.

Спустившись до бокових дверей, ангел озирнувся.

— Зараз я стану невидимий, — сказав він. — Хотів би попередити заздалегідь, щоб ви, бува, не злякалися. Фабіане, показуй дорогу.

І він розчинився в повітрі. Фабіан бачив таке й раніше, тож не вельми здивувався, а решті трьом аж перехопило дух.

— Я буду весь час поруч, — почули вони голос ангела. — Ходімо звідси.

На чолі з Фабіаном вони вийшли за місто до високого, лісистого гірського пагорба, де стояв Вовчий Замок. Їм треба було пройти добрячий шмат дороги вгору, а потім ще підійматися крутосхилом по зарослій травою стежці, де хтозна-скільки років не ступала людська нога. Ніхто не вибирався до Вовчого Замку на екскурсії, і дітям заборонялося там гратися. Руїни, правду мовити, були небезпечні. З них весь час звалювалися донизу брили каміння й щось відірвалося, до того ж ходили чутки, що там водилися привиди.

Якийсь шмат дороги їм видався і справді приємним. Усюди щебетали пташки, дзументіли комахи й пахли квіти, дерева та кущі. Але чимдалі ліс густішав і темнішав. Стежка ставала все непролазніша, на ній було повно замшілих валунів, колючих чагарів і повалених вітром дерев, обвитих плющем. Здавалосьь, навіть похолодало, мовби цей теплий ясний день не міг пробитися вниз через густі крона дерев.

— Колись це був доволі широкий шлях, — почули вони голос Фелікса, й зненацька ангел з'явився край старовинного муру ліворуч від стежки. — І на ньому вистачало місця і людям, і коням, і волам, і возам. Тут весь час товклася сила-силенна люду й рогатої худоби, які йшли з замку й міста.

Вони на якусь мить зупинилися й прислухались. Пташиного щебету вже не чулося. Всюди залягла мервецька тиша — густа, сира й холодна.

Понтус здригнувся.

— Може, вернемося назад? — нерішуче спитав він. — Щось мені тут не подобається.

— Нізачо в світі! — відрубала Роза. — Якщо ми вже так далеко зайшли, то йтимемо й далі. А ти, як хочеш, вертайся. Але я піду далі! — вона з викликом глянула на хлопців.

Фабіан і Райн кивнули головами. Понтус трішки збентежився.

— Той, хто боїться, не робить нічого ганебного, — сказав Фелікс. — Який ти сміливий, що зізнався! Але поки що тут нема нічого страшного, крім вашого власного страху.

На цьому слові він повернувся до них спиною і так гайнув уперед, що його малі ноженята майже не торкалися землі. Діти, трохи присоромлені й знічені, подалися слідом. «Йому-то легко, — подумав Фабіан. — Він же ангел, і коли стомлюється сходити нагору, може літати. До речі, чи ангели коли-небудь стомлюються?»

Фабіан не встиг гарненько над цим поміркувати, оскільки вони саме вийшли з лісу. Перед ними лежали руїни Вовчого Замку.

Колись Вовчий Замок мав трохи показніший вигляд, — він височів над усім широким простором, скільки оком захопиш. Одну стіну вежі було зведено просто на вкритій чагарями скелі, з її верхівки навсібіч відкривався краєвид на зелену рівнину. Ворогів, які підступали з того боку, можна було помітити заздалегідь, а густий ліс і крутосхил сприяли тому, щоб підготуватися до оборони. А якщо ж вороги підступали зі спини, з лісів, то, очевидно, помітити їх було не так і легко. Мабуть, саме звідти й з'явилися палії у той злощасний день, коли замок було зруйновано дощенту?

Вибравшись на осоння, вони полегшено зітхнули. Понтус підійшов до кам'яної лави й присів на неї, щоб відпочити після сходження нагору. Роза примостилася поруч. Райн і Фабіан озирнулись на Фелікса.

— А що ми будемо тут робити? — спитав Фабіан.

— Гарне запитання, — відповів ангел, — на яке я не можу відповісти. Відповідь з'явиться сама. Лиш почекай.

Вони розглянулися навкруг. Місце було прекрасне, хоч і занедбане. Поміж кам'яними брилами буяла сила-силенна барвистих квітів. Жаху, що відчувався на лісовій дорозі, тут не було. Крім того, ніхто з них раніше не бачив міста з цього пагорба.

Вони знов повернулися очима до замку, щоб краще його роздивитися. Перед ними здіймалися дві вежі: одна кругла з рештками парапету на верхівці, а друга чотирикутна, мовби переламана посередині. Деякі камінні плити ще й досі були чорні від сажі, що лишилася на них після пожежі сімсот років тому. Всюди валялося каміння та руїни. Природа взяла своє — в бійницях і пробоїнах росли трава й квіти, навіть дерева. Вежі було обнесено муром. Замок, напевно, був просто гігантський.

— То було унікальне суспільство, воно само нібито заснувало ціле містечко, — сказав Фелікс. — Лицар Вовк оточив себе безліччю слуг. Щоправда, він їх так не називав, оскільки не любив, щоб хтось комусь прислужував. Там було вдосталь людей, у яких за душею не водилося ні гроша, або тих, кого суспільство відкинуло геть. Лицар Вовк узяв їх усіх до замку, дав їм прихисток, став годувати, зодягати й винагороджувати за працю. Дехто з них трудився у стайні та хлівах, дехто стояв на чатах зі зброєю в руках, а ще дехто працював на кухні чи прибирав у замку. Кожен мав свої обов'язки. То було справді якесь ідеальне суспільство.

— Як це «ідеальне суспільство»? — спитав Понтус, що сидів на лаві оддалік.

— Це означає, що всі отримували за потребою, хоч би скільки працювали, — відповів Фелікс. — Людям добре велося, й вони були задоволені життям. Однак в світі точилася війна. Лицар Вовк надумав піти воювати. Він попросив свого двоюрідного брата, графа Ферріса, погосподарювати в замку за його відсутності. І як тільки граф Ферріс там оселився, ідилія закінчилася. Він надав своєму власному війську немало пільг, обклав місто величезними податками й змусив усіх мешканців замку працювати задурно. Та все це ви, безперечно, знаєте. Коли ж лицар Вовк якимось дивом примчав додому, життя на певний час знов налагодилося. Ферріса кинули до в'язниці, а потім і зовсім прогнали. Але щойно лицар Вовк знов подався на війну, Ферріс скористався нагодою, проник у замок і підпалив його.

— І від спаленого дощенту замку лишилися самі руїни, — мовив Фабіан.

Він обдивився все довкола. Спробував уявити собі картину, що була тут колись. Щось спалахнуло в очах, і він раптом побачив, як вежі підвелися з руїн і на вітрі залопотіли барвисті стяги. До нього долинули чийсь голоси, крики і сміх, і торохтіння коліс, і стукіт кінських копит. Тоді все стихло, мовби хтось вимкнув звук. Фабіан схопився за голову. Фелікс звів на нього пильний погляд.

— Що, маєш труднощі з зображенням? — спитав він. — Чорний екран, еге ж? Тримайся спокійно, воно повернеться.

Фабіан збентежено глянув на нього.

— Звідки ти це знаєш? — спитав він.

— Я бачу епоху повністю, — відповів Фелікс. — Через те й знаю, коли ти теж бачиш її. Із цього пагорба я бачу не лише рівнини, але й епоху.

Він потягнув Фабіана за собою до парпету, що містився на довгому мурі, й тицьнув пальцем удалину.

— Онде лежить місто, — сказав він. — Навколо нього видно рівнини й безліч маленьких містечок, що блищать у зелені, мов чийсь оченята. Тут і там здіймаються вгору шпилі дзвіниць. Ти бачиш поля і луки, ліси, пасовиська й річки. Їх видно до самого гірського пасма, що мріє потойбіч рівнин. На дорогах поміж містами ти бачиш автомобілі, що летять так прудко, як дрібнющі мурашки. Я теж їх бачу. Але на зворотньому боці цього краєвиду я бачу поля й луки, що аж кишать людьми, які б'ють одне одного з мечами й

щитами в руках; я чую крик, галас, іржання коней і брязкіт металу. Я можу відчувати запах крові й жах. А ще я бачу танки й окопи і чую кулеметні черги. Можу відчувати страх і біль. Ти ж відчуваєш лише пахощі квітів і дерев. Ти не знаєш і половини того, що тут відбувалося, та й звідки ти міг би це знати? Але разом із тим у твоїй голові є якась антена, яка ловить те, що було раніше й те, що іще може статися. Саме зараз ти дещо й помітив. Либонь, воно ще повернеться.

— Я не знаю, чи мені хочеться, щоб воно поверталось, — мовив Фабіан. — Певно, не варто бачити надто багато, до того ж тут було стільки поганого.

Фелікс кивнув головою.

— Що правда, то правда, — сказав він. — Але люди мають пам'ятати все, що було, аби знов і знов не повторювати одних і тих самих помилок. Ти дізнався не так і мало про те, що відбувалося в твоєму місті за часів лицаря Вовка. Проте все воно було приховано від тебе — і якоюсь мірою тому, що люди не мали бажання озиратися назад. Цю дешицу минулого, мабуть, теж годилося б уважно вивчити. А тепер іди й трішки роздивися довкілля, і нехай замок розповість тобі те, що ти повинен знати.

Фелікс відтягнув Фабіана від краю скелі й повернув його лицем до руїн. Хлопець відчув на спині легеньке поплескування й подумав, що ангел торкнувся його своїми крильми. Коли він обернувся, Фелікс уже зник. Понтус і Роза сиділи на осонні й дрімали. Райна десь не було.

— Я трохи пройдуся навколо замку, — крикнув Фабіан Понтусові.

Той, не розплющуючи очей, кивнув головою. І Фабіан подався поміж двох веж.

Там було тихо як у вусі. Так наче всі звуки лишилися десь осторонь. Фабіан відкинув голову назад і подивився вгору. Ген-ген у кам'яній стіні круглої вежі виднілися арки, вікнини, навкруг яких було вирізьблено оздоблення у формі куль. Воно скидалось на мереживо. Можливо, ті вікнини було зроблено задля прекрасної панни, що жила в замку. Хоч лицар Вовк ніколи не одружувався, та, напевно ж, у замку були жінки. Фабіан пригадав зображення жінки в шпильастому капелюсі, яке він бачив на водограї. Хто то міг бути?

Він попрошкував далі до круглої вежі. Та як тільки обігнув її, почув дзюрчання води і тут же зупинився. Між замковою вежею та фортечним муром він побачив щось дуже схоже на квітучий сад із невеличким водограйчиком. Саме звідти й долинали дзюрчання. «Як же цей сад так гарно зберігся, коли збігло стільки часу?» — здивовано подумав Фабіан.

У мурі фортеці була дугоподібна арка з краєвидом на місто й рівнину. Там стояла кам'яна лава, а на ній спиною до Фабіана сидів якийсь чоловік і дивився вдалечінь. Само собою, може, то було й не дивно, але, як правило, люди не забиралися так високо в гори. Дивувало те, що чоловік був у військовому спорядженні й кольчужі, а біля його ніг лежали щит і меч. Він був темноволосий і підстрижений під макітру. Сидів чоловік цілком спокійно. Фабіана те не злякало, а зацікавило. Тож хлопець поволеньки

підступив ближче. І як тільки зупинився за спиною в чоловіка, той обернувся.

— А, це ти, — мовив чоловік. — Я тебе чекав.

Голос був теплий і глухий. Спорядження заблищало.

Фабіан придивився до чоловікового обличчя, а коли впізнав, то його поينяло дивне відчуття, ніби він дивився в дзеркало.

— Ви лицар Вовк? — спитав він.

Чоловік кивнув головою.

— Ви привид? — спитав Фабіан.

У нього й досі не було страху, сама цікавість.

Чоловік усміхнувся.

— Якщо це тебе не лякає, — відповів він. — Можеш називати мене дзеркальним відображенням минулого або ж рефлексією.

— Чого ви чекаєте? — спитав Фабіан. — Виходить, граф Фенріс весь час мандрував світами, а ви тільки те й робили, що сиділи тут?

— Я не можу інакше, — відповів лицар. — Я був звичайнісінькою людиною, тож не отримав душевного спокою. Завдяки Феліксу мені дозволено лишитися тут, щоб скласти йому товариство. Але ніхто не навідувався сюди дивитися на мій витвір. Фелікс обіцяв, що якось приведе когось такого, хто дасть спадщині раду, того, хто все зрозуміє.

— Я принаймні нічого не розумію, — спантеличено сказав Фабіан. — На що тут дивитися? Мені й досі не зрозуміло, чого ви чекаєте?

Замість того, щоб відповісти, лицар підвівся з лави й поклав Фабіанові на плече руку. Вона була тепла й важка.

— Ану глянь, — сказав він. — Це теж був мій витвір.

І тут Фабіан жажнувся — обидві вежі піднесли в небо й над ними замайоріли стяги. Біля підніжжя замку завирувало життя: лицарі, молоді конюхи, зброярі, купці з возами й кошиками, корови й коні, свині й кури, собаки й коти. Роботящі сільські дівчата ходили сюди-туди подвір'ям із відрами молока та бутербродами з ковбасою. Фабіан знов закинув голову назад і звів погляд на арки з вирізьбленими кулями. З тієї, що містилась найвище, звисав бузковий серпанок. Він обернувся до лицаря, щоб спитати, що то таке, але, побачивши його обличчя, передумав.

— Отак воно було, — сказав лицар Вовк із зажурою в голосі. — Тут усі були щасливі, такі, якими я й хотів бачити людей. Кожен мав свій обов'язок і заробляв собі на хліб. Ніхто ні на що не нарікав. Я був народжений для всього цього, народжений володіти полями й луками, лісами й пасовиськами, містом і замком. Народжений володіти людьми. Та я аж ніяк не міг цього сприйняти. Нікому не дано права володіти іншими людьми. Одначе я мав за них відповідати. Тож тих, хто був у скруті, я взяв до свого замку, щоб у них з'явилась надія на краще життя. Але, коли я подався на війну, мені нізачо в світі не треба було доручати місто графові Фенрісу. Я не розумів, що мої тутешні зобов'язання були набагато важливіші, ніж ті, які, мені здавалося, я мав десь на чужині. Я стільки всього не розумів!..

Фабіан раптом щось пригадав.

— Розкажіть про церковні дзвони, — попросив він.

Лицар Вовк сумно всміхнувся.

— То ти знаєш цю історію? Звідтоді, як було побудовано собор і відлито дзвони, виникла легенда про те, що коли над містом нависне небезпека, то кожен його мешканець зможе почути їхній благовіст у будь-якому краї світу. Ніхто не знав, хто наділив їх такою силою. Але я почув ті дзвони. Посеред великої битви, де було стільки крику, гамору й брязкання зброї, де навкруг мене лилася кров, я їх почув. Вони закалатали в мене в голові, переповнили всю мою душу. Кінь теж їх почув. Він став дибки, несамовито заіржав, зірвався з місця й помчав із поля бою. Нас обминали і стріли, й мечі. Люди мов провалилися крізь землю. Повнозвучний благовіст ніс нас понад горами й долами, морями й сушею, аж поки ми опинилися на міському майдані. Увесь народ тішився з того дива, а я таким чином зміг завадити графові Фенрісу.

— І тоді ви зійшли на вежу й побачили там Фелікса? — спитав Фабіан.

Вовк кивнув головою.

— Там стояв невеличкий чоловічок і смикав дзвони за мотузки. «Я тебе чекав», — сказав він. У дзвіниці я уклав з ангелами угоду: вони, мовляв, матимуть у церкві одне вільне місце, а за те оберігатимуть і церкву, й місто від усілякої напасти.

— Ту угоду сховано в дзвіниці? — швиденько спитав Фабіан.

Вовк похитав головою.

— Я не уповноважений відповідати на це запитання, — відповів він. — Я загадав загадку майбутньому. Це лабіринт, який ви повинні перейти.

На якусь хвилю Фабіан замислився.

— Навіщо вам було відпускати Фенріса на волю? — спитав він згодом. — Хіба ви не думали, що він може повернутися й відомстити?

— Я думав, що з нього вистачить і вигнання, — відповів лицар. — І знов помилився. — Він сумно стелує плечима. — Це призвело до того, що цілий мій світ перетворився в дим і полум'я, — він важко опустився на лаву.

Біля його ніг брязнули меч і щит.

Фабіан знов звів очі на арку вежі. Тепер там стояла якась молода жінка. На її сліпучо-рудих косах сидів високий шпилястий капелюх, а з маківки того шпиля звисав бузковий серпанок. Фабіан затамував дух. То була... Ні, неможливо! Атож! То була Віта — його мати!

Він тут же обернувся до лицаря Вовка, — той не зводив тужливого погляду з тієї арки.

— Чого це тут моя мати? — зірвалося в нього з язика.

— То не твоя мати, Фабіане. Твоя прамати, — спокійно відповів Вовк. — Її теж звати Віта. Прародителька Віта. Віта означає життя, і вона була для мене життям. Нас таємно повинчав брат Фрателлюс, мій старий учитель, перед тим, як я вже вкотре подався на війну. Після пожежі вона перебралася до міста — вдова, у якої ось-ось мала з'явитися на світ дитина. В той час нелегко було самій, без чоловіка, народжувати дитину, але Мартін Берггаммер, скульптор, одружився з нею і визнав дитя своїм. Мартін був гарна людина і мій найкращий товариш. А ще він був великий митець. У них із Вітою народилась ціла купа дітей, які всі доклали рук до оздоблення церкви. Родина Берггаммерів неабияк розрослася, а багато з них виїхали з міста.

— Один із них має бути нащадком вашої та Вітиної дитини, — сказав Фабіан.

— Так, — відповів Вовк, — і ти — листочок із цієї гілки. Тому ти зараз тут. У тобі тече моя кров, і все це — твоє. Замок належить Віті й тобі.

Фабіан отетерів. Отже, лицар Вовк його прабатько! Виходить, це він, Фабіан, повинен поновити угоду з ангелами. Але Вовчий Замок... невже він і справді має його успадкувати? Де таке записано? Хто це може засвідчити? І — не менш важливо — що йому з тим замком робити?

— Спитай свою матір, — сказав лицар Вовк, мовби читаючи його думки. — Вона знає, що вам треба робити. Фенріс усього не знищив. Коли все це минеться, ви можете вступати у володіння спадком і перебиратися до Вовчого Замку!

Обличчя лицаря засвітилося сподіванням. Фабіан ще раз звів погляд на вікнину. Молода жінка, викапана його мати, помахала йому рукою і всміхнулася. Потім розвіялась як дим, і вежа, де вона перебувала, мовби всохла. Фабіан розглянувся. Лицарська епоха зникла, але сам лицар і досі сидів перед ним на лаві.

— А тепер, Фабіане, Вітин сину, вертайся назад, — сказав він і знов поклав йому руку на плече. — Ніколи не забувай своєї зустрічі з лицарем Вовком. Я — твоя часточка і хочу лишитися нею назавжди. Якщо ти вскочиш у халепу, то поклич мене подумки. Так чи інак, а я тобі допоможу.

Лицар узяв Фабіанову руку в свою, поклав йому в долоню щось тверде й кругле, і стиснув її в кулак. Його руки були теплі й лагідні. Раптом Фабіан збагнув, що йому не хочеться розлучатися. Він здавив руки, які його тримали, й відчув, що до горла підкотився клубок. Фабіан заплющив очі, щоб

струсити з вій сльози, й підніс угору долоню, втираючи нею ті, що потекли по щоках.

Тієї миті він почув, що хтось кричить його ім'я. Коли він розплющив очі, лицаря вже не було. А сам він стояв не в саду, а поміж руїн, що заросли чагарями, перед допотопною кам'яною лавою. Там, де в мурі була красива дугоподібна арка, зяяла діра. А де так приємно дзюрчав водограй, лежали тільки купи замшілого каміння. Фабіан збентежено роззирнувся по боках. Ще й досі відчуваючи тепло рук лицаря Вовка, він розтулив свою долоню, яка здавлювала маленький предмет. То був масивний золотий перстень з двома літерами В, вигравіюваними одна поверх одної.

І його знов охопило дивне відчуття, ніби він ще раз перенісся в епоху, яка була сімсот років тому. Однак на сторожовій стежині, що оточувала замкову вежу, стояв Райн, а він, безперечно, перебував у сьогоденні.

— З ким це ти лясати точиш? — спитав Райн і стрибнув униз — саме туди, де недовго пізніше квітучий сад. — Чи, може, милуєшся краєвидом?

Не припускаючи ніякої відповіді, Фабіан стиснув у долоні перстень і засунув його в кишеню. Все перевернулося з ніг на голову. Всього-на-всього протягом пережитої ним доби він урятував одного ангела і бачив ще кількох, літав у повітрі, глибоко-глибоко під землею дивився на ангела темряви й говорив із привидом свого прабадька. І ось щойно він став володарем замку. Ці руїни належали йому, і на нього лягла відповідальність за те, що з ними сталося. І, либонь, не лише за це. Ще він відповідав за те, щоб знайти угоду, укладену ангелами храму, й зробити так, щоб храм і місто й далі перебували під їхньою опікою.

12

Райн не зводив із Фабіана пильного погляду.

— Я не можу знайти нікого з наших, — нарешті сказав він. — А Фелікс знов зробився невидимий. Я не знаю, чи він ще тут.

— Я тут, — пролунав голос Фелікса, і ангел з'явився на кам'яній лаві.

— Ти був тут весь час? — здивовано спитав Фабіан.

— Більш-менш, — відповів Фелікс. — У кожному разі я був у гущі головних подій.

Райн хмикнув.

— Не знаю, що ви робили, але Понтус і Роза зникли. Тобі, Феліксе, відомо, де вони?

— Атож.

Він зістрибнув із лави й шмигнув у дірку в мурі.

Фабіан і Райн, роззявивши роти, витріщились на ту дірку, бо, здавалося, ніби вона вела кудись у безвість. За хвилику-другу з неї виткнулась Феліксова голова. В ангела знов був нетерплячий вигляд.

— Чого це ви тягнете сірка за хвіст? — спитав він. — Годі стояти й продавати витрішки! У нас лишилося півдня.

Хлопці обережно зазирнули в дірку й побачили вузьку стежину, що пролягала в самому низу. Очевидно, вона вилася довколо всієї території замку, крім тієї його частини, що була зведена на лісистому пагорбі. Трохи праворуч вона ділилася на дві. Одна й далі обгинала мур, а друга вела в ліс. Фабіан обережно спустився на стежку. Райн — за ним. Фелікс уже стояв і чекав там, де стежка розгалужувалася.

— Тут є ще одна дорога додому, — сказав він, тицяючи в бік лісу. — Нею ми підемо потім. Спершу нам треба освоїти дві інші.

Він пустився обходити замок, а хлопці подалися слідом і зупинились тоді, як прийшли до височенького кам'яного узвишся, що, напевно, правило на замковому мурі за спостережний пункт. Звідси теж відкривався гарний краєвид на рівнину й місто. На узвишші стояли Понтус і Роза й, щоб краще бачити, мружили очі.

— Ну ось, нарешті, й ви, — сказала Роза, помітивши їх. — Там унизу щось діється, але неозброєним оком важко розгледіти.

Фабіан і Понтус вилізли на узвишся й стали роздивлятися рівнину. Вочевидь, у замиському гайку щось відбувалося. Шосейною дорогою сунули два здоровуцькі гусеничні трактори жовтого кольору, потім вони завернули в гайок. Сюди й туди їздили вантажівки, і всюди, мов ті мурашки, копошились люди.

— Гм, — мовив Фелікс, який летів угорі поруч із ними. — Бувши вами, я подивився б на те все ближче.

Вони зізли з узвишся, де колись стояла сторожа й пильнувала, чи не підкрадався з рівнини ворог. Сьогодні сторожею були вони, а їхньому містові, можливо, загрожував ворог. Вони побігли туди, де стежка розгалужувалась, і вибрали ту, яка вела у ліс. А від великого хвилювання навіть не відразу помітили, що знов Фелікс зник. Лише тоді, як дістались до узлісся, Фабіан згадав про ангела й зупинився.

— Феліксе! — крикнув він. — Феліксе Фіксе! Де ти?

Відповіді не було. До них долинав тільки шурхіт лісових дерев і каркання ворон, що кружляли над зруйнованими вежами Вовчого Замку. Сонце сховалося за хмару, і знезацька похолодало. Діти здригнулися.

Фабіан думав-думав та й надумав. Ангел, очевидячки, все тримав під контролем і летів попереду. Їм доведеться шукати дорогу вділ самим. Чим довше вони тут стовбичитимуть, тим більше часу згають намарно, а їм же ще треба з'ясувати, що відбувалося в передмісті. Махнувши друзям рукою, він сказав:

— Ходімо. Поки спускатимемося стежкою, то рано чи пізно вийдемо на рівнину, а тоді побачимо, що Фелікс уже там. Гайда.

І він, кинувши останній погляд на замок, повів їх далі.

— Бувайте, лицарю Вовче! — шепнув він собі під носа. — Я ще повернуся, обіцяю вам.

У лісі було темно, і біле Розине вбрання здавалося срібним.

— Тепер ти повинна бути нашим ангелом, — сказав Фабіан. — Іди попереду, щоб ми тебе бачили.

Роза послухалася й пішла попереду. Стежка й далі вела прямо, без жодних відхилень ані вниз, ані вгору. Деревя стояли обабіч густою стіною, але йти було неважко. Аж ось вони дісталися до якогось плоскогір'я, що, як виявилось, закінчувалося кручею. Роза й зупинилася.

— Тут стежка спускається вниз, — сказала вона. — І так круто, що треба бути дуже обачними.

Вона нерішуче стала промацувати спуск. Раптом каміння в неї під ногами посунулося, і вона, сівши білими штаньми додолу, поповзла донизу. Хлопці перелякано затамували дух. «Ну звичайно ж, попереду мали б йти ми, а не Роза, — подумав Фабіан. — А ми переклали свій обов'язок на неї». І посідавши на спуск, вони таким самим способом з'їхали вниз.

Роза сиділа в кущах брусниці біля підніжжя схилу і, здається, була не надто лагідна.

— От вам і ангел! А чого б мені не літати?!

Вона сердито вдарила по гіллі брусниці рукою.

— Ти забилася? — стурбовано спитав Понтус.

Роза похитала головою й підвелася. Понтус допоміг їй струсити з штанів землю.

— Що ж, — сказала Роза, — треба йти далі.

І вона швидко побігла від кручі. Фабіан, Понтус і Райн щодуху намагалися не відстати.

Тепер у лісі стало ще темніше. Зусібіч над ними здіймалися високі хвойні дерева й здоровенні камені-валуни. Погода мінялася, небо майже затягнуло густими сірими хмарами, і на обрії загрозливо погрюкував грім.

— Напевно, збирається на грозу, — занепокоєно сказав Фабіан. — Сподіваюсь, додолу нападає небагато ангелів.

— Я тебе почув! — пролунав ображений голос, і на дереві, що росло над дорогою, з'явився Фелікс.

Фабіан зашарівся.

— Та я не те мав на думці, — трохи засоромлено мовив він. — Але ж і ти зізнайся, що під час минулої грози таке вже ставалося.

— Ти чудово знаєш, що то сталося не через грозу, — сказав Фелікс. — Зараз лиховісна думка саме в розпалі себе проявити. Якщо ви поквапитеся, то ще до того, як зніметься буря, успієте понишпорити навколо гайка з вантажівками і всією тією машинерією. Либонь, вам корисно буде на те зирнути.

— Ти думаєш, що причиною грози є лиховісна думка? — зацікавлено спитала Роза.

Фелікс кивнув головою.

— Як правило, це цілком природне пояснення грози, — відповів він. — Але не тільки це. Лиховісна думка вичікувала сотні років. Коли Асмодеус нарешті випустив її на волю, зіткнулися Глибинна Сила і Всевишня, цебто небо і земля, коли хочете. Тепер думка починає діяти, тому знов насувається гроза. Наступні дні навіснітиме буря, і то така буря, якої ще ніхто ніколи не бачив. Вам усім доведеться сидіти вдома. Я дам вам знати, коли можна буде прийти в церкву.

— А що тим часом робитимеш ти? — спитав Райн.

— Трудитимуся в поті чола над своїм іспитовим завданням, — стримано відповів Фелікс. Ангельське личко, що звичайно було веселеньке, тепер спохмурніло. — Ось-ось буде межа міста, — вів він далі. — Там я вас знов покину. Спробуйте якомога більше розвідати про всі ті вантажівки та машинерію і розкажіть про все своїм батькам.

Тепер їм видно було дорогу й гайок із машинерією. Один екскаватор із землерийним снарядом, чимало вантажівок і один бульдозер стояли припарковані між деревами. Місце було незвичайне, очевидно, хтось від когось намагався усе те сховати. Але навіщо? Поміж машинами аж кишіло чоловіками в комбінезонах і жовтих касках.

Десь удалині погрюкував грім. Гроза ще була ген-ген, але весь час підступала ближче.

— За годину вона дістанеться сюди, — сказав Фелікс. — Вам треба бути вдома до того, як розгуляється буря.

Тоді він вийняв щось із кишені балахонистої сорочки і простягнув його Фабіанові. То був той невеличкий звиток пергаменту, який він поцупив у Оксамитового Лицаря в глибокому підвалі.

— Ось тобі загадка. Зроби все необхідне, — сказав він. — Я залюбки склав би вам товариство, але, на жаль, мені треба в інше місце.

І він зник. Діти знов лишилися на узліссі самі.

13

— Розбігаймося, — сказав Фабіан. — Ми з Розою підкрадемося до однієї з тих машинерій і спробуємо почути, про що вони говорять. А ви, хлопці, — звернувся він до Понтуса і Райна, — підете в другий бік.

Ті кивнули головами та й стали скрадатися між дерев, що росли вздовж дороги, на другий бік.

Фабіан і Роза сховались за великим бульдозером на гусеничних колесах, що мав ковша. «Танк та й годі», — подумав Фабіан. Усе було достоту так, як на війні, й ворожа військова машинерія стояла в бойовій готовності. Та ось вони проникли в тил ворога. Фабіан не боявся, але був трохи збуджений.

Перед бульдозером стояв гурт чоловіків у чорних костюмах і краватках, з жовтими касками на головах. Вони про щось говорили, схилившись над чималим розгорненим аркушем паперу. Здається, то був якийсь план або карта.

Фабіан кивнув Розі головою, і вони стали скрадатися вздовж екскаватора далі. Причаївшись за гусеничним колесом, вони нашорошили вуха.

— Почнемо з церкви чи залишимо її на завершення? — спитав один із чоловіків, що скидався на начальника.

Фабіан і Роза злякано презирнулися. Про що це він?

— Який ти дурень, певно, не розумієш, що спершу вони повинні знести міську браму, а потім уже підійти до церкви, — почувся інший голос, із якого вони тут же впізнали Юнсона. — Як тільки підженемо туди всю техніку, то зможемо вантажити речі. Люди на це ще знайдуться. Після того, як церква спорожніє, зрівняємо її з землею.

— Одначе ми не можемо починати, доки не отримаємо від бургомістра Креспа сигналу, — озвався третій. — До речі, де він? Зараз він мав би бути тут.

— Не переймайтеся Креспом, — грубо відповів йому Юнсон. — Пам'ятайте, що вам платить пан Фенвік, і то непогано. Я розпоряджаюся від його імени й за його згодою.

— Авжеж, — сказав начальник. — Коли будемо підгонити техніку?

По жовтих касках голосно застукали важкі дощові краплі. Чоловіки звели погляди в небо.

— Ще тільки накрапає, — поволі сказав Юнсон. — Та збирається на дощ, і буде не до жартів. — Він підняв угору мобільний телефон. — Зателефоную і дам сигнал стартувати. А ви тим часом будьте тут і не галасуйте.

Він зняв із голови жовту каску, віддав її начальникові, вдягнув шолом для їзди й пішов до мотоцикла, що стояв між деревами.

— А що як піде дощ? — крикнув йому вслід начальник. — Ми ж намокнемо!

Юнсон надавив на газ і завів мотор.

— Це не моя проблема, — відповів він, перекикуючи гуркіт. — Посідаєте в машини. І пам'ятайте: яка робота — така й оплата!

І він зник у хмарі тріскучої куряви.

Зненацька з іншого краю гайка почувся крик і вереск. Гладкий чоловік у комбінезоні тягнув за комір Райна. Хлопець щосили пручався і намагався вирватися.

— Гляньте, що я знайшов, — радісно сказав чоловік. — Ось хто тут нишпорить. Їх було двоє, але другий утік.

— Ми просто хотіли подивитись на машини, — кричав Райн. — Вони нас дуже зацікавили.

Гладкий чоловік зм'як. Начальник і всі решта захихикали.

— Хлопці є хлопці, — сказав начальник. — Відпусти його. — А Райнові суворо сказав: — Тільки зарубай собі на носі, що небезпечно підходити так близько до робочої техніки. Щоб я ноги твоєї тут більш не бачив!

Райн кивнув головою і дременув у бік міста.

Фабіан і Роза стрибнули в канаву й непомітно поповзли в тому самому напрямку з другого боку, минаючи всю ту машинерію. Дощові краплі вже падали рясніше, і гуркіт грому підступав дедалі ближче. Як тільки вони вибралися з лісу, то вийшли на дорогу й побігли з усіх сил. Їм здавалось, що вони чули за собою крик і гуркіт моторів, але не переставали бігти й не озиралися. Біля брами в старе місто їх чекали Райн і Понтус.

Райн витирав спітнілого лоба.

— Мало не вскочили в халепу, — захекано мовив він, чухаючи потилицю.

Фабіан розповів, що вони з Розою підслухали.

— Виходить, вони теж негідники, — похмуро сказав Понтус.

— Якби так, то вони мене не відпустили б, — нагадав Райн.

— Маєш слухність, Райне, — сказав Фабіан. — Здається, що Оксамитовий Лицар, цебто Фенвік, хоче зайти надто далеко й знищити церкву, щоб знайти угоду! Напевно, він найняв цих людей, як то звичайно буває, і вони навіть не усвідомлюють, у що їх уплутали.

Ставало все темніше й темніше. Зненацька небо розпанахала сліпуча блискавка, й відразу ж за нею загрюкали перекази грому. А тоді лінуло як із відра. Фабіан зроду б не повірив, що в небі так багато води.

За якусь мить дороги й вулиці перетворились на маленькі річки, й стічні канали стали переливатися через край.

— Нам треба сховатися в будинок! — крикнув Фабіан. — Мерщій!

У місті вже саме збиралися замикати крамниці. Продавці квапилися занести всередину все, що стояло надворі, й зачиняли віконниці. Мокрі, як хлющі, люди, піднімавши коміри й розкривши парасолі, бігли вулицями додому. Крім дощу, тепер ще знявся й вітер. Він підхоплював сміття, що валялося тут і там, і підіймав його в безладній круговерті вгору. Дощ шмагав по обличчях, і діти дуже швидко промокли наскрізь.

— Підемо до мене, — крикнув Фабіан крізь вітер, що збивав із ніг. — Це найближче.

Вони швиденько перетнули церковний майдан і побігли на протилежний бік у маленький завулок, вимощений бруківкою. Завернувши за ріг, вони налетіли на якогось дядька в чорному вбранні, що, пропливаючи бруківкою, навзак гепнув у величезну калюжу. Коли знов спалахнула блискавка, вони побачили, що то був Кресп.

Бургомістр мав доволі жалюгідний вигляд. Його сиве волосся пацьорками звисало на лоба, у нього були банькаті сині очі, а окуляри гоїдались на одному вусі. До того ж він увесь був мокрий як кіт, і те, що він сидів у брудній калюжі, не викликало до нього жоднісінької поваги. Фабіан і Понтус підвели його, поправили окуляри й так заходилися обтрушувати, що бризки з нього полетіли навсібіч. Їхнє старання в таку зливу виявилось марним, проте намір був добрий. Кресп у розпачі витріщив на них очі й роззявив рота, аби щось сказати, але якщо й сказав, то все те заглушив несамопитий розлогий грім.

— Ходіте з нами! — крикнув Фабіан крізь дощ і вітер і схопив бургомістра за руку. — Я живу неподалік.

Хлопці стали обабіч Креса й спробували бігти, але помітили, що той стогнав і дуже накульгував. Фабіан послав Розу й Понтуса попередити Франса й Віту. Потім вони з Райном узяли бургомістра під руки й майже потягнули його за собою.

Урешті-решт вони дісталися до сходів дзвонаревого будинку. Вхідні двері відчинились, і Франс занепокоєно спустився їм назустріч. Він підхопив Креса здоровою рукою і допоміг йому зайти в будинок. Там уже стояла Віта з великими волохатими рушниками. Спровадивши дітей нагору до Фабіанової кімнати перевдягатися в сухе, вона підійшла до бургомістра й співчутливо його обняла; а він тремтів так, що аж зуб на зуб не попадав.

Понтус стояв у дитячій кімнаті, що була на горішньому поверсі, перед купою Фабіанового вбрання, яке той накидав на ліжко. Приміряючи на себе то одну вдягавку, то другу, він дивився, чи вона йому личить.

— Що за дивний одяг! — спантеличено сказав він, коли Фабіан і Райн зайшли до кімнати. — Усе це личить тобі. А мені геть нічого не личить. Я не люблю таких кольорів, таких штанів і таких футболок. Хіба що ця синя піжама. Може, вона підійде.

Він скинув із себе мохнатого рушника, яким був обгорнувся, і вдягнувся в темно-синю піжаму в місяцях і зірочках.

— Ну от, — сказав Фабіан, не знаючи гаразд, ображатись йому чи ні. — Сподіваюсь, і для Райна щось знайдеться.

Райн був такий огрядний і кремезний, що не вліз ні в що з Фабіанового одягу. Фабіан шмигнув у передпокій і зайшов до спальні батьків. Там перед дзеркалом, вбрана в його сорочку й штани, стояла Роза. Той одяг був на неї трохи завеликий, але вигляд у неї був хоч куди.

Фабіан узяв із батькової шафи картату фланелеву сорочку, пару звичайних штанів і ремінь. Напевно, Райнові це підійде, просто доведеться підкотити рукава й холоші. Хлопець здригнувся і раптом відчув, що й сам він змок і промерз. Треба глянути, в що йому самому перевдягнутися.

— Зійди до матері й батька і випий чогось тепленького, — сказав він Розі. — А ми перевдягнемося й теж спустимось.

У дитячій кімнаті Райн, як і Понтус, зняв із себе весь мокрий одяг і перебрався в сухе. Тоді хлопці спустилися на перший поверх.

У одній із кишень мокрих штанів Фабіан знайшов срібну шпору Оксамитового Лицаря. Він перекинув її в кишеню сухих штанів. Ні з того ні з сього він відчув, що вона йому дуже скоро згодиться.

Потім Фабіан згадав про звиток пергаменту з загадкою. Він вийняв його і перечитав ще раз. Загадка була для нього й досі незрозуміла.

І тільки він збирався вішати сушити штани, на підлогу з дзенькотом упав ще якийсь блискучий предмет і закрутився дзиготю. Фабіан став навколішки й схопив його в руки. То був золотий перстень лицаря Вовка. Що йому з ним робити? Він почав надівати його на палець, та відразу й передумав. На нього посипалось би хтозна-скільки запитань, на які він ще не мав відповіді. Хлопець висунув шухляду письмового стола й сховав перстень у коробку з шурупами й гайками.

А біля неї поклав паргаментний звиток. Принаймні тепер він знав, де вони лежатимуть.

Зненацька до нього долинуло тихесеньке шепотіння, і думки, що крутилися в його голові, умент розвіялися.

— Фабіане... — почувся слабенький голосок, начебто десь іздалеку. — Фабіане...

Фелікс! На радісах Фабіан аж стрепенувся.

— Феліксе Фіксе! — стиха крикнув він. — Де ти? Якщо ти невидимий, то покажися!

— Фабіане... — почулося знов, швидше як зітхання. — Я... не тут.

— Що ти кажеш? — Фабіан трохи злякався.

Де Фелікс? Невже його хтось скривдив?

— ... у церкві... — вів далі слабенький голосок —...треба стежити за... Асмодеусом...

— Я йду! — рішуче сказав Фабіан. — І візьму з собою наших.

— Ні! — почувся голос, тепер трохи гучніший. — Нікуди не виходь! Лиходії надворі. Я впораюся. Лишайся вдома, покіль минеться гроза, але напередодні неділі прийди до церкви, інакше все пропаде! Чуєш мене, не виходь зараз надвір!

— О'кей, гаразд, — відповів Фабіан, охоплений розпачем, що не може допомогти приятелеві. — А що нам тут робити?

— Пам'ятай, чого ти навчився. Добувай знання там, де вони є, — долинув Феліксів голос. — Я згодом знов озвуся!

І все змовкло. Фабіан тільки й чув, як гула буря й торохтів по шибках і по даху дощ. Його серце як не вистрибувало з грудей. Фелікс був сам у церкві, й він мав проблеми. Що стряслося? Невже він бився з Асмодеусом? Якби Фабіанова воля, то він би вибіг надвір і, попри ту грозу, за мить уже був би в церкві. Але поки що він повинен набратися терпцю.

Спустившись у вітальню, він побачив повно людей. Там були Франс і Віта, а ще Райн, Роза й Понтус. Але на його подив там були і всі батьки ватаги чотирьох: м'ясник Бук, пекар Діс і вчитель Плате. А крім них ще й пастор Лінд та органіст Птахоспів. Кресп, укритий пледом, сидів розвалившись в кріслі.

— Ми зібралися тут, коли розгулялась гроза, — сказав синові Франс. — Бук, Діс і я домовилися зустрітися ще вчора, а Розин батько зайшов довідатися, чи в нас його дочка. Пастор Лінд і органіст хотіли почути новини, бо ви обіцяли до них зайти, а не зайшли.

Діти зніяковіли й почервоніли як раки. Ба! Вони забулися про батьків!

— Як же ми напереживалися, — вів далі Франс. — До того ж і гадки не мали, де ви поділися, а півміста мов крізь землю провалилося!

Фабіан не зводив збентеженого погляду з батька, і його думки весь час шукали якоїсь зачіпки, з якої можна було б почати пояснення. Багато про що треба сказати, але так само багато про що не можна було прохопитися й словом.

Тим часом гроза розходилась на повну силу, і стало зовсім темно. Дош тарабанив у шибки, і шибкам здавалося, що вони пливли десь посеред моря, а їхній будинок гойдало на всі боки. Франс трохи занепокоївся.

— Будемо сподіватись, що черепицю не позносить, — сказав він. — Погано, якщо вона почне літати в повітрі.

— Я зроду не бачив такої грози, — сказав пастор. — Це просто якесь жахіття. Щось дивне тут діється.

Фабіан і його товариші, які знали, що саме так воно й було, занепокоєно перезирнулися. Фелікс казав, що лиха думка готова була себе проявити. Отже всім їм доведеться тут трохи посидіти. Але скільки?

Батько Райна, м'ясник Бук, відкашлявся.

— Можна використати час на дещо корисне, бо, напевно, ми ще не скоро розійдемося по домівках, — сказав він. — Серед нас є бургомістр Кресп, а він саме та особа, з якою і хотілося б обговорити деякі речі. Зараз маємо таку нагоду.

— Добра думка, — сказав учитель Плате, Розин батько. — Нехай діти на трохи вийдуть в кухню.

— Ні, — не витримав Фабіан. — Нам треба розповісти вам щось важливе.

Дорослі обернулись і подивилися на Фабіана, Понтуса, Райна й Розу. Діти спершу трішки збентежились, але всі як один закивали головами.

— Гаразд, — сказав Франс. — Розказуйте.

Роза підвелася з місця, вона дуже хвилювалась.

— Сьогодні нас звільнили від школи, тож ми подалися в ліс, — мовила вона, і словом не згадавши про те, що вони ходили на Вовчий Замок. — Дорогою додому ми побачили в гаю за містом багато всілякої машинерії та вантажівок. Там товклися Юнсон і купа чоловіків у жовтих касках. Ми з Фабіаном чули, як вони говорили, що збираються зносити міський мур і церкву, і що так розпорядився Фенвік!

— Почало гриміти, й вони отримали вказівку чекати. Але машинерія там стоїть! — сказав Фабіан.

— Яка саме? — суворо спитав Франс.

Фабіан задумався.

— Екскаватор, землерийні машини... — заходився називати він.

— І трамбувальні машини, і бульдозери, — долучився до нього Райн, а потім ще й розповів, як його зловили.

У кімнаті запала тиша.

— Он як, — нарешті мовив пастор. — Виходить, місто попросту перебуває в облозі.

«Авжеж, і це знов справа рук графа Фенріса та його найманих вояків!» — мало не крикнув Фабіан, але в останню мить стримався. Не варто було розказувати надто багато, та ще й у присутності бургомістра Креспа.

Франс підвівся й став перед Креспом, що сидів у кріслі, натягнувши плед до підборіддя і вражено витріщивши очі. «Він у розпачі й, здається, щойно змахнув зі щік сльози, якщо вони й справді там були», — подумав Фабіан.

— Що ти про це знаєш, Креспе? — спитав Франс.

— Нічого, — відповів Кресп, і голос у нього став хрипкіший, ніж звичайно.

— І для мене це щось нечуване.

— Мені важко тобі повірити, — сказав Франс. — Ти якось до цього всього причетний. Ану скажи, як тобі вдалося стати бургомістром?

— Ось про що ти думаєш! — засичав Кресп. — Може, тобі здається, що вибори було змахльовано?

Франс і всі присутні вичікувально вп'ялися в нього очима.

— Про яке махлювання він торочить? — пошепки спитала Роза у Райна, але той, штовхнувши її плечем, звелів мовчати.

— Так, мені дали завдання махлювати, — сичав далі Кресп. — Я отримав таку допомогу й пропозицію, що не зміг відмовитися. Пропозицію, яка могла б повернути честь родини й зробити мене багатим. Мені легко було наважитися.

— Мабуть, насправді то була нікчемна пропозиція, — дошкульно сказав учитель Плате. — Напевно, тобі запропонували обдурити своїх земляків.

Кресп зненацька розлютився як бик.

— Нехай і так, нехай, — сказав він тремтячим голосом. — А хіба зробили для мене що-небудь мої земляки чи моє місто? Коли ви загалом робили щось добре для родини Креспів? Упродовж століть, ще відтоді як сердешний Натаніель Кресп уклав угоду з графом Фенрісом, на нас дивились мов на прокажених і звідусіль виганяли! Як соромно було мати прізвище Кресп! Мало яка дівчина ставала під вінець, а ще менше йшло під вінець чоловіків, і то лише тому, що вони були з роду Креспів. Рід усе рідшав і рідшав, аж поки лишився тільки я — у великому будинку на Майдані Ратуші. Ні, я не винен своєму

містові абсолютно нічого! Це місто завинило перед моїм родом і має повернути йому добре ім'я!

Він із викликом обвів поглядом усіх присутніх.

Більшість їх були настільки шоковані, що не спромоглися здобутися й на слово. Аж тут пастор сказав приязним тоном:

— Звинуваченнями нічого не досягнемо. Ану розкажуй усе, як є.

Кресп стеноу плечима й раптом начебто поступився.

— Я розпочав із вивчення роду, щоб довідатися більше про своє коріння, — повів він далі спокійним тоном. — У будинку міського писаря повно документальних матеріалів, і крім того, я позичав у пастора міські хроніки. Я прочитав геть усе про свою безталанну родину, а також немало про інші родини в місті. Ті родини були щасливі, — про такі я міг хіба що мріяти. Але одного дня в моєму житті з'явився Фенвік.

Те слово виявилось ключовим, оскільки після нього блискавка, що розпанахала небо, на коротку мить залила вітальню сліпучо-білим світлом. І тут же щосили грюкнуло.

Фабіан здригнувся. Здавалось, ніби хтось не зводив із них очей і дослухався до кожного сказаного слова.

Згодом грюкіт грому влігся, але Кресп сидів у кріслі й тремтів. Коли він заговорив знов, то вони довідалися, що він зайшов у контакт із Фенвіком через оголошення в газеті про розшук потомків Натаніеля Креспа. Цей пан Фенвік знав усе про його рід і минуле, і сказав, що тепер у Креспа з'явився прекрасний шанс облаштувати собі краще життя. Фенвік допоміг Креолові висунутися на посаду бургомістра, і це саме він завдяки своїм коштам змахлював вибори.

— Як це йому вдалося? — спитав учитель Плате. — Ти думаєш, що він підкупив півміста?

Кресп гірко всміхнувся.

— Ні, ви так само добре, як і я, знаєте, що з того нічого не вийшло б. Але назалежним чиновникам, що брали участь у виборах, було заплачено кругленьку суму за те, щоб вони замінили частину виборчих бюлетенів.

Плате повагом кивнув головою. Як велить закон, цих чиновників відрядили в місто зі столиці, щоб вони допомогли провести вибори, і більш ніщо їх із Вовчими Горами не зв'язувало.

— Фенвік організовував усі мої виступи й зустрічі з людьми, і я через свою дурість дозволив йому це робити, — невесело мовив Кресп. — Я довірився йому повністю.

Він відкашлявся й витер із лоба піт.

— Коли ти зрозумів, що щось не так? — спитав Франс.

— Коли побачив, як поведуться з «футболістами», — відповів Кресп.

І тоді вони почули цілу історію про те, як бургомістрів маєток немовби перетворився на казарму, і що тих, хто там перебував, очевидно, ніхто й ніколи не тренуватиме.

Фабіан із полегшею нечутно зітхнув. Нарешті він знайшов підтвердження своїй нічній екскурсії.

— Здається, справи кепські, — сказав Франс. — Що ми можемо вдіяти? Треба піти туди й звільнити їх!

— Не забувай, що вони підписали контракт. І до того ж вам не можна виходити надвір! — відповів Кресп.

Авжеж, у тому не було жодного сумніву. Щоразу, як у кімнаті западала тиша, до них ізнадвору долинали завивання бурі.

Глибоко вдихнувши повітря, Кресп повів далі:

— Я мав намір розірвати угоду. Але сьогодні Фенвік прийшов до будинку міського писаря разом із Маґелем і Таґом, щоб дізнатися, чи є ще в місті нащадки лицаря Вовка. Коли я сказав, що його рід вимер кілька сот років тому, він мені не повірив. Він сказав, ніби був певен, що хтось лишився, і що йому конче потрібно знати, хто він. Потім Фенвік спитав, чи живі ще нащадки родини Берґгаммерів. Одначе я не зміг нікого з них знайти. І тоді він оскаженів.

Кресп важко задихав. Після невеличкої паузи він сказав, як вони накиннулися на нього — всі троє — і добряче віддубасили.

— Фенвік сичав, що довіку матиме наді мною владу, мовляв, я продав йому свою душу. Він кричав, що неодмінно повернеться й вимагатиме всього, що я йому завинив. Аж тут здійнялася буря, і я подумав, що наспіла моя смертна година!

Бургомістрові очі від жаху заблищали. Та він таки зібрався з духом і став розповідати далі.

Якусь мить він, наляканий до смерти, лежав долі, його поймав відчай. Урешті-решт він якось зіп'явся на ноги й вийшов у той безпросвітний дощ. Так чи інак йому треба було шукати допомоги, оскільки він уже не міг носити все це в собі. Надворі він, утративши здатність щось говорити й думати, метався туди-сюди аж доти, доки йому на поміч приспів Фабіан зі своїми друзями.

Фабіан здригнувся й подумав про Фелікса. Невже ангел теж відчув на собі гнів Оксамитового Лицаря?

Кресп глянув на дітей, і його тон полагіднішав.

— Дякую вам, хлопці, за допомогу, — мовив він. — Те, що ви прихистили мене в цьому домі, найприємніше з усього, що я пережив. — Він витримав паузу й

подивився на них, переводячи погляд із одного на другого. — Але хтозна, чи ми тут у безпеці.

— У безпеці від кого? — спитав пастор. — Ти маєш на гадці пана Фенвіка? Це його нам треба боятися?

Кресп схвильовано кивнув головою і щільніше обкутався пледом.

Віта вислухала розповідь дітей, а потім Креспову, не зронивши жодного слова. Але вертикальна зморшка між її брів стала ще глибша. Аж ось вона підійшла до вікна й трішки відхилила штору.

— У таку негоду надворі нічого робити, — сказала вона. — До того ж там темно. Ті, що хочуть зносити міський мур і церкву, й пальцем не ворухнуть, поки не вщухне буря.

Цієї миті вітер так несамовито вгатив у стіну будинку, що на вікнах задзеленчали шибки. Вони почули, як надворі щось упало на бруківку й розбилося на друзки.

— Ну ось, уже починає зносити черепицю, — сказав Франс. — Зараз ви звідси не підете. Ніхто не наважиться в таку негоду виткнути носа надвір. Краще вам лишитися тут на ніч.

М'ясник, здавалося, засмутився.

— Моя дружина ще й досі у крамниці, — сказав він. — Вона не знає, що ми з Райном у безпеці.

— У мене теж дружина й дочка самі вдома, — сказав пекар.

Франс підняв телефонну слухавку й скрушно стелав плечима.

— Телефон не працює від минулої грози, — сказав він. — У нас не вийде їх попередити. Найкраще, що ми можемо зробити, так це лягати відпочивати.

Фабіан раптом відчув, який він стомлений.

Віта глянула на сина й погладила його по голові.

— Ви, певно, страшенно стомилися, ви всі, — сказала вона. — Якщо допоможете мені принести все, що в нас є — перини, ковдри, подушки — то кожному знайдеться місце, де спати.

Кивнувши матері головою, Фабіан махнув рукою своїм друзям, і вони з Вітою подалися шукати постіль. Нав'ючені ковдрами, подушками й старими перинами з гагачого пуху, вони, перевальцем спустившись сходами вниз, занесли те все до вітальні. Там усе товариство досить непогано розташувалося. Кресп ліг на канапі, вкутавшись пледом, а решта вклались долі, в кріслі й на великому письмовому столі. Пастора Віта відвела в кухню, де стояв старезний тапчан. У розкладеному вигляді він перетворювався на ліжко на одну особу. Під пастором він добряче вгнувся.

— Мені тут буде зручно, — вдоволено сказав він. — Як тільки розвидниться, ми, певно, подивимось на речі інакше.

Четверо друзів пішли спати до Фабіанової кімнати.

Коли Віта, побажавши добраніч, вийшла, Фабіан похвалився вісткою від Фелікса. Діти трохи занепокоїлися.

— Ми не можемо дозволити йому бути самому в церкві! — скрикнула Роза. — Хтозна, що той негідник Фенвік із ним зробить.

— Фелікс попросив, щоб ми нічого не вигадували й не виходили надвір, — сказав Фабіан. — Почекаємо, коли він знов озветься. Але якщо до суботи не отримаємо від нього вістки, то підемо до церкви, незважаючи ні на яку неgodу.

Вони повлягалися, й одне за одним поснули. Крізь завивання бурі Фабіан чув, як вони дихали й хропіли. Він накрив голову подушкою, щоб затулитися від блискавки й гуркотіння грому, аж тоді й сам заснув.

14

Наступного ранку Фабіан прокинувся від того, що щось упало йому на голову, й глипнув угору. Зі шпарини в стелі текла вода. Очевидно, додола полетіла не тільки черепиця, бо тепер дощ проникав усередину, хоч над дитячою кімнатою ще було горище.

Він збудив друзів, і вони разом пересунули матрац так, щоб той не намок.

У передпокої метушилися дорослі — з горища, де була Вітина майстерня, вони брали чисті полотна й готові картини, й через люк подавали їх Франсові. Оскільки батько не міг підняти руки, Фабіан із друзями кинулись йому на допомогу. Незабаром на широкому сходовому майданчику вздовж стіни постав цілий ряд полотен.

Пастор ходив од картини до картини, роздивлявся їх і щось роздумував. Коли Віта спустилася драбиною з горища, він так пильно глянув на неї, ніби побачив уперше.

— Горщик квітів розбив у даху слухове вікно, — сказала вона, переводячи дух. — Навіть у вітальні протікає стеля. Треба мерщій позатикати дірки.

Але поки що вони поставили у вітальні відро. Капало ритмічно й невтомно, і дуже скоро у відрі вже назбиралось чимало води.

М'ясник Бус і пекар Діс майже цілий день затикали дірки й шпарини на даху над вітальнею і спальнею. Погода не поліпшувалась, радше навпаки, тож досі

годі було заводити балачку про те, щоб розходитися по домівках. Денне світло ледь пробивалося крізь густу пелену хмар, і по обіді стало так темно, як то буває пізно восени. Буря не переставала лютувати, хоч проливна злива, здавалося, взяла паузу.

Всі зібрались у вітальні, аж тут органіст Птахоспів раптом підняв руку.

— Цсс! — стиха мовив він. — Що це таке? Ану, тихіше!

Спершу до них долинув тільки гул бурі, дощ і дзенькіт ще кількох розбитих черепичин. Та потім вони збагнули, про що казав Птахоспів. Крізь завивання вітру й ляпотіння дощу вони добре чули якийсь стук. Хтось стукав у двері. Й не просто стукав, а грюкотів! Той (чи ті), хто був за дверима, очевидно, стояв там давно, бо грюкання ставало дедалі нетерплячіше.

Франс пішов одчиняти.

Людам у вітальні було чути, як господар відсунув великий старий засув і відчинив двері. Потім до них долинули голоси, спершу тихі, потім сердиті й схвильовані. Двері важко зачинилися.

Франс завів до вітальні чотирьох чоловіків: трое з них були хмурі, як сичі, особи, зодягнені в рясоподібні чорні дощовики, що робили їх схожими на змоклих ченців. Великі каптури були так низько насунуті на лоби, що ховали обличчя, а під пахвами в тих чоловіків стриміли чорні течки. Позад них стояв Оксамитовий Лицар.

Особи, схожі на ченців, відкинули каптури й показали обличчя: то були лікар Магель, поліцейський Таґ і змішувач фарб Фабер, батько Турда! Що вони тут забулися?

З них стікала вода. Оксамитовий Лицар і досі був бездоганно вбраний у чорний оксамитовий костюм і білий капелюх, на якому не було й сліду від дощу й бурі. Як це в нього так вийшло? До того ж він і досі був у темних окулярах, які робили його на вигляд не страшним, а лише смішним. Сигара, звісно, була, погашена, але все ще стриміла в його роті. Він окинув задоволеним поглядом кімнату.

— Ого скільки людей в одному вулику, — сказав він, потираючи долоні. — Чудово!

Оксамитовий Лицар засміявся так, що задзвеніли шибки на вікнах.

— А це часом не Кресп власною персоною? — презирливо спитав він. — Ну й що ти тут робиш, неборако? Бачу, поклав ногу на стілець. То, може, Магелю, оглянь її.

— Нема потреби. Я впав! — промимрив Кресп і ще більше зіщулився. — Хлопці мені допомогли.

— Я так і знав, — сказав Оксамитовий Лицар. — Це дуже хоробрі хлопці.

Промовляючи ті слова, він посміхався, але було помітно його роздратованість.

— Ці добродії мають нам щось сказати, — мовив Франс.

Голос у нього був крижаний, і Фабіан раптом збагнув, що батько гнівається, — таким він його ще зроду не бачив.

— Ідеться про те, що ви ігноруете нашу пропозицію. Донині лише третина мешканців вашого міста згодилися тренувати дітей на футболістів і перебратися до бургомістрового маєтку зі своїми синами й дочками!

Від несподіванки Роза підвела очі. Виходить, вони все-таки зважили на її побажання. Це було щось нове. Але чому?

Поліцейський, немовби почувши пароль, вийняв із течки купу паперів і поклав її на стіл.

— Це контракти, підписані за день, — переможно сказав він. — Їх тут понад п'ятдесят.

Оксамитовий Лицар вишкірився. Він спокійнісінько всівся на канапу, відкинувся на її спинку і поклав ногу на ногу — Фабіан уже бачив, як він робив це раніше. Потім Оксамитовий Лицар уп'явся очима в Райна.

— Ти такий показний хлопчина, — улесливо сказав він. — Тобі треба умовити свого батька пристати на нашу пропозицію. Нам потрібні такі дужаки, як ти. З тебе може вийти прекрасний воротар, подумай про це!

— Ні, дякую! — рішуче відказав Райн.

Оксамитовий Лицар подався вперед, збираючись переконувати хлопця далі, але раптом осівся й прикипів очима до свого чобота. Він помітив, що там бракувало шпори. Він почервонів як рак і, здавалося, насторожився усім своїм еством. Потім, сидючи на канапі, випростався й роззирнувся по кімнаті.

Фабіан, що стояв неподалік, неспокійно затупав на місці й відчув, як щось кольнуло йому в стегно.

— Йой! — мимоволі скрикнув він.

Його вколола шпора, що лежала в кишені.

Оксамитовий Лицар обернувся до нього.

— Що з тобою, хлопче? — з підозрою спитав він.

— Я... просто розтягнув м'яз, — відповів Фабіан.

Він відчув, що шпора закрутилась-завертілась у кишені, мов жива. Може, вона хотіла повернутися до свого господаря? Невже те, що він її підібрав, вважається крадіжкою? Врешті-решт шпора вколола Фабіана так, що він відійшов до вікна. Тоді вона втихомирилась. Темні окуляри Оксамитового Лицаря весь час стежили за ним.

В одному кутку кімнати майже непомітно стояв пастор Лінд, — здавалось, він не мав бажання брати участі в тому, що відбувалося. Зиркнувши в бік Фабіана, пастор зустрівся з ним поглядом і поволі кивнув головою. Фабіан не зрозумів чому, але поволі кивнув йому у відповідь.

Аж тут узяв слово Франс:

— Мабуть, я можу сказати від імени всього нашого товариства в цій кімнаті: ніхто з нас не пустить своїх дітей із вами. Забирайте свої контракти й вимітайтеся геть!

Він посунув контракти до поліцейського, і той швиденько сховав їх у течку.

— Ви ще пошкодуєте, — засичав він.

Якось так сичав і Кресп, коли втрачав над собою контроль. Фабіан і його товариші переглянулись. Що ставалося з людьми, прихильними до Оксамитового Лицаря? У кожному разі Магель і Таґ зробилися зовсім не такі, як були. Фабер просто перетворився на свою звичайнісіньку тінь — він стояв позад усіх, опустивши руки.

Оксамитовий Лицар ляснув долонями по колінах і підвівся.

— Ну, тоді нам більш нічого тут робити, — сказав він. — Що посіяли, те й пожнете!

Він уже був рушив до дверей, та раптом обернувся.

— Таґе, Магелю, — мовив він. — Забирайте Креспа й ходімо!

Лікар і поліцейський підійшли до крісла й заходилися підіймати й ставити Креспа на ноги. Бурґомістр перелякався до смерті й гаряче запротестував.

— Я не хочу! — закричав він. — Мені й тут добре. До того ж мені боляче йти. Облиште мене!

— Тобі треба обстежити ногу, — сказав лікар, а тоді й він засичав. — Щоб переконатися, чи вона не посиніла. Якщо ти підеш із нами, то з нею все буде гаразд.

Тепер усі побачили, що Кресп просто нетямився від жаху. Він відчайдушно пручався.

— Облиште його й забирайтеся геть! — владно мовив Франс.

— Тобі теж не зайве було б піти з нами, Франсе Рінґере, — сказав Магель. — Тоді я оглянув би твою руку.

— Красненько дякую, — відповів Франс. — Я сподіваюсь, що вона й так заживе. Дайте Креспові спокій і гетьте звідси!

Обидва прислужники Оксамитового Лицаря навіть бровою не повели, а, вчепившись в Креспа, й далі тягли його до дверей. Бурґомістр ревів, як бугай.

— Не дайте їм мене забрати, — пхивкав він. — Я цього не переживу. Допоможіть мені, будь ласка!

— Ну, ну, Креспе, — утішав його лікар Магель. — Опануй собою! Ти був так довго на дощі, що в тебе почався невеличкий жар. Та все буде гаразд. Зараз ми відведемо тебе додому.

І вони разом із поліцейським знов схопили Креспа попідруч і розвернулися в бік дверей. Однак не ступили й кроку. Зненацька їхні очі вцілили в самісіньке пузо м'ясника Бука, який заступив собою весь прохід у дверях. М'ясник стояв, схрестивши на грудях дебели руки, і його обличчя пашіло люттю.

— Відпустіть його! — заgrimів він. — Інакше будете мати справу зі мною!

Лікар і поліцейський так розгубилися, що на мить відпустили Креспа. Фабіан, Понтус і Райн скористалися нагодою, щоб кинутися вперед і провести тремтячого бургомистра до канапи. Там вони поставали перед ним, як охоронці, а Роза тим часом допомагала йому випростати пошкоджену ногу.

Оксамитовий Лицар вийняв із рота сигару.

— Ось що я тобі скажу. Напевно, Креспе, тепер ти здобув собі друзів! — він мало не випльовував слова. — І хто б міг таке подумати? Але я ще не переможений. Я прийду по тебе, коли ти найменше мене чекатимеш!

У останніх його словах не було вже й сліду від повільного глухого тону, і Фабіан із жахом упізнав крижаний голос Асмодеуса з підвалу бургомістрового маєтку. Але ж тут немає Фелікса, який би його присадив.

Де був Фелікс? Фабіан не міг цього питати, аби не виказати себе. Фелікс просив його про одне — щоб ангел темряви ніколи не довідався, що хлопець усе про них знає. Потім він пригадав, як Фелікс поквитався з Асмодеусом. Очевидно, найкраще було виставляти ангела темряви на посміх, оскільки йому не вистачало почуття гумору, — він навіть не сподівався наступу таким способом.

Фабіан розглянувся по кімнаті: може, тут є щось замашне, чим можна було б його вдарити? Трохи оддалік позаду Асмодеуса він побачив цинкове відро, — воно вже майже до половини було наповнене водою. От якби Асмодеус зараз трішки позадкував, то...

Узявши лікаря й поліцейського за плачі, м'ясник стояв із ними так, ніби тримав у руках дві ганчір'яні ляльки, що гойдалися. Чорні дошовики задерлися вгору й висвітили перед усіма чорні футбольні черевики та гольфи. Не було жодного сумніву, що з них зробили «футболістів».

Магель і Таґ не наважувались пручатися. А переляканий і нещасний Фабер із ніг до голови загорнувся в свого дошовика. Раптом Асмодеус знов обернувся в Оксамитового Лицаря, встромив сигару в кутик рота й поблажливо вишкірився.

— Гаразд, — сказав він. — Мабуть, нам пора йти. Тут усі благородні, порядні, великодушні й приязні. Боже ти мій Господи! — він зневажливо фиркнув. — Одне все це даремно, бо за мною багато чого стоїть. — Він відступив крок назад.

«І не лише те, що ти кажеш, — подумав Фабіан. — Ще тільки крок, ану ж, ану...»

Франс розлючено показав на двері.

— Геть із мого дому! — крикнув він. — І ніколи не потикайте сюди носа!

— Он ви яке цабе, — зневажливо хмикнув Оксамитовий Лицар. — Ми ще побачимося, пане Рінгере, будьте певні!

Він задерикуватو підняв підборіддя, круто крутнувся на підборах і... вступив прямісінько в цинкове відро — аж розсипалися бризки.

Фабіан і його друзі засміялися. Тепер із відром на нозі Оксамитовий Лицар був не такий страшний, як досі. Він спробував вийняти ногу, але срібна шпора, що застрягла у відрі, не давала того зробити. Люто махнувши туди-сюди ногою, він розхлюпав воду.

Діти від реготу побралися за животи, а дорослі ледве стримувалися. Навіть Кресп мимоволі всміхнувся, хоч лежав на канапі, і його трусила лихоманка.

Віта підійшла до Оксамитового Лицаря й спробувала зняти відро, але в неї нічого не вийшло.

— Ось вам і дісталися на ногу пута, — веселенько мовила вона. — Тож залиште їх собі. А зараз я мушу показати вам на двері.

Вона подала знак м'ясникові, і той поволик лікаря та поліцейського до виходу й випхнув їх на сходи. Фабер увесь зіщулився, наче боявся, що м'ясник Бук його битиме, і шмигнув слідом. Спершу вони всі троє постояли, погойдуючись на страшенному вітрі, а тоді майже побігли сходами вниз, і їх, як великі чорні крижини, понесло бруківкою. Віта відчинила двері перед Оксамитовим Лицарем і показала йому на вихід.

— Прошу, пане Фенвіку, — мовила вона. — За ними.

Оксамитовий Лицар зловісно подивився на неї з-за темних окулярів, поправив капелюха й покульгав надвір із відром на нозі. Ч-човг, шк-р-ряб — гриміло на долівці передпокою. На порозі він зупинився.

— Вам зі мною не впоратися! — крикнув він, знов обернувшись на Асмодеуса. Він погрозливо підняв одну руку. — А тепер можете сидіти в темряві!

Нараз у цілому місті погасло світло. Надворі запала ніч, і всюди стало темно як у льоху. Небо перетнула біла блискавка неймовірної сили, а за нею так грюкнуло, що аж задзвеніли шибки на вікнах. При спалаху блискавки Віта побачила, як Оксамитовий Лицар здійняв угору обидві руки й несамовито заревів, але той рев утонув у гуркоті грому. Коли знов усе стихло, до них долинув якийсь скрипучий звук і чиєсь нестямне прокляття, і вони

зрозуміли, що пан Фенвік із відром на нозі погупав сходами вниз. М'ясник задоволено хихикнув і зачинив двері.

Віта зараз же взяла ініціативу в свої руки. Вона навпомацки зайшла в темну вітальню й дісталась до комода, де лежали сірники й стеаринові свічки. Потім запалила одну свічку, поставила її в свічник, а решту поклала на столі.

— Розо, постав свічки в усі свічники, які бачиш, і запали їх, — сказала Віта. — Фабіане, знайди якомога більше кишенькових ліхтариків. Нам вони знадобляться.

Роза й заходила коло свічок, а Фабіан, узявши одну, обережно побрався сходами вгору. В кожному разі він мав одного ліхтарика у своїй кімнаті.

Він чув, як унизу голосно обговорювали всі ці події. Більшість із товариства уже розуміли, що навколо так званого пана Фенвіка діялося щось незвичайне. Але чи хтось із них розумів, що саме?

Він схопив кишеньковий ліхтарик і поквапився зійти донизу. На кухні знайшов іще кілька ліхтариків. У вітальні на всіх столах і комодах стояли канделябри й свічники, де мерехтіли свічки, і це створювало затишний, якийсь ніби казковий настрій.

Як тільки Фабіан та його друзі піднялися вгору, щоб лягати спати, буря розгулялася ще дужче, ніж будь-коли. Вітер, завиваючи, мчав вулицями й завулками, кидався на будинки й шарпав двері й вікна. Всюди на бруківці валялися розбиті черепки від вазонів із квітами, а з дахів було позвіювано дуже багато лелечих гнізд. Де були лелеки, ніхто не знав.

Друзі довго лежали й гомоніли. Вони гуртом спробували покликати Фелікса, але в них нічого не вийшло. Ангел не відгукувався.

15

Після доволі неспокійної ночі Фабіан протер очі й, змагаючи сон, сів на матраці. Біля нього ще міцно спав Понтус.

Райн висунув голову зі спального мішка й сонно примружився.

— Ти вночі багато говорив, — сказав він. — Про Фелікса чи що. Я багато чого не втратив.

— Яка там погода? — спитав Фабіан, вибрався зі спального мішка й відхилив штору.

— Буря і досі не вщухає, — сумно сказала Роза. — Вона, очевидно, прокинулась раніше, бо сиділа напіводягнена край ліжка. — І дощ не перестав періщити.

Фабіан дав Понтусові легкого стусанця в спину: мовляв, прокидайся, але той роздратовано відбрикнувся. Пекарчук звик рано вставати до праці в пекарні, і коли йому врешті-решт випало поспати, то не хотів, щоб йому заважали.

Фабіан убрався й спустився разом із Розою до кухні.

Пастор уже був на ногах. Він сидів, позіхаючи, за великим кухонним столом, а перед ним стояла чашка шоколаду. В старенькій грубі плигали язички вогню. Франс і Віта, очевидно, не гайнували часу — для всіх охочих було зварено гарячу каву й шоколад.

— Одна з переваг старого будинку — та, що завжди можна приготувати їсти, коли вимикають електричний струм, треба тільки мати дрова, — задоволено сказала Віта. — Накривай у вітальні снідати, Фабіане. Чи, може, ви, діти, сядете на кухні?

Фабіан радісно кивнув головою. Накривши дорослим снідати у вітальні, він зайшов у кухню і побачив, що його ватага вже вмостилася навколо столу. Він поставив їм чашки й налив у них шоколаду.

— Я ось що подумала, — мовила Роза. — Тепер, коли Кресп тут, може, проберемося в будинок писаря? Ану ж пощастить з'ясувати, що він збирається робити далі. Напевно, Фенвік не дарма так зацікавлений мати Креспа своїм співником.

— Він ніколи не дозволить нам туди зайти, — сказав Понтус і позіхнув. — До того ж Фелікс просив, щоб ми не потикали й носа надвір, хіба ти забулася?

— Та ні, — відповіла Роза. — Але то йшлося про ніч. А тепер день.

— Важко буде проникнути туди без Фелікса, — докинув Фабіан.

І тут Роза — брязь! — і виклала на стіл в'язку ключів.

— Це Креспові ключі, — переможно сказала вона. — Я витягла їх із кишені його піджака, коли допомагала йому вчора лягати на канапу. Якщо в нас немає ангела, то не завадить мати ключі.

Якусь мить вони дивились одне на одного. Потім закивали головами, одночасно підвелися й вийшли в передпокій. Фабіан познаходив усім їм плащі й чоботи, і вони швиденько й тихенько вдягнулися.

Фабіан відсунув засув центрального входу й визирнув надвір. Сильний порив вітру мало не вдарив його дверима по обличчю.

— Мабуть, спробуємо вийти чорним ходом, — сказав він, і всі четверо, зашурхотівши плащами, перейшли кухню.

Чорний хід виводив у єдиний вузький завулок, і там, на щастя, вітер був не такий лютий. Чотири постаті в дощових плащах покрадьки вислизнули з будинку.

— Берімося за руки, — крикнув Фабіан, коли вони, опинившись надворі, відчували на собі шмагання вітру й дощу.

Майже нічого не було видно. Вони взялися за руки й, спотикаючись, стали пробиратися завулками в бік Майдану Ратуші. Вода в стічних канавах переливалася через край, і важко було визначити, де найкоротша дорога. Вітер носив вулицями зламане гілля й сміття. Час од часу до дітей долинав звук черепиці, що падала й трошилась на друзки. Вони шулилися й бігли далі. Їхні зчеплені руки були мокрі й крижані, але міцно стиснуті.

І так, не зустрівши дорогою жодної живої душі, діти дісталися до будинку писаря на Майдан Ратуші. Буря обійшлася з будинком жорстоко, тож вигляд у нього був убогіший, ніж раніше. Навколо нього тут і там валялась потовчена черепиця, а більшість віконниць, ледь тримаючись, теліпалися на вітрі.

— Обігнемо будинок і зайдемо з чорного ходу, — крикнув Фабіан і потягнув за собою Розу.

Вони, спотикаючись, завернули за будинок і побрели до дверей, що вели в Креспів будинок. Роза вийняла в'язку ключів і встромила одного з них у заржавілий замок. Як тільки вона його повернула, двері, на їхній превеликий подив, плавно відчинилися. Діти на мить сторопіли й витріщилися одне на одного. Тоді Фабіан зібрався з духом і зайшов досередини. Друзі сторожко пішли слідом.

Вони опинились на широкому сходовому майданчику, куди попадало трохи світла з напіввідчинених дверей, що лишилися у них ззаду. По один бік сходи вели вгору далі в будинок, а по другий — униз, де, напевно, містився підвал. Подумавши хвилику-другу, Фабіан сказав:

— Ходімо вгору! Йдіть за мною!

І він повів їх сходами вгору. На наступному майданчику вони побачили двері, а коли роздивилися ближче, виявили, що ті двері вели до кухні. Зайшовши всередину, діти сторопіли. Перед ними сюди хтось навідувався: усе було вивалено з шаф, долі валялись порвані скатертини й серветки з прилиплими рештками їжі. Смерділо поміями.

Райн підняв з долівки якусь стару газету, але відразу її і впустив.

— Фу! — скрикнув він і скривився.

Що далі, то гірше враження справляв будинок. Там було чимало кімнат і коридорів, і всюди хтось познімав зі стін картини, порізав шпалери, поскручував килими й поперевертав меблі. Всі до одної шафи в будинку були порожні, а те, що лежало в шухлядах, було вивернуто на підлогу. У вітальні

Фабіан зупинився й понюшив повітря. Авжеж, у цілому будинку стояв запах цвілі, до того ж відчутно пахло нафталіновими кульками та сигарами.

— Тут був Фенвік, — пошепки мовив Фабіан. — Я чую це по запаху.

— Як ти гадаєш, що він шукав? — спитала Роза, теж пошепки.

— Гадки не маю, — відповів Фабіан. — І швидше за все він нічого не знайшов. Але це, певно, означає, що нам тут є що шукати. Нумо обстежувати підлогу й стіни!

Він став навколішки й заходився лазити по кімнаті, ретельно стукаючи по дошках підлоги. На одній із них звук змінився.

— Тут щось є, — сказав він. — Подайте мені щось підважити дошку!

Райн знайшов за кухонними дверима металевий ломик, куди його відкинули попередні «гості». І тоді Фабіан узявся підважувати дошку. Виявилось, що під нею була заглибина.

Усі троє впали навколішки, аби побачити, що ж там є. У заглибині лежав вузенький пакет із провощеної тканини. Фабіан витягнув пакет і побачив, що він був твердий і потрісканий од давности. Хлопець обережно розв'язав мотузочку, відкрив пакет і вийняв із нього звиток пергаменту, такий-такісінький, як йому дав Фелікс.

І тут вони здригнулись, бо до них долинув якийсь різкий звук і деренчання шибок на вікнах. То на купу потовченого скла, що лежало під вікном, звалився великий шмат черепиці, — й раптом здалося, що буря перебралась до кімнати.

Понтус ступив два кроки до вікна й виглянув надвір, та вмент відскочив і схвильовано зашепотів:

— На сходах стоїть якийсь тип у плащі. Мабуть, вони нас вистежили.

Тієї ж миті у входні двері затарабанили, і жодне з дітей не виявило бажання спитати, хто там. Фабіан швиденько запхнув звиток пергаменту в провощений пакет і сховав його на грудях.

— Негайно вшиваємось, — сказав він. — Треба йти додому.

Райн міцніше стиснув у руці ломик.

— Нехай тільки зачеплять нас! — приглушено сказав він. — Ходімо.

Вони пробігли через кухню і поквапилися вниз до чорного ходу. В двері весь час тарабанили. Фабіан помаленьку відчинив двері чорного ходу й визирнув у завулок. Там, здавалось, було порожньо, й він кивнув друзям головою.

— Тримаймось купи, хай там що! — сказав він, схопив Розу за руку й вискочив з будинку.

За ним вийшов Понтус, а тоді й Райн, звісно, з ломиком. Вони побрели вздовж стічної канави, вода в якій взялася бульками.

Аж тут у самому кінці завулка випірнула якась темна постать у плащі. Хтось, певно, передбачив, що вони могли вийти надвір чорним ходом. Постать щось крикнула й кинулась до них. Діти різко зупинилися, розвернулись і що духу помчали в протилежному напрямку. «Ану стійте!» – репетувало їм услід. І коли вони вже майже добігали до другого краю завулка, небо розітнула масивна зигзагоподібна блискавка. Сліпуче світло зненацька освітило навіть постать, що заступала їм дорогу. Грім, який прокотився слідом за блискавкою, був такий жахливий, що в них мало не полопались барабанні перетинки. Фабіан кинувся в найближчий завулок зі стічними канавами, тягнучи за собою друзів, і вони помчали так, як ніколи досі не мчали, хоч вода діставала їм до щиколоток. Райн, якому знов довелося бігти боком, накульгував, не відстаючи від Понтуса. Черепиця й вазони з квітами сипалися довкола них градом і розбивались на бруківці, але – диво дивне! – дорогою їм так ніхто й не стрівся. Вони бігли й бігли, а дощ безжально шмагав їх по обличчю й проникав у всі шпарини плащів.

Раптом Фабіан зупинився. У завулках зі стічними канавами було важко знати достеменно, в якій частині міста людина перебуває. Зараз їм треба було впевнитися, чи туди вони простують.

Він обережно роззирнувся навсібіч і здригнувся. Ген удалині біля двох будинків він помітив ще одну постать у плащі. І це в завулках зі стічними канавами! То не міг бути ніхто з дорослих. Але яка дитина, крім них самих, могла наважитися попхатися в таку неgodу вузькими завулками? Фабіан обернувся до друзів і приклав палець до губів. Тоді подав Райнові знак відійти назад і шмигнути в прохід, з якого вони щойно вийшли. Постававши там, вони притиснулися спинами до стіни, і серце в кожного з них мало не вистрибувало з грудей.

Фабіан знов роззирнувся. Він побачив дві менші постаті, вбрані в плащі, що, вийшовши з двох завулків, зустрілися на перехресті. Здавалось, незнайомці про щось радилися. І як тільки один із них тицьнув у їхній бік, Фабіан одразу ж сховався. Тоді обернувся до Рози, яка стояла зовсім поруч, і зашепотів:

– Пройди два завулки назад, двічі поверни праворуч, і чекай мене там.

Роза вмент зрозуміла, що він задумав, і потягнула за собою Райна, який мимохіть пихтів, і далі боком заходячи в лабіринт стічних канав.

Фабіан лишився стояти й чекав. Крізь дощ, який шмагав у лице, і вітер, що збивав із ніг, йому чулося чиесь слабке брѳохання. Хтось мокрий як хлющ брів стічними канавами, хтось такий, що не вмів рухатися безшумно – так, як робили це інші загадкові переслідувачі. Фабіанове серце втекло в п'яти, але він твердо вирішив з'ясувати, хто то був. Аж ось брѳохання стихло.

І тут шпарину, що вела до проходу, де принишк Фабіан, затулила чиясь темна постать. Хтозна хто то був, але він стояв незрушно, як стовп. Пильно придивляючись до нього крізь дощ, Фабіан силкувався його впізнати, але вода застинала очі й мовби засліплювала їх. Він тернув рукою обличчя й хоробрѳо ступив крок уперед.

Аж тут небо розітнула біла блискавка, і завулок залило сліпучим світлом. Це тривало всього якусь мить, але вистачило для того, щоб Фабіан помітив, хто перед ним. То був Турд, він стояв мов скеля у вузькій шпарині й заступав йому дорогу. Турд, який був вищий за решту хлопців, але настільки худий, що й досі міг просуватися лабіринтом стічних каналів.

Однак з Турдовими очима діялось щось дивне. В миттєвому спалаху блискавки Фабіан помітив на них якусь сіру плівку, що надавала йому нетутешнього й небезпечного вигляду. Здавалось, ніби з тих очей зникло все людське.

Турд теж помітив Фабіана й голосно засичав. Тоді сьогністим кроком ступив углиб проходу й простягнув руку, щоб схопити Фабіана. Той відсахнувся, і Турд, посковзнувшись на слизькій стічній канавці, зарив носом у стіну будинку. Потім Фабіан круто розвернувся й кинувся брести далі. Йому треба було спекатися Турда й знайти друзів. Він сподівався, що вони були в безпеці.

Він відчував Турдове сичання просто на своїй потилиці, а тоді хтось схопив його за каптур і потягнув назад. Турдові руки здавили йому ший, як лещата. Тепер він опинився у великій небезпеці й відбивався, як міг, попри те, що не звик битися. Турд притиснув його до стіни, і йому стало важко дихати. У відчаї Фабіан уперся ногами в стіну з другого боку, відкинув назад голову і з усієї сили вготив лобом Турда по голові. Сичання переросло в сухий невиразний рев, і руки, що його душили, розімкнулися. Фабіан скористався тією нагодою і хвицнув нападника ногою так, що той навзгак упав у стічну канаву з бульками.

Фабіан не чекав, що буде з Турдом далі. Він прожогом знов кинувся в лабіринт стічних каналів і пробіг ще два завулки. Сподівався, що пробіг. Тоді двічі завернув праворуч, де й розраховував знайти своїх друзів.

Вони стояли в умовленому місці – мокрі й закоцюблі від холоду. Фабіан без жодних пояснень кивнув їм головою. І вони гуртом подались далі завулками зі стічними канавами, аж поки дістались до Фабіанового завулка. Там вони попритулялись близесенько до стіни, а Фабіан тим часом обережно розглянувся туди й сюди з-за рогу. Здавалось, шлях був вільний.

Але тільки вони збирались виходити, як побачили ще двох загадкових переслідувачів. Ті відступили трішки назад, напевно, щоб діти не відразу їх помітили. Фабіан обернувся до друзів.

– Обійдемо завулок, – на мигах показав він.

Друзі кивнули головами. Вони взяли трохи в обхід, вийшли з лабіринту стічних каналів і шмигнули у вузький, помешений бруківкою завулок позаду будинку. А тоді пустились бігти до чорного ходу. Раптом Роза скрикнула.

– Вони сунуть із обох боків завулка! – закричала вона. – Біжімо!

Вони помчали до чорного ходу, а дві безликі загадкові постаті весь час наступали їм на п'яти. Фабіан підскочив до дверей, коли одна з них була всього за кілька метрів від нього. Хлопець смикнув двері й увалився в хату, потягнувши за собою решту. Всі попадали одне на одного на кухонну

підлогу, і Райн причинив двері ногою. Потім, рачкуючи, підвівся, замкнув їх на засув і зіперся об них спиною. Діти сподівались, що ті, хто стояв надворі, почнуть гупати, але нічого такого не сталося.

Обернувшись, вони побачили Віту, що сиділа за кухонним столом і не зводила з них погляду. Було видно, що вона плакала. Потім підвелася, втерла сльози й ударила кулаком по столу.

— Де ви були? — спитала вона, і хоч їй і відлягло від серця, та її очі палали гнівом. — Як ви могли додуматися піти надвір у таку неgodу, не сказавши й слова? Я ще ніколи в житті не була так налякана!

Вона схопила Фабіана за барки й труснула. Потім пригорнула до своїх грудей.

— Ти ж змок до рубця, — шепнула вона крізь сльози й сміх. — А звідки це в тебе на лобі гуля? Таж ви промокли наскрізь, геть усі! Ану роздягайтеся!

Вона допомогла їм познімати плащі й чоботи, пішла взяти рушники й сказати дорослим, що діти вернулися.

Раптом у кухню навалило повно люду. Всі кинулись їх сварити, обіймати й розпитувати. Фабіан і його друзі розповідали й водночас закутувалися в рушники. Віта роздивлялась на Фабіановому лобі гулю, а він тим часом розповідав, звідки вона в нього взялася.

Франс, м'ясник Бук і пекар снували між кухнею та вітальнею, підкладали в грубу дрова й готували їсти.

Коли всі пообідали, Франс сказав:

— Тепер, мабуть, пора все пояснити докладно. — Він кашлянув і глянув на Фабіана. — Так от, Фабіане, нам, дорослим, відомо, що сталося після зібрання в молитовному домі, але далі ми заплуталися. Що, власне, ви робили позавчора? І де тинялися сьогодні? І якщо є ще щось, що нам годилося б знати, то я можу побіцяти вам за розповідь винагороду.

Фабіан зашарівся, не підводячись зі свого місця й міркуючи над тим, як усе пояснити і не вплутати Фелікса. Він глянув на своїх друзів, а тоді зиркнув на бургомістра Креса, щоб побачити, як той реагує. На його подив, Крес, здавалося, так само, як і всі, зацікавлено чекав розповіді. Хлопець вирішив говорити якомога коротше.

— Учора нас звільнили від уроків, і ми пішли на Вовчий Замок, хоч, власне, й без дозволу. Нам кортіло подивитися руїни й краєвид. Коли ми стояли на горі, то помітили, що в передмісті щось відбувається. Ми спустилися вниз і трохи постежили. Решту ви знаєте. — Помовчавши хвилю, він повів далі: — А сьогодні ми «позичили» в Креса ключі й пробралися в його будинок, щоб побачити, чи можна там щось знайти.

Кресп здригнувся й примружив очі.

— Нечуване нахабство... — почав він. — Які злодюги! Та ще й зломщики!

Пастор підняв руку.

— Та ну, Креспе, годі, — сказав він. — Спершу послухаємо Фабіанову розповідь.

Кресп замовк, але насупився і щось забурмотів собі під ніс.

Розповівши про відчинені двері й суцільний безлад у будинку писаря, Фабіан урешті-решт засунув руку за пазуху й вийняв ізвідти провощений пакет.

Тепер Креспові очі полізли рогом.

— Ми знайшли це під дошкою в підлозі, — сказав Фабіан. — Але ми його не роздивились, бо хтось розбив черепицею у вітальні Креспа шибку й намагався влізти всередину.

Потім він розповів про втечу завулками зі стічними канавами, дітей, що були вбрані в дошовики, та бійку з Турдом.

Пастор схопив провощений пакет і обережно вийняв із нього звиток пергаменту. Він розгорнув його, поклав на стіл і розправив. Пастор якусь хвилю-другу вивчав пожовклий аркуш. Потім кивнув головою.

— Це дерево роду, — сказав він. — Воно починається з лицаря Вовка і жінки на ім'я Віта, продовжується Ульфом Берггаммером, сином Вовка, і закінчується двоюрідними братом і сестрою — Ульфом Ульфсенном та Вітою Берггаммер, донькою Ульфа, 1636 року, коли Берггаммери зникли з міста.

Потім він звів очі вгору і вп'явся ними у Віту, що зблідла, мов смерть.

— Ти щось іще про це знаєш? — спитав він.

На подив присутніх Віта кивнула головою.

— Я теж маю родове дерево, — стиха відповіла вона, обернувшись до Креспа. — Я добре тебе розумію, — мовила вона. — Дуже важко бути єдиним спадкоємцем знатного роду. Повір мені, я знаю, що кажу.

Віта підійшла до буфета, відкрила його й вийняла звідти красиву дерев'яну скриньку. Фабіан її упізнав, бо вона завжди там стояла.

— Це все, що лишилося мені від моїх батьків, яких я ніколи не знала, — почала вона. — Я виросла в домі бездітного дядька. Після його смерти я ретельно все це роздивилася, але нічого не зрозуміла. Потім я вийшла заміж, народила дитину й зажила щасливим життям, — вона лагідно всміхнулася Франсові й Фабіану. — Я не відчувала великої потреби в тому, щоб більше дізнатися про своє походження. Одначе, коли ми з Франсом одружувались, то я не знала, що повернулася до міста своїх предків. — Вона трохи помовчала, не зводячи з Креспа очей. — Я і є остання з Берггаммерів, кого ти не міг знайти.

На обличчі Креспа з'явився переляк.

— Віта, дочка Ульфа, була моя прамати, тож дерево мого роду починається з неї, — завершила Віта свою розповідь.

— Виходить, у нашому місті й досі живуть нащадки лицаря Вовка, — шпарко сказав пастор. — Я знав, що повинна була знайтися така лінія роду ще тоді, як прочитав першу хроніку, де розпочиналася розповідь про знаменитого Мартіна Берггаммера. Там було написано, що після смерти Вовка він одружився з якоюсь Вітою і визнав її та Вовкове дитя за своє.

— Я не знала, що то сягає в таку давнину, — сказала Віта. — Але, може, щось пояснить ось це.

Вона відкрила скриньку, вийняла з неї крихітну шкіряну торбинку й щось витрусила з неї на долоню.

Фабіанові забило дух. У простягненій материній долоні сяяв прекрасний золотий перстень із вигравіюваними одна на одній літерами В і В!

— Він упродовж років передавався у Вітиній родині від покоління до покоління, — сказала Віта. — Всі, хто мав ім'я Віта, отримували цей перстень на хрестини.

Кресп одвів погляд від персня до дерева роду.

— Напевно, це його шукав у мене вдома Фенвік, — сказав він. — А я гадки не мав, що в мене є дерево роду. Як воно там опинилося?

— Мабуть, ми цього ніколи не дізнаємося, — відповів пастор. — Головне те, що воно знайшлося.

Кресп стукнув кулаком по столу.

— Але чому ти ніколи не казала, з якого ти роду? — спитав він Віту.

— Я тільки тепер дізналася про свою причетність до лицаря Вовка, — спокійно відповіла Віта. — А оскільки я росла сиротою, мені здавалося неможливим зізнатися в своїй приналежності до роду знаменитих Берггаммерів. Та й що б це змінило? Родини однак уже не було. Коли ми з Франсом одружилися, я попросила його нічого нікому не розповідати.

Франс підняв руку.

— Мені хотілося б знати одну річ — що все-таки цей Фенвік винюхе в наших краях? — він обернувся до Креспа. — Ви можете нам відповісти, бургомістре?

Кресп немовби занепокоївся, зняв окуляри й потер очі.

— Я думаю, він щось шукає в храмі, — відповів він. — Щось таке, що дасть йому владу й багатство.

— Якщо це правда, — сказав Франс, — то треба щось робити з нащадками рицаря Вовка та родини Берггаммерів. Їх двоє — моя дружина й син. — Він глянув на Фабіана, тоді на Віту. — Ми повинні їх захистити.

Фабіан відчув на собі погляди друзів і зніяковіло втупився в підлогу. Він і словом не прохопився їм про зустріч із лицарем Вовком на горі й про перстень, який йому дістався. Може, вони йому й повірили б, але Фабіан радше волів би тримати це в таємниці.

Важко було навіть сказати, чи багато чого їм би самим хотілося розповісти з того, що вони знали. Правда була настільки неймовірна й так не вкладалася у світ дорослих, що її, можливо, ніхто б і не сприйняв. І що станеться, якщо вони не знайдуть угоди з ангелами до дня літнього сонцевороту і Вовчі Гори опиняться без опіки? Невже Оксамитовий Лицар прагнув так само, як і Фенріс, володіти містом?

Франс нервово заметався сюди-туди по вітальні.

— Мене непокоять ці постаті в плащах, про які ви розповідаєте, — сказав він. — Що вони все-таки роблять надворі в негоду? Викрадають усіх, хто зважується вийти на вулицю?

— А мене непокоїть іще одна річ, — мовила Віта. — Зараз у нашій хаті, як ніколи, дуже багато людей. Їжі не вистачить надовго, а якщо буря й далі не вщухне, нам треба буде більше стеаринових свічок. Завтра доведеться когось відрядити по запаси — чи негода, чи погода.

— Окрім того наші матері, напевно, не знають, що й думати, — озвався Понтус. — Звісно, їм відомо, де батьки, але ми з Райном не були вдома відтоді, як пішли позавчора до школи.

Вони дійшли згоди, що м'ясник і пекар спробують завтра навідатися додому. Підуть разом, щоб було певніше. Якщо зможуть, то повернуться із запасами їжі, дружинами й маленькою Понтусовою сестричкою.

Так за столом вони про все й домовилися. Пастор примостився у кутку з книжкою, Франс і Віта посідали на ослоні з іншими трьома чоловіками провадити розмову далі, а Кресп покульгав на своє місце на канапі. Сівши там, він утупився очима кудись поперед себе.

Фабіан та його друзі прибрали зі столу й вийшли на кухню. Вони підклали в грубу дров і сіли довкола кухонного столу.

Запала довга мовчанка.

— Ти ба, — врешті-решт озвався Понтус. — Виходить, що Вовчий Замок належить тобі й твоїй матері?

Фабіан звів на нього очі.

— Виходить, належить, — обережно відповів він. — Але я гадки не маю, що ми з ним робитимемо.

— Напевно, як і в часи лицаря Вовка, вам належить усе місто, — докинув Райн.

— Тож це ти повинен поновити угоду, — сказала Роза й подивилась на нього дуже серйозними очима. — Наша доля залежить від тебе.

— Але ж спершу я мушу ту угоду знайти, а ми не виходимо надвір! — у відчаї мовив Фабіан.

— Нам знов треба спробувати погукати Фелікса, — сказала Роза. — Може, він нас почує, якщо ми всі гуртом дуже на ньому зосередимося.

Діти зосередилися, подумки викликаючи Фелікса. Вони довго так сиділи, але нічого не ставалося. Очевидно, звідти ніякої допомоги не буде. Невже Фелікс сам її потребує?

Щоб збавити час і перевести думки на інше, вони вирішили пограти в карти. І грали, аж поки в кухню зайшла Віта й звеліла їм іти спати.

Перед тим, як лягти, Фабіан нишком виглянув у вікно. Надворі стояла кромішня темрява, але йому все-таки здалося, ніби навпроти стіни будинку, що маячів потойбіч вулиці, мелькали ще темніші тіні. Він здригнувся. Виходить, там і досі стовбичили ті загадкові переслідувачі.

Поруч на матраці голосно й глибоко позіхнув Понтус.

— Якби ви знали, як я стомився, — сказав він. — Спатиму без задніх ніг. Завтра, напевно, розгодиниться, й ми зможемо піти в церкву.

Всі четверо побажали одне одному добраніч і поснули. Надворі все ще лютувала буря — з не меншою силою, як досі.

16

Посеред ночі Фабіан прокинувся від страшного грому. Він трохи полежав і подумав над тим, що сталося. Спробував ще раз покликати Фелікса, але марно.

Урешті-решт хлопець збагнув, що вже не засне. Він підвівся, натягнув на себе шкарпетки й светр і поплентався сходами вниз, щоб випити на кухні склянку молока. Наскільки він пам'ятав, його ще там трохи лишалося.

Відчинивши кухонні двері, він побачив пастора Лінда, що сидів за столом і читав при свічці, яка горіла у великому канделябрі. Старий чоловік був закутаний у ковдру і, здавалось, повністю захоплений своєю книжкою. Ріденьке його волосся стирчало на всі боки, а на самім кінчику носа

стриміли окуляри. Він підвів очі аж тоді, коли Фабіан став просто перед ним. Тоді пастор здригнувся.

— О, Господи! — злякано видихнув він. — Це ти, хлопче? Що ти так пізно тут робиш?

— Мені не спиться, — відповів Фабіан. — А ще дуже захотілося молока. Налити вам трохи шоколаду?

На обличчі пастора, який любив солодке, розпливлася радісна усмішка.

Фабіан підклав у грубу дров і підігрів молоко й шоколад. Потім сів біля пастора на ослоні й поставив на стіл дві чашки, що парували.

— Мені теж не спиться, — сказав пастор. — Я можу тут собі читати, нікому не заважаючи.

Фабіан кивнув головою. Нарешті він спопав пастора віч-на-віч.

— Пасторе Лінде, — тамуючи дух, спитав він. — Що ви знаєте про ангелів?

Пастор зиркнув на нього поверх окулярів.

— Дивне запитання, — сказав він. — Особливо такої пізньої години. В тебе є якась особлива причина, що ти питаєш?

— Ні... та... я гаразд і не знаю, — затинаючись, відповів Фабіан. — Мабуть, просто з цікавості.

— Ну, авжеж, авжеж, — сказав пастор. — Це теж непогана причина, як і всяка інша. Ні, насправді я мало знаю про ангелів. Вони мене завжди цікавили. Але від того, що людина читає Біблію, вона, на жаль, не вельми мудрішає. Тому я краще розкажу тобі легенду. Казки й легенди часто повідують набагато більше, ніж щось достовірне, бо їх розумієш серцем, а не розумом. Тож суди сам. Це легенда про Михаїла й дракона. Михаїл — як ти знаєш, архангел головного віятаря — найголовніший з-поміж ангелів. Зараз ти почувеш, як він ним став.

Пастор відкашлявся, всівся зручніше й повагом відпив із чашки чимало шоколаду. Потім заходився розповідати, як завше, докладно:

— Одного разу сидів Господь Бог між своїми зірками й ангелами, що скидались на великі колони вогню. Вони перебували не дуже далеко від сонця. Але глибоко під ними була земля з горами й камінням, де всюди никало сила-силенна звірів. Ангели любили її роздивлятися, бо земля була дуже зелена, буйна і мерехтіла від води. Тоді всі люди були великодушні.

Господь Бог жив у найвищих небесних сферах і мав неймовірну кількість ангелів. Найпрекрасніший і наймогутніший із них був Сатанаїл — той, що сказав сам собі: «Немає дужчого над мене! Немає могутнішого над мене! Я волю скинути Господа Бога з його трону й створити свою власну державу! Я волю мати все і володіти всім!»

Але як тільки він так подумав, то й перестав бути ангелом, і його крила стали чорні, як у величезного кажана. В ангелів саме так і буває – всі їхні думки відразу ж проявляються зовні.

Фабіан тут же згадав Фелікса, що мав звичку синіти від гніву. Авжеж, це була чиста правда. Він сам собі всміхнувся.

Пастор вів далі:

— Одначе Сатанаїл переконав багатьох-пребагатьох ангелів стати на його бік. І вони гуртом пішли в наступ на Господа Бога та його найвірніших ангелів.

Найбільший із цих найвірніших ангелів звався Миха, і разом із іншими він прогнав Сатанаїла та його зграю з неба, тож ті спустилися на землю й заснували тут свою державу. Ступивши на землю, вони подивились одне на одного. Сатанаїл провів рукою по обличчю, а потім по тілу до самого низу і виявив, що став драконом. Усі інші перетворились на драконів менших розмірів, дракончиків, змій і гадів і оселилися в усьому, що було тверде – в камінні, в печерах, гірських розколинах та скелях. Вони заснували могутню державу на чолі з королем – драконом Сатанаїлом.

Відразу почали вони мордувати людей і тварин і всі скарби на землі стягати в свої печери – все золото й срібло, всі діаманти й перли. Сатанаїл сам мав цілу гору, повну скарбів. Коли він вирушав грабувати, світом пролягала випалена чорна смуга, як слід від розпеченої праски.

Усі плакали – і люди, й звірі. До Господа Бога та його найвірніших ангелів докочувалися з землі лише слабкі поголоски й скарги.

Але якось увечері, задовго після того, як його було скинуто з неба, лежав Сатанаїл перед печерою. Вечір випав темний – такий, як і бувають вечори восени. Та оскільки повітря від прозорості мовби світилося, зірки йому було видно набагато чіткіше, ніж будь-коли. Ті зірки були страшенно великі й напрочуд ясно сяяли, – скільки жив на землі, він ніколи не бачив, щоб вони так сяяли. І тут черстве серце старого дракона пронизав далекий-предалекий спомин: зірки! Колись він бачив їх близько-близесенько!

Тепер його приголомшило те, що він, володіючи всім золотом світу і коштовним камінням, не мав у своїй печері зірок, – і він відчув, що повинен їх мати. Він відчув себе хворим і немічним від самої думки, що на світі є щось таке, чим він не володіє. Сатанаїл звівся на задні ноги, випустив кігті й засичав на небо. Йому хотілося всім володіти! Йому самому хотілося все мати!

Та коли спершу він жадав зірок на нічному небі, то тепер уже він поклав око й на саме сонце. Він відчував, що все, чим володіє, може вважатися тільки порохом і попелом, якщо сонце не стане його власністю.

Сатанаїл змахнув крилами і, виписуючи великі кола, полинув у небо. І перш ніж настав вечір, він заступив сонце, і люди заплакали так голосно, що їх почули ангели. Він здіймався все вище й вище, і врешті-решт людські голоси проникли аж до престолу Господа Бога, що містився в найвищому скупченні

зірок. Ангели повідомили, що Сатанаїл покрав зірки в найнижчих небесних шарах і що тепер він уже в дорозі до сонця.

Тоді Господь Бог покликав до себе Миху, відбатував чималий шмат сонячного променя й зробив із нього меч. Дав він Михові той сонячний меч і сталеве спорядження.

— Королю ангелів! — звелів він. — Убий дракона!

І ангели провели Миху до сонця. Там і почався його двобій із Сатанаїлом. Король драконів уже відхопив собі кусень сонячного диска. Поки вони билися, то весь час вертілись одне навколо одного у вихорі, а тоді попадали, як гирі, на землю. І падали вони довго-довго, а коли билися, то іскри з зірок розліталися на всі боки й усюди стояв зоряний пил. Здавалось, що до землі наближався рясний зоряний дощ. Попереду них і під ними летіли додолу чималі грудوماхи зірок і, либонь, дуже скоро опинялися внизу. Аж тут Миха замахнувся мечем, і з панцира Сатанаїла відкололися великі шматки. А діставшись землі, він убив дракона.

То була неповторна мить, бо ж уперше сталося так, що один із найвірніших ангелів ступив на землю. Він забрав у Сатанаїла золото сонця й закопав його в розколині скель.

А оскільки Миха так гарно бився, Господь Бог додав до його імени закінчення — їл. І тим часом як Михаїл отримав від Господа Бога — їл, того самого дня Сатанаїл те — їл утратив.

Михаїл побачив, що на землі ще й досі водилося повно драконів, накликав найхоробріших чоловіків і поторкав їх усіх сонячним мечем. Він назвав їх лицарями святого Михаїла. Відтоді на землі не переводяться лицарі святого Михаїла, а це, власне, означає, що коли є багато драконів, то є багато й тих лицарів.

Фабіан слухав пасторову розповідь, затаївши дух. Скільки прекрасних, захопливих слів: небеса, зоряні скупчення, дракони, панцирі, сонячні мечі.

— Я ще ніколи не чув такої красивої легенди, — сказав він.

Пастор Лінд засміявся.

— Атож, — мовив він. — Вона красива. Але чи дізнався ти щось більше про ангелів?

— Можливо, трішки, — відповів Фабіан.

Йому на гадку спали слова Фелікса про ангела Асмодеуса: «Він хотів усім володіти, абсолютно сам!» До таких самих слів удався у своїй розповіді й пастор. Але Фабіан усе ще не міг зважитися розказати йому про Фелікса.

Він відчув, що його знов неабияк похилило на сон, і він ледве стримався, щоб не позіхнути.

— Напевно, треба піти й трохи поспати, — сказав він. — Ви часом не знаєте, яка буде завтра погода?

— На жаль, мабуть, не краща, як тепер, — стомлено відповів пастор Лінд. — Така погода неспроста. Але ти це, певно, теж знаєш. — Він підбадьорливо всміхнувся Фабіанові й поплескав його по плечу. — Дякую за шоколад і за те, що вислухав легенду старого чоловіка. Якби ми мали терпіння й правильно використовували час, то, звісно, з усім упоралися б. І тоді нам не було б чого боятися. Страх відбирає нашу силу. Пам'ятай це.

Фабіан побажав пасторові добраніч, тихенько зішов сходами нагору й повернувся на матрац, який він ділив із Понтусом. Товариш лежав, розкинувшись упоперек матраца, і Фабіан добряче пововтузився, аби відсунути його так, щоб було де й собі лягти. Понтус крізь сон ображено застогнав і щось буркнув, але не прокинувся. Фабіан заліз у спальний мішок і вмент заснув.

Другого дня погода не дуже поліпшилась. У кепському настрої вони всі разом посідали до столу снідати, що в них лишилося. Перехопивши те-се, м'ясник вітер губи й підвівся.

— Ми з Дісом спробуємо навідатись додому й принести якоїсь їжі. Може, приведемо й своїх. Але нехай більш ніхто не виходить надвір. Занадто ризиковано.

Франс і решта товариства мовчки кивнули головами. М'ясник і пекар вдягнулись і обережно відсунули засув. Вітер рвучко швиргонув двері, й чоловіки трохи подалися назад. Тоді м'ясник Бук зібрався з духом.

— Ходімо, — сказав він і схопив пекаря за руку. — Міцно тримайся за мене, і все буде гаразд. А ви, люди добрі, зачиніть за нами двері.

І, насунувши на голови каптури, вони вийшли назустріч бурі. Найперше, що зробив вітер, так це попхнув їх сходами донизу, і вони, підтримуючи один одного, перейшли на другий бік дороги. Фабіан і його друзі стояли біля вікна й не зводили з них очей. Раптом Понтус злякано скрикнув. Коли м'ясник і пекар зникли за рогом, зненацька з тіні перед будинком випірнула якась чорна постать і побігла слідом за чоловіками.

— Бачите, що робиться? — фальцетом закричав Понтус. — Мій батько! Нам треба його попередити!

— Заспокойся, — розважливо сказав Райн. — Він же з моїм батьком, а ти бачив, як мій батько розправився з Маґелем і Таґом. Зараз нам не лишається нічого іншого, як чекати й дивитися.

Понтус, здавалось, не заспокоївся, але таки піддався на умовляння пограти в карти разом із Франсом та вчителем Плате. Вони прилаштувались на кухні, а Віта й органіст Птахоспів тим часом милю посуд.

Пастор, ні на що не звертаючи уваги, сидів біля груби й читав.

День минав, а Діс і Бук усе не поверталися. Обличчя в Понтуса й Райна дедалі блідли, хлопці снували сюди-туди по кімнаті, як стривожені білі ведмеді. Віта їх підбадьорювала, розділяючи між ними рештки фруктів і шоколаду, та варила каву дорослим. Вочевидь, тільки кави й було вдосталь. Усі, окрім Креспа, сиділи на ослоні в кухні й бавили час за грою в карти та відгадуванням загадок, щоб відігнати від себе думки про те, що сталося з м'ясником і пекарем.

Фабіана послали віднести Креспові чашку кави.

Бургомістр сидів сам як палець у вітальні. Фабіан із таким брязком поставив біля нього на столі чашку, що розхлюпав каву. В його душі клекотав гнів на бургомістра, бо він думав, що багато чого сталося з вини того чоловіка. Кресп звів на хлопця очі, й у тому погляді було стільки суму й самотности, що Фабіан жажнувся. І тут він зважився поставити питання руба:

— Що ви шукали в церкві в неділю ввечері?

Кресп затремтів, як у лихоманці.

— Звідки ти знаєш... — почав він, але потім покірно зітхнув. — То це, виходить, був ти, — сказав він. — Я зрозумів, що там хтось є, як тільки опинився в пастці. — Він кинув косий погляд на Фабіана. — Ти знаєш більше за молитву «Отче наш», Фабіане Рінгере, нащадку лицаря Вовка й спадкоємцю Вовчого Замку.

Він замовк. А потім зважився розповісти все. Одного дня він позичив у пастора стародавні міські хроніки, і звідти випав невеличкий звиток пергаменту, сплющений від довгого лежання упродовж кількох сот років. Коли Кресп його розправив, то побачив на ньому чудернацький вірш, із якого він нічогісінько не второпав. Згодом він показав його Фенвікові, і той страшенно схвилювався. Як тільки Кресп поцікавився, чи знає Фенвік, що то таке, той відповів так на його думку, там, мовляв, ідеться про якусь карту скарбів у формі загадки.

— Звідки йому було відомо, що той скарб у церкві? — спитав Фабіан, хоч і знав відповідь.

Оксамитовий Лицар усвідомлював, що то було не абищо. Очевидно, він сприйняв його за подарунок долі! Тепер у нього з'являлась прекрасна можливість захопити угоду з ангелами, а разом із тим і шанс її знищити.

— Думаю, просто здогадався, — відповів Кресп. — У кожному разі Фенвік сказав, що він не мав часу обшукувати церкву, тож перекинув цю частку роботи на мене. Я намагався знайти місце сховку того скарбу, оскільки він запевнив, що це пішло б на користь містові. Там щось написано про якийсь зелений камінь. У всій церкві немає ніякого зеленого каменя!

Зненацька в Фабіановій голові пролунав голос янгола Рафаїла: «Пам'ятай про зелений промінь!» У загадковому вірші лицаря Вовка теж щось згадано про якийсь промінь. Це ще більше все заплутувало. Що то в біса за промінь? Де

він є й коли його можна побачити? От як тільки вщухне буря, вони відразу побіжать до церкви!

— Після того, що я пережив у церкві, ноги моєї більше там не буде, — сказав Кресп. — Я пожбував геть пергамент із загадкою і через день відмовився від усього. Решту ти знаєш.

Він схопив чашку з кавою і, тремтячи від холоду, заліз із нею на канапу.

Фабіан зрозумів, що вже нічого в нього не випитає, й повернувся на кухню. Тепер він знав трохи більше, та що з того?

Пізно по обіді хтось затарабанив у двері чорного ходу. Франс підхопився йти відчиняти, але вчитель Плате його осмикнув. Він сам підійшов до дверей і крикнув:

— Хто там?

У двері затабаранило знов. Потім почувся голос м'ясника:

— Відчиняйте! Це ми!

Учитель Плате смикнув двері, й усередину ввалилися чотири мокрі постаті в дощовиках і з лискучими обличчями: пекар Діс, пекариха й маленька Понтусова сестричка, яких супроводжував м'ясник Бук. Усі несли сумки й торбини. М'ясник тримав у руці замашну сокиру для рубання м'яса, — вигляд у нього був жакликий. У пекаря з рани на лобі цебеніла кров. Пекариха була червона від гніву і з качалкою в руці. Маленька Лаура кинулася братові в обійми.

— Жах та й годі! — скрикнула пані Діс, переводячи подих. — І до чого ми в нашому місті дожилися!

Ті, що сиділи вдома, допомогли прибульцям зняти дощовики й розібрати речі. Віта й Птахоспів заходилися виймати з сумок і торбин продукти й варити каву й шоколад, а Роза тим часом кинулась перев'язувати на лобі пекаря рану. Потім вони завели прибульців до вітальні, де сидів сам самотою Кресп. Побачивши пекареву родину й м'ясника Бука, він зрадів.

Коли всі посідали, Бук почав розповідати. Мовляв, тільки вони опинились надворі, як помітили, що хтось іде за ними назирці. Врешті-решт м'ясникові луснув терпець, і він потягнув Діса за собою за ріг, щоб там почекати переслідувача. І тільки той підкрався до рогу, його безоглядно схопили за шкірки й туснули, як той лантух. То, виявилось, був поштмейстер. Після недовгих «припрошувань» вони почули невеличке пояснення.

Постмейстер твердив, що всі, хто нишпорив вулицями в чорних дощовиках, — звичайнісінькі тутешні люди, яких вони знали. Фенвік доручив їм вистежувати тих, хто не хотів записуватися до «футбольної школи». Він велів доповідати йому про всі їхні пересування, а незбагненні переслідувачі отримали наказ ловити всіх дітей і зводити їх до бургомістрового маєтку.

— Викравши решту дітей, він, мабуть, сподівався, що змусить їх підписати контракти, — гнівно сказав м'ясник.

— Тепер зрозуміло, чому ви насакували на Турда й інших дітей у завулках зі стічними канавами, — задумливо сказав Франс. — Він усіляко намагався вплинути на людський розум, аби тільки змусити чинити так, як він каже.

М'ясник відважив чоловікові пару добрячих ляпасів і запропонував йому діяти разом. Той писклявим голосом заходився благати його помилувати: мовляв, він усього-на-всього хотів стати багатим і бачити свого сина зіркою футболу.

— Багатим! — м'ясник не сказав, а ніби виплюнув те слово. — Той, хто думає, що стане багатим од грошей, дурний, як ступа.

Урешті-решт вони відпустили чоловіка на всі чотири сторони й подались до м'ясника додому. Коли м'ясникова дружина зрозуміла, що Райн у безпеці, то визнала за краще лишитися вдома. М'ясник наклав у свою торбу м'яса й овочів, а замість стрілецької зброї прихопив із собою замашну сокиру для рубання м'яса.

— Якби знав де впадеш, то й соломки підіслав би, — похмуро сказав він.

Потім вони посунули до пекаря, який після «розмови» з поштмейстером неабияк злякався за свою доньку. Дорогою вони знов помітили, що трохи оддалік хтось іде за ними назирці, але вирішили на те не зважати.

Пані Діс і Лаура були, на щастя, спокійні, одначе забажали йти з ними до дзвонаря. Вони напхали в торби хліба, молока і всякої всячини й рушили в дорогу.

— Я мимохідь схопила цю качалку, — докинула пані Діс. — Подумала: а що як знадобиться? І я мала слухність!

Надворі було дуже небезпечно, оскільки звідусюди падала черепиця й вазони з квітами, — здавалось, ніби ними хтось кермував на відстані. Раптом одна черепичина так угатила пекаря по лобі, що в того аж у вухах загуло, і кров зацебеніла ще дужче, бо на рану весь час попадав дощ.

— Коли б ви знали, що сталося тоді, як ми зайшли в завулок перед будинком! — пекар замовк, щоб прочистити голос.

— Кажіть далі! — попросили всі хором.

Пекар ковтнув води і розповідав далі:

— Зненацька нас оточили постаті в плащах із каптурами. Вони вискочили з усіх завулків і поставали навколо нас. Вочевидь, вони хотіли схопити Лауру.

Понтус міцно пригорнув до себе сестричку, що тремтіла від страху.

— Вони посунули на нас, — казав пекар. — Я щосили тримав у руках Лауру, а тим часом моя дружина і м'ясник кинулися на тих привидів із качалкою та м'ясорубною сокирою. І мушу вам сказати, вони дали їм перцю!

— Ми кричали як божевільні й несамовито відбивалися, — осміхнувся м'ясник.
— Жінка кілька разів добряче по них уцідила, а я разів зо три замахнувся на них іздалеку сокирою. Авжеж, прикро, що трохи пролилося крові, але добре, що хоч люди не поперебивали одне одного.

— У кожному разі вони повністю відступили, і весь час, поки відступали, дико сичали, — сказала пані Діс. — Я зроду не чула такого сичання. Та в місті нема нікого, хто б так сичав!

— А тоді ми дали длала! — озвалась маленька Лаура. — Ми бігли так, що не чули під собою ніг аж до двелей цолного ходу й не бацили, чи хтось гнався за нами, чи ні. Я стласенно пелелякалася!

— Що тут діється? — обурено спитав пекар. — Чому вулицями шастають поштмейстер, лікар і поліцейський та інші наші земляки в чорних плащах із каптурами, сичать і намагаються викрасти дітей тим часом, як у маєтку бургомистра повно футболістів? Мені це просто в голову не вкладається!

— Це результат ненаситності, ненависти й мстивості, — зажурено мовив пастор. — Боюсь, що це дуже давня проблема.

— Зараз нам треба набратися сили, — сказав Франс. — Найкраще, що можна зробити, так це приготувати смачну вечерю і лягти спати.

Вони накрили на стіл і мовчки повечеряли. Всі були неймовірно стомлені й дуже сонні. Постійне завивання бурі й ляпотіння дощу теж помалу стихало.

Поки всі прибирали зі столу, пані Діс підійшла до Фабіана і всунула йому в кишеню якийсь пакет.

— Я знаю, як ти любиш марципани, — зашепотіла вона. — Це особисто для тебе. Ти їх чесно заслужив.

Фабіан зрадив і з вдячністю її обняв. Тепер йому, на щастя, було що взяти з собою для Фелікса, бо ж він, напевно, зараз найдужче в світі хоче марципанів. Якби тільки швидше він зміг помчати до церкви!

Одразу після вечері діти піднялись нагору й полягали спати. Маленьку Лауру поклали в ліжко до Рози, а Віта, як за помахом чарівної палички, дістала ще кілька подушок і перин.

Усі вмент заснули, але Фабіан знов за якусь пару годин прокинувся. Цього разу він підхопився одним махом, узяв щось із шухляди письмового столу й спустився в кухню. Так само, як і минулого вечора, пастор сидів за столом і читав.

— Овва, ти часом не юний лицар святого Михаїла? — спитав він і усміхнувся.
— Ти прийшов почути нову порцію ангелології?

— Ні, я подумав, що ви допоможете мені розгадати цю загадку, — відповів Фабіан і простягнув йому пергаментний звиток, який дав йому Фелікс.

Хлопець не зводив із пастора зацікавлених очей, коли той розгорнув звиток. Обличчя пастора змінилося.

— Звідки він у тебе? — спитав він.

Фабіан розповів Креспову історію, не згадуючи й словом про те, звідки в нього взявся звиток.

Пастор кивнув головою.

— Я шукав це хтозна-скільки років, більше, ніж ти собі гадаєш, — сказав він. — Якщо людина щось знає про ангелів, загадку відгадати не штука.

Фабіан зморщив лоба.

— Що ви маєте на увазі? — спитав він.

— За кожную річ у цьому світі, за кожне поняття лежить відповідальність на котромусь із ангелів, — відповів старий пастор і лагідно подивився на хлопця. — Між іншим, і за дні тижня. Знаменитий Михаїл, скажімо, відповідає за неділю.

І тут Фабіанові сяйнуло!

— А неділя — сьомий день! — вигукнув він.

Архангел Михаїл, що стояв над головним вівтарем, бачив усі кутки й закутки в церкві. Це ключик до загадки. Отже предмет загадки очевидно містився в церкві, а не десь інде.

Пастор Лінд кивнув головою.

— Саме так, — potwierдив він. — Тепер ти все зрозумів. Загадка — то мовби лабіринт слів. Зачарований лабіринт.

Фабіан пильно подивився на пастора. Невже він розумів, на що здатен лабіринт у церкві? Пастор лише багатозначно кивнув головою.

— А за які дні відповідають інші ангели? — схвильовано спитав Фабіан. — Нам треба це знати, щоб знайти тайник! Зараз у нас є можливість знайти його до неділі.

— У таку неgodу? — спитав пастор і похитав головою. — Коли на вулицях шастають викрадачі дітей? Це надто небезпечно.

— Тоді розкажіть мені, які ще є ангели, — попросив Фабіан. — Може, ми зможемо вичислити тайник і так.

— Габриїл відповідає за понеділок, Камаїл — за вівторок, Рафаїл — за середу, Сакиїл — за четвер, Анаїл — за п'ятницю, Касиїл — за суботу і Михаїл — за неділю, — скоромовкою проказав пастор.

— О'кей, — мовив Фабіан і прикусив губу. — А як звучатиме вірш тепер?

— Тут є один чотири п'ять
Десь поруч три і шість стоять
А сім — немов усіх пасе
День середліття вість несе
Зелений промінь — над усе
Два зирк туди і зирк сюди
Помітив трьох — сім шість один
Лиш каменя не бачить він
Зеленого з усіх сторін, —

прочитав пастор. Фабіан тремтячими руками вихопив звиток пергаменту.

— Припустимо, що понеділок — це один, а далі вівторок — два, то вийде ось що: Габріїлові, Сакиїлові та Анаїлові видно тайник. Рафаїл і Касиїл — десь поруч, Михаїл бачить усе, Камаїл бачить Михаїла, Касиїла і Габріїла... але тайника він не бачить. Ось що я про це думаю.

— Розумно кажеш, — кивнув головою пастор і пильно глянув на Фабіана. — Та звідки ти знаєш, хто є хто? На скульптурах у церкві не написано жодного імені.

— Я... просто це знаю, — відповів Фабіан і зашарівся. Потім став вичисляти далі: — Понеділок і вівторок, отже, Габріїл і Сакаїл перебувають у каплиці Вовка. Вони тайник бачать. Третій, хто бачить, відповідає за п'ятницю, — це Анаїл. Де він? Він висить ліворуч у нефі.

Фабіан схопив клопоть паперу й перо, що лежало на столі. Потім із пам'яті намалював церкву зсередини. І тут відгадка постала перед ним, як на долоні.

— Таж усі троє бачать каплицю Фенріса! — схвильовано вигукнув він. — Там сидять середа й субота, отже — Рафаїл і Касиїл. Вони поруч із тайником. Він має бути в каплиці Фенріса, бо останній ангел, Камаїл, не може тієї каплиці бачити, оскільки йому застусе колона ангелів! А Михаїл бачить усе, і його всі бачать. У каплиці Фенріса повинен бути якийсь зелений камінь, і там лежить те, що ми шукаємо. Я вибрався з лабіринту! Гур-р-р-ра!

Фабіан підвівся й на радощах від розгаданої загадки застрибав, виконуючи рухи справжнісінького військового танцю.

Раптом він помітив, що пастор витріщив на нього очі й умент припинив вигукувати та бебехнувся на стілець.

Запала тривожна, довга мовчанка. Пастор весь час не зводив із Фабіана погляду.

Тоді він кашлянув.

— Ти зустрічався з ними, еге ж? — стиха спитав він. — Інакше як би ти знав, хто є хто? Як звичайно, люди пізнають лиш архангела Михаїла, бо в нього є меч. Ти знаєш, що ми шукаємо!

Фабіанове серце завмерло. Він дивився вглиб очей старого чоловіка, але не бачив там нічого, крім добра й мудрости. Він кивнув головою.

— Не те щоб зустрічався, — ухиляючись від прямої відповіді, мовив він. — Просто, здається, я їх бачив. Але не Михаїла, — поквапився додати він.

Нараз він вирішив усе розповісти. Тепер йому треба було мати спільника — когось із дорослих, хто дізнався б і про Фелікса й Оксамитового Лицаря, і про все, що він пережив. Хлопець схопив пастора за руку. Старий чоловік уважно його вислухав. Коли Фабіан завершив розповідь, пастор погладив його по голові.

— Ти справді лицар святого Михаїла, Фабіане, — сказав він. — Виходить, тебе вибрано, бо хто ще зміг би пережити все це й не зламатися? Ви всі лицарі без страху і догани, всі четверо.

— Ходімте зараз зі мною до церкви! — сказав Фабіан, окрилений напливом почуттів.

Пастор похитав головою.

— Це надто небезпечно, — відповів він. — Нам ще трохи треба почекати.

— Ще трохи може бути запізно! Нам треба знайти угоду до дня літнього сонцезвороту, — у відчаї мовив Фабіан.

Пастор поклав руку йому на голову.

— Ніколи не втрачай надії, Фабіане, — мовив він. — Ми повинні вірити, що добро переможе. І пам'ятай, що в тебе є ангели.

Фабіан зажурено кивнув головою, сказав добраніч і піднявся до кімнати, де спали діти. На душі в нього все кипіло. Він розгадав загадку, й тепер йому треба йти в церкву.

Він вирішив іти сам, нікого ні про що не попередивши. Він тихесенько вдягнувся, узяв ліхтарика й запхнув до кишені коробку сірників. Потім висунув шухляду письмового столу, намацав між шурупами й гайками перстень лицаря Вовка й надягнув його на палець. І сам не знав навіщо, просто аби мати більше впевнености й мовби відчувати поруч плече лицаря Вовка. А ще він захопив із собою марципанових чоловічків, що дала йому пані Діс.

Тепер треба було зійти вниз і так, щоб ніхто не помітив, удягнути плащ. У передпокої він знайшов цупкий темно-синій дощовик, який, очевидно, належав

пані Діс, і накрився ним із головою. Окинувши себе поглядом від пояса до ніг, він помітив, що схожий на одного з тих загадкових переслідувачів. Можливо, це й добре. Тепер йому треба непомітно вислизнути надвір.

Та, здається, це легше було сказати, ніж зробити, оскільки він не міг зачинити за собою дверей без ключа. А ще йому потрібна була в'язка батькових ключів, щоб зайти в церкву. Він помацав там-сям у темному передпокої і, знайшовши в'язку, повісив її на руку під дощовиком.

Раптом позад нього хтось голосно чхнув, і Фабіан здригнувся так, що мало не випустив ключі. Його викрили! Він поволі обернувся й побачив Розу, що, схрестивши руки на грудях, стояла біля сходів униз.

— Що ти робиш? — зашепотіла вона хрипким застудженим голосом. — Невже ти зібрався до церкви сам?

Фабіан кивнув головою і приклав палець до губів.

— Я піду з тобою, — твердо зашепотіла Роза, гучно зашморгала носом і кинулась натягувати дощовик і чоботи.

Фабіан із усіх сил, не підвищуючи голосу, її відмовляв. Він твердив, що повинен іти сам. Останній його аргумент був такий: він не може наражати свою товаришку на небезпеку, до того ж від людини, яка може зненацька чхнути, не буде жоднісінької користі. Роза врешті-решт здалася на відмовляння й лишилася.

— Будь обачний, — шепнула вона. — Якщо ти до сніданку не повернешся, ми всі гуртом підемо слідом за тобою!

У кухні перед грубою на стільці з високою спинкою сидів пастор і шкварив хрופака. Фабіан спритно прослизнув мимо нього й відчинив двері чорного ходу. Ані шурхотіння дощовика, ані брязкіт ключів чи завивання бурі, що заповонило кімнату, здавалось, не збудило пастора, і Фабіан прошмигнув надвір і зачинив за собою двері.

Коли в замку з того боку повернувся ключ, пастор розплющив одне око. Потім, прокинувшись цілком, випростався на стільці.

Із затінку груби виступила висока худорлява постать у темному плащі. То був органіст Птахоспів.

Пастор кивнув головою.

— Правду кажучи, це сталося швидше, ніж я думав, — мовив він. — Ти знаєш, що робити. Не спускай з нього ока!

Птахоспів накинув на голову каптур, ступив два сягністі кроки до дверей і відсунув засув. Ніч і буря тієї ж миті ковтнули і його.

Фабіан швиденько біг темними вулицями. Коли він вийшов надвір, завулок був порожній — принаймні, так він гадав. Дош сік його в обличчя і мовби обпікав шкіру. Хлопець щільно обгорнувся дощовиком і став скрадатися попід стінами будинку. Він уже минув кілька кварталів і раптом зупинився. За кілька ступнів од нього на розі будинку замаячила чиясь темна постать. Дорослий чи дитина? Розгледіти було нелегко. Він притиснувся до арки брами впритул і затамував віддих.

Загадковий наглядач походив сюди-туди та й зник у завулку. Фабіан полегшено зітхнув і пішов далі, так само тримаючись самісінької стіни. Кілька разів хлопець зупинявся, бо йому вчувалися за спиною якісь звуки, але коли він озирався, то нікого не бачив. Фабіан вирішив у дечому пересвідчитися. На найближчому повороті він шмигнув у арку й став чекати. За хвилику-другу до рогу поволі підійшла якась довготелеса постать у плащі з каптуром. Зупинившись там, вона розглянулася навсібіч. Потім підійшла ближче, й зі схованки в арці Фабіан побачив, як вона безгучно пропливла мимо. До нього долинав лише шум вітру й дощу. Коли постать зникла з очей, він вибіг з-під арки й знов подався своєю дорогою.

Тепер завулками зі стічними канавами йти було неможливо, вони перетворились на справжнісінькі річки. Одначе хлопець знав ці вулички й завулки як свої п'ять пальців, і, діставшись церковного майдану, щодуху помчав до входу в церкву з західного боку, яким він мав звичку користуватися. Зненацька він різко зупинився, оскільки побачив, як вікнами нефу ковзнув жмут світла. Хтось там усередині присвічував кишеньковим ліхтариком!

Фабіан якусь мить повагався. Потім устроїв ключ у замок, крутнув ним і надавив на клямку. Двері не піддалися. Він спробував надавити ще раз — вагою всього свого тіла, але дарма. Потім крутнув ключем назад, і двері відчинилися. Вони були не замкнені. Він крадькома зайшов усередину й підступив до дверей, що вели в церкву. До нього долинув шепіт, і він відхилив двері. Під галереєю з протилежного боку Фабіан побачив спину двох чоловіків, схилених над жмутиком світла від кишенькового ліхтарика. Вочевидь, вони намагалися щось прочитати. Він упізнав Юнсона й секретаря.

— Не розумію, що означають усі ці числа! — невдоволено зашепотів секретар.
— І нашкрябав Фенвік, мов курка лапою. Ми стільки днів шукали й досі нічого не знайшли. Тут немає ніякого зеленого каменя! Хай йому грець, чого це ми мусимо знайти його неодмінно до неділі?

— Повір мені, це ознака професійности. Він знає, що робить, — відповів Юнсон. — Якщо він визначив цей термін, то ми повинні в нього вкластися. Нам же за це заплачено!

— Тут знадобиться хтозна-скільки людей, щоб усе звідси повиносити й повантажити в машини. Футбольної команди буде замало, — припустив секретар.

— Переслідувачі нишпорять вулицями і зловлять ще багатьох, — сказав Юнсон і зареготав так гучно, що між стінами прокотилась луна.

Секретар нервово на нього цитькнув.

— Де зараз Фенвік? — спитав він, коли луна вляглася.

— Шукає якогось типа на ім'я Фелікс Фікс, — відповів Юнсон. — Напевно, він із ним ще не все залагодив. Якщо тобі цікаво, то його називають добрячим шельмою. Але ми повинні шукати далі, так щоб невдовзі з приміщень можна було виносити речі. Ти знаєш, що все це продадуть за немалі гроші. Тут ангели розташовані впереміш, і саме їх він і хоче мати.

Фабіан почув досить для того, аби збагнути, про що йшлося. Виходить, Юнсон і секретар були звичайнісінькі негідники, що замислювали тяжкий злочин. Він безгучно зачинив двері й вирішив піднятися на дзвіницю й пошукати Фелікса. Юнсон і секретар, очевидно, ще не скоро розгадають загадку, а він був не з тих, хто хотів би їм допомогти.

Потемки він почав вибиратися вгору крутими кам'яними сходами і перед тим, як ступити, водив у повітрі руками. На котромусь із поворотів його рука намацала щось геть незрозуміле. Він став облапувати старанніше й зненацька подряпав палець. Блискавично відсмикнувши руку, він засунув палець у рот і мерщій вийняв ліхтарика. Коли він присвітив ним, спрямувавши світло на сходи, то побачив те, що там стояло: пара білих, кованих сріблом чобіт. Один чобіт був оздоблений шпорою — саме тією, об яку він подряпався. Фабіанові забракло повітря, й він затамував подих. Потім звів погляд угору й побачив огрядну темну постать в білому капелюсі на голові. Попід капелюхом палахкотів червоний племінчик сигари, а в темних окулярах відбивалося світло ліхтарика. Оксамитовий Лицар!

У темряві над ним пролунав тихий сміх. Фабіан не міг поворухнутися. Раптом він відчув, як чиясь рука схопила його за шкірки й потягнула вгору.

— І що ж ми маємо? — заgrimів Оксамитовий Лицар. — Це часом не син Франса Рінгера?

— Відпустіть мене! — крикнув Фабіан, не волюючи більше стримуватися. — Відпустіть мене, ви...

— Ов-в-в-ва! — мовив Оксамитовий Лицар і труснув хлопця. — В таку негоду посеред ночі? Ну й ну! Твої батьки знають, що ти тут?

Він підняв Фабіана навпроти свого обличчя, аби ближче його роздивитися.

Фабіан із усіх сил пручався й відвертав голову в інший бік. Він розумів, що треба триматися подалі від тієї сигари.

Та вогник сигари весь час наближався, і Фабіан, охоплений справжньою панікою, відкинув од себе ліхтарика, який влучив Оксамитовому Лицареві у

перенісся, а сигара випала в нього з рота додола. Чоловік заревів, як розлючений бик, випустив Фабіана з рук, і той тут же полетів униз і докотився до останніх східців. Падаючи, хлопець загубив ще й в'язку батькових ключів. Він заходився лазити по підлозі, щоб знайти їх, та нічого не бачив, бо ліхтарик погас!

Зненацька над ним знов виріс Оксамитовий Лицар, схопив його за комір і підняв на ноги.

— Попався, нікчемо! — люто засичав він. — А зараз давай трішки побалакаємо. Як це так виходить, що я весь час на тебе наринаюся? Чому на тебе в молитовному домі не подіяв свисток? І що ти робиш у церкві посеред ночі, тоді як усі інші не зважаються виходити надвір?

Тепер уже й Фабіана розібрав гнів. Таж саме через цю почвару їм не вдавалося сконтактувати з Феліксом, — це ж ясно як день. Окрім того ця почвара хотіла покрасти всі скульптури ангелів і зруйнувати церкву. Фабіан щосили загамселив ногами і влучив Оксамитовому Лицареві в гомілку. Лицар застрибав на одній нозі й застогнав, але Фабіана не відпускав.

— Відпустіть мене! — знов крикнув Фабіан. Якби він міг світитися від гніву сліпучо-синім світлом, як Фелікс, то відразу б і засвітився. — Що ви зробили з Феліксом, убивце ангелів? Я зітру вас на порошок, — вів він далі, і мимоволі з його очей ринули сльози. — Чого ви внадилися сюди красти ангелів! Чешіть туди, звідки прибули, й більше не повертайтеся, ви... ви — викрадач ангелів!

— Он як! — у голосі Оксамитового Лицаря забриніли нові, небезпечні нотки. — Як добре тебе поінформовано! Виходить, малий Фелікс розжився на помічників серед людей. Це багато що пояснює. Напевно, ми змушені будемо тебе на якийсь час взяти під варту. Втім для мене це як знахідка, бо тепер я матиму чим тиснути і на малого Фелікса, й на твого батька. Фелікс ізнов майже провалив іспит, а я маю нове військо!

— Я всім розкажу, хто ви такий! — у відчаї закричав Фабіан, зробивши спробу налякати темного ангела.

Але Оксамитовий Лицар зневажливо засміявся.

— Ну й розкажуй, — крижаним голосом сказав він. — Усе одно тобі ніхто не повірить.

Він тримав Фабіана однією рукою, а другою затарабанив у двері, що вели до небу.

— Агов! — крикнув він. — Ходіть сюди! Ми маємо заручника!

Почулися чийсь швидкі нерівні кроки, й двері з гуркотом відчинилися. Юнсон і секретар витріщили на Фабіана очі. Юнсон присвітив йому в лице ліхтариком.

— Це син дзвонаря, — сказав він. — Що нам із ним робити? Може, відвести до бургомістрового маєтку?

Фабіана осліпило світло ліхтарика, й він затулив очі долонями. Секретар скрикнув і схопив його за зап'ясток.

— Перстень! — вигукнув він. — Гляньте на його перстень!

Оksamитовий Лицар відпустив комір і схопив Фабіанову руку. При світлі кишенькового ліхтарика Фабіан помітив його почервонілу пику і те, як він ошкірівся.

— Звідки в тебе перстень? — люто спитав Оксамитовий Лицар. — Це перстень Вовка! Як він опинився на твоєму пальці?

Він спробував зняти перстень, але той не знімався й квіт.

Фабіан окинув його поглядом.

— Це наша родинна реліквія, — переможно мовив він.

— Здається, ви обидва і Кресп казали, що ніяких нащадків лицаря Вовка вже немає! — прогримів Оксамитовий Лицар, звертаючись до своїх спільників. — Тепер у нас з'явилося ще більше підстав для того, щоб тримати хлопця під вартою, поки все скінчиться. Замкніть його в склепі!

І Оксамитовий Лицар підштовхнув Фабіана ближче до Юнсона.

Фабіан досі не відчував ніякого страху, але тепер його охопила паніка. Якщо в церкві десь і було моторошне місце, то саме в склепі. Думка про те, що його замкнуть самого в темряві, налякала його до смерті. Він брикав ногами, кричав і пручався, але ті двоє негідників тримали його в своїх лабетах і тягнули сходами вниз до склепу. Секретар відчинив важкі двері й присвітив усередину.

— Подивись, яке тут у тебе товариство, — насмішувато проскрипів він. — Ти не нудьгуватимеш ані миті. А звільнять тебе тоді, коли твій батечко зголоситься нам допомагати.

— Не сподівайтесь! — крикнув Фабіан. — Ніколи в житті ми не допомагатимемо вам красти ангелів і руйнувати церкву.

— Тоді можна звідси не вибратися ніколи в житті! — грізно відрубав Юнсон і дав йому в спину такого стусана, що хлопець покотився сходами вниз до склепу. — І тоді це буде твоє законне місце!

Двері за ним із глухим гуркотом зачинилися, й він почув, як їх узяли на засув. Потім стало темно, хоч око виколи.

Фабіан не знав, скільки він пролежав, обхопивши руками голову. Врешті-решт таки зважився хоч якось розглянутися. Темрява стояла непроглядна, а ліхтарика він утратив. Проте в кишені в нього ще були сірники й один предмет — срібна шпора. Цього разу він об неї не вколовся, хоч Оксамитовий Лицар тримав його міцно. Цікаво, як можна нею скористатися? Він обережно її обмацав. Яка вона гостра й колюча! Може, завдяки їй пощастить звідси

втекати? Спершу йому потрібна свічка. Він здригнувся, подумавши про місце свого перебування, але намагався зібратися з духом. Якщо зараз уже ранок, то вдома його спохопилися. У кожному разі хтось до неділі повинен прийти шукати його в церкві – будь то буря чи не буря. Та попри все йому треба знайти свічку.

Фабіан згадав, що забувся про високу воскову свічку, яка стояла на підлозі, коли він шукав мотузку, щоб допомогти Феліксові вибратися з лелечого гнізда. Здавалось, то було хтозна-коли – можливо, в якомусь іншому житті. І де Фелікс? А що як Оксамитовий Лицар його знайшов і, чого доброго, вбив! Якщо, звісно, ангела можна вбити. Фелікс мав завдання зупинити Асмодеуса, якого Фабіан прозвав Оксамитовим Лицарем. Яким чином знешкоджують таку істоту?

Рачкуючи по кам'яній підлозі в темному погребальному склепі, хлопець пригадав, як Фелікс відпускав жарти й кепкував із Асмодеуса. А ще йому пригадалося, як той уступив у відро. Фелікс удавався до того, що в нього виходило бездоганно, цебто – сипати жартами. А як Фабіанові воювати жартом, сидячи полоненим у підвалі?

Раптом він на щось наткнувся – геть не схоже на камінь. Він обмацав його з усіх боків і зрозумів, що то воскова свічка. Хлопець полегшено зітхнув, вийняв із кишені коробку сірників і запалив один сірник. На щастя, свічок було багато. Світло, що спалахнуло, було трохи неприємне, але все-таки краще за кромішню пітьму. Фабіан згадав прислів'я, яке полюбляла казати Віта: «Ліпше запалити свічку, ніж нарікати на темряву». Принаймні зараз це було й справді так. Він усівся біля мерехтливого вогника й розглянувся довкіл. Власне кажучи, склеп був красивий, з критими галереями й нішами зі статуями в стінах.

Глибоко вдихнувши повітря, він силкувався зосередитися на тому, щоб подумки викликати Фелікса. Проте відповіді не отримав, хоч і був певен, що ангел також був десь у церкві. Фабіан сумно зітхнув. А трохи згодом він ліг на дощовик і поринув у глибокий сон без сновидінь.

Уранці, коли з'ясувалося, що Фабіан і Птахоспів зникли, в помешканні Франса Рінгера зчинився переполох. Франс одразу ж хотів бігти їх шукати, але невдовзі збагнув, що це неможливо. Щоправда, буря вшухла, але замість неї упав туман, густіший за вівсяну кашу. Будинків потойбіч завулку з вікон не видно було зовсім.

– Єдина користь від туману та, що якщо хтось вийде надвір, його ніхто не помітить, – сказав м'ясник. – Одначе можна втратити орієнтацію й заблукати. Там же все потонуло в тумані!

Понтус та його друзі помітили, що пастор був на диво спокійний. У нього на обличчі блукала якась загадкова усмішка і, здавалось, його не обходив ані Фабіан, ані органіст.

— Мабуть, вони пішли до церкви, — сказав він. — Напевно, все гаразд.

Франс виявив, що зникла його в'язка ключів, і зрозумів — пастор має рацію. Вони вирішили почекати, поки туман упродовж дня розсіється. Але туман не розсіявся, а поночі йти надвір було й зовсім неможливо. Тож минув ще один день, а їхні проблеми так і не розв'язалися. Фабіан і Птахоспів мов крізь землю провалилися. І все було далеко не гаразд.

Фабіан гадки не мав, скільки він проспав. Прокинувшись, він спершу навіть не второпав, де був. Сон тримав його в своєму глибокому-преглибокому полоні, й лише за хвилику-другу він усе пригадав. Його й справді замкнуто в погребальному склепі в підвалі церкви!

Поруч ще й досі миготливим племінчиком горіла висока воскова свічка, кидаючи похмурі, схожі на привидів, тіні на дугоподібні стіни. Фабіан подумав, що якщо десь і є місце, де можна було б здибати привида, то це, напевно, тут. Потім він згадав про одного такого привида, якого йому випало зустріти, і про те, що то сталося посеред білого дня на горі біля Вовчого Замку. Тоді там загалом ніщо не було похмуре, хіба що трішки дивне. Можливо, нема чого боятися, перебуваючи в склепі тих, які багато років уже були небіжчики. Усім їм хотілося спокійно спочивати. Йому навіть варто було б попросити вибачення за те, що він порушив їхній спокій. Він прокашлявся і півголосом мовив:

— Мені шкода, що я вас турбую. За найпершої можливості я звідси піду. Але саме тепер мені, на жаль, доведеться побути тут.

Нараз він почув, як хтось відсунув засув, і вмент звівся на ноги, щоб побачити, хто прийшов. Двері відчинилися і з гуркотом ударились об поштукатурену стіну. На порозі постав Оксамитовий Лицар, виписуючи кола новою сигарою, що стриміла в кутику його рота. Фабіан відчув, як йому в носі закрутило від гідкої суміші запаху сигари й нафталінових кульок, і здригнувся.

Оксамитовий Лицар повільно посунув сходами вниз і, взявши руки в боки, зупинився перед Фабіаном.

— Нам треба поговорити, — сказав він голосом звичайнісінької людини.

Фабіан нерішуче кивнув головою. Оксамитовий Лицар присів край кам'яного саркофага, сперся ліктем на коліно й вийняв із рота сигару.

— Ти знаєш, хто я такий? — спитав він.

— Я знаю всі ваші імена, — відповів Фабіан, не маючи гадки, звідки в нього взялась хоробрість. — Ким би вам найдужче хотілося бути?

— Можеш називати мене Фенріс, — відповів Оксамитовий Лицар. — Це ім'я певною мірою нас пов'язує. Оскільки ти нащадок лицаря Вовка, то ми, як не крути, родичі.

Фабіан збагнув, куди той хилить. Відтепер Оксамитовий Лицар може бути Фенрісом, бо вийшло так, що він повернувся. Хлопець знов здригнувся.

— Либонь, нема чого здригатися, — мовив Фенріс. — Саме зараз у мене є привід бути тут. Я хотів би укласти з тобою угоду. Попри все, ми однієї й тієї ж крові, тож те, що добре для мене, добре для тебе. Я ладен поділитися. А ти?

— Чим поділитися? — прохрипів Фабіан.

Здавалось, що в нього ось-ось сяде голос, і він прокашлявся.

— Звісна річ, прибутком! — відповів Фенріс. — Нікому, крім тебе, не пощастило прийти до церкви, і нікому не пощастить прийти сюди навіть до неділі. Тож силу ангелів буде знищено, і я зможу зробити зі скульптурами, що захочу. В мене вже є багато покупців і стоїть наготові транспорт. Ви більш ніколи їх не матимете!

І Фенріс розповів, як він крав скульптури ангелів у церквах цілого світу, прагнучи мати в себе їхні різноманітні подоби. Спершу, для того, щоб підпорядкувати якогось уявного ангела собі, він виводив його з ладу. Коли ж ангели виявлялись звичайнісінькими статуями, він примудрявся заробити на них купу грошей, продаючи їх як мистецькі твори. І так мало-помалу він страшенно розбагатів. Але ніде в світі він не бачив таких ангелів, як у цій церкві, і ось тепер у нього нарешті з'явилася можливість ними заволодіти!

Він довірливо схилився до Фабіана.

— Якщо ти присягнеш, що ніколи більше не укладеш нової угоди з ангелами і відпишеш мені Вовчий Замок, я ладен ділитися з тобою прибутком. Так само й із твоєю родиною.

Він улесливо всміхнувся.

— Це означає, що ви шкодуєте про те, що заподіяли лицареві Вовкові? — спитав Фабіан.

— Аж ніскілечки! — засичав Фенріс, виходячи з ролі щедрого родича. — Я тільки хотів би мати гарантію, що Вовк більше не повернеться. Нині вже минуло сімсот років, відколи він помер, тож я повинен мати певність. Це місто моє. Я хочу ним володіти, і володіти тепер, раз і назавжди!

Голос зненацька знов змінився. Зараз у ньому з'явилося щось болюче.

— Ти знаєш, як це бажати чогось глибоко й широко, усім своїм еством, і ніколи його не отримувати? Ти розумієш, як це нестерпно? Воно розриває мене на шматки, роз'їдає зсередини. Я не маю нічого, що міг би назвати своїм, лише цю вічну виснажливу жадою. Я ніколи не маю спокою. Мені навіть відмовили мати могилу. Я завжди мушу робити нову спробу. Впродовж семи століть я цього бажав, багато разів намагався це зробити, та безуспішно, але з часів лицаря Вовка я не наближався так близько до мети, як тепер.

Фабіан відчув, що тремтить. Голос, який промовляв до нього, був напівприглушений від ненависти й жадоби. Хлопець бачив перед собою дракона, що випустив кігті на зірки й хотів украсти сонце. Потім він змусив себе зібратися з духом.

— Нізачо в світі я вам не допомагатиму, — розгнівано вигукнув він. — Краще сидітиму тут сімсот років!

Нараз хлопець зрозумів, що зірвалося йому з язика, та було запізно.

Фенріс знов обернувся на Оксамитового Лицаря й повернув собі своє давнє, зарозуміле «я». Він розглядав хлопця з-під крис капелюха. В його темних окулярах зловісно відбивався мерехтливий племінчик воскової свічки.

— Це можна влаштувати, — холодно сказав він. — Мені всього-на-всього треба замкнути за собою двері й забути, що ти тут сидиш. Але я маю інші способи змусити тебе скоритися.

Несподівано він скочив на рівні й схопив Фабіана однією рукою. Другою він знов уткнув собі в рота сигару й глибоко затягнувся. Фабіанові стало ясно, що він надумав зробити його невільником, достоту так, як і всіх тих бідолашних людей, котрі в негоду никають вулицями, виконуючи ролі невгамовних загадкових переслідувачів. Цього не можна допустити. Йому за всяку ціну треба ухилитися від сигарного диму в обличчя. Він заходився хвицати ногами, щосили пручався й відвертав голову. Оксамитовий Лицар напнувся й притягнув його до грудей. Фабіан безнадійно борювався і раптом відчув, як знов щось кольнуло його в стегно.

Срібна шпора! Не довго думаючи, він вихопив шпору з кишені, витягнув руку й розсік сигару, що диміла, надвое. Обрубок упав на кам'яну підлогу, а Оксамитовий Лицар із холодним недопалком у губах просто остовпів. Усе сталося так швидко, що він не встиг нічого збагнути. Тепер Фабіан зміг вирватися й поквапився затоптати обрубок сигари, що диміла. Тоді хутенько сховав срібну шпору до кишені, щоб Оксамитовий Лицар не побачив, що то було. Звісно, її ще можна буде використати.

Здається, Оксамитовий Лицар уперше засумнівався. Вийнявши з рота рештку сигари, він спантеличено подивився на неї, а потім на Фабіана. Тоді так брикнув ногою по восковій свічці, що вона впала й погасла.

— Ти сильніший, ніж я сподівався. Одначе, якщо ти забереш мою силу, то мені доведеться забрати твоє світло, — почув Фабіан його голос, що пропалював темряву. — Я повернуся, коли ти все обміркуєш!

Склепом прокотилась луна його кроків, двері з гуркотом зачинилися і засунувся засув. Знов Фабіан лишився сам у могильній темряві. Але тепер він уже не так боявся. Йому пощастило впоратися з Оксамитовим Лицарем, Фенрісом і Асмодеусом водночас, він навіть уникнув неймовірної загрози, і все це сталося завдяки особистій зброї ворога. Він вийняв коробку сірників і знов запалив свічку. Потім усівся долі, щоб усе обмірковувати.

Коли він обхопив руками коліна й підтягнув їх до підборіддя, то намацав на пальці перстень лицаря Вовка. Зненацька в нього в голові пролунав лицарів

голос: «Якщо вскочиш у халепу, то подумки поклич мене. Тим чи іншим робом я тобі допоможу».

Фабіан міцно здавив перстень, заплющив очі й наповнив свою душу спогадами про лицаря Вовка. Він пригадав його важку руку на плечі й лагідний погляд.

«Я опинився в скруті, Вовче, — зашепотів він. — Де ви?»

Відповіді не було ніякої. Довкола нього витанцьовували мерехтливі племінчики воскової свічки, однак лицар Вовк мовчав так само, як могили в склепі.

Минуло немало часу, Фабіан не знав і скільки, як він почув, що хтось знов намацував засув на дверях. Цього разу йому не хотілося давати ворогові жодних переваг, і він швиденько задмухав свічку. Тоді сховався за великим саркофагом. Хлопець почув, як двері відчинилися, але замість вогника сигари Оксамитового Лицаря з'явився жмут світла від кишенькового ліхтарика, що заковзав, немов когось шукаючи, вздовж стін склепу. Сходами безмовно спускалася якась висока темна постать. Фабіан боявся навіть дихати. Хто це такий?

18

— Фабіане, — озвався шелестючий голос, що здався йому знайомим. — Ти тут?

— Птахоспів? —сторопіло шепнув Фабіан і виліз зі свого сховку. — Що ви тут робите? Як ви сюди зайшли?

— Я вийшов слідом за тобою з дому, — відповів Птахоспів, і при світлі кишенькового ліхтарика Фабіан помітив на чоловічій шиї кадик, що бігав од хвилювання то вгору, то вниз. — Пастор розповів мені, що ти зумів відгадати загадку. Він попросив мене наглянути за тобою, але дорогою я тебе загубив.

Фабіан кивнув головою. Отже його переслідував Птахоспів.

— Коли я сюди зайшов, то знайшов долі на сходах твого ліхтарика і в'язку ключів, — вів далі Птахоспів. — А ще в церкві були Юнсон і секретар. Вони не бачили мене, тож я сховався в ризниці. Там я почув, як вони говорили про те, що ти був у підвалі з Фенвіком. Я довго чекав, покіль вони пішли, аж тоді зважився пробратися сюди.

Фабіан обійняв худорлявого органіста.

— Який я радий, що ви мене знайшли, — сказав він. — Скільки я тут пробув?

Птахоспів подивився на годинник.

— Більше доби. Зараз субота, друга половина дня, — він глянув на Фабіана.
— Ти, напевно, страшенно голодний. У кожному разі я з'їв би й собаку!

Фабіан, який досі не мав ніякого апетиту, відчув, як у нього в животі кишки заграли марш. Однак тут не було чого їсти.

Раптом він згадав про марципанові фігурки, захоплені для Фелікса, і вийняв пакет із кишені дощовика.

Птахоспів полегшено зітхнув.

— Марципани! Бодай трохи підкріпимося.

З'ївши кожен по фігурці, вони похвалилися. Птахоспів злизав із губ крихти й мовив:

— Нам треба піднятися в церкву й знайти угоду. Там уже нікого немає, інакше я не зміг би сюди спуститися.

Фабіан підхопився з холодної підлоги. Не можна було гаяти ні хвилини. Нараз він згадав про Фелікса. Напевно, ангел шукає його в дзвіниці. Хлопець подався зі склепу слідом за Птахоспівом, але зупинився біля входу в неф.

— Ідіть і починайте шукати, — сказав він. — А я ще маю дещо зробити.

Птахоспів трішки здивувався, але таки зник у церкві. Фабіан щодуху побрався сходами на вежу. Посеред дороги йому довелося стати перепочити, й він кинув погляд із вікнини надвір. На щастя, буря вгамувалася, але перед ним лежало лише сіро-біле море туману. Не було видно навіть дерев на церковному майдані. Фабіан подумав, що, напевно, почалися якісь зміни. Однак тепер йому треба було знайти Фелікса. Він зійшов на галерею й побіг до дзвіниці, наліг плечима на двері й попхнув їх. У приміщенні було темно й порожньо. Він побачив тіні від мотузок, що звисали посередині.

— Феліксе? — прошепотів він. Відповіді не було. — Феліксе! — покликав Фабіан трохи голосніше. — Феліксе Фіксе! Озвися ж! Це не цікаво! — Він розглянувся навсібіч. — Феліксе! — крикнув він ще раз, і тоді над ним заспівали дзвони.

Прокотилась така луна, що він обхопив голову руками й сів долі. Фелікс його покинув. Може, вирішив, що іспит на звання ангела-охоронця для нього затяжкий, тож підібгав хвоста та й дременув до Штабу Всевишнього. Якщо це так, то вчинив він украй погано, оскільки кинув напризволяще і Фабіана, і все місто. З люті й відчаю хлопець угатив стиснутим кулаком по підлозі.

— Гадаєш, що в такому гніві ти зможеш зробити те, що я скажу? — почув він у себе за спиною чийсь засмучений голос. Фабіан круто обернувся. У вікнині вежі сидів Фелікс, одна нога його самозадоволено гоїдалася. Здається, з ним усе було гаразд. — Я ж просив тебе не приходити, поки я не покличу. А ти розсівся тут і обзиваєш мене так і сяк.

— Я тебе ніяк не обзиваю, — відповів Фабіан, шморгаючи носом.

— Та я ж сам чув. Підібгав хвоста та й дременував назад! — перекинув його Фелікс. — Для тебе теж це затяжкий іспит. І як ти міг таке подумати!

— Але де ти все-таки був? — спитав Фабіан і підвівся. Після величезного полегшення він відчув обурення. — Мені самому довелося справлятися з Оксамитовим Лицарем і загадковими наглядачами, бо ти не відповідав на позивні сигнали. До того ж я справді за тебе боявся!

— Ти говориш геть як твоя мати, — дразнився Фелікс. — Якщо я з ним справляюся, то ти теж справишся. Це я добре знав.

— Невже ти не чув мене? — спитав Фабіан. — Чи прикидався, що не чуєш?

— Я чув тебе, — відповів Фелікс. — Але ти міг обійтися й без мене. До того ж я тобі казав, що говоритиму на відстані. Чи ти ніколи ні до чого не дослухаєшся?

Він зіскочив із вікнини й підійшов до Фабіана.

— Якщо хочеш знати, де я був, то знай, що я упорядковував погоду. Це було не дуже просто, але треба було поквапитися. Я змусив упасти туман, принаймні, на деякий час. Наразі для нас головне, щоб надворі вигодинилося. — Він поплескав Фабіана по плечі. — А ти тямущий. Я знаю, що ти мене кликав, оскільки боявся за мене, а не тому, що сам ускочив у халепу. Ти мужній і відданий товариш, Фабіане Рінґере. Я пишаюсь тобою. І тепер тобі доведеться набратися сили духу, бо зараз наближається найважче.

Фабіан не зводив із нього враженого погляду. І тільки Фелікс промовив останнє слово, як двері дзвіниці розчахнулися. У них, займаючи всю пройму, постав Оксамитовий Лицар, і Фабіан не мав жодного сумніву, що тої миті він був Асмодеусом. З-за його спини визирали два злякані обличчя — Юнсонове й секретареве.

— Ого, аж двох одним махом! — переможно випалив Оксамитовий Лицар. — Ти й цього разу не складеш іспиту, Феліксе Фіксе.

— Це ми ще побачимо, — стримано відповів Фелікс, і тут же засвітився синім світлом.

Фабіан відступив крок назад, щоб ухилитися від сили-силенної іскри, що сипалися з ангела. Оксамитовий Лицар простягнув руку до Фабіана, але той викрутився.

— Гей ви там! — нетерпляче гукнув Оксамитовий Лицар двом своїм прихвосням. — Хапайте хлопця! А я візьмуся за другого.

— Га? — здивувався Юнсон. — За кого це другого? Я бачу лише дзвонаревого сина... і якісь сині іскри. Що то таке? Певно, щось... ненормальне?

І він, захвилювавшись, разом із переляканим секретарем дрібними кроками зайшов у приміщення.

— Я тобі покажу ненормальне! — сказав Фелікс і вдарив Юнсона крилом так, що той сахнувся вбік. Потім сторопіло схопився за вухо й розлючено розглянувся довкіл.

— Не зважай ні на що. Годі стовбичити й вилуплювати баньки, боягузе, — заревів Оксамитовий Лицар. — Якщо ви схопите хлопця, я заплачу додатково ще за кілька скульптур! Уявіть собі, скільки вони коштують.

Юнсон кинувся за Фабіаном. Хлопець принишк, а тоді, коли Фелікс знов ударив негідників крильми, скористався нагодою і метнувся до дверей.

Фабіан вибрався на галерею й сховався за колоною. Він чув, як у дзвіниці лютував Оксамитовий Лицар.

— За ним!

Обидва чоловіки миттю вийшли з дзвіниці. Фабіан притулився до самої колони, намагаючись перетворитися на млинець, та марно. Вони його знайшли й витягли зі сховку.

Він і чув, і бачив, як розвивалися події у дзвіниці. Там тріщали, лускали й розліталися навсібіч червоні й сині іскри. Він спробував випручатися, але його потягнули сходами вниз і запхнули в неф.

Там він просто остовпів, уражений видовищем, яке побачив. Крізь двері чорного ходу і з ризниці в церкву сунули юрби безмовних загадкових наглядачів, їхні кроки відлунювали на кам'яних плитах, той звук підіймався по стінах угору, сягав стелі й спадав униз.

Постаті розійшлися по церкві й заходилися розбирати все, що було вартісне: картини, ікони, скульптури ангелів, срібні речі з вітваря. Те, що міцно трималось, вони відкручували або зривали, незважаючи на те, що псували стіни.

— Ні! — у розпачі скрикнув Фабіан. — Що це ви робите?

Проте його ніхто не почув, вони й далі робили своє, неначе ті сновиди. Дехто допався до колони ангелів, що була витвором цілого життя родини Берггаммерів, і став відбивати з неї ангелів. Фабіан від злости заплакав. Секретар схопив мотузку, що валялась долі, й міцно прив'язав нею хлопця до церковної катедри.

— Стоятимеш тут, поки ми з усім упораємося, а тоді побачимо, що з тобою робити, — просичав він. — Тут ти принаймні нам нічим не нашкодиш, а ми тим часом підженемо сюди вантажівки.

Юнсон вийняв мобільний телефон, і Фабіан зрозумів, що зараз той подаватиме сигнал.

Хлопець зробив ще одну спробу звільнитися, та мусив од неї відмовитись. Натомість став пильніше придивлятися до того, що відбувалося.

Деякі постаті він упізнав. Скажімо, поштмейстера, поліцейського, лікаря, змішувача фарб і ще кількох. Усі вони мали на очах таку саму сіру плівку, як мав і Турд. У них були застигли погляди, і працювали вони мовчки.

«Їх наче хто загіпнотизував, — подумав Фабіан. — Тепер я розумію! Оксамитовий Лицар надумав винести з церкви всі вартісні речі до дня літнього сонцевороту, щоб домогтися гарантій на ангелів та мистецькі скарби. Але ж, щоб повернути таку роботу, йому потрібно ціле воїнство! Через те він завербував „футболістів“. Коли їх виявилось замало, він став набирати всіх підряд — і дітей, і дорослих».

Птахоспів! Раптом Фабіан згадав про свого рятівника. Що з ним сталося? Напевно, він не може бути серед цих роботів? Хлопець смикався й шарпався сюди-туди, намагаючись звільнитися.

Коли це хтось злегка поплескав його по плечі. Позад нього стояв органіст Птахоспів — так щільно закутаний у чорний плащ, що його можна було переплутати з одним із тих загадкових наглядачів.

— Не ворухися, — зашепотів він. — Я звільню тебе. Нам треба закалатати в дзвони й покликати на поміч.

І тут Фабіан згадав слова ангела Рафаїла: «Не забувай про церковні дзвони. Завдяки їм ти завжди можеш покликати на допомогу». Нині вони й справді потребували допомоги, а Фелікс був зайнятий іншим.

Птахоспів схопив із вівтаря чашу й засунув її собі під пахву однієї руки, щоб здавалося, ніби він бере участь у грабуванні, а другою намагався розв'язати мотузку, якою було зв'язано Фабіана. Однією рукою то давалось нелегко, і хоч секретар був низького росту й худий, та вузол зав'язав тугенький.

— Пошукайте у моїй лівій кишені, — зашепотів Фабіан. — Там ви знайдете срібну шпору. Дайте її мені, і я сам переріжу мотузку Птахоспів зробив, як хлопець просив, і став так, щоб затулити хлопця від тих, хто був у нефі внизу. Фабіан чимсильох заходився різати мотузку, і вона невдовзі перервалася. Шпора знов своє зробила.

— Йдіть поперед мене до дверей на галерею, — зашепотів Фабіан, засовуючи срібну шпору в кишеню. — Сховайте мене своїм плащем.

Під прикриттям Птахоспіва, який тепер ніс дві масивні вівтарні чаші й дуже роздався у плечах, Фабіан непомітно дістався до дверей, шмигнув у них і побрався сходами вгору. Зійшовши на галерею, він почув, що ангели ще й досі билися в дзвіниці. Отже, зараз до дзвонів не дістатися. Він підкрався до дверей і зазирнув усередину.

В приміщенні металися іскри, літали блискавки й було повно синюватого диму. Вочевидь, перевагу мав Фелікс. Він сидів на плечах Оксамитового Лицаря і погойдувався, насунувши йому капелюх на темні окуляри так, що той, мов сліпець, ледве тримався на ногах Ангел широко всміхався і, здавалось, просто кайфував. Та ось Оксамитовий Лицар схопив його за крила. Він щосили заходився його тягнути і таки стягнув зі своїх пліч. Опинившись

на підлозі, Фелікс трішки спантеличився, а темний ангел кинувся на нього та й ну його товкти.

— Цього разу я тебе обскубу, — ревів він між наскоками. — Мені вистачить і однієї шпори, щоб тебе, нікчемо, знищити! — він підняв стиснутий кулак, збираючись нанести Феліксові немилосердний удар, але той так утрів його крильми, що Оксамитовий Лицар гунувся об стіну поруч із дверима.

— Ось почекай, поки я знайду другу шпору, — спинаючись на ноги, запихтів темний ангел. — Тоді ти втрадиш будь-який шанс.

Фабіанові в голову сяйнула неймовірна ідея. Він просунув голову в щарину дверей і привітно всміхнувся.

— Ти часом не її шукаєш? — елеино спитав хлопець, помахавши срібною шпорою перед носом Оксамитового Лицаря.

На обличчі темного ангела з'явилась така бридезна гримаса, якої Фабіан ніколи досі не бачив. Його серце стиснулось, і він, не тямлячи себе від жаху, помчав у бік галереї. Він чув за собою репет Оксамитового Лицаря, повен ненависти, і якийсь гул у повітрі, — все воно свідчило про те, що його ось-ось схоплять. І що з ним буде тоді? Фабіан боявся про те навіть думати, він просто біг.

Зненацька до нього долинуло лопотіння крил, і він побачив, що вгорі летів Фелікс.

— Гарно придумано, — похвалив його Фелікс. — Дай її мені, зараз же!

Фабіан віддав йому шпору й кинувся вниз. Ангел застрибнув на балюстраду й глумливо закричав.

— Асмодееееуусе! Глянь сюди! — він здійснював шпору високо над собою, а сам метав такі сліпучо-сині іскри, як і належало світлому ангелові. — Іди й візьми її, якщо зможеш!

Гукнувши те, він кинувсь у неф, шугонув головою вниз, зник із виду, тоді завертівся в повітрі як дзиґа, перекидаючи срібну шпору з руки в руку. А під ним унизу постаті в чорних плащах і далі невпинно зривали ангелів і спустошували церкву від мистецьких скарбів, лише Юнсон і секретар, звівши очі вгору, вклякли на одному місці, мов зачакловані. Вони бачили, як там і тут між стелею та стінами безугаву сіявся якийсь синій іскристий дощ, а їхній патрон, пан Фенвік, виповзав на балюстраду галереї й зістрибував із неї, як божевільний. На галереї стояв сторопілий Фабіан і дивився на все це, як у сповільненому кіно. Оксамитовий Лицар спустився на середину проходу й твердо став на ноги. Фелікс висів у повітрі й задирливо махав шпорою — досить низько для того, щоб можна було підійти й вихопити її в нього. Оксамитовий Лицар люто кинувся в атаку, але промахнувся, і Фелікс захихотів.

— Ану зберися з силами, Асмодеусе. Будь трішки спритніший, якщо твоя ласка. Спробуй іще раз. Ось так, як я...

Перевернувшись навзнак, він завертівся над серединою проходу спиною до центральних дверей. Фабіанові стало ясно, що він задумав. Фелікс зупинився, висячи в повітрі десь на висоті двох метрів. Оксамитовий Лицар спробував підстрибнути до нього. І тут Фелікс випустив срібну шпору.

— Лелечки! — злякано скрикнув Фелікс і підняв руку до рота.

Фабіан важко задихав.

Що ж воно буде, коли Оксамитовий Лицар матиме обидві шпори?

Що він утелентує від злости? Але потім Фабіан збагнув.

Усе сталося так, як Фелікс і хотів. Бо тепер Оксамитовий Лицар нестямно кинувся вперед, щоб схопити шпору, щось переможно вигукнув і... впав навкарачки посеред лабіринту. Там він одразу ж почав повзати — сюди й туди, туди й сюди, дедалі швидше й швидше.

— На поміч! — зарепетував він. — Ідіть сюди й допоможіть мені! Сторожа!

Але ніхто на нього не звертав уваги. Він повзав по підлозі, а довкола нього роїлися істоти, яких він сам створив і які тепер не здатні були йому допомогти. Здавалось, що ніхто з них не міг навіть зайти в лабіринт. Невже Фелікс його якимось чином відімкнув?

Юнсон і секретар стояли край лабіринту, перелякано витріщивши очі.

— Зробіть щось! Витягніть мене звідси! — сичав Оксамитовий Лицар, повзаючи мимо них на шаленій швидкості по підлозі. — Я скоро здеру на колінах усю шкіру!

Юнсон сторожко простягнув руку в бік лабіринту, проте ангел, якого він не помітив, ударив його крильми так, що той тут же відскочив.

Фелікс злетів до Фабіана на галерею.

— Дзвони, — мовив він. — Нам треба закалатати в дзвони!

Вони забігли в дзвіницю, і Фабіан надягнув на вуха вовняні навушники. І тільки він збирався смикнути мотузку, як хтось схопив його ззаду й міцно стиснув.

— Е ні, хлопче! — розлючено сказав Юнсон. — Ти не кликатимеш на поміч, поки ми не отримаємо те, що нам належить! До того ж із тебе буде вигідний заручник!

Фабіан кинув панічний погляд на Фелікса, який, очевидно, для тих двох негідників, був невидимий.

Фелікс стеноу плечима й випустив із рук мотузку дзвона. Потім тицьнув пальцем на люк, що вів на дзвіницю вгору.

Фабіан зрозумів його. Він брикнув ногою і добряче влупив Юнсона по голі, що була обтягнена шкіряними чобітьми. Чоловік заревів і розслабився. Натуживши всі сили, Фабіан випручався, мерщій поліз мотузкою до люка й зник на дзвіниці. Юнсон і секретар метнулися слідом. Дзвони висіли один над одним, на самому вершечку вежі, з кожного боку якої була вузька привісна драбина. Найнижче від усіх висів здоровенний дзвін, що гудів басом, той, якому підлягали всі інші, – він дзвонив на завершення відправи або тоді, коли хтось помирав. То був дзвін, що приносив славу всім дзвонарям у церкві.

Фабіан проминув його й поліз далі угору вежі. Там було страшенно високо й дуже просторо, і він відчув запаморочення й страх, хоча напевно знав, що мало статися. Юнсон і секретар якраз перебували біля того здоровенного дзвона, коли Фелікс смикнув за мотузку в приміщенні під ними.

Дзвін подав єдиний гучний удар: БААААМММ! І хоч Фабіан мав навушники, однак не був готовий до таких потужних розкотистих звуків у вежі. Вони вдарили його, як могутні, дзвінки хвилі, й він загойдався, мов очерет у шторм, стоячи на драбині й міцно за неї тримаючись. Коли він знов трохи опанував собою, то сторожко глипнув униз. Переслідувачі теж стояли начебто закуті в кригу, широко повитріщавши очі. Потім вони майже водночас розімкнули пальці й, мов ті спілі сливи, полетіли прямісінько через люк у приміщення внизу. Там вони й лежали один на одному купою – з дурнуватими посмішками на обличчях. Фабіан швиденько поліз униз, закрив люк і обвів поглядом дві неприємні постаті.

– Вони ще оговтаються, – сказав Фелікс. – Але, напевно, якийсь час не зможуть добре чути.

Потім ангел підхопив мотузку двох дзвонів і заходився дзвонити. Фабіан не зводив із нього очей.

Від того першого розкотистого передзвону всі мешканці Вовчих Гір одразу посхоплювалися зі своїх ліжок. Фабіанова мати Віта виглянула надвір і побачила, що туман уже трохи розсіявся. Незабаром цілий будинок був на ногах. Аж тут раптом дзвони закалатали на всю силу. Вони пробивалися крізь туман, наповнюючи його тремтячим звуком так, що аж вібрувала бруківка. Всюди одні за одними відчинялися двері, й люди виходили надвір. Вони рушали в бік церкви. Дзвони показували дорогу. Вулицями плинув безкінечний людський потік. І з кожним кроком у людей з'являлося більше сподівань і більше радості в серці.

Бургомістр Кресп, спираючись на палицю, накульгував між Вітою й пастором. Іти швидко їм не вдавалося, але вони знали, що ось-ось усе зміниться.

У церковному нефі всі наглядачі, познімавши з себе плащі, сиділи долі. Дехто плакав, решта сиділи затуливши обличчя руками, а хтось просто стояв і ошелешено розглядався навсібіч. Ніхто не розумів, що відбувалося. У

лабіринті посеред проходу шарпався туди-сюди Оксамитовий Лицар, а його красиві оксамитові штани звисали на ногах закривавленими штрипками.

Раптом велично загримів орган. Птахоспівові пощастило пробратися до свого улюбленого інструмента, і він заходився грати все, на що був здатен. Дивовижні звуки заповнили церкву.

Здавалось, ніби житедайний потік обвівав усіх, хто там був, вочевидь, музика завдавала страждань лише Оксамитовому Лицареві. Те, що тішило людські душі, для темних ангелів було чистою отрутою.

Урешті-решт Фелікс відпустив мотузки.

— Подзвони трішки сам, — сказав він. — Мені треба вигнати Асмодеуса, а лабіринт позбавити сили, перш ніж прийдуть пастор і парафіяни, а вони невдовзі будуть тут.

Фабіан не спитав, звідки Фелікс про те дізнався. Він щосили заходився смикати за мотузки, вдячний за кожен звук і кожен подзвін, що лунали понад ним із вежі.

Фелікс полетів униз до нефу, невидимий для всіх, окрім Оксамитового Лицаря. Він став перед лабіринтом і спрямував на нього білий промінь світла. Оксамитовий Лицар зіщулився, але не підвівся. Він був замурзаний, закривавлений і обтріпаний, аніскілечки не схожий на самовпевненого елегантного Фенвіка. Його було викрито й роздягнуто, і ось він лежав долі — лиха ненависна істота, що в досягненні своєї мети не гребувала жодними засобами. То лежав темний ангел Асмодеус.

Фелікс презирливо підняв руку і владним жестом показав на вхідні двері, які враз ніби вітром змело.

— Йди! — звелів він. — Ти знов... зазнав поразки. І маєш бути покараний.

Два давні недруги вп'ялися одне в одного очима. Потім Асмодеус насилу зіпнувся на ноги й позадкував до відчинених дверей.

— Це ще не кінець, — просичав він. — І ти, Феліксе Фіксе, мене бачиш не востаннє!

Замість відповіді Фелікс знов показав рукою на вихід. Асмодеус зник у дверях і важкою ходою вийшов надвір. Тієї ж миті його поглинув туман.

Фелікс трохи постояв і подивився на двері. За хвилю-другу з туману що ставав дедалі рідшим, показалися перші люди. До церкви прямувало ціле місто. Фелікс радо всміхнувся й злетів до Фабіана на дзвіницю.

— Сюди йдуть твої батьки й друзі, — сказав він. — Тепер я все беру на себе.

— Але, може, більш не треба дзвонити? — спитав Фабіан. — Якщо Оксамитовий Лицар пішов, а ці двоє вже нічим не зашкодять, то нічого страшного, мабуть, уже не станеться.

— Ми ще не знайшли угоди, — статечно відповів Фелікс. — Її треба знайти, щоб ваше місто й далі перебувало під опікою. І Оксамитовий Лицар не побіг світ за очі, як ти, може, гадаєш.

Фабіан відчув мороз поза шкірою. Про що це Фелікс торочить?

— Спускайся вниз і зустрічай людей, — спокійно мовив Фелікс. — Я дзвонитиму, щоб усе було гаразд. А якщо вони питають, хто дзвонить, то скажи, що то пан Фікс. — І ангел йому підморгнув.

Фабіан глянув на нього так, ніби той звалився з неба. Звідки Фелікс знав, як саме йому довелося збрехати батькам? Хлопець подумав, що це була лиш одна з багатьох дивовиж, які він пережив упродовж усіх цих днів. Але тепер йому захотілося збігти вниз — до матері, батька та своїх друзів.

На невисокому гірському пагорбі поза містом скупчилося сила-силенна зацікавленого народу. Негода лютувала тільки над Вовчими Горами, немовби жаліючи довколишні хутори. Останніми днями люди з усього краю цілими юрмами кинулися до міста, щоб ближче подивитись на феноменальне явище.

Аж тут вони побачили, що густе море туману навколо міста розсіялося. На небі з'явилися досвітні зірки, і найясніше засяяла велика зірка на сході. Благівіст, який долинав до них крізь туман, раптом зазвучав сильніше. В слабенькому вранішньому світлі вони помітили якусь темну постать, що, кульгаючи, пройшла крізь міську браму й поволі поволоклася вбік передмістя.

Постать дісталась до дорожно-будівельної техніки, залишеної без нагляду. Виходить, робітники запідозрили щось недобре й дали драпака. Попереду всіх стояв здоровуцький екскаватор із землечерпальним снарядом. Постать залізла в кабінку, завела мотор, і екскаватор попрямував до міського муру. Там він зупинився, і люди завмерли від жаху, коли побачили, як звідти вихопився чорний снаряд і зі страшенним гуркотом ударився в мур. Одразу ж кілька метрів муру обвалилося. Екскаватор від'їхав трохи назад, щоб узяти розгін, і знов рушив на мур.

Та ось із міської брами вийшла ще одна незнайома постать, схожа на тінь. Люди стояли так далеко, що не могли гаразд її розгледіти. Постать рухалася важко й повільно і була більша за звичайну людину. На ній, здавалось, було повне бойове спорядження, а в руках якась довга зброя.

І тут чоловік, що сидів у кабінці, її побачив. Він розвернув екскаватор на незнайомця, і люди в натовпі стали задихатися, як тільки збагнули, що він вирішив збити з ніг того іншого землечерпальним снарядом! Невже вони стануть очевидцями вбивства?

Невиразна сіра постать повільно йшла далі, підняла зброю і кинула її просто в екскаватор. Очевидно, вона влучила в мотор, бо потім пролунав вибух, і екскаватор охопило полум'я.

При світлі вогню видно було високу тінь, що зайшла в браму й зникла в місті.

Фабіан збіг сходами в церкву, щоб кинутися батькам на ший. Вони обіймали одне одного і водночас плакали й сміялися. Понтус, Райн і Роза оточили товариша, боячись прогавити з його розповіді бодай слово. Понтус запитально звів очі вгору на дзвіницю. Фабіан на знак відповіді кивнув головою. Троє друзів полегшено зітхнули. Отже Фелікс живий-здоровісінький.

Однією з останніх у церкву зайшла Турдова мати, дружина змішувача фарб. Вона злякано роззиралась навколо, і губи в неї затремтіли.

— Ви не бачили Турда й мого чоловіка? — якимось жалібно спитала вона, побачивши чотирьох синових однокласників. — Вони зникли ще перед бурею, і відтоді я їх не бачила.

Фабіан кивнув головою і показав рукою в куток, де примостився розгублений змішувач фарб Фабер, зібгавши у вузол свій чорний плащ і тупо дивлячись перед собою. Біля нього сидів Турд із маленькою фігуркою ангела в руках. У його ногах лежав плащ. Тепер у хлопця на обличчі не було ніякої задерикуватості. По його щоках текли сльози завбільшки з горошини, і він марно намагався їх втирати тильною стороною долоні. Плівка з очей зникла, і, здавалось, він усе бачив уперше.

Мати з полегкістю схлипнула й побігла обіймати чоловіка та сина. Маленька родина, завмерши в обіймах, так і сиділа собі на підлозі, поки люди довкола неї намагалися у всьому навести лад.

Франс похмуро оглядав пошкоджену церкву. Віта просто заплакала, коли побачила скульптури ангелів, що, зірвані зі своєї колони, лежали долі. Єдиний, кого не зачепили, був архангел Михаїл. Можливо, ніхто не наважився підняти руку на його могутню поставу.

Картини, церковна срібна оздоба та інші вироби мистецтва валялися де попало. Якби загіпнотизовані наглядачі не опам'яталися, всього цього зараз би тут не було. Утішаючи Віту, пастор плескав їй по плечі.

— Не все так безнадійно, — сказав він. — Пошкоджено не дуже багато, і, здається, нічого не пропало. Можна все повернути на місце. Ти відреставруєш скульптури, як і водиться у вашій родині. — Він їй підморгнув.

Віта крізь сльози всміхнулася.

Пастор владно заплескав у долоні.

— Ану йдіть усі сюди, — мовив він. — Ми знаємо, що більшість із вас нічого цього не знали. Якщо ви хочете, щоб тут знов було гарно, то зараз же почнімо прибирати. А потім відправимо службу.

Птахоспів і далі грав на органі, а парафіяни тим часом прибирали, щоб збадьоритися й не занепасти духом. Усі вони старалися не покладаючи рук, і

невдовзі церква стала майже така, як була й раніше. Ті скульптури, що їм не вдалося поприкріплювати на місце, лишилися стояти попід стінами.

Звуки дзвонів поволі стихли, Птахоспів перестав грати, і пастор зішов на катедру.

Тієї миті край неба вигулькнуло сонце, і настала неділя — сьомий день, відколи розпочалася пригода, яка досі ще не закінчилася.

Пастор промовляв довго й мудро про все, що сталося і про майбутнє міста. Потім перевів мову на ангелів. Фабіан та його друзі нашорошили вуха.

— Часом ми, люди, не можемо дати самі собі ради. Тоді Всевишній посилає нам помічників. Ми не завжди про це знаємо, либонь, думаємо, що то щось цілком надзвичайне. Ангел може мати безліч виглядів. Найчастіше він з'являється у подібі якоїсь іншої людини. Тож щоразу, коли ми допомагаємо якійсь людині в крайній потребі, щоразу, коли простягаємо їй руку, напевно, самі стаємо ангелами. Нам усім треба вчитися ставати одне для одного ангелами!

Багато людей, що стояли біля них, закивали головами. Дехто дивився на Фабіана та його друзів і всміхався. Потім знов загримів орган, і відправа закінчилась.

Помаленьку люди стали розходитися по домівках — обідати, прибирати після бурі й міркувати про своє подальше майбутнє. Фабіан і його друзі попрощалися зі своїми однокласниками. Турд нерішуче підійшов до Фабіана й кашлянув.

— Я... — мовив він і затнувся. — Е... — і йому знов неначе заціпило. Вочевидь, для нього це таки було важке випробування. — Мені прикро, що я так погано з деяким із вас повівся, — одним духом випалив він.

Тоді знов прокашлявся, ніби наміряючися сказати щось іще, і човгнув ногою, але не здобувся більше ні на слово. Фабіан якось збентежено всміхнувся, той — теж.

— Забудьмо все це, Турде, — сказав він. — Побачимося завтра в школі.

Турд полегшено зітхнув.

— Побачимося завтра, — відповів він і хотів було простягнути Фабіанові руку, однак схаменувся й тільки почухав нею голову. — Бувай, — сказав він, крутнувшись на підборах і вийшов разом зі своїми батьками з церкви.

Фабіан дивився йому вслід. Недруг, що попросив вибачення, вже, мабуть, не був недругом, але чи міг він коли-небудь стати другом? Поживемо — побачимо.

Разом із Понтусом, Розою та Райном Фабіан піднявся на дзвіницю, щоб поговорити з Феліксом. Ангел знов сидів на сонячній смузі й, здавалося, був задоволений.

— Навіщо ти впустив срібну шпору в лабіринт? — спитав Фабіан. — Виходить, тепер у нього знов дві шпори, й він почне усе спочатку.

— Хто каже, що я її впустив? — спитав Фелікс і розтулив кулак. На долоні поблискувала срібна шпора. — Я скористався монетою. І це, очевидно, спрацювало.

Він віддав срібну шпору Фабіанові.

— Бережи її, — сказав він. — Ти знаєш, як нею користуватися. Вона, певно, належить якійсь родині. І, здається мені, чи не Берггаммерам!

Аж тут вони почули, що на галерею сходять Франс і Віта. Батькам кортіло побачити пана Фікса, про якого розповідав Фабіан. Діти зблідли й у відчаї глянули на Фелікса, а той стенив плечима.

— Нехай ідуть, — тільки й мовив він.

Зайшовши у дзвіницю, Франс і Віта широко й радісно всміхнулися. Вони подали Феліксові руки, щоб відрекомендуватися й подякувати. І на превеликий подив дітей на тому місці, де стояв їхній Фелікс, як із води виріс молодий рудоволосий чоловік у світлому літньому вбранні. Щоправда, без крил.

— Фелікс Фікс, — сказав він, потискаючи руку Франсові та Віті. — Радий познайомитися.

Вони трохи поговорили про се про те, і Франс та Віта безліч разів йому дякували. Врешті-решт вони запросили його додому на сніданок. Фелікс чемно відмовився. Мовляв, він уже з кимось домовився. Але якось іншим разом залюбки поснідає. Франс і Віта взяли з нього обіцянку довго не зволікати та й пішли собі.

Коли вони зникли, Фелікс обернувся до Фабіана та його друзів, що не зводили з усієї цієї сцени поглядів. Перед дітьми знов постав малий херувимчик: як тільки він побачив їхні обличчя, між дзвонами задзвенів зухвалий сміх.

— Не стійте, мов ті бевзі, пороззявлявши роти, — сказав він. — Я був таким, яким ви мене собі уявляли після Фабіанової розповіді, тож немає нічого дивного. Але для вас я назавжди хотів би лишитися Феліксом, достоту таким, як зараз, хоч згодом мені й доведеться стати інакшим.

Потім він спровадив дітей додому снідати. Фабіан, що два дні не їв нічого, крім маленького марципана, відчув голод. Одначе Фелікс його затримав.

— Вернися до дванадцятої, — сказав він. — Нам ще треба буде дещо зробити. До того ж тут має відбутися невеличка церемонія.

Удома Франс і Віта мали що розказувати.

Юнсона і секретаря було знято з дзвіниці й посаджено під арешт у маєтку бургомістра. Вони, здавалось, не дуже розуміли, що відбувалося. Очевидно, в їхніх головах ще довго будуть бамкати церковні дзвони.

Побалакавши з поліцейським, Франс дізнався, що ті збиралися когось схопити, і, виявилось, напали на слід інтернаціональної ліги викрадачів творів мистецтва. Їхній верховода, багатий комерсант, перебував і досі на волі. Його розшукували по цілому світу, але його важко було заарештувати, оскільки він весь час змінював свою ідентифікацію. Той верховода був відомий як Викрадач Ангелів, бо часто крав мистецькі твори з зображеннями ангелів. Фенвік — то лише одне з багатьох імен, до яких він вдавався, а нині він знов мовби провалився крізь землю.

Бургомістр Кресп також сидів під арештом і був готовий давати свідчення поліції. Він волів підсумувати все, що накоїв, і понести покарання за співпрацю з викрадачами творів мистецтва.

Потім Фабіан дізнався про зруйнований міський мур. Франс ходив ближче його роздивитися і говорив із людьми, що були свідками чудернацького поединку.

— А знаєш, що ми виявили, як підійшли до екскаватора? — спитав Франс.

Фабіан похитав головою.

— Обгорілі рештки, але жодної людської жертви, чого ми так боялися, — вів далі Франс. — Той, хто намагався зруйнувати міський мур, напевно, вибрався з екскаватора. Але мотор наскрізь було пробито масивним старовинним камінним списом!

О пів на дванадцяту Фабіан вирушив до церкви. Він знов побіг через майдан до входу в церкву з західного боку. Минаючи водограй зі статуєю лицаря, він завернув, щоб привітатися з лицарем Вовком.

Коли він стояв і дивився на статую, йому здалося, ніби там чогось не вистачало. Але чого? Фабіан заплющив очі й спробував уявити собі статую такою, якою вона звичайно була. Він дуже виразно побачив обладунки, щит, меч і спис... Спис! Саме його не вистачало. І він згадав, як батько розповідав про двобій перед міським муром.

Екскаватора знищив камінний спис.

Дивне відчуття охопило Фабіана. Його кидало водночас то в жар, то в холод. Легенда про Михаїла і дракона, дзвони й Вовчі Гори... Все це промайнуло в його голові.

Невже церковні дзвони покликали лицаря Вовка повернутися достоту так, як і тоді, давно-предавно? Невже він зійшов із п'єдесталу й сам виступив проти свого найлютішого ворога, урятувавши місто вдруге? Хлопець зиркнув на Вовка, а тоді на перстень у себе на пальці.

— Чи це сталося тому, що я вас покликав? — спитав він. — І хоч ви знов нас добряче налякали, я пишаюся тим, що я ваш родич!

Фабіан підняв руку для вітання. Довкола водограю мерехтіло сонячне проміння. Йому здалося, що статуя ледь помітно кивнула головою, але він не був того певен.

Коли Фабіан знов зайшов у церкву, його зустріла глибока тиша. Він розглянувся по нефові, де панував безлад.

Потім його погляд упав на каплицю Фенріса. Сьогодні збігав термін поновлення угоди; він розгадав загадку — тайник має бути в каплиці. Фабіан підійшов до неї, відчинив ґратки й зайшов усередину. Там він заліз на саркофаг і став його обмацувати. Далєбі десь тут має бути зелений камінь. Його так захопили пошуки, що він не помітив, як збіг час.

Зненацька над ним упала темна тїнь, і він глянув угору. В кінці саркофагу стояв Оксамитовий Лицар, хоч вигляд він мав украй жалюгідний. Чорний оксамитовий костюм звисав на ньому обгорілими штрїпками, а білого капелюха не було й близько. Шкіра на ньому злазила та облуплювалась, але темні окуляри й досі сиділи на носі. Одначе неважко було помітити, що він задумав щось лихе.

Нараз Фабіан згадав слова одного з ангелів: «Нехай він ніколи не заходить у каплицю. Бо тоді всім нам буде непереливки!» А тепер він був тут.

— Я знав, що тобі захочеться сюди прийти, — засичав Оксамитовий Лицар. — Як ти насмілився зганьбити мою могилу! Вона таки моя, навіть якщо я ніколи не лежатиму тут у подобі Фенріса. — Він облизав потріскані губи й захрипів далі: — Мабуть, знов Фелікс утнув дурницю, дозволивши мені піти. Може, Вовк мене й зупинив, але й цього разу не вбив. Чому? Проклятуше ваше співчуття!!! Я можу відомстити за себе лише одним способом, цебто забрати тебе з собою! Я не буду тебе вбивати, о, навіщо, то було б надто просто. Я заберу тебе з собою! Ти довіку змушений будеш валандатися там, де валандатимусь я. Ми — однієї крові, і ти це мусиш визнати!

Спершу Фабіан від страху аж заціпенів. Не було жодної можливості втекти, тож єдине, що йому лишалося, то це нападати.

Він кинувся з саркофага вниз і вґатив Оксамитого Лицаря в живіт. Чоловік звалився додолу, Фабіан — на нього. Хлопець не розумів, звідки в нього взялася сила, але поки вони борюкалися, він відчував, що його розбирає дедалі більша лють. Як йому спротивіло це настирливе створіння! До речі, чого це воно завжди ходить в темних окулярах? Фабіан роздратовано хряснув по окулярах, і вони злетіли додолу й закотилися під саркофаг.

Оксамитовий Лицар заревів.

Фабіанове серце мовби зупинилося. Ось вони, очі, — туманні, сірі й невиразні, що звикли ховатися за окулярами! Фабіан прикипів поглядом до

якоїсь бездонної порожнечі. В ній нічого ніяк неможливо було прочитати, там було щось дуже жакливе.

Асмодеус, Фенріс, Фенвік, Оксамитовий Лицар... – у Фабіановій голові промайнули всі ці імена. Він раптом збагнув трагедію темного ангела: той, хто має багато імен, власне, є ніким, і в нього немає нічого свого. Фабіан десь читав, що очі – дзеркало душі, але це створіння не мало навіть душі. Вона була так само порожня, як і його могила, достеменно так, як Фелікс і казав.

Однаке Фабіан уникав дивитися Оксамитовому Лицареві у вічі. Здавалось, ніби його засмоктувало й затягувало в них, як у безодню порожнечі. Фабіан чимсилю намагався втриматися, проте очі засмоктували його все дужче й дужче. Він відчув невимовне бажання віддатися на їхню волю. Бажання не опиратися й просто дати собі впасти...

Раптом біля нього з'явилося якесь смарагдове світло. На кам'яній долівці заграє зелений промінь.

Зібравши свої останні, відчайдушні зусилля, Фабіан схопив Оксамитового Лицаря за барки і так його тряснув, що голова темного ангела торкнулася того місця, де грає промінь. Камінь під ним зробився зелений. Порожні сірі очі затягували його мов у вир, не відпускаючи ні на мить. Ось-ось він у них упаде, й тоді все скінчиться.

Промінь ледь-ледь пересунувся і влучив Оксамитовому Лицареві у вічі. Крик, що вирвався з його грудей, був жакливіший за будь-який інший крик, чутий Фабіаном у своєму житті. Він волів би ніколи більше не чути такого крику. У відчаї хлопець міцно вхопився за відлоги чоловікового піджака. Якби ж тільки утримати, утримати!

І тут він відчув десь у глибині очей світло. Зелене світло, що ставало дедалі сліпучіше. Урешті-решт ті два ока спалахнули ясно-смарагдовим світлом, крик Оксамитового Лицаря гучно залунав у Фабіанових вухах, і все перед ним потемніло.

Коли Фабіан прийшов до тями, Оксамитового Лицаря вже не було, а голова його лежала в Феліксових обіймах. Ангел гладив йому чуб і лагідно втішав, а весь страх, що охоплював Фабіанове серце, безслідно зник. Його ангел з'явився тоді, коли найбільше був йому потрібен. Хлопець розплющив очі й розглянувся по Фенрісовій каплиці. Згори дивився на нього ангел Рафаїл, і Фабіан пригадає зелений промінь.

«День середліття вість несе... Зелений промінь – над усе». Це було сьогодні. Він себе переміг.

– Угода десь тут, – сказав Фелікс, так наче Фабіан говорив уголос. – Але ти сам повинен вичислити, де вона.

Сонце світило в капліцю і красиво вигравало барвами на всьому, що там було. Гра фарб линула од вікна, що було з південного боку, від прекрасного вітража, на якому було зображено юну діву Марію.

— Хто розмалював це вікно? — спитав Фабіан.

— Та хто ж? — відповів Фелікс. — Віта!

Фабіан звівся на ноги й підійшов до вікна ближче. На пальці діви сяяв перстень із зеленим камінчиком. Смарагд. Усього кілька хвилин тому сонце, напевно, освітлювало цей перстень і кидало промінь... зелений промінь — у капліцю Фенріса! Таким чином Вовк і Віта плекали надію навіть у капліці ненависти. Тепер та надія врятувала його. Він не хотів того згадувати, але мусив зрозуміти: він бився з Оксамитовим Лицарем у капліці на підлозі, й очі...

— Він не витримав світла, — спокійно сказав Фелікс. — Воно пронизує все — і правда стає очевидна.

І тут Фабіан урешті-решт зрозумів останій рядок загадки: «Лиш каменя не бачить він зеленого з усіх сторін». Це був той зелений промінь, що вразив очі темного ангела. І саме там, де лежала його голова, мав бути тайник! Коли промінь упав на кам'яну плиту, камінь позеленів.

Він вернувся на те місце, де вони билися. Потім став навколішки біля великої кам'яної плити, обережно постукав по ній пальцями. Звідти долинув глухий звук. Фабіан спробував підняти плиту, але вона не зрушилася.

Він озирнувся на Фелікса і запитально глянув на нього. Зараз або ніколи. Фелікс кивнув головою і мізинцем підважив плиту. Фабіан, стоячи навколішки, занишпорив під нею. Він дістав прововщений пакет, схожий на той, що вони знайшли в будинку Кресапа. У пакеті лежав пергамент із декораціями у яскравих кольорах. Фабіан одразу помітив, що це документ, і простягнув його Феліксові. Загадку було розгадано — і вони знайшли дорогу з лабіринта.

Трохи згодом вони з Феліксом сиділи у дзвіниці й смакували марципанами. Звісно, було дивно, що ангел міг їх наминати, і ще дивніше, що йому хотілося ними ділитися. Фабіанові важливо було отримати відповідь на запитання:

— То що ж усе-таки сталося з Оксамитовим Лицарем?

— Те, що я й казав: він не витримав світла, — відповів Фелікс. — Я був готовий вчепитися в нього, якби ти мене покликав. Але ти цього не зробив. Ти міцний горішок, Фабіане Рінгере. Ти волієш сам давати собі раду. Але і я не міг споглядати твоєї поразки з Асмодеусом, коли ти так хоробро з ним бився. Той зелений промінь відібрав у нього силу, тож як тільки ти знепритомнів, я легко перебрав на себе відповідальність. Ти не зміг би з ним весь вік перебувати в одному товаристві. У нього страшенно важка вдача.

— Але що ти з ним зробив? — спитав Фабіан. — Він мертвий?

Фелікс зітхнув.

— Михаїл убив дракона, — відповів він. — Але драконяче поріддя живуче. Асмодеус і досі має срібну шпору, тому його важко здолати. Однак якийсь час він не завдаватиме ніякої шкоди.

— Не второпаю, про що ти, — пригнічено сказав Фабіан.

— Оце тобі й уся відповідь, — відповів Фелікс. — І ти повинен із нею жити. Можливо, поступово все стане ясніше.

Він запхнув марципан у рот і підвівся.

— А тепер я чекаю гостя, — сказав він. — Ти його добре знаєш.

Фабіан здивовано глянув на ангела й тільки-но збирався запитати, хто ж то має прийти, як у двері дзвіниці постукали.

— Заходьте, — лукаво всміхаючись, крикнув Фелікс.

Двері відчинилися, і з'явився... пастор Лінд!

Фабіан із подиву витріщив очі. Фелікс його підштовхнув.

Старенький пастор схопив Фабіана за руку.

— Я тобі не подякував, як належить, Фабіане Рінґере. Ти зі своїми друзями врятував наше місто! Мені забракло сили навести лад у всьому, що сталося, тож я щасливий, що Фелікс знайшов собі спільників.

Фабіан закліпав віями.

— То ви знали про Фелікса ще до того, як я вам про нього розповів? — спитав він.

Пастор кивнув головою.

— Я знав, що він десь тут, бо ж просив допомоги в Штабі Всевишнього. Але до тієї ночі, коли ми говорили про ангелів, я гадки не мав, що ти з ним спілкуєшся. А ще я розумів, що тобі загрожувала велика небезпека, тому послав за тобою в церкву Птахоспіва.

— І Птахоспів?... — нерішуче спитав Фабіан.

— Мій надійний помічник і звичайнісінька людина, — відповів пастор Лінд. — Але він знає більше, ніж будь-хто.

Фелікс підійшов до пастора Лінда й по-дружньому поклав йому на плече руку.

— Це брат Фрателлус, що був товаришем і вчителем лицаря Вовка, — сказав він. — У порівнянні зі мною і Асмодеусом він теж свого роду ангел. Його називають охоронцем світла. Він пильнував місто з часів лицаря Вовка і все

робив для того, щоб полегшити його важку долю. Місто донині давало собі раду певною мірою завдяки йому. Він завжди був у цьому місті пастором, але тільки ти й Птахоспів знали, хто він такий насправді.

— Краще щоб ніхто більше цього не знав, — мовив пастор Лінд. — Ми двоє тепер спільники і зможемо один одному допомогти, якщо над містом знов нависне небезпека. І повірте мені, ми ще не позбулися проблем. Окрім того нам треба з'ясувати, що робити з твоїм спадком — із Вовчим Замком.

Фелікс нетерпляче махнув крильми.

— Але то вже буде інша історія, — сказав він. — Тепер пора закруглятися. Ми справді маємо важливу угоду. Гайда!

Він потягнув за собою Фабіана на галерею, висмикнув одне стернове перо й подав його хлопцеві. Потім застрибнув на балюстраду й помахав пасторові Ліндові рукою. Старий чоловік, хитаючи головою, усміхнувся.

— Дякую, я піду сходами, — мовив він. — Літаю я лиш тоді, як дуже припече. Я вже для такого застарий...

— Дурниці, — сказав Фелікс. — Сімсот років — то не вік! Але як хочеш.

Він узяв Фабіана за руку так, як і раніше, і вони полинули вниз до головного вівтаря. Фелікс зупинився перед скульптурою архангела Михаїла, виструнчився і віддав честь. Фабіан не йняв віри своїм очам.

Раптом він почув якусь віддалену музику, і по церкві розсіялося те золотисте світло, яке він пам'ятав відтоді, як уперше побачив ангелів. І тепер вони з'явилися з усіх кутків — ангели, що були на фресках, плафонах, фігурах, статуях, скульптурах, і ті, яких він знав раніше, і ті, що з колони ангелів. Усі ангели церкви зібралися перед вівтарем, що стояв позад нього і його особистого ангела Фелікса Фікса. Музика погучнішала, і замість страху Фабіан відчув щастя — більше, ніж відчував коли-небудь за свої дванадцять років. Він став роздивлятися всіх ангелів і здивувався, які вони всі різні. І натяку не було на рум'яні кругленькі щічки, вони зовсім не скидалися на крихітних ангелят. Ангели були чоловічого й жіночого роду, і їхні обличчя світилися спокоєм і вродою. Хлопця вразило, що ніхто з них не мав такого зухвалого виду, як Фелікс. Він навіть не міг собі уявити, щоб вони посиніли від гніву або в них із очей посипалися бурштиново-жовті іскри, чи щоб ангели стали лихословити, як Фелікс. Він зрозумів, що його ангел був геть інакший.

Пастор Лінд зайшов у церкву через бокові двері й приєднався до ангельського гурту. Сімсотлітній ангел, охоронець світла, як назвав його Фелікс. Та крім усього то був збентежений старенький пастор із ріденьким білим волоссям, що стирчало навсібіч, і приємним виразом обличчя. Достеменно так, як і темний ангел Асмодеус, він мандрував крізь століття в різних іпостасях. Але на відміну від темного ангела, якого все ще носила світами безмежна ненависть і мстивість, пастор з'явився тут через те, що мав одну мету — опікуватися долею маленького містечка. Бувши братом Фрателлюсом, він знав лицаря Вовка й передав йому всі свої знання. Зненацька Фабіанові страшенно захотілося, щоб зараз пастор Лінд передав усі ті знання йому.

Мовби прочитавши Фабіанові думки, пастор обернувся до нього, підморгнув і мовчки кивнув головою.

Пролунали звуки горна і, шумно змахнувши великими крилами, зі свого місця над головним вівтарем спустився архангел Михаїл із вогненным мечем у руці. В другій у нього був якийсь позолочений звиток.

— Феліксе Фіксе, херувиме й ангеле світла третього ступеня, сьогодні тебе можна прийняти до спільноти ангелів-охоронців, — урочисто промовив Михаїл. Голос у нього був натхненний і глухий. — Почесний ескорт, зайняти місця!

Габріїл, Камаїл, Рафаїл, Сакиїл, Анаїл та Касиїл поставали по троє з кожного боку від Фелікса. Фабіан трохи відступив.

— Феліксе Фіксе, виходить, ти склав іспит на відмінно! — проголосив Михаїл. Голос його дзвенів у церкві так, що здавався ще красивішим за музику. — Стань навколішки й отримай свій чин і нове ім'я!

Фелікс укліяк перед архангелом Михаїлом навколішки і прийняв від нього позолочений звиток.

Тоді Михаїл підняв вогненного меча і, вдаряючи Фелікса по разі в кожне плече, промовив:

— Віднині ти будеш ангелом-охоронцем першого ступеня і носитимеш ім'я Фабиїл. Тебе призначено ангелом-охоронцем міста Вовчі Гори, з яким ти маєш особливий контакт.

Фабіанове серце мало не вистрибувало з грудей. Фелікс (бо ж він був ним для Фабіана й досі) стане ангелом-охоронцем міста й носитиме відповідне ім'я. Фабиїл. Як славно все склалося!

Фабиїл підвівся. І тепер він начебто виріс. Вимахав такий заввишки, як інші ангели, і крила в нього стали великі та білі, як сніг. Довкруг його голови сяяло сліпуче світло.

— Тепер ти маєш більші повноваження, — сказав Михаїл. — Тобі, здається, неабияк довіряють. Але не зовсім забувай Фелікса Фікса. У ньому теж було чимало доброго.

Всі ангели засміялися. Їхній сміх розкотився луною у дзвонах, що висіли високо над ними.

— Дякую, — сказав Фабиїл. — Я з гордістю носитиму цей титул та ім'я. Однак мені ще хочеться декому подякувати.

Він обернувся до Фабіана.

— Фабіане Рінгере, — мовив він, — дякую, що ти спустив мене на землю, і за те, що ти добрий і вірний товариш. По-перше, це корисний досвід для ангела, по-друге — це так само дуже важливо для ангела, як і для будь-кого смертного.

Решта ангелів привіталися з Фабіаном, а коли Михаїл власного персоною підійшов до нього, хлопець похолов.

— Фабіане Рінгере, нащадку лицаря Вовка, — задзвенів у церкві голос архангела. — Сьогодні ти можеш поновити угоду свого прапращура, яку він із нами уклав. Чи бажаєш ти це зробити?

Фабіан намагався сказати «так», але не міг навіть писнути. Натомість кивнув головою.

Михаїл зі звитком пергаменту, який Фабіан із Феліксом знайшли в каплиці Фенріса, владно махнув рукою і свіжоспечений лицар Фабиїл ступив уперед. Він розгорнув його, а Михаїл подав Фабіанові позолочене гусяче перо.

Фабиїл тицьнув пальцем на підпис лицаря Вовка внизу аркуша, і Фабіан тремтячою рукою поставив під ним своє ім'я. З'явившись там, золотисті літери засяяли. Місто й ангели гарантували безпеку ще на сімсот років.

Згорнувши пергамент, Фабиїл вручив його пасторові Лінду, і той пообіцяв задля майбутнього добре його пильнувати.

— Стань навколішки, Фабіане, — сказав Михаїл, — і прийми посвячення в лицарі.

Фабіан не зважився заперечити й став наколішки. Михаїл легенько вдарив його по плечах сяючим, вогненным мечем. Хлопець відчув, як його тіло налилося теплом і силою.

— Я посвячую тебе в лицарі архангела Михаїла. Нині ти володієш найважливішими для міста й для твоєї родини речами — замком і перснем. Наша угода триває далі завдяки тобі, а до того ж у тебе ще є срібна шпора. З часом ти дізнаєшся, як нею користуватися. Тобі завжди треба буде стояти на службі добра зі своєю зброєю. — Він простягнув Фабіанові руку, щоб допомогти підвестися.

Фабіан схопився за простягнену ангелом руку й зіп'явся на рівні. Він відчував себе дужим, гордим і щасливим.

Фабиїл став прощатися з рештою ангелів, які всі по черзі підходили до нього, вдаряли по плечах і вітали. Одне за одним вони знов зайняли свої місця в церкві, музика подаленіла і світло згасло. Врешті-решт усі ангели зникли. Фабіан пошукав очима пастора Лінда, але й той зник разом із усіма.

Коли все стало так, як і раніше, ангел Фабиїл обернувся до Фабіана.

— Бач, що вони нам улаштували, лицарю Фабіане, — мовив він.

Фабіан не знав, що й казати. Юний ангел, який стояв перед ним, був такий гарний і осяйний, що йому просто захопило подих. Любий Феліксе, було б набагато легше, якби ти й далі лишався зухвальцем!

Фабиїл прочитав його думки.

— Те, що дісталось тобі сьогодні, буде рости й розвиватися разом із тобою, — сказав він. — Але я розумію, що, може, це трохи забагато як на один раз. Якщо ти коли-небудь захочеш мати Фелікса, то матимеш. Ти ж мене знаєш.

Фабіан кивнув головою і заплющив очі. Коли ж він їх розплющив, перед ним стояв Фелікс — такий-такісінький, як звичайно й був.

— Ось так, — мовив він і струснув кучерями. — Я тут. Хочеш іще марципанів?

Фабіан засміявся.

— Ходімо на терасу вежі, де я тебе здибав, — сказав він. — Мені хочеться побачити лелек.

На вежі вони сіли на осонні й задивилися на краєвид міста. Всі лелечі гнізда були на місці, і в них повернулися лелеки.

У гнізді, де він побачив Фелікса, стояла найкрасивіша пара лелек. Схиливши голови набік, птахи клацали дзьобами, ніби сміялись від радості. Вони мали найчервоніші серед усіх міських лелек дзьоби й найкрасивіше оперення.

Фабіан підійшов до балюстради й замружився від сонця. Зруйновані вежі замку, як завше, височіли на гребені гір, але чомусь замок видавався не таким занедбаним, як раніше.

— Ти думаєш, що лелеки коли-небудь моститимуть гнізда на Вовчому Замку? — спитав він ангела.

— Це залежатиме від тебе, — відповів Фелікс.

Він кивнув головою на перстень на Фабіановому пальці.

— Перстень зобов'язує, ти знаєш. Але це вже буде інша історія. А тепер поверни мені стернове перо.

Він зіймакав порожній пакет із-під марципанів і підвівся.

— Агов, стривай-но! — Фабіан збагнув, що ангел лагодився дременути від нього, лишивши купу загадок і більш нічого не пояснивши. Це було геть у його дусі! — Що це ти шойно стелемешив? — нетерпляче спитав він і схопив його за одєжину. — Невже ти запросто можеш казати такі речі, а тоді кудись вшиватися? Так не роблять.

Фелікс широко всміхнувся й випручався.

— Це означає лише початок, — відповів він. — У нас іще багато роботи. Але всьому свій час. І саме тепер пора прощатися.

Фабіан підвівся й неохоче віддав йому стернове перо.

— Пам'ятай, що я завжди десь неподалік, — сказав Фелікс, вставляючи перо на місце. — Якщо в місті не відбуватиметься нічого поганого, то я навряд чи буду вам потрібен. До того ж ви маєте Фрателлюса... цебто пастора Лінда.

— Але мені тебе не вистачатиме, — зажурено мовив Фабіан.

— Не думай про це, — сказав Фелікс. — Ти живеш на землі й, певно, ще довго житимеш. Недобре щодня спілкуватися з ангелами, тоді легко можна втратити ґрунт під ногами. Досить знати, що ми десь є, та й квит.

Ангел струснув крильми.

— Чого-чого мені справді не вистачатиме, то це марципанів, — сказав він і запламкав. — Але тепер, коли я став дорослий і отримав такий високий чин, мені вже не пасує думати про марципани. Тьфу! Які дурниці! Для тебе я завжди буду Феліксом.

Раптом один лелека злетів із гнізда й сів на балюстраді.

— Феліксе... е... Фабііле, — сказав він. — Тобі вже треба рушати. Ми готуємо випускний вечір!

— Зараз лечу, — сказав Фелікс і віддав честь.

Лелека схилив голову набік, заклацав дзьобом і знов знявся вгору.

Фелікс обернувся до Фабіана, обхопив його обличчя долонями й цмокнув хлопця в чоло.

— Ось так, — мовив він. — Тепер можеш іти додому й писати. Це стане метою твого життя і буде тобі моїм подарунком. Нехай твоєю зброєю буде слово.

Він змахнув крильми й полинув услід за лелекою. Вони здіймалися все вище й вище в небесну блакить, і Фелікс весь час кивав йому головою і всміхався. Фабіан не зводив із них очей, поки міг витримати сліпуче сонце.

— Ти ж і справді повернешся? — крикнув він, зненацька злякавшись, що ніколи більше не побачить Фелікса.

Ген-ген ізгори долинула відповідь:

— Чого ти ніколи нічого не слухаєш? Я ж казав, що це лише початок!

І тут небо спорожніло.

Фабіан сумно обернувся й підібрав зіжмаканий пакет од марципанів, що залишився після Фелікса. Поруч лежало сяче біле перо, м'яке, мов шовк, і легеньке. Гусяче перо. Він його підняв, провів ним по обличчю й усміхнувся. Він зрозумів, що саме хотів сказати Фелікс тим подарунком. Мовляв, усе тільки починається.

I вигадка, і правда про ангелів

Здається, тема для норвезької літератури не нова: вже ніби є «У дзеркалі, у загадці» Юстейна Гордера – зворушлива повість про дружбу хворої на лейкемію дівчинки з ангелом-охоронцем. Але у творі Еви-Марії Люнд ангел – ще не охоронець, а лише випускник Небесної школи ангелів, що за день до іспитів на звання охоронця звалився з неба, та ще й пера по дорозі погубив. Йому допомагатимуть юні герої повісті – і пера позбирати, й іспит отой скласти... А вже всі разом вони рятуватимуть місто та його прекрасний старовинний храм із неповторними статуями ангелів від недобрих зазіхань лиходіїв.

«Викрадач ангелів» – достатньо несподіване поєднання містично-казкової повісті у душі Марії Гріпе чи Елізабет Ґоудж, де діють не чари, а несподіване проникнення у буденне людське життя світу Вічного, з класичним детективом. Окрім того, в канву пригод уведено виразну історичну та культурологічну лінії – адже вся інтрига крутиться навколо того, хто перший відшукає в міському архіві один давній документ, від якого залежить доля цілого міста.

Автор книжки – відома норвезька перекладачка й мистецтвознавець Ева-Марія Люнд – народилася 1951 року в Осло, у змішаній родині (мама – французька з Ельзасу, тато – норвежець). Тому не дивно, що частину року дівчинка жила в одній країні, а частину – в іншій. Це значно вплинуло на її подальшу долю. Адже саме там, у краю замків і маленьких містечок, старовинних церков і лицарських легенд минуло її дитинство та з'явилася любов до архітектури, музики, фольклору. Після закінчення школи дівчина вступила на гуманітарний факультет університету в Осло, де поглиблено вивчала французьку, англійську й італійську мови та мистецтвознавство. Потім самостійно вивчила ще й німецьку, фламандську, шведську й данську.

По закінченні університету Ева-Марія Люнд понад два десятиліття працювала у театрі Норвезької Опери в Осло – спершу асистентом режисера, продюсером, потім перекладачем. У її доробку – десятки перекладів оперних лібрето, зокрема й «Перстень Нібелунгів» Р. Вагнера, який вона перекладала двічі – норвезькою і французькою. Саме в театрі зустріла Ева-Марія своє кохання, танцівника балету Норвезької Опери, у них народилося дві донечки. Минав час, досвід роботи в театрі спонукав до творчого й наукового пошуку, – вона вивчала й досліджувала історію музики, театру, норвезького мистецтва.

Врешті 1997 року вийшла друком її перша книжка «„Лебедине озеро“ – перетворення в балет» – про історію становлення відомого музичного твору на сцені. А 2000 р. (у співавторстві) побачила світ ще одна монографія «Ходімо разом до Вігеллана», присвячена творчості знаменитого норвезького скульптора. Разом із тим жінка постійно працювала в царині перекладу – не лише наукового, а й художнього, досягнувши заслуженого успіху та визнання.

Та ось несподівано для себе самої Ева-Марія Люнд написала дитячу книжку. Герої ніби злетілися до авторки й змусили сісти за роботу. Спершу зринули в пам'яті милі її серцю спогади про шкільні вакації, які минули серед

загадкових старовинних замків Ельзасу. Недалеко від будинку, де мешкала родина, були руїни давнього монастиря... Зринув образ веселого симпатичного ангела, жартівника й палкого шанувальника марципанів. Несподівана назва міста – Вовчі Гори – також з'явилась мовби випадково під час відпустки. Навіть ім'я для лихого персонажа... Світ вигадки вабив до співпраці. Сторінка за сторінкою, рядок за рядком... І напружена інтрига нарешті знайшла своє вирішення.

Повість «Викрадач ангелів» побачила світ 2004 року й одразу здобула собі чимало прихильників. Про Еву-Марію Люнд заговорили як про талановиту письменницю.

То був справді вдалий дебют у дитячій літературі, авторка здобула цілком заслужений успіх. Її твір і справді особливий у світі сучасної дитячої літератури. Проте особливістю «Викрадача ангелів» є те, що в цій повісті зовсім немає протиставлення дитячого й дорослого світів, як ми звикли бачити в багатьох сучасних книжках для підлітків. Натомість чітко показано вічні родинні цінності – затишок дому, взаємну любов і довіру в сім'ї, життєву необхідність пам'ятати своє коріння, протистояти усім спробам сучасної цивілізації перетворити людину на безбатченка.

«Викрадач ангелів» – патріотична повість, хоча писати на цю тему нині, в час глобалізації, ніби й неможливо. Але вона несе в собі істину тієї патріотичної настанови, яка буде важливою не лише для норвезьких читачів, але й для кожної молодої людини у будь-якій країні: треба любити своє місто чи село, берегти й шанувати його історію, передати нащадкам, не знищивши й не загубивши тих скарбів, що дісталися від пращурів.

«Викрадач ангелів» – повість із ненав'язливою, але наскрізною мораллю. Письменниця вірна своїй етичній позиції й не відступає від неї ні на йоту – добро є добро, зло є зло, їх не можна змішувати. Адже сірий світ мряки й туману нічим не ліпший за світ мороку, навіть ще небезпечніший. У чорній пітьмі можна заглядіти зло і втекти від нього до світла, а от у сірому тумані, що може накрити твій світ, не видно навіть власної долоні. А якщо зрадити добро, світло, честь, любов і вірність – сірий туман накриє не лише твоє місто і твій дім, але й твої розум та серце. Боротьба тяжка, але перемога буде. І від твого зусилля, зусилля маленької людини, залежить доля твоєї батьківщини й цілого всесвіту. А в найтяжчу мить самотності, де геть не далеко й до відчаю – опустити руки та й годі – несподівано надійде допомога, бо насправді ти не сам. Саме про такі добрі моральні цінності давніх лицарських казок і християнських легенд нагадують читачам герої «Викрадача ангелів».

З письменницьким визнанням Евою-Марією Люнд зацікавилися й журналісти, бо ж їм завжди кортить знати всі таємниці письменницького столу: «Звідколи ви пишете книжки для дітей? А що любите читати? А хто з авторів вплинув на ваш стиль?»

А письменниця відповідала: «Так, я писала й у шкільні роки, мене навіть нагороджували книжками, коли я надсилала на радіо у передачу „Дитячий час“ свої роздуми та враження. Бувало, я одержувала навіть по книжці кожного тижня за активність. То були найкращі премії в моєму житті. Цікаво все це підсумовувати тепер, коли минуло стільки років. Але моя головна робота і далі – переклади, як художньої, так і наукової літератури... Ні, не читала

ні „Коду да Вінчі“, ні „Гаррі Поттера“, я заборонила собі їх читати, покіл ь не допишу „своїх ангелів“... Мій улюблений письменник? Та їх багато... Постійні кумири Генріх Ібсен і Шекспір. Я дуже люблю театр, оперу... У вільний час читаю гарні детективи, вони ніколи мені не набридають. Особливо люблю Дороті Сеерс. Ще серед моїх улюблених – ірландський письменник Нел Вільямс, його твори я переклала норвезькою...»

Коли ж письменницю запитують про власну літературну працю, вона загадково всміхається: «Поки що „Викрадач ангелів“ – найдовша книжка, яку я написала. Працюючи над нею, збирала матеріал про старі замки, кафедральні собори, лицарські поховання й вивчала ангелологію. Ім'я лицаря Вовка з мене просто випурхнуло. Я здригнулася, коли одного дня, на літніх вакаціях, відвідуючи місцевість свого дитинства і припаркувавшись біля винарні, побачила напис великими літерами – ВОВЧИ ГОРИ. Асмодеус, чорний ангел, теж з'явився несподівано – сам по собі. Раніше я не знала нікого з таким іменем.

Згодом у якійсь давній церкві випадково побачила статую демона і напис під нею – Асмодеус. Мабуть, таким чином я дістала підтвердження... Описуючи природу довкола Вовчих Гір, я згадувала Ельзас свого дитинства. Саме там краєвиди дуже схожі на ті, де відбуваються події повісті. Я виростала серед старих церков і замків, статуй ангелів і лицарських поховань. Містечко Вовчі Гори – то поєднання рис країни мого дитинства та країни мрій».

Треба сказати, що перша мова, на яку перекладено першу книжку для дітей Еви-Марії Люнд «Викрадач ангелів», – українська. Можливо, й тут криється якась незвичайна випадковість, бо ж у нас, в Україні, теж є чимало замків, оповитих таємницями, і стародавніх церков, і добрих ангелів-охоронців. Тож пригоди ангела та його приятелів, що наважилися протистояти нечистій силі й лиходійству задля порятунку міста та храму, будуть нам близькі й зрозумілі.

Зоя ЖУК

* * *

notes

Примітки

Ringer — дзвонар (норв.) (Тут і далі примітки перекладача).

2

Прізвисько утворено від дієслова fikse — залагоджувати щось.

3

Lux — світло (латина).